

DET KONGELEGE
ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 1800, 1810, 1820, 1825, 1850 og 1860

Inntektskapittel: 4800, 4810, 4820, 4860 og 5582

DET KONGELEGE
ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 1800, 1810, 1820, 1825, 1850 og 1860

Inntektskapittel: 4800, 4810, 4820, 4860 og 5582

Innhald

Del I	Innleiande del	9	<i>Programkategori 18.30 Klima, industri og teknologi</i>	101
1	Mål og prioriteringar i energipolitikken	11	Kap. 1850 Klima, industri og teknologi	110
1.1	Petroleum m.m.	12	<i>Programkategori 18.60 Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs</i>	131
1.2	Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs	13	Kap. 1860 Havindustritilsynet	136
1.3	Energi og vassressursar	13	Kap. 4860 Havindustritilsynet	137
1.4	Klima, industri og teknologi	15	Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet	137
2	Oversikt over budsjettforslaget	18	Del III	Omtale av særskilde tema
3	Oppfølging av oppmodings- og utgreiingsvedtak	20	5	Prosjekt under utbygging på norsk kontinentalsokkel
3.1	Stortingssesjon 2025–2026	22	6	Klima- og miljøpolitikk
3.2	Stortingssesjon 2024–2025	36	6.1	Klima- og miljøutfordringar
3.3	Stortingssesjon 2023–2024	41	6.2	Verkemiddel som har ein klima- og miljøeffekt
Del II	Budsjettforslag	43	6.3	Status for utsleppsutviklinga i petroleumsverksemda
4	Nærmare omtale av løyvingforslaga mv.	45	6.4	Oppfølging av FN's berekraftsmål
Programområde 18 Energiformål	45	7	Sikkerheits- og beredskapsarbeid	160
<i>Programkategori 18.00 Administrasjon</i>	45	7.1	Kraftforsyning	160
Kap. 1800 Energidepartementet	45	7.2	Skred og vassdrag	161
Kap. 4800 Energidepartementet	50	7.3	Petroleumsverksemd	161
Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet	51	8	Flytande havvind i Utsira Nord	163
<i>Programkategori 18.10 Petroleum m.m.</i>	52	8.1	Bakgrunn om flytande havvind i Utsira Nord	163
Kap. 1810 Sokkeldirektoratet	64	8.2	Om prosjektmodellen til staten og ekstern kvalitetssikring	165
Kap. 4810 Sokkeldirektoratet	65	8.3	Eksterne vurderingar	166
Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet	66	8.4	Ansaret og risikoen til staten i støtteordninga	166
<i>Programkategori 18.20 Energi og vassressursar</i>	67	8.5	Samfunnsøkonomiske verknader	172
Kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat	84	8.5.1	Innleiing	172
Kap. 4820 Noregs vassdrags- og energidirektorat	95	8.5.2	Tidlegare overslag på netto noverdi og kostnader	172
Kap. 1825 Energieffektivisering og -omlegging	96	8.5.3	Havvind og verdien av ny produksjon i det norske kraftsystemet	172
Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet	98	8.5.4	Teknologiutvikling	178
Kap. 5680 Statnett SF	100			

8.5.5	Leverandørindustri og ringverknader	183	9.2.5	Forfremming og utvikling	189
8.5.6	Natur- og miljøkonsekvensar og konsekvensar for andre næringar og interesser	183	9.2.6	Arbeidsmiljø	189
8.6	Vurderinga frå departementet	185	10	Tilsettingsvilkår for leiarar i heileigde statlege føretak og aksjeselskap under Energidepartementet	190
9	Likestilling og mangfald	187	10.1	Gassnova SF	190
9.1	Likestilling i Energi-departementet	187	10.2	Statnett SF	190
9.2	Arbeidet med å oppfylle aktivitetsplikta	188	10.3	Gassco AS	190
9.2.1	Rekruttering	188	Forslag		192
9.2.2	Tilrettelegging	188	Vedlegg		
9.2.3	Balanse mellom jobb og fritid	188	1	Vedtak frå tidlegare år som gjeld utan tidsavgrensing	197
9.2.4	Lønns- og arbeidsvilkår	189			

Tabelloversikt

Tabell 3.1	Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer	20	Tabell 4.10	Finansiert forskning og utvikling gjennom Forskningsrådet i 2025 frå budsjettet til Energi-departementet	124
Tabell 4.1	Hovudtal for Statnett SF	99	Tabell 4.11	Tildelingar til energiforskning i 2025 frå budsjettet til Energidepartementet	124
Tabell 4.2	Oversikt over sentrale strategiar og verkemiddel-aktørar	105	Tabell 5.1	Investeringsanslag, prosjekt under utbygging per 1. september 2026	142
Tabell 4.3	Kostnadsramme for Langskip ...	114	Tabell 5.2	Investeringsanslag, prosjekt som er ferdigstilte etter 1. august 2025	143
Tabell 4.4	Oversikt over løyving, tilsegnfullmakt, aktivitets- og tilsegnsramme	116	Tabell 8.1	Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber ...	167
Tabell 4.5	Verkemiddel for ny klimavennleg energiteknologi ...	118	Tabell 8.2	Effekt av Utsira Nord i scenarioa «Basis» og «Datasenter Klimaplan» i 2035 ..	176
Tabell 4.6	Forskingssenter for miljøvennleg energi (FME)	119	Tabell 9.1	Tilstanden for kjønnslikestilling per 31.12.2025, samanlikna med 31.12.2024	187
Tabell 4.7	Verkemiddel for petroleums-forskinga	121	Tabell 9.2	Kjønnsbalanse og arbeidsvilkår per 31.12.2025	188
Tabell 4.8	Forskingssenter for petroleum ...	121			
Tabell 4.9	Internasjonale forskings-samarbeid og deltaking i internasjonale felles-utlysingar	123			

Figuroversikt

Figur 4.1	Kraftbalansen i 2035 for dei ulike scenarioa i scenarioanalysen frå NVE	72	Figur 6.4	Historisk utsleppsutvikling i petroleumsverksemda og anslag framover	153
Figur 4.2	Verkemiddel for forskning, utvikling og innovasjon på energiområdet	117	Figur 8.1	Endringar i gjennomsnittspris per bodområde i «Basis» og «Datasenter Klimaplan» i 2035, med og utan Utsira Nord	174
Figur 4.3	Forbruk i senter og prosjekt innanfor miljøvennleg energi og CO ₂ -handtering og relative tall for perioden 2021–2025, fordelt på tema	125	Figur 8.2	Berekna prisverknader av Utsira Nord i 2035 i scenarioa «Basis» og «Datasenter Klimaplan».	175
Figur 4.4	Støtte til forskning, utvikling og innovasjon innanfor miljøvennleg energi fordelt på ulike sektorar	126	Figur 8.3	Prisverknader av Utsira Nord per veke for scenarioet «Basis» ...	175
Figur 4.5	Støtte til igangsette petroleumsprosjekt fordelt på temaområde	127	Figur 8.4	Årleg gjennomsnittleg kraftpris i 2035 i ulike scenario for produksjonsvekst	178
Figur 6.1	Klimagass-, NO _x - og nmVOC-utslepp i 2005, 2015 og 2025	146	Figur 8.5	Nettoeksport i ulike vêrår, i scenarioa «Basis» og «Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan»	179
Figur 6.2	Utslepp per produsert eining av olje og kondensat levert til Europa (Rotterdam)	146	Figur 8.6	Kraftprisar i ulike vêrår i NO ₂ i to scenario samanlikna med tyske prisar	179
Figur 6.3	Utslepp per produsert eining av røyrgass og LNG levert til den europeiske marknaden	147	Figur 8.7	LCOE-prognosar og auksjonsresultat for flytande havvind (inkl. nettilknytning) frå ulike analysar	180

Oversikt over boksar

Boks 1.1	Forslag til løyvingar til forvaltning av petroleumsressursar	12	Boks 4.5	CO ₂ -lagring på land	111
Boks 1.2	Forslag til løyvingar til sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleums- verksemda og anna industri- verksemd til havs	13	Boks 4.6	Omgrep	115
Boks 1.3	Forslag til løyvingar til forvaltning av energi- og vassressursane	14	Boks 4.7	Digitalisering og automatisering i verftsindustrien	126
Boks 1.4	Forslag til løyvingar til stønads- og overføringsordningar på energiområdet	15	Boks 4.8	Digitalisert straumnett	126
Boks 1.5	Forslag til løyvingar til energieffektivisering og -omlegging	15	Boks 4.9	Prosjekteksempel: MonkeyBot 2.0 – automatisert røyrinspeksjon for auka effektivitet, sikkerheit og berekraft	128
Boks 1.6	Forslag til løyving og tilsegn- fullmakt til Noregs forskingsråd ...	16	Boks 8.1	Notifisering av støtteordninga til ESA	164
Boks 1.7	Forslag til løyvingar til CO ₂ -handtering	17	Boks 8.2	Støtteavtale for Utsira Nord	165
Boks 1.8	Forslag til løyvingar til havvind	17	Boks 8.3	Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber	167
Boks 4.1	Oppfølging av nasjonale energieffektiviseringsmål	70	Boks 8.4	Prissette samfunnsøkonomiske verknader i kraftmarknaden av havvind	173
Boks 4.2	NVEs scenarioanalysar	71	Boks 8.5	Slik vurderer Enova teknologi- utviklingspotensialet for flytande havvind	181
Boks 4.3	Prisfastsetting av Noregspris	92	Boks 8.6	Slik vurderer selskapa teknologi- utviklingspotensialet for Utsira Nord	182
Boks 4.4	Rammevilkår for fjernvarme	97	Boks 8.7	Ringverknadsanalyse av Utsira Nord frå Oslo Economics ...	183

DET KONGELEGE
ENERGIDEPARTEMENT

Prop. 1 S

(2026–2027)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

FOR BUDSJETTÅRET 2027

Utgiftskapittel: 1800, 1810, 1820, 1825, 1850 og 1860

Inntektskapittel: 4800, 4810, 4820, 4860 og 5582

*Tilråding frå Energidepartementet 25. september 2026,
godkjend i statsråd same dagen.
(Regjeringa Støre)*

Del I
Innleiande del

1 Mål og prioriteringar i energipolitikken

Regjeringa vil føre ein politikk som bidrar til å skape verdiar, styrke norsk konkurransekraft og legge grunnlaget for lønnsame og attraktive arbeidsplassar i heile landet. Ein sterk økonomi og eit omstillingsdyktig næringsliv er avgjerande for norsk sikkerheit.

Regjeringens plan for Norge legg til grunn at Noreg skal vere ein stabil og langsiktig leverandør av energi til Europa, og at aktiviteten på norsk sokkel skal utviklast. Regjeringa vil vidareutvikle petroleumsnæringa for å legge til rette for lønnsam produksjon av olje og gass i eit langsiktig perspektiv gjennom stabile rammevilkår og gjere nye leiteområde tilgjengelege.

Å vareta samfunnssikkerheit og nasjonal sikkerheit på kontinentalsokkelen og i kraftforsyninga er ei prioritert oppgåve for regjeringa. Regjeringa har som ambisjon at norsk petroleumsvirksomhet skal vere verdsløysende på HMS, og at det same ambisjonsnivået gjeld dei nye næringane.

I tråd med hovudmåla frå *Regjeringens plan for Norge* vil regjeringa legge til rette for at næringslivet har stabile og føreseielege rammevilkår. Bedrifter i heile landet skal ha god tilgang til kraft, infrastruktur og høg kompetanse. Vi treng eit effektivt kraftsystem og eit straumnett som gir tilgang på energi der det trengst. Regjeringa har derfor lagt fram fleire tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett, med mål om å halvere tida det tar å bygge ut straumnettet. Samtidig sørger vi for at Noregspris og straumstønad til straum og fjernvarme gir folk lågare og meir føreseielege utgifter.

Eit trygt samfunn med moglegheiter krev sikre energileveransar og stabile energikostnader. I løpet av dei neste åra står vi overfor val og avgjerder som vil vere avgjerande for evna kraftforsyninga har til å levere straum der det trengst, når det trengst – og for om vi klarer å halde oppe ein produksjon av olje og gass som sikrar at vi kan levere den energien marknaden i Europa etterspør.

Samtidig må klimagassutsleppa ned og energiomstillinga halde fram. I Noreg kjem 57 prosent av total energibruk frå fornybare kjelder, først og fremst fornybar straum. Regjeringa vil styrke konkurransekrafta gjennom forskning og innovasjon i

energisektoren og legge til rette for berekraftig utvikling av naturressursane på sokkelen. Det gjer vi med satsinga på havvind, CO₂-handtering og vidare arbeid med eit grunnlag for berekraftig utvikling av norske havbotnmineralressursar.

EØS-avtalen ligg til grunn for forholdet Noreg har til EU. Noreg er del av den indre energimarknaden i EU gjennom EØS-avtalen, og å behandle og vurdere nye EU-reglar er ei viktig oppgåve. For å sikre norske interesser arbeider regjeringa for å påverke utviklinga av nye EU-reglar i ein tidleg fase og vere ein aktiv deltakar i det europeiske ordsiftet. Når nye EU-reglar er vedtatt, er det viktig å vurdere norske interesser, konsekvensane for Noreg og om det trengst eventuelle tilpassingar i ein EØS-samanheng.

For å følge opp hovudmåla frå *Regjeringens plan for Norge* og styrke energisikkerheita, fremme grøn omstilling og sikre effektiv ressursbruk, prioriterer Energidepartementet desse tiltaka og satsingane:

- arealtilgang og konsesjonspolitikk knytt til eit langsiktig produksjonsnivå på norsk kontinentalsokkel, kostnadsreduksjonar og utnytting av eksisterande infrastruktur
- vidare satsing på digitalisering og tiltak som legg til rette for å raskare etablere fornybar kraftproduksjon og straumnett, få meir effektive saksbehandlingsprosessar og redusere ressursbruken for næringsliv og offentlege myndigheiter – under dette forenklingar og delegering
- styrkt forsyningssikkerheit og meir føreseielege straumprisar og dessutan trygg og effektiv bruk av fjernvarme
- tiltak for å redusere veksten i energiforbruk og effektuttak
- satsing på forskning og innovasjon for å styrke konkurransekrafta i energisektoren
- legge til rette for at lagringskapasiteten for CO₂ på kontinentalsokkelen kan brukast til å tilby CO₂-lagring som ei kommersiell teneste til utslepparar i Europa
- oppfølging av arbeidet med havvind, mellom anna gjennom vidare planlegging for å realisere prosjekt

- oppfølging av utviklinga i Langskip, vidareutvikling av verkemiddel for CO₂-handtering og omstilling av Teknologisenter Mongstad (TCM) der eigarbidrag blir fasa ut
- tiltak for å betre evna samfunnet har til å handtere flaum- og skredrisiko, inkludert gjennomføring av større, samfunnsøkonomisk lønnsame sikringsprosjekt

1.1 Petroleum m.m.

Petroleum

Hovudmålet for petroleumspolitikken er å legge til rette for lønnsam produksjon av olje og gass i eit langsiktig perspektiv, der god ressursforvaltning vil gi inntekter til fellesskapen og sikre velferd og sysselsetting for noverande og framtidige generasjonar.

Regjeringa vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel framleis skal vere ein stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa. Verksemda skal drivast innanfor strenge rammer for helse, miljø og sikkerheit og i god sameksistens med andre havnæringar. Regjeringa nyttar økonomiske verkemiddel for å stimulere til vidare utsleppsreduksjonar frå produksjonen.

Petroleumswerksemda er den største næringa i Noreg. I 2025 stod ho for rundt 20 prosent av verdiskapinga i landet, 44 prosent av eksportverdiane og 22 prosent av dei totale produksjonsinvesteringane. Netto kontantstraum til staten var 664 milliardar kroner. Det blei produsert 239 millionar Sm³ o.e. (standard kubikkmeter oljeekvivalentar), der gassleveransane utgjorde 121 milliardar Sm³.

Norsk gass dekker om lag 30 prosent av det samla forbruket i EU og Storbritannia. Olje frå norske felt dekker om lag 15 prosent av det samla forbruket i EU og Storbritannia.

I 2025 blei det gjort 21 funn, og leiting har historisk gitt høg samfunnsøkonomisk avkastning.

Ressursbasen blir stadig meir moden. Olje og gass er ei uttømmingsverksemd der produserande brønningar og felt tømmast ut over tid slik at produksjonen gradvis avtar frå desse. Produksjonen frå eksisterande felt er derfor estimert å falle med nær 65 prosent frå 2025 til 2035. Få store, sjølvstendige funn i porteføljen gjer at nye investeringar ikkje fullt ut kan vege opp for fallet utover på 2030-talet. Det er derfor ei hovudutfordring å halde i gang leiting, gjere nye store og små drivverdige funn og investere i auka utvinning og innfasing av nye utbyggingar til eksiste-

rande infrastruktur for å motverke eit for bratt fall i verdiskaping og inntekter. Nye løysingar kan bidra til at ein større del av ressursane under bakken kan utnyttast lønnsamt.

Kommersiell CO₂-lagring

Hovudmålet er å legge til rette for miljørisker, kommersiell lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen.

Det er tildelt eitt utnyttingsløyve. Under dette starta Northern Lights lagring i 2025, og eigarane fekk godkjent av departementet, også å utvide kapasiteten til minst 5 millionar tonn CO₂ årleg.

Det er tildelt 14 løyve etter lagringsforskrifta, der ti leiteløyve er aktive per i dag. I desse er arbeidsprogrammet under gjennomføring.

Regjeringa fører vidare «open dør»-politikken når lagringsareala blir tildelte. Ei hovudutfordring for framdrifta i fleire prosjekt er å sikre tilstrekkeleg langsiktig binding frå europeiske industrikundar.

Internasjonalt inngjekk Noreg i 2025 bilaterale avtalar om grensekryssande transport og lagring med Finland og Frankrike for å legge til rette for lagring på norsk sokkel, og i tillegg ein bilateral traktat med Sveits om å overføre utsleppsreduksjonar under Parisavtalen.

Forvaltning av havbotnmineralressursar

Hovudmålet er at Noreg skal vere verdsleiar når det gjeld ei fakta- og kunnskapsbasert forvaltning av havbotnmineralressursane som er heilskapleg, berekraftig og forsvarleg.

Boks 1.1 Forslag til løyvingar til forvaltning av petroleumssressursar

Energidepartementet foreslår ei samla løyving på om lag 563 millionar kroner til Sokkeldirektoratet for 2027, der 163,5 millionar kroner er finansierte gjennom gebyr, sektoravgifter og oppdragsinntekter. Løyvinga skal legge til rette for at direktoratet kan bidra til størst mogleg verdiar for samfunnet frå olje- og gassverksemda på norsk kontinentalsokkel gjennom ei forsvarleg ressursforvaltning som tar omsyn til helse, miljø, sikkerheit og andre brukarar av havet, og bidra til forvaltninga av CO₂-lagring og havbotnmineral.

Havbotnmineral kan på sikt bidra til å diversifisere tilgangen på kritiske mineral til det globale energiskiftet. Etter opning av areal i 2024 og ikraftsetjing av forskrifter i 2025 følger Energi-departementet opp forvaltningsstrategien med vidare ressurs- og miljøkartlegging. Som følge av budsjetteinigheita for 2026 blir første konsesjonsrunde ikkje lyst ut i inneverande stortingsperiode.

1.2 Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs

Regjeringa har som ambisjon at norsk petroleumsverksemd skal vere verdsleiane på HMS. Det gjeld også for dei nye industrinæringane på sokkelen. Eit etablert HMS-regime med godt partssamarbeid og ei tydeleg tilsynsmyndigheit er avgjerande for kontinuerleg forbetring. Ansvaret for eit høgt HMS-nivå ligg hos næringa sjølv, medan myndigheitene følger opp at selskapa etterlever krava i regelverket.

Utviklinga i risikonivået har over tid vore positiv for dei fleste sentrale indikatorane i prosjektet Risikonivå i norsk petroleumsverksemd (RNNP), og totalindikatoren for storulykker viser ei langsiktig positiv utvikling. Spørjeundersøkingar viser stabile vurderingar av HMS-tilstanden og arbeidsmiljøet. Samtidig legg vedlikehaldsdata for dagen at det er eit auka etterslep i førebyggjande vedlikehald og eit framleis høgt nivå av ikkje utført korrigjerande vedlikehald.

Trusselbiletet er varig endra som følge av den sikkerheitspolitiske situasjonen. Rolla Noreg har som ein sikker gassleverandør til Europa, gjer at

beredskap og sikring blir prioriterte høgt. Både myndigheitene og næringa følger utviklinga tett og har intensivert oppfølginga av sikringstiltak i tråd med regelverket.

Høgt aktivitetsnivå, mange parallelle utbyggingar og innføring av ny teknologi – som kunstig intelligens – krev god barrierestyling og ei heilskapleg risikoforståing. Det trengst kontinuerleg kunnskapsutvikling og god dokumentasjon gjennom RNNP i tillegg til vidare satsing på forskning og innovasjon innanfor HMS.

Arbeid med sikkerheit og beredskap innanfor petroleumsverksemda er omtalt i kapittel 7 Sikkerheit- og beredskapsarbeid i del III av proposisjonen.

1.3 Energi og vassressursar

Dei overordna måla på energi- og vassressursområdet er å legge til rette for ei effektiv, sikker og miljøvennleg energiforsyning, bidra til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassressursane og sette samfunnet i betre stand til å handtere flaum- og skredrisiko i eit klima i endring.

Sikker tilgang på kraft er avgjerande for verdiskaping og velferd og nødvendig for dei fleste samfunnsfunksjonane. Etter ein periode med nedgang i kraftprisar etter energikrisa i 2021–2022 steig kraftprisane igjen i det sørlege Noreg i 2025. Så langt i 2026 har kraftprisen gått opp i alle prisområda.

Noreg har store energiresursar og god tilgang på fornybar energi, særleg vasskraft og vindkraft. Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) vurderer kraftoverskotet i eit normalår til om lag 15 TWh. Det er venta at kraftoverskotet minkar i åra framover, men at kraftbalansen held seg positiv. Samtidig er det uvisse knytt til korleis kraftbalansen kjem til å utvikle seg.

Noreg har eit utsleppsfritt kraftsystem med overskot på kraft. Norsk kraftproduksjon er nesten 100 prosent fornybar. Til samanlikning er det 48 prosent av kraftproduksjonen i EU som er fornybar. I 2025 var Noregs fornybarandel i energibruk definert etter fornybardirektivet 82,4 prosent, mot 26,2 prosent i EU.

Den store andelen fornybar energi gir låge utslepp av klimagassar. Elektrifisering, industriutvikling og nye kraftkrevjande etableringar som datasenter gjer at nytt stort forbruk kan etablerast raskt og svekke kraft- og effektbalansen. Elektrifiseringa må skje på ein måte som ikkje utfordrar forsyningssikkerheita og industriutvikling eller påfører folk og næringsliv for store kostnader.

Boks 1.2 Forslag til løyvingar til sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs

Energidepartementet foreslår ei samla løyving på 435 millionar kroner til Havindustri-tilsynet for 2027, der 251,5 millionar kroner er finansierte gjennom gebyr, sektoravgifter og oppdragsinntekter. Løyvinga skal legge til rette for at tilsynet på eit fagleg og sjølvstendig grunnlag kan følge opp sikkerheit, beredskap, sikring og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda, ved transport og lagring av CO₂, og at dette skjer i tråd med havenergilova og havbotnminerallova.

Regjeringa vil føre ein energipolitikk som bygger på at rikeleg tilgang på fornybar energi skal vere eit gode for forbrukarane og eit konkurransefortrinn for industrien. For å lykkast treng vi meir fornybar kraftproduksjon, raskare utbyggingstakt for nett og meir energieffektivisering. Regjeringa vil snu utviklinga ved å redusere byråkratiet og den veksande utgreiingsbyrda. Samtidig skal vi vareta viktige samfunnsomsyn som natur, miljø, lokal involvering og urfolksrettar gjennom gode og raske prosessar.

For å få ned leietida vil regjeringa forenkle krava til utgreiing, ta bort retten statsforvaltarane og andre statlege myndigheiter har til å fremme motsegner i saker om nett og vasskraftproduksjon, og innføre ein frist på to år for å behandle konsesjonssaker. Sametinget vil framleis kunne fremme motsegner. Leidningar i regional- og transmisjonsnettet skal som hovudregel byggast som luftspenn, ikkje jord- eller sjøkabel. Regjeringa vil fremme lovforslag for Stortinget om å forenkle behandlinga av vindkraft på land ved å ta bort kravet om reguleringsplan og lovfeste retten kommunane har til å seie ja eller nei utanfor plan- og bygningslova. Samtidig blir det lagt til rette for at staten forskoterer inntektene frå produksjonsavgifta til kommunane allereie frå byggestart.

Det er framleis store moglegheiter for å bygge ut fornybar kraftproduksjon i Noreg. Den regulerbare vasskrafta vil spele ei stadig viktigare rolle etter som behovet for regulerbar og fleksibel kraftproduksjon veks i åra framover. Regjeringa vil legge til rette for at det gjenverande potensialet for ny vasskraft blir utnytta forsvarleg. Det vil seie at evna til å produsere når etterspørselen er størst, får størst vekt, samtidig som det blir lagt til rette

for miljøforbetringar i utbygde vassdrag. Regjeringa legg til rette for solkraft.

I tillegg til vindkraft på land satsar regjeringa på havvind for å auke den fornybare kraftproduksjonen. Departementet har tildelt tre prosjektområde. I 2024 fekk Ventyr SN II tildelt Sørlege Nordsjø II, og i februar 2026 fekk Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA tildelt kvart sitt prosjektområde for flytande havvind i Utsira Nord. Prosjekta vil bli kopla til Fastlands-Noreg og gi mykje meir fornybar kraft i Sør-Noreg, samtidig med dette blir det lagt til rette for vidare teknologiutvikling for flytande havvind som kan gi ringverknader for norsk leverandørindustri.

Regjeringa sette i 2024 ned eit utval som på breitt vis skulle gå gjennom og vurdere ulike sider ved ei eventuell etablering av kjernekraft i Noreg. Utvalet la i april 2026 fram utgreinga si i NOU 2026: 4 *Kjernekraft i Norge?* Regjeringa tar sikte på å legge fram ei stortingsmelding om kjernekraft tidleg i 2028. Energidepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet har også fastsett konsekvensutgreiingsprogram for planane om eit kjernekraftverk i Taftøy Næringspark i Aure og Heim kommunar.

Regjeringa har lansert ein ambisjon om betydeleg utbygging av kraftproduksjon og nett i Finnmark for å motverke at manglande nett- og produksjonskapasitet hindrar vekst og utvikling. Regjeringa prioriterer framleis å følge opp utviklinga av kraftinfrastruktur i regionen. Prosjekt for nett og kraft skal ikkje gå ut over rettane reindrifta har etter artikkel 27 i FN-konvensjonen om sivile og politiske rettar, noko som er eit sentralt spørsmål i konsesjonsbehandlinga.

Flaum- og skredhendingar fører til store kostnader og risiko for liv og helse, og klima-

Boks 1.3 Forslag til løyvingar til forvaltning av energi- og vassressursane

Energidepartementet foreslår ei samla løyving på 2 197 millionar kroner til Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) og Reguleringsmyndigheita for energi (RME), der 280 millionar kroner er finansierte gjennom gebyr, sektoravgifter og oppdragsinntekter.

Løyvinga skal legge til rette for at NVE og RME kan fremme ein samfunnsøkonomisk effektiv kraftmarknad og eit velfungerande kraftsystem, sikre ei heilskapleg og berekraftig forvaltning av vassdraga, effektivisere saksbehandlinga av konsesjonar og detaljplanar, drive

med digitalisering for å redusere leietida og dessutan styrke kraftforsyningsberedskapen og IKT-sikkerheita.

Utover den ordinære driftsløyvinga til flaum- og skredforvaltninga i NVE er 765 millionar kroner av den samla løyvinga foreslått løyvd til sikrings- og førebyggingstiltak mot flaum- og skredskadar. Dette skal legge til rette for å kartlegge faresoner, overvake og varsle om ustabile fjellparti, yte tilskot til kommunale sikringstiltak og dessutan at NVE kan gjennomføre sikrings-, krise- og hastetiltak.

endringane gir meir ekstremvær. Våren 2024 la regjeringa fram Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*, jf. Innst. 123 S (2024–2025). Regjeringa vil styrke det førebyggjande arbeidet for å auke sikkerheita for folk og samfunnskritisk infrastruktur. Dette omfattar å halde fram med farekartlegging, styrkt rettleiing til kommunane i arealplanlegginga for å hindre utbygging i fareområde, i tillegg til døgnkontinuerleg overvaking og varslings, fysiske sikrings tiltak og å yte tilskot til kommunale førebyggings tiltak i dei mest utsette områda.

Stønads- og overføringsordningar

Regjeringa har lagt stor vekt på å skjerme folk mot høge og uføreseielege straumkostnader. NVE og RME forvaltar fleire sentrale stønads- og overføringsordningar på energiområdet. Ordningane med Noregspris og straumstønad skal gi hushalda tryggleik og meir føreseielege utgifter i møte med tidvis høge og volatile kraftprisar. Ordningane gjeld ut 2029. Frå og med 1. januar 2027 blir terskelverdien i stønadsordninga for straum og fjernvarme prisjustert frå 77 til 79 øre per kWh, og Noregspris på straum og fjernvarme blir justert til 45 øre per kWh.

Regjeringa legg til rette for at vertskommunar for vindkraft blir sikra ein del av verdiskapinga gjennom fordelinga av inntekter frå produksjonsavgifta på landbasert vindkraft. Frå 2027 blir det i tillegg foreslått ei frivillig ordning for vertskommunane der staten kan forskotere inntekter frå produksjonsavgift på landbasert vindkraft allereie frå byggestart og fram til anlegget er sett i full drift. Det årlege forskotet utgjør 50 prosent av venta avgift.

Boks 1.4 Forslag til løyvingar til stønads- og overføringsordningar på energiområdet

Energidepartementet foreslår ei samla løyving på 16 750 millionar kroner til stønads- og overføringsordningar, fordelt slik:

- 12 760 millionar kroner til Noregspris for straum og fjernvarme for hushald og fritidsbustader
- 3 600 millionar kroner til stønadsordningar for straum og fjernvarme for hushald
- 390 millionar kroner til deling av inntekter frå produksjonsavgifta på landbasert vindkraft til vertskommunane

Boks 1.5 Forslag til løyvingar til energieffektivisering og -omlegging

Energidepartementet foreslår samla løyvingar på 1 110 millionar kroner til energieffektivisering og -omlegging for å legge til rette for redusert energibruk og effektiv omlegging i bygg og industri.

Løyvinga går i hovudsak til Klima- og energifondet, der 390 millionar kroner er øyremerkte til energitiltak i hushalda og 710 millionar kroner er finansierte gjennom påslaget på nettatariffen.

Energieffektivisering og energiomlegging

Det er satt mål om å betre energiintensiteten med 30 prosent og redusere straumbruken i bygningsmassen med 10 TWh innan 2030 samanlikna med 2015. Frå 2015 til 2025 er energiintensiteten i økonomien forbetra med om lag 18 prosent, og straumforbruket per kvadratmeter er redusert i både bustader og yrkesbygg.

I ei tid med veksande etterspørsel etter kraft og nettkapasitet blir energieffektivisering og auka fleksibilitet viktige for å dempe veksten i energiforbruket og utnytte nettkapasiteten betre. Regjeringa følger opp handlingsplanen for energieffektivisering, mellom anna med styrkte krav til å utnytte overskotsvarme og ei vidareført satsing på målretta energitiltak i bygg gjennom Enova.

Regjeringa er opptatt av å bidra til føreseielege rammevilkår og legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsam fjernvarme og har den siste tida avklart viktige rammevilkår som påverkar fjernvarme positivt. Enova har støtteprogram som omfattar produksjon, distribusjon og tilrettelegging for bruk av fjernvarme, og det vil framleis vere Enova som er regjeringas verktøy for støtte til fjernvarme.

1.4 Klima, industri og teknologi

Europa har utfordringar med sin internasjonale konkurransekraft og står i ei energi- og klimomstilling. Europeiske land har ambisiøse mål om å kutte klimagassutslepp, få bygd ut meir fornybar energi, styrke konkurransekrafta og gjere økonomien meir energieffektiv.

Utviklinga internasjonalt dei siste åra, med høgare konfliktnivå og større handelspolitisk usikkerheit, har auka vektlegginga om energisikkerheit, trygging av globale verdikjeder og styrkt konkurransekraft for europeisk industri.

Energi er viktig for norsk verdiskaping, og energinæringane spelar ei sentral rolle i overgangen til lågutsleppssamfunnet gjennom å bygge ut fornybar energi, kutte utslepp i petroleumssektoren og utvikle lågutsleppsteknologi.

Staten bidrar med føreseielege rammevilkår og målretta verkemiddel som prosjektstøtte, lån, garantiar, eigenkapital og forskingsmidlar. Eit hovudprinsipp er at prosjekt som får støtte, skal ha ein tydeleg plass på vegen mot Noregs forpliktingar under Parisavtalen og målet om å bli eit lågutsleppssamfunn i 2050.

Energi – forskning og utvikling

Forsking, teknologiutvikling og demonstrasjon skal bidra til langsiktig verdiskaping og ei sikker, kostnadseffektiv og berekraftig utnytting av energi- og petroleumsressursane. Frå 2027 blir den samla forskingsinnsatsen retta inn etter den nye FoU-strategien Energi2050, som samlar dei tidlegare separate strategiane Energi21 og OG21.

Boks 1.6 Forslag til løyving og tilsegnfullmakt til Noregs forskingsråd

Hovuddelen av aktiviteten til Noregs forskingsråd er knytt til finansiering av fleirårige forskingsprosjekt. Aktiviteten omfattar dei samla forpliktingane til å finansiere forskingsprosjekt i denne eller i framtidige budsjettår (aktivitetsramma) og må ha dekning i form av løyving eller tilsegnfullmakt.

Energidepartementet foreslår ei løyving på 1 120 millionar kroner og ei tilsegnfullmakt på 4 440 millionar kroner til Forskingsrådet. Midlane skal nyttast til å føre vidare og styrke forskning og utvikling innanfor energi, petroleum, CO₂-handtering, havbotnmineralutvinning og flaum og skred, i tråd med den samla FoU-strategien Energi2050.

Forslaget til løyving og tilsegnfullmakt gir ei samla aktivitetsramme på 5 560 millionar kroner. Departementet foreslår ei samla tilsegnssamme på 1 310 millionar kroner til nye utlysingar og øyremerkte tilskot i 2027.

Forskinsinnsatsen har bygd opp internasjonalt konkurransedyktige fagmiljø. I EUs forskingsprogram Horisont Europa har norske aktørar innan klima, energi og mobilitet (klynge 5) oppnådd ein returdel på 4,3 prosent ved utgangen av 2025, noko som har utløyst om lag 400 millionar euro i prosjektfinansiering. Rapporten *Kartlegging av de norske energinæringene 2024* viser ein sterk omsetningsvekst i fornybarnæringa, særleg driven av auka aktivitet hos havvindleverandørar, medan den petroleumsretta leverandørindustrien framleis er størst.

Satsinga på forskning og utvikling skal også styrke kunnskapsgrunnlaget om sikkerheit, sikring, arbeidsmiljø, arbeidshelse og risiko i sektoren.

Nye næringar baserte på energiressursane

Regjeringa legg til rette for nye næringar som havvind, CO₂-handtering og hydrogen som ein del av omstillinga til eit lågutsleppssamfunn. Eit vel fungerande og sikkert kraftsystem er ein føresetnad for å møte den aukande overgangen til elektrisitet og legge til rette for ny industri. Dette krev betre overføringskapasitet i straumnett, auka kraftproduksjon og eit kraftsystem som har evne til å møte forbruket i periodar med høg belastning.

CO₂-handtering

Noreg har ein leiande posisjon internasjonalt innanfor CO₂-handtering. Regjeringa arbeider for at CO₂-handtering skal bli eit kostnadseffektivt klimatiltak. Langskip er den første komplette verdikjeda for CO₂-handtering i Europa. To av dei tre delprosjekta i Langskip kom i drift i 2025, og ved utgangen av juli 2026 var om lag 150 000 tonn CO₂ fanga og permanent lagra.

Marknadsutviklinga internasjonalt er krevjande, og fleire prosjekt er utsette som følge av høge kostnader og marknadsrisiko. Prosjekt krev i dag vesentleg statsstøtte for å kunne gjennomførast. Gjennom Enova er det etablert nye verkemiddel for CO₂-fangst i industri og avfallsforbrenning og støtte til mottaksterminalar for å betre logistikken og gjere infrastrukturen tilgjengeleg for fleire aktørar.

Havvind

Havvindsatsinga til regjeringa er viktig for å auke den fornybare kraftproduksjonen i Noreg. Dei to planlagde prosjekta Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord vil samla sett gi ein årleg kraftproduksjon på

Boks 1.7 Forslag til løyvingar til CO₂-handtering

I tillegg til aktivitetsramma Noregs forskingsråd har til forskning og utvikling innanfor CO₂-handtering, foreslår Energidepartementet å løyve 1 541,5 millionar kroner til tiltak innanfor CO₂-handtering. Midlane skal bidra til å utvikle teknologi, bygge kompetanse og gjennomføre det norske fullskalaprojektet for CO₂-handtering og omfattar

- 1 300 millionar kroner til Langskip (fangst ved Heidelberg Materials i Brevik og Hafslund Celsio på Klemetsrud og transport og lagring gjennom Northern Lights)
- 85 millionar kroner til Fond for CO₂-handtering for å utvikle og demonstrere teknologi gjennom CLIMIT-programmet og Teknologisenter Mongstad
- 71,5 millionar kroner til Teknologisenter Mongstad for å dekke delen av driftsutgiftene til testing, verifisering og kvalifisering av fangstteknologi i industriell skala som staten skal ta seg av
- 85 millionar kroner til Gassnova SF for å vareta interessene til staten knytte til fangst, transport og lagring av CO₂ og fremme kostnadseffektive løysingar for CO₂-handtering

Boks 1.8 Forslag til løyvingar til havvind

Noregs forskingsråd finansierer forskingsprosjekt som skal bidra til å tette kunnskapshøl når det gjeld effektane av havvind på natur og miljø. I tillegg foreslår Energidepartementet å løyve 93 millionar kroner til havvindrelaterte tiltak. Midlane skal støtte kunnskapsinnhenting, styrking av kompetansemiljø og lokal verdiskaping og omfattar

- 60 millionar kroner til arbeid med havvind og innhenting av kunnskap om korleis havvind påverkar natur og miljø
- 30 millionar kroner til kartlegging av sjøfugl gjennom sjøfuglprogramma SEAPOP og SEATRACK for å gi betre kunnskap om utbreiing, tilstand og utvikling i norske sjøfuglbestandar i lys av aktivitet i havområda og kystsona
- 3 millionar kroner i tilskot til Utsira kommune som del av ei samla tilsegn på inntil 9 millionar kroner over åra 2026–2028 fram mot planlagd støttekonkurranse i 2028. Prosjektområda på Utsira Nord ligg delvis innanfor kommunegrensa, og midlane skal legge til rette for at kommunen kan handtere konsekvensar og ringverknader og utnytte moglegheitene frå havvindutviklinga.

9–10 TWh i Noregs sørlegaste prisområde NO₂ – eit område som i dag har høge kraftprisar. I lys av den store uvisse om framtidig vekst i forbruket og i kva omfang vindkraft på land vil bli realisert, vil det å bygge ut dei planlagde havvindprosjekta medverke til å redusere risikoen for aukande knappheit på kraft og høge kraftprisar i det norske kraftsystemet. Havvindarbeidet skal også fremme industriutvikling og legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling som kan få ned kostnadene i framtidige prosjekt.

Sørlege Nordsjø II blei tildelt Ventyr SN II i 2024. For å greie ut eit nytt alternativ for nettilknytning ved Lista, har Energidepartementet innvilga utsett frist for å levere konsesjonssøknad til

15. oktober 2027. I 2025 lyste regjeringa ut Utsira Nord, som består av tre prosjektområde for flytande havvind på 500 MW kvar. Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA fekk tildelt kvart sitt prosjektområde i Utsira Nord i februar 2026. Regjeringa vil legge fram ein plan for det vidare arbeidet med havvind.

Hydrogen

Regjeringa legg til rette for heilskaplege verdikjeder for hydrogen med låge eller ingen utslepp der produksjon, distribusjon og bruk blir utvikla parallelt. Innsatsen rettar seg særleg mot sektorar der direkte elektrifisering er vanskeleg.

2 Oversikt over budsjettforslaget

Utgifter fordelt på kapittel

					(i 1 000 kr)
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
	Administrasjon				
1800	Energidepartementet	356 711	367 764	373 920	1,7
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>356 711</i>	<i>367 764</i>	<i>373 920</i>	<i>1,7</i>
	Petroleum m.m.				
1810	Sokkeldirektoratet	607 029	558 600	563 300	0,8
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>607 029</i>	<i>558 600</i>	<i>563 300</i>	<i>0,8</i>
	Energi og vassressursar				
1820	Noregs vassdrags- og energi- direktorat	7 994 950	13 989 200	18 946 600	35,4
1825	Energieffektivisering og -omlegging	1 729 170	1 513 000	1 110 000	-26,6
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>9 724 120</i>	<i>15 502 200</i>	<i>20 056 600</i>	<i>29,4</i>
	Klima, industri og teknologi				
1850	Klima, industri og teknologi	3 054 310	3 304 000	2 731 500	-17,3
	<i>Sum kategori 18.30</i>	<i>3 054 310</i>	<i>3 304 000</i>	<i>2 731 500</i>	<i>-17,3</i>
	Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs				
1860	Havindustritilsynet	424 480	415 300	435 000	4,7
	<i>Sum kategori 18.60</i>	<i>424 480</i>	<i>415 300</i>	<i>435 000</i>	<i>4,7</i>
	Sum programområde 18	14 166 650	20 147 864	24 160 320	19,9
	Sum utgifter	14 166 650	20 147 864	24 160 320	19,9

Inntekter fordelt på kapittel

(i 1 000 kr)					
Kap.	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027	Endring i pst.
	Administrasjon				
4800	Energidepartementet	2 379	2 200	2 200	0,0
5582	Sektoravgifter under Energi- departementet	1 263 649	1 316 400	1 378 500	4,7
	<i>Sum kategori 18.00</i>	<i>1 266 028</i>	<i>1 318 600</i>	<i>1 380 700</i>	<i>4,7</i>
	Petroleum m.m.				
4810	Sokkeldirektoratet	63 904	83 000	65 500	-21,1
	<i>Sum kategori 18.10</i>	<i>63 904</i>	<i>83 000</i>	<i>65 500</i>	<i>-21,1</i>
	Energi og vassressursar				
4820	Noregs vassdrags- og energi- direktorat	79 929	90 300	91 000	0,8
5680	Statnett SF	609 000			0,0
	<i>Sum kategori 18.20</i>	<i>688 929</i>	<i>90 300</i>	<i>91 000</i>	<i>0,8</i>
	Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs				
4860	Havindustritilsynet	91 027	96 312	100 000	3,8
	<i>Sum kategori 18.60</i>	<i>91 027</i>	<i>96 312</i>	<i>100 000</i>	<i>3,8</i>
	Sum programområde 18	2 109 888	1 588 212	1 637 200	3,1
	Sum inntekter	2 109 888	1 588 212	1 637 200	3,1

3 Oppfølging av oppmodings- og utgreiingsvedtak

Nedanfor følger ei oversikt over oppfølginga av oppmodings- og utgreiingsvedtak under Energi-departementet. Oversikta omfattar alle vedtak frå stortingssesjonen 2025–2026 og dei vedtaka frå tidlegare stortingssesjonar som kontroll- og konstitusjonskomiteen har vurdert som ikkje utkviterte i Innst. 125 S (2025–2026), innstilling frå kontroll- og konstitusjonskomiteen om oppmodings- og utgreiingsvedtak i stortingssesjonen 2024–2025.

For kvart vedtak går det fram av oversikta om departementet planlegg å avslutte rapporteringa no eller rapportere vidare på vedtaket i budsjettproposisjonen for neste år. Departementet har foreslått å avslutte rapporteringa i fleire saker der vedtaket gjeld politikkutforming på eit konkret område, og der departementet har omtalt korleis dette blir følgt opp i politikken framover. Stortinget vil bli orientert om det vidare arbeidet i desse sakene i dei årlege budsjettframlegga og i andre dokument til Stortinget.

Tabell 3.1 Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2025–2026	7	Alexander L. Kielland-ulykka – legge fram ei kompensasjonsordning innan mars 2026	Nei
2025–2026	60	Tilskotsordning for levering av straum frå solcellepanel til straumnettet	Ja
2025–2026	72	Havbotnmineral – inga utlysing av 1. konsesjonsrunde i denne stortingsperioden	Ja
2025–2026	451	Ny petroleumsmelding	Ja
2025–2026	524	Raskare saksbehandling av småkraftkonsesjonar	Ja
2025–2026	732	Gjennomgå regelverket for naturskadeførebygging	Ja
2025–2026	743	Mål om å halvere leietida før byggestart for nettutbygging	Ja
2025–2026	744	Fritak for konsesjonsplikt ved nettutbygging i same trasé	Ja
2025–2026	745	Tilkopling av straumnett på vilkår for næringslivet	Ja
2025–2026	746	Saksbehandling i NVE – effektivisering og digitalisering	Ja
2025–2026	747	Saksbehandling i NVE – innføre fristar og føre statistikk	Ja
2025–2026	748	Statnett – korte ned leietider	Ja
2025–2026	749	Gjennomgå krav og innhald som blir lagt til grunn for konsesjonsbehandling for nett- og kraftutbygging	Ja
2025–2026	750	Instruksar til statsforvaltaren om å bidra til utvikling av kraft, nett og næring	Ja
2025–2026	751	Evaluer praksisen med å krevje detaljplan etter at endringane i energilova blei vedtatt	Ja

Tabell 3.1 Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2025–2026	752	Statnett – reelle og framoverskodande forbruksprognosar	Ja
2025–2026	753	Investeringsbehovet i nettinfrastruktur fram mot 2035 og 2040	Nei
2025–2026	754	Utgreiing av tiltak som sikrar at nettselskapa aukar investeringane og bygger ut nettet raskare	Ja
2025–2026	755	Rammevilkår for samarbeid mellom bedrifter om permanent effektreduksjon som kan omdisponerast til nytt forbruk	Ja
2025–2026	756	Rammeverk for konsesjonsbehandling og handtering av auka innslag av batterianlegg i kraftsystemet	Ja
2025–2026	757	Nettselskapa – raskare digitalisering av nettinfrastrukturen	Ja
2025–2026	758	Nettselskapa – drifte nettet med mindre marginar	Ja
2025–2026	759	Gebyr for unytta reservert nettkapasitet	Ja
2025–2026	760	Nett – auka forbruksfleksibilitet og meir lokal balansering	Ja
2025–2026	761	Ta i bruk tilknytning på vilkår og vurdere tiltak som set ein pris på retten til å ta ut ein gitt nettkapasitet	Ja
2025–2026	762	Tiltak for å gjere nettkøen meir reell	Nei
2025–2026	763	Nettselskapa – pålegg om å undersøke fjernvarmekapasiteten i områda der ein veit at det er fjernvarmeinfrastruktur	Ja
2025–2026	764	Fjernvarme – frigjere nettkapasitet	Ja
2025–2026	765	Betre koordinering mellom nettselskap og fjernvarmeselskap	Ja
2025–2026	783	Stortingsmelding om kjernekraft	Ja
2025–2026	919	Støtteprogrammet for flytande havvind	Ja
2025–2026	924	Maksimaltalet for vindturbinar i energilovforskrifta § 3-1	Ja
2025–2026	925	Kunnskapsgrunnlag for kommunale avgjerder i vindkraft- og fornybarprosjekt	Ja
2025–2026	926	Forskot på avgift på vindkraft til kommunar	Ja
2024–2025	90	Vegkart for CO ₂ -handtering frå industri- og avfallshandtering	Ja
2024–2025	91	Støtteprogram for å kutte CO ₂ -utslepp innanfor industri og avfallshandtering	Ja
2024–2025	165	Tiltak mot høge straumprisar i NO ₂	Ja
2024–2025	605	Prioritering av nasjonale sikkerheitsinteresser i straumnett	Ja
2024–2025	647	Planar for styrkt beredskap i kraftsystemet	Ja
2024–2025	855	Analyse av fjernvarmepotensialet	Ja
2024–2025	856	Avlaste kraftnettet ved bruk av fjernvarme	Ja
2024–2025	917	Alexander L. Kielland-ulykka – etablere ei kompensasjonsordning	Nei

Tabell 3.1 Oversikt over oppmodings- og utgreiingsvedtak, ordna etter sesjon og nummer

Sesjon	Vedtak	Stikkord	Rapporteringa blir avslutta (ja/nei)
2024–2025	1078	Status for og vurdering av NZIA-forordninga frå EU	Ja
2024–2025	1096	Tiltak for lågare og meir stabile straumprisar i NO2	Ja
2024–2025	1213	Utnytting av overskotsvarme	Ja
2023–2024	96	Havvind – opne eit område i nord	Nei
2023–2024	910	Energipartnarskap med olje- og gassnæringa	Ja

3.1 Stortingssesjon 2025–2026

Alexander L. Kielland-ulykka – legge fram ei kompensasjonsordning innan mars 2026

Vedtak 7, 14. oktober 2025

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til kompensasjonsordning for ofre og etterlatte etter Kielland-ulykken, i tråd med vedtak 917 (2024–2025), innen mars 2026.»

Trontaledebatten ligg til grunn for vedtaket.

Regjeringa har omtalt ei kompensasjonsordning for overlevande og etterlatne etter Alexander L. Kielland-ulykka i Prop. 96 S (2025–2026) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2026*, side 140 under 2.16 Energidepartementet. Framlegget skisserer overordna rammer for korleis ei kompensasjonsordning kan utformast, og anslår dei budsjettmessige konsekvensane av ei slik ordning ved ulike nivå for kompensasjonsbeløp og administrative kostnader. Ei kompensasjonsordning kan ikkje etablerast utan at Stortinget løyver midlar.

Departementet kan sende på høyring eit forslag til særlov om etablering av ei kompensasjonsordning etter Kielland-ulykka så snart Stortinget har løyvd midlar til ordninga. Deretter kan departementet legge fram eit forslag til særlov for Stortinget.

Tilskotsordning for levering av straum frå solcellepanel til straumnett

Vedtak 60, 5. desember 2025

«Stortinget ber regjeringen utrede en tilskuddsordning som gir støtte tilsvarende en garantipris for levering av strøm fra solcellepanel på bygg til

strømnettet. Utredningen skal se på hvordan en slik ordning kan innrettes for å øke solkraftproduksjonen og skal ferdigstilles i løpet av 2026.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 1 (2025–2026) og Innst. 2 S (2025–2026).

Energidepartementet støtter seg på vurderingar frå Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) om korleis ei ordning med garanti- eller minstepris kan utformast, og kva verknader slike ordningar vil ha for dei økonomiske insentiva til eigarar av solcelleanlegg på bygg. NVE åtvarar mot å innføre produksjonsstøtte i form av garanti- eller minstepris. NVE peikar på at produksjonsstøtte vil påverke marknadsåtferda til aktørane direkte, ved å gi insentiv til å maksimere innmating av solkraft i nettet. Samtidig vil slike ordningar svekke insentiva til å tilpasse forbruket til eigen produksjon og til å investere i fleksibilitetsløysingar og energilagring. Produksjonsstøtte kan derfor påverke både utforminga og drifta av anlegga.

NVE framhevar at produksjonsstøtte kan påverke kraftsystemet negativt, mellom anna ved å bidra til periodar med negative kraftprisar. Dette kan gjere det meir krevjande å drifte kraftsystemet. Erfaringar frå mellom anna Nederland og Tyskland viser at liknande støtteordningar har ført til priskollaps i periodar og driftsutfordringar i kraftnettet.

NVE har vurdert ulike innretningar for støtte med sikte på å auke solkraftproduksjonen. Skal ein gi støtte til solkraft i Noreg, meiner NVE at støtta bør utformast som rein investeringsstønad. Dette er ein etablert modell som er enklare å forvalte, er lettare å forstå for partane, gir betre budsjettkontroll for staten og bevarer insentiva til å tilpasse seg kraftsystemet og prissignala i marknaden. Ei slik ordning gjer solkraft meir lønnsam, utan å påverke sjølve produksjonen eller driftsavgjerdene i anlegga.

Regjeringa har sett i verk ei rekke tiltak for å bidra til auka utbygging av solkraft i Noreg. Våren 2024 la regjeringa fram ein eigen tiltaksplan for solkraft og styrkte sentrale verkemiddel som investeringsstøtte gjennom Enova og Husbanken. I perioden 2022–2025 har regjeringa lagt til rette for over 1 milliard kroner i støtte til installasjon av solcelleanlegg gjennom Enova, Husbanken og energitilskotsordninga for næringslivet.

Hausten 2023 innførte regjeringa ei delingsordning for fornybar straum for kundar på same eigedom. Frå 1. januar 2026 tredde ei ny delingsordning tilpassa næringsområde i kraft.

Kommunal- og distriktsdepartementet har hatt på høyring forslag til endringar i energikrava i byggteknisk forskrift som mellom anna skal legge betre til rette for bruk av solenergianlegg og annan lokal energiproduksjon. Regjeringa har også vedtatt at byggeprosjekt i statleg sivil sektor skal inkludere lokal fornybar energiproduksjon når dette er lønnsamt gjennom levetida til investeringa.

I 2024 innførte regjeringa reglar som opnar for at hushald kan selje eigenprodusert straum for inntil 15 000 kroner årleg utan å betale skatt. Dette dekker produksjonen til dei fleste hushald. I tillegg blei søknadsplikta for solenergianlegg på bustader fjerna frå 1. juli 2026.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Havbotnmineral – inga utlysing av
1. konsesjonsrunde i denne stortingsperioden
Vedtak 72, 5. desember 2025

«Stortinget ber regjeringen om å ikke utlyse 1. konsesjonsrunde for havbunnsmineraler i denne stortingsperioden.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 1 (2025–2026) og Innst. 2 S (2025–2026).

Regjeringa har ingen plan om å lyse ut første konsesjonsrunde for havbotnmineral i denne stortingsperioden.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Ny petroleumsmelding
Vedtak 451, 10. februar 2026

«Stortinget ber regjeringen legge frem en petroleumsmelding for Stortinget snarest mulig og senest innen vårsesjonen 2027.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:25 S (2025–2026) og Innst. 99 S (2025–2026).

Olje- og gassindustrien er avgjerande for Noreg. Som statsministeren varsla i januar 2026, arbeider regjeringa med ei stortingsmelding om korleis petroleumsverksemda bør utviklast. Meldinga skal etter planen leggest fram for Stortinget i 2027.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Raskare saksbehandling av småkraftkonsesjonar
Vedtak 524, 12. mars 2026

«Stortinget ber regjeringen instruere Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) om å prioritere raskere saksbehandling av småkraftkonsesjoner hvor disse effektivt kan styrke kraftbalansen.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:31 S (2025–2026) og Innst. 129 S (2025–2026).

I tråd med tildelingsbrevet prioriterer NVE allereie saker som effektivt styrker kraftbalansen. Regjeringa har gjennomført eit historisk løft når det gjeld konsesjonsbehandling i NVE dei siste åra. Det har gitt resultat, og NVE avgjorde 200 fleire saker i 2025 enn i 2024. Det har både blitt fleire saksbehandlarar og meir midlar til digitalisering. NVE har arbeidd systematisk med å digitalisere konsesjonsprosessane, og ei digital søknadsløysing for småkraft har vore prioritert i dette arbeidet. Våren 2026 kunne NVE lansere denne søknadsløysinga, som er utvikla i samarbeid med småkraftbransjen. Løysinga vil bidra til raskare behandling av småkraft.

NVE har stor pågang av saker om utbygging av både småkraft og annan fornybar kraftproduksjon, og må derfor prioritere mellom oppgåvene innanfor avgrensa ressursar. Regjeringa meiner det er riktig å prioritere store prosjekt som kan gi betydeleg kraftproduksjon eller auka fleksibilitet i kraftsystemet. Samtidig er småkraft eit viktig bidrag, og store delar av vasskraftpotensialet ligg i utbygging av småkraft. Departementet vil derfor legge til rette for at realistiske småkraftprosjekt har framdrift i saksbehandlinga, sjølv om det først og fremst er dei store utbyggingsprosjekta som normalt kan styrke kraftbalansen effektivt.

NVE behandlar dei mest realistiske småkraftprosjekta først. For at NVE skal starte behand-

linga, må søknadene vere fullstendige med avklart tilgang på nett.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Gjennomgå regelverket for naturskadeførebygging
Vedtak 732, 19. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen gjennomgå regelverket for naturskadeførebygging langs vernede vassdrag, med sikte på å forenkle regelverket og gjøre det enklere å gjennomføre forebyggingstiltak.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:134 S (2025–2026) og Innst. 258 S (2025–2026).

Vassressurslova skal sikre samfunnsmessig forsvarleg bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvatn, og inneheld særlege reglar for verna vassdrag. I hovudsak gjeld vernet mot kraftutbygging, men verneverdiane skal også takast omsyn til ved planlegging av andre tiltak, som masseuttak og erosjonssikringar. Tiltak som kan vere nemneverdig til skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget, skal konsesjonsbehandlast.

For at eit tiltak skal få konsesjon, må nytten vere større enn ulempene. Eit vassdrag er eit komplekst system, og ulike prosessar heng tett saman. I nokre vassdrag kan for eksempel masseuttak ha god effekt på flaumforholda. I andre vassdrag kan det vere utan effekt eller i verste fall forverre flaumforholda.

I tråd med Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*, slutta Stortinget seg til at vassdragsvernet i hovudsak ligg fast. Regelverket for naturskadeførebygging i verna vassdrag blei gjennomgått som ledd i arbeidet med stortingsmeldinga.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Mål om å halvere leietida før byggestart for nettutbygging

Vedtak 743, 12. 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen innføre tiltak med mål om å halvere leidetiden før byggestart og betydelig korte ned konsesjonsbehandlingen for nett, herunder gi tydeligere styringssignaler, tidligere og bedre forankring, forutsigbare og tidsstyrte prosesser med frister og ta i bruk digitalisering,

forenkle saksbehandlingen, innføre hurtigspor og mer parallellbehandling i saksbehandlingen.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa har gjennomført ei rekke tiltak for å redusere leietida for straumnett. Mellom anna er saksbehandlingskapasiteten og arbeidet med digitalisering av konsesjonsprosessane i NVE styrkt i fleire omgangar, det er innført hurtigspor for godt førebudde og lite konfliktfylte søknader om nett, meldepliktgrensa for leidningar i regionalnettet er heva frå 15 til 50 km, den såkalla KVVU-ordninga for nye, store kraftleidningar er avvikla og vedtaksmakta for desse anlegga er flytta frå Kongen i statsråd til NVE. Tiltaka verkar og NVE behandlar fleire søknader om nett enn tidlegare. Om lag 70 prosent av søknadene blir behandla i hurtigspor med ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på om lag 3 månader.

I august 2026 varsla regjeringa nye tiltak for å redusere leietidene ytterlegare. Regjeringa vil mellom anna redusere utgreiingskrava, fjerne retten statsforvaltaren og andre statlege myndigheter har til å fremme motsegn mot nettanlegg, innføre ein frist på to år for behandling av nett-konsesjonar og sørge for at dei aller viktigaste prosjekta i kraftsystemet får høgast prioritet. Regjeringa arbeider også med ei rekke andre tiltak og vurderer kontinuerleg nye.

Regjeringa har som mål at gjennomsnittstida for å planlegge, godkjenne og bygge ut regional- og transmisjonsnett i Noreg skal halverast samanlikna med situasjonen før regjeringa tiltredde i 2021. Både gjennomførte og nye tiltak skal bidra til dette. Det er venta at tiltaka vil få full effekt mot slutten av denne stortingsperioden og utover i 2030-åra, men dei vil også gi resultat på kort sikt.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Fritak for konsesjonsplikt ved nettutbygging i same trasé

Vedtak 744, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede om det oftare kan gis fritak fra konsesjonsplikt eller gjennomføres forenklede konsesjonsprosesser der linjene som oppgraderes eller fornyes bygges ut i samme trasé eller samme avgrensede område.»

Regjeringa har gjennomført ei rekke tiltak for å forenkle konsesjonsprosessane og redusere saks-

behandlingstida for straumnett. Mellom anna er saksbehandlingskapasiteten og arbeidet med digitalisering av konsesjonsprosessane i NVE styrkt i fleire omgangar, det er innført hurtigspor for godt førebudde og lite konfliktfylte søknader om nett, og meldepliktgrensa for leidningar i regionalnettet er heva frå 15 til 50 km. Tiltaka verkar og NVE behandlar fleire søknader om nett enn tidlegare. Om lag 70 prosent av søknadene blir behandla i hurtigspor med ei gjennomsnittleg saksbehandlingstid på om lag 3 månader.

I august 2026 varsla regjeringa nye tiltak for å redusere leietidene for straumnett. Regjeringa vil mellom anna redusere utgreiingskrava, fjerne retten statsforvaltaren og andre statlege myndigheter har til å fremme motsegn mot nettanlegg, og innføre ein frist på to år for behandling av nettkonsesjonar. Regjeringa vil også vurdere korleis behandlinga av spennings- og temperaturoppgraderingar og lite konfliktfylte saker i det regionale nettet kan forenklast.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgd opp.

Tilkopling av straumnett på vilkår for næringslivet

Vedtak 745, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen åpne for at tilkobling til strømnett på vilkår for næringslivet kan brukes i større grad enn i dag, særlig med henblikk på å sikre tilgjengelig kapasitet for forsvar, forsvarsindustri og andre sikkerhetspolitiske formål.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Frå 2021 har det vore mogleg å inngå avtalar om tilknyting med permanente vilkår om utkopling eller avgrensingar i forbruket til uttakskundar, såkalla tilknyting på vilkår. Slike avtalar er frivillige for både nettselskap og sluttbrukar. For nettselskapet er det viktig å sørge for kontroll i drifta av nettet. Dette spelar inn på kvar i nettet det er aktuelt å tilby tilknyting på vilkår, kor stort omfang slike avtalar kan ha, og kva vilkår som kan gjelde. Vilkåra må fastsettast slik at tilknyttinga gir akseptable verknader. Eksisterande kundar må framleis ha ein akseptabel leveringskvalitet. Vilkåra i kvar enkelt tilknytningssak må fastsettast ut frå nettforholda ved tilknytingspunktet.

Det er nettselskapa som kjenner nettet best, og som er ansvarlege for å drifte det. Tilknyttingar kan ikkje gjennomførast dersom dei ikkje kan gje-

rast driftsmessig forsvarlege. Ordninga må derfor framleis vere frivillig. Det er ingenting i regelverket som hindrar at omfanget av tilknyting på vilkår aukar framover, og nettbransjen er godt i gang med å ta ordninga i bruk, mellom anna ved å utvikle automatiske løysingar. Energidepartementet har formidla ei klar forventning til nettselskapa om at nettet skal utnyttast effektivt, under dette at ordninga med tilknyting på vilkår bør vurderast og bli tatt i bruk når det er formåls-tenleg.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgd opp.

Saksbehandling i NVE – effektivisering og digitalisering

Vedtak 746, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen gjøre ytterligere effektivisering av NVEs saksbehandling og sørge for økt bruk av digitale verktøy i sitt arbeid.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa har heilt sidan 2021 vore opptatt av å forenkle og effektivisere behandlinga av kraft- og nettkonsesjonar. Dei siste åra har NVE blitt vesentleg styrkt med fleire saksbehandlarar og midlar til digitalisering, og det er mellom anna etablert eit hurtigspor for konsesjonshandling for nettsaker.

Regjeringa har nyleg lagt fram ei rekkje konkrete tiltak for å forenkle regelverk og kutte byråkrati. Regjeringa vil ha færre utgreiingskrav, fjerne motsegn retten til statsforvaltaren og sette ein frist på to år for å behandle søknader. Målet er å halvere tida det tar å bygge ut straumnett. Regjeringa vil vidare be Statnett og NVE prioritere dei prosjekta som er aller viktigast for kraftsystemet, og forenkle den kommunale behandlinga av vindkraft på land.

Å effektivisere saksbehandlinga og auke bruken av digitale verktøy er eit kontinuerleg arbeid. Dette blir følgd opp i budsjettprioriteringane for 2027, mellom anna gjennom satsing på bruk av KI i konsesjonsbehandlinga. Fleire av tiltaka treng i tillegg tid før dei gir effekt. Nokre tiltak vil få størst verknad mot slutten av denne stortingsperioden og vidare inn i 2030-åra, men nokre vil også gi resultat på kort sikt.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgd opp.

Saksbehandling i NVE – innføre fristar og føre statistikk

Vedtak 747, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen innføre frister for saksbehandlingen til NVE og føre statistikk over saksbehandlingstiden.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa varsla 7. august 2026 at det vil bli innført ein frist på to år for konsesjonsbehandling av nettsaker i NVE. Same frist vil gjelde for behandling av saker om produksjon. Regjeringa arbeider kontinuerleg for å sikre ei effektiv og ansvarleg saksbehandling.

I samband med dei nye fristane vil departementet også krevje at NVE fører oversikt over faktisk saksbehandlingstid og saker der fristen ikkje blir overhalden.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Statnett – korte ned leietider

Vedtak 748, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sørge for at Statnett arbeider aktivt for kortere leidetider i sine prosjekter.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Energidepartementet vil be Statnett prioritere dei aller viktigaste prosjekta for kraftsystemet, og gi jamlege rapportar. For å oppretthalde framdrift, skal Statnett ha tett dialog med NVE gjennom felles framdriftsplanar. Departementet vil også be Statnett, i dialog med NVE, foreslå korleis Statnett sine områdeplanar kan vidareutviklast som eit meir strategisk planverktøy med mål om meir effektiv nettutvikling og raskare overføring av konkrete prosjekt til konsesjonsbehandling.

Regjeringa har som mål at gjennomsnittstida for å planlegge, godkjenne og bygge ut regional- og transmisjonsnett i Noreg skal halverast samanlikna med situasjonen før regjeringa tiltrådte i 2021. Både gjennomførte og nye tiltak skal bidra til dette. Det er venta at tiltaka vil få full effekt mot slutten av denne stortingsperioden og utover i 2030-åra, men dei vil også gi resultat på kort sikt.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Gjennomgå krav og innhald som leggst til grunn for konsesjonsbehandling for nett- og kraftutbygging

Vedtak 749, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen gjennomføre en helhetlig gjennomgang av krav og innhold som legges til grunn for konsesjonsbehandling for nett- og kraftutbygging. Arbeidet skal ha tydeligere, mer effektive og forutsigbare prosesser som mål.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa la 7. august 2026 fram fleire tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett. For å forenkle og effektivisere utbygginga av straumnett vil regjeringa mellom anna

- forenkle utgreiingskrava for å sikre at utgreiingar ikkje blir meir omfattande enn nødvendig
- fjerne retten statsforvaltaren og andre statlege myndigheiter har til å fremme motsegn mot nettanlegg (Sametinget beheld motsegnretten)
- innføre ein behandlingsfrist på to år for konsesjonsbehandlinga i NVE
- be Statnett og NVE prioritere dei prosjekta som er aller viktigast for kraftsystemet, slik at dei kan ferdigstillast raskare
- vurdere korleis spennings- og temperaturoppgraderingar, og lite konfliktfylte saker i det regionale nettet kan forenklast, for eksempel ved å utvide ordninga med områdekonsesjon til også å omfatte tiltak i regionalnettet

For å forenkle og effektivisere utbygginga av kraft vil regjeringa mellom anna

- sørge for at kommunane får inntekter frå vindkraft tidlegare enn i dag, ved at staten forskotter inntektene frå produksjonsavgifta allereie frå byggestart (sjå nærmare omtale av forskottering av inntekt frå avgift på vindkraft i kap. 1820, post 62)
- forenkle den kommunale behandlinga av vindkraft på land, mellom anna ved å fjerne kravet om reguleringsplan
- lovfeste retten kommunane har til å seie ja eller nei til vindkraft, i eigne lovføresegner utanfor plan- og bygningslova
- be kommunane legge betre til rette for meir fornybar energiproduksjon, mellom anna på

større utbyggingsområde for industri og næring og når det blir lagt til rette for nytt stort straumforbruk

- forenkle utgreiingskrava for å sikre at utgreiingar ikkje blir meir omfattande enn nødvendig
- gi statsforvaltaren i oppgåve å rettleie og hjelpe kommunar og fylkeskommunar med rask etablering av ny kraftproduksjon, og bidra til gode prosessar for utvikling av straumnett
- fjerne retten statsforvaltaren og andre statlege myndigheiter har til å fremme motsegn mot nettanlegg (Sametinget beheld motsegnen)

Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget med forslag til nødvendige lovendringar.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Instruksar til statsforvaltaren om å bidra til utvikling av kraft, nett og næring

Vedtak 750, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sørge for at instruksar og oppdragsbrev til statsforvalteren uttrykker en klar forventning om å bidra til utvikling av mer kraft, nett og annen strategisk viktig næringsutvikling.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Det er stort behov for meir kraft og nett og raskare utbygging i Noreg, og regjeringa har alle-reie tatt grep som tydeleggjer rolla og skjerpar forventningane til statsforvaltaren.

I supplerande tildelingsbrev for 2026 fekk statsforvaltaren nye styringssignal. Statsforvaltaren skal mellom anna legge vekt på behovet for ny fornybar energi og nett i arbeidet med plan- og konsesjonssaker og bidra til å legge til rette for fornybar energiproduksjon. I arealforvaltninga skal særleg samfunnsnyttige formål som fornybar kraftproduksjon og kraftleidningar vektast tungt ved konfliktar mellom utbyggingsformål. Dei same styringssignala er også reflekterte i hovudmålet for statsforvaltaren for 2027, jf. Prop. 1 S (2026–2027) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet.

Regjeringa la i august 2026 fram fleire nye tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett. Nokre av desse tiltaka handlar om statsforvaltarane og rolla deira. Dei skal mellom anna bistå kommunar og fylkeskommunar ved etablering av

ny kraftproduksjon og bidra til gode prosessar for nettutvikling. For å forenkle og effektivisere utbygging framover vil regjeringa dessutan fjerne retten statsforvaltaren har til å fremme motsegn mot nettanlegg og vasskraft.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Evaluer praksisen med å krevje detaljplan etter at endringane i energilova blei vedtatt

Vedtak 751, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen påse at Energidepartementet evaluerer praksisen med å kreve detaljplan etter at endringene i energiloven ble vedtatt, særlig med sikte på effektive prosesser for nettanlegg slik at vedtaket fungerer etter intensjonene.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Konsesjonsmyndighetene har i energilova § 3-1 a fått heimel til å krevje detaljplan for bygging og drift av anlegg med anleggskonsesjon, jf. Prop. 43 L (2024–2025). Departementet vil understreke at føresegna ikkje inneber eit generelt krav om detaljplan. Ho lovfestar gjeldande forvaltningspraksis og gir konsesjonsmyndighetene høve til å krevje detaljplan før bygginga kan starte. Krav om detaljplan er i hovudsak aktuelt ved utbygging av større nett- og produksjonsanlegg. Dei fleste anleggskonsesjonar blir gitt utan slikt krav.

Krav om detaljplan blir fastsett i kvar enkelt konsesjon. Prop. 43 L (2024–2025) presiserer at lovfestinga ikkje var meint å endre praksisen for når det blir stilt krav om detaljplan som konsesjonsvilkår. Forarbeida presiserer også at føresegna ikkje er til hinder for parallell behandling av konsesjonssøknad og detaljplan. Departement vil sjå til at praksisen framover nyttar handlingsrommet i regelverket for blant anna å kunne behandle detaljplan og konsesjon parallelt.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Statnett – reelle og framoverskodande forbruksprognosar

Vedtak 752, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sikre at Statnett i sine områdeplaner og konseptvalgutredninger legger til grunn reelle og framoverskuende for-

bruksprognoser, med klart utgangspunkt i prognosene fra berørte lokale og regionale nettselskaper, og med særlig vekt på beredskap og næringsutvikling.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Forskrift om energiutgreiingar pålegg nettutgreiarar, inkludert Statnett, å sørge for at det ligg føre ein effektprognose som ikkje er eldre enn to år for kvart punkt i eige nett. Forskrifta krev også at nettutgreiingar i transmisjonsnettet tar omsyn til nettutviklinga i regionalnettet. Vidare blir det stilt krav om koordinering mellom netteigarar, og det er viktig med god dialog mellom nettselskapa. Samtidig er kvart nettselskap ansvarleg for eigne vurderingar og avgjerder, inkludert eigne bruksprognoser. Formålet med prognosane må vere at dei skal vere så forventningsrette som mogleg og ta høgde for den samla forbruksutviklinga. Prognosane til nettutgreiarane bør omfatte venta forbruksauke knytt til industriutvikling og forsvar, i tråd med relevante planar og forventningar.

NVE samarbeider også med EIBits¹ for å utvikle ein standardisert metode for å framskrive effektbehovet. Første steg inneber å standardisere datagrunnlaget som danner føresetnadene for prognosane, slik at det blir det enklare å samkøyre bruk av effektprognoser og legge til rette for ein felles metodikk. I tillegg gir eit felles og standardisert datagrunnlag eit godt utgangspunkt for å danne eit felles situasjonsbilete utover felles metodikk for effektprognoser.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Investeringsbehovet i nettinfrastruktur fram mot 2035 og 2040

Vedtak 753, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede det forventede investeringsbehovet i nettinfrastruktur frem mot 2035 og 2040, hva det betyr for nettleien og hvordan det skal håndteres.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

¹ EIBits er den felles innovasjons- og digitaliseringspartnaren til nettselskapa.

Det ligg føre eit omfattande kunnskapsgrunnlag om utviklinga i kraftsystemet og straumnettet, mellom anna gjennom analysar frå Statnett, NVE og Reguleringsmyndigheita for energi (RME). Dette gir grunnlag for å vurdere framtidige investeringsbehov og konsekvensar for nettleiga. Nettleiga vil mellom anna avhenge av investeringsnivået i nettet, forbruksutviklinga og gjeldande regulering.

Kraftsystemet står overfor betydelege investeringar i straumnettet i åra framover. Auka etterspørsel etter kraft og nettkapasitet, saman med behov for elektrifisering og tilknytning av ny produksjon, gjer at investeringsnivået i nettet kan bli høgt over tid.

RME er i gang med ein analyse der dei mellom anna vil framskrive utviklinga i nettkostnadene og konsekvensane for nettleiga.

Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget på eigna måte.

Utgreiing av tiltak som sikrar at nettselskapa aukar investeringane og bygger ut nettet raskare

Vedtak 754, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som sikrer at nettselskapene øker investeringene og raskere bygger ut nettet fremover, herunder gjennomføre endringene som kreves for å gi nettselskapene et tydelig incentiv til forskuddsvis utbygging i egnede områder basert på forventet etterspørsel.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Nettselskapa har ansvar for å knyte kundar til straumnettet og for å planlegge og gjennomføre nettutvikling i tråd med tilknytingsplikta og kravet om forsvarleg drift.

Innteksreguleringa er sentral for å legge til rette for at straumnettet blir drifta, utnytta og utvikla på ein samfunnsmessig rasjonell måte. Reguleringa blir fastsett og forvalta av RME som uavhengig reguleringsmyndigheit. RME vurderer løpande korleis reguleringa verkar, og kva for justeringar som eventuelt trengst. Sidan RME skal vere uavhengig, kan ikkje regjeringa instruere RME om korleis reguleringa skal utformast eller praktiserast.

Straumnettet er finansiert av kundane gjennom nettleiga, og reguleringa skal balansere behovet for kostnadseffektive løysingar med behovet for eit nett med tilstrekkeleg kapasitet.

Det er ikkje noko til hinder for at nettselskapa ligg i forkant med nettutviklinga, men det er viktig å skilje mellom planlegging og gjennomføring. Dei store kostnadene for samfunnet oppstår i gjennomføringa, i form av investeringar og areal- og miljøinngrep.

I mange tilfelle kan det være fornuftig å planlegge og vidareutvikle prosjekt som ikkje nødvendigvis ligg an til å bli lønnsame i dag, men som kan bli det dersom for eksempel nytt forbruk eller ny produksjon blir realisert. Dagens regelverk er ikkje til hinder for at nettselskapa planlegg for usikkert forbruk og usikker produksjon, eller søker konsesjon for tiltak på dette grunnlaget.

I nokre tilfelle kan kostnadseffektive tiltak gi forholdsmessig mykje kapasitet. I 2025 og så langt i 2026 har Statnett auka kapasiteten med 2 200 MW i eksisterande anlegg, hovudsakeleg som følge av temperaturoppgradering av leidningar. Totalt er det planlagt å gjennomføre 118 prosjekt med temperaturoppgradering av eksisterande leidningar, og 58 av desse er i gang. I handlingsplanen for raskare nettutbygging og betre utnytting av nettet (netthandlingsplanen) oppfordrar regjeringa nettselskapa til å planlegge i forkant når det er hensiktsmessig. Konsesjonsmyndighetene kan også gi vilkårsbundne konsesjonar. Slike konsesjonar legg til rette for at det kan gå raskt å etablere nettanlegg når behovet oppstår, samtidig som ein unngår feilinvesteringar.

Regjeringa har sett i verk og varsla fleire tiltak for å legge til rette for raskare nettutbygging og meir effektiv utnytting av kapasiteten, mellom anna gjennom oppfølging av netthandlingsplanen og dei nye tiltaka regjeringa la fram i august 2026. Tiltaka omfattar mellom anna kortare konsesjonsprossesar, forenkla regelverk, styrkt kapasitet i behandlinga av nettsaker og tiltak for meir effektiv tilknytning.

På denne bakgrunnen vurderer regjeringa at vedtaket blir følgt opp gjennom eksisterande rammevilkår og tiltak for utvikling av straumnett.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Rammevilkår for samarbeid mellom bedrifter om permanent effektreduksjon som kan omdisponerast til nytt forbruk

Vedtak 755, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen påse at det er gode rammebetingelser for samarbeid mellom bedrif-

ter om permanent effektreduksjon som kan omdisponeres til nytt forbruk.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Det er eit omfattande samarbeid mellom bedrifter i norske næringsparkar. Industriell symbiose er ein del av samfunnsoppdraget for sirkulær økonomi, der målet er at bedrifter skal dele ressursar, mellom anna energi, i større grad enn i dag. Ei rekke verkemiddel støttar opp under og fremmer slikt samarbeid.

Permanent reduksjon i effektuttaket handlar ofte om å avgrense bruken av straum til oppvarming og dermed frigjere kapasitet til nytt forbruk. Den nye lova om overskotsvarme som Stortinget vedtok i juni i år, pålegg verksemdene å undersøke moglegheitene for å hente overskotsvarme frå eller levere overskotsvarme til nærliggande verksemdar. Slik utveksling av overskotsvarme krev tett samarbeid mellom verksemdene.

Enova har fått mandat til å fremme omstilling i energisektoren. Enova har allereie fleire relevante støtteordningar og utviklar kontinuerleg nye verkemiddel i tråd med styringsavtalen, for å redusere barrierar og stimulere til investeringar i fleksible energiløysingar. Enova arbeider no med å utvikle eit nytt støtteprogram for heilskaplege, fleksible områdeløysingar for næringsparkar og hamner, og samlar no innspel til programmet og har mål om å opne for søknader rundt årsskiftet.

Forskringsrådet utlyste i juni i år midlar til samarbeidsprosjekt for å utvikle teknologi og løysingar for energieffektivisering og energiomlegging innanfor bygg, område og industri.

Nokre nettselskap arbeider med eit nytt konsept der bedrifter som samarbeider om tiltak for permanent effektreduksjon, kan disponere den frigjorde kapasiteten til nytt forbruk. Konseptet er framleis på pilotstadiet. Det finst også fleire andre relevante pilotar som bidrar til auka samarbeid, mellom anna ein pilot om energikoordinatorar. Denne er omtalt i oppfølginga av oppmodingsvedtak 763 frå 21. mai 2026.

Energidepartementet vil halde fram arbeidet med å legge til rette for samarbeid mellom bedrifter om tiltak som kan redusere effektuttaket og frigjere kapasitet til nytt forbruk.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Rammeverk for konsesjonsbehandling og
handtering av auka innslag av batterianlegg
i kraftsystemet

Vedtak 756, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen sørge for et hensiktsmessig rammeverk for konsesjonsbehandling og håndtering av økt innslag av batterianlegg i kraftsystemet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Det er eit stadig større innslag av batteri i kraftsystemet. Batteri kan bidra til betre beredskap i kraftsystemet og auka fleksibilitet for meir effektiv nettutnytting og -balansering. Departementet er opptatt av å legge til rette for at batteri kan fasast inn i kraftsystemet på ein samfunnsmessig rasjonell måte.

Departementet sende 12. februar 2026 ei bestilling til NVE der det mellom anna blei bedt om vurderingar knytte til konsesjonsbehandling av batterianlegg. NVE skal mellom anna vurdere behovet for å konsesjonsbehandle slike anlegg, og om energiregelverket bør endrast av omsyn til dei.

Fleire reguleringar innanfor ansvarsområdet til RME påverkar også insentiva til å etablere batteri i kraftsystemet, mellom anna vilkår for tilknytting, tariffing, måling og avrekning. Departementet sende derfor 28. mai 2026 ei bestilling som bad RME om å kartlegge og beskrive gjeldande regelverk for batteri og vurdere om det legg til rette for ei samfunnsmessig fornuftig utvikling av batteri som del av energisystemet.

Energidepartementet vil vurdere om det er nødvendig med endringar i regelverket, etter ein gjennomgang av leveransane frå RME og NVE.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Nettselskapa – raskare digitalisering av
nettinfrastrukturen

Vedtak 757, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen påse at nettselskapene jobber raskere med digitalisering av nettinfrastrukturen og tar i bruk egnet sensorikk, slik at eksisterende nettinfrastruktur kan utnyttes bedre.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Dagens inntektsregulering av nettselskapa inneheld insentiv for bruk av ny teknologi og innovative løysingar. Sidan inntektsramma dels kjem an på kostnadene til nettselskapa, dels på kor effektive dei er samanlikna med andre nettselskap, blir dei motiverte til å velje teknologiske løysingar som gir effektivitetsgevinstar. Ved at ny teknologi bidrar til betre utnytting av nettet og til å redusere dei samla kostnadene, oppnår selskapa større avkastning. Dermed får dei dekning for til-taka gjennom effektivitetsgevinsten den nye teknologien gir.

For å redusere den økonomiske risikoen ved å teste ut heilt nye løysingar har RME i tillegg etablert ei eiga finansieringsordning for forskning og utvikling. Ordninga gir full kostnadsdekning for godkjende pilot- og demonstrasjonsprosjekt. Dermed kan selskapa utforske teknologi som fremmer ei meir effektiv utnytting av nettet, utan å bere den økonomiske risikoen sjølve.

Energidepartementet gav i si tid RME mandat til å etablere eit vegkart for digital samhandling i samarbeid med NVE og bransjen. Vegkartet viste at det trengst felles prioriteringar og ein felles strategi for samarbeid om standardisering, digitalisering og automatisering dersom aktørane i nettbransjen skal oppnå effektiv digital samhandling. Dette førte til etableringa av ElBits. ElBits er eit selskap som nettselskapa eig saman, og som skal gi dei varig og styrkt kapasitet til bransjesamarbeidet om digital samhandling. RME har gitt nettselskapa eit tillegg til inntektsramma for kostnader knytte til aktivitet og utvikling i ElBits frå 2023. Ordninga liknar på FoU-ramma. Målet er at selskapet på sikt skal bli sjølvfinansiert gjennom sal av egne tenester.

Energiministeren møter representantar frå nettbransjen, inkludert Statnett, kvart halvår for å drøfte arbeidet for meir effektiv utvikling og utnytting av nettet.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Nettselskapa – drifte nettet med mindre marginalar

Vedtak 758, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen gå i dialog med nettselskapene om mulige retningslinjer for når man i perioder kan drifte nettet med noe mindre marginer, for å øke kapasiteten og redusere strømprisforskjeller mellom budsoner.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Det er viktig å utnytte nettet så effektivt som råd. Samtidig må nettselskapa ha kontroll på drifta av nettet og sørge for at forsyningssikkerheita er sikra. Kraftsystemet er samansett og dynamisk, og nettsituasjonen varierer frå stad til stad. Vurderingar av kva som er forsvarleg i nettdrifta, er tekniske og kan vere komplekse. Vurderingane bør ta utgangspunkt i den konkrete situasjonen.

Spørsmålet om kor mykje kapasitet det er i nettet, er i stor grad eit teknisk spørsmål, men handlar også om kor mykje risiko nettselskapa aksepterer. I netthandlingsplanen kjem det tydeleg fram at nettselskapa må ha eit bevisst forhold til risiko som ein kombinasjon av sannsyn og konsekvens. Hausten 2025 forskriftsfesta Energidepartementet også krav som skal gi større openheit om vurderingane av kva som er driftsmessig forsvarleg. Frå 1. januar 2026 pliktar nettselskapa å vere opne om kva prinsipp dei følger når dei vurderer om ei tilknytning eller ein kapasitetsauke er driftsmessig forsvarleg. Dei som ber om kapasitet i straumnettet, skal få innsyn i korleis nettselskapa vurderer saka. Netthandlingsplanen oppfordrar også nettselskapa til å samordne seg og bli einige om prinsippa som skal ligge til grunn for desse vurderingane. Departementet er kjent med at bransjen arbeider med dette. Samtidig må kvart nettselskap sjølv ta ansvar for dei konkrete vurderingane av eigne nettanlegg.

Det er transmisjonsnettet som i all hovudsak fraktar kraft mellom bodområde. Statnett som systemansvarleg fastset bodområdeinndelinga i Noreg basert på store og langvarige flaskehalsar i regional- og transmisjonsnettet. Gjennom kapasitetsberekning avgjer Statnett kor mykje overføringskapasitet som kan stillast til disposisjon for marknaden, altså kor mykje kraft som kan handlast mellom bodområde. Kapasitetsfastsettinga tar utgangspunkt i dei fysiske avgrensingane i nettet, som termiske grenser, lastflyt og krav til driftssikkerheit, og skal legge til rette for ei mest mogleg effektiv utnytting av eksisterande nettressursar. Samtidig arbeider Statnett kontinuerleg med å vidareutvikle metodar og verktøy for å utnytte nettkapasiteten betre.

Flytbasert marknadskopling blei innført i Noreg og resten av Norden i slutten av oktober 2024. Analysar Statnett har gjort i samarbeid med dei andre nordiske systemoperatørane, viser at innføringa av flytbasert marknadskopling har ført til betre utnytting av nettkapasiteten i Norden, og

særleg meir flyt frå nord til sør i det nordiske systemet.

Energiministeren møter representantar frå nettbransjen, inkludert Statnett, kvart halvår for å drøfte arbeidet for meir effektiv utvikling og utnytting av nettet. Energidepartementet har formidla ei klar forventning til nettselskapa om at nettet skal utnyttast effektivt, under dette at ordninga med tilknytning på vilkår bør vurderast og bli tatt i bruk når det er formålstenleg.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Gebyr for unytta reservert nettkapasitet

Vedtak 759, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede om innføring av et nøytralt gebyr for ubenyttet reservert nettkapasitet kan bidra til at køen i større grad reflekterer faktisk etterspørsel.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa ønsker ikkje at urealistiske prosjekt skal stå i vegen for meir realistiske prosjekt. Som varsla i netthandlingsplanen har Energidepartementet frå 1. januar 2025 forskriftsfesta krav om at nettselskapa skal vurdere om eit prosjekt er tilstrekkeleg modent, før det får reservere nettkapasitet eller ein plass i kapasitetskø. Prosjekta må også ha framdrift for å få behalde reservasjonen eller køplassen. Modnadsvurderingar er det viktigaste verkemiddelet for å få køen til å reflektere faktisk etterspørsel. Nettselskapa arbeider med å utvikle og forbetre praktiseringa av modnadskriteria.

Det er viktig at modnadskrava får tid til å verke. Dersom dei nye krava ikkje er tilstrekkelege, kan det bli aktuelt å vurdere eit gebyr for unytta reservert nettkapasitet.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Nett – auka forbruksfleksibilitet og meir lokal balansering

Vedtak 760, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for økt forbruksfleksibilitet og mer lokal balansering, f.eks. gjennom videre utvikling og tilgjengeliggjøring av fleksibilitetsmarkeder.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Dei overordna rammevilkåra for kraftsystemet legg til rette for fleksibilitet i forbruket der det er samfunnsmessig rasjonelt. Fleksibilitet på forbrukssida kan bidra til meir effektiv utnytting av nettkapasiteten og til å balansere forbruk og produksjon.

Det finst fleire marknader der forbrukarar, produsentar og innehavarar av batteri kan selje fleksible ressursar, først og fremst marknader for systemtenester og reservar. Desse marknadene er i utvikling, og jamleg får fleire tilgang.

Nettselskapa prøver ut lokale marknadsløysingar gjennom pilotprosjektet Euroflex. Her skjer det handel på lokale marknadsplassar, og deltakarane drøftar og testar problem som må løysast. Piloten er breitt anlagt, med deltakarar frå alle dei store nettselskapa, Statnett og representantar frå forbrukarane. Regelverket er ikkje til hinder for at nettselskap bruker lokale fleksibilitetsmarknader som verkemiddel, men for at dei skal lykkast, trengst ei omfattande koordinering mellom nettselskapa og Statnett og klare køyreglar for deltakarane i marknadene. I Euroflex blir dei krevjande spørsmåla drøfta og løyste.

Departementet legg til grunn at vidare utvikling av fleksibilitetsløysingar og lokal utnytting av fleksibilitet i stor grad vil skje innanfor rammene for marknadsutvikling og gjeldande regulering. Erfaringane frå Euroflex-piloten, saman med kommande EU-reguleringar, vil legge eit viktig grunnlag for å utvikle eventuelle nærmare reguleringar på området.

Både nettselskapa og andre verksemdar utviklar også andre verkemiddel for å få auka fleksibilitet, sjå omtale under oppmodingsvedtak nr. 755 frå 21. mai 2026. I tillegg påverkar utforminga av nettariffen kor lønnsamt det er for kundar å vere fleksible.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Tilknytning på vilkår og vurdere tiltak som setter ein pris på retten til å ta ut ein gitt nettkapasitet

Vedtak 761, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen i større grad ta i bruk tilknytning på vilkår og vurdere tiltak som setter en pris på retten til å ta ut en gitt nettkapasitet, f.eks. vurdere å innføre en kø-avgift for ubenyttet reservert kapasitet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Frå 2021 har det vore mogleg å inngå avtalar om tilknytning med permanente vilkår om utkopling eller avgrensingar i forbruket til uttakskundar, såkalla tilknytning på vilkår. Slike avtalar er frivillige for både nettselskap og sluttbrukar. For nettselskapet er det viktig å sørge for kontroll i drifta av nettet. Dette spelar inn på kvar i nettet det er aktuelt å tilby tilknytning på vilkår, kor stort omfang slike avtalar kan ha, og kva vilkår som kan gjelde. Vilkåra må fastsettast slik at tilknyttinga gir akseptable verknader. Eksisterande kundar må framleis ha ein akseptabel leveringskvalitet. Vilkåra i kvar enkelt tilknytningssak må fastsettast ut frå nettforholda ved tilknytingspunktet.

Det er nettselskapa som kjenner nettet best, og som er ansvarlege for å drifte det. Tilknyttingar kan ikkje gjennomførast dersom dei ikkje kan gjerast driftsmessig forsvarlege. Ordninga må derfor framleis vere frivillig. Det er ingenting i regelverket som hindrar at omfanget av tilknytting på vilkår aukar framover, og nettbransjen er godt i gang med å ta ordninga i bruk, mellom anna ved å utvikle automatiske løysingar. Energidepartementet har formidla ei klar forventning til nettselskapa om at nettet skal utnyttast effektivt, under dette at ordninga med tilknytting på vilkår bør vurderast og bli tatt i bruk når det er formålsstenleg. Statnett melder at 30 prosent av reservert kapasitet til forbruk har fått reservasjon med vilkår.

Regjeringa ønsker ikkje at urealistiske prosjekt skal stå i vegen for meir realistiske prosjekt. Som varsla i netthandlingsplanen har Energidepartementet frå 1. januar 2025 forskriftsfesta krav om at nettselskapa skal vurdere om eit prosjekt er tilstrekkeleg modent, før det får reservere nettkapasitet eller ein plass i kapasitetskø. Prosjekta må også ha framdrift for å få behalde reservasjonen eller køplassen. Modnadsvurderingar er det viktigaste verkemiddelet for å få køen til å reflektere faktisk etterspørsel. Nettselskapa arbeider med å utvikle og forbetre praktiseringa av modnadskriteria.

Det er viktig at modnadskrava får tid til å verke. Dersom dei nye krava ikkje er tilstrekkelege, kan det bli aktuelt å innføre eit gebyr for unytta reservert nettkapasitet.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Tiltak for å gjere nettkøen meir reell

Vedtak 762, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge frem tiltak for å gjere nettkøen mer reell, og komme tilbake til Stortinget med dette i løpet av 2026. Mulige tiltak kan være å innføre forskuddsbetaling av anleggsbidrag og/eller betaling for å reservere nettkapasitet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Regjeringa ønsker ikkje at urealistiske prosjekt skal stå i vegen for meir realistiske prosjekt. Som varsla i netthandlingsplanen har Energidepartementet frå 1. januar 2025 forskriftsfesta krav om at nettselskapa skal vurdere om eit prosjekt er tilstrekkeleg modent, før det får reservere nettkapasitet eller ein plass i kapasitetskø. Prosjekta må også ha framdrift for å få behalde reservasjonen eller kjøplassen.

I handlingsplanen kom det også fram at regjeringa ville vurdere ytterlegare verkemiddel, som endringar i anleggsbidragsregelverket, innføring av reservasjonsgebyr og andre prissignal som kan bidra til ei god fordeling av nettkapasiteten. I tråd med dette har departementet vurdert endringar i tariffregelverket. I november 2024 gav departementet RME i oppdrag å greie ut justeringar i anleggsbidragsregelverket for regional- og transmisjonsnettet og ei ordning der aktørar som ber om tilknytning, sjølve dekker nettselskapa sine kostnader i tilknytingsprosessen. Ei slik ordning vil gi eit tidleg prissignal til dei som ber om tilknytning. Dette vil komme i tillegg til betaling for utgreiingskostnader, som allereie gir eit tidleg prissignal til aktørar som utløyser investeringar i regional- og transmisjonsnett. RME leverte anbefalingane sine i oktober 2025, og departementet vurderer dei no.

Modnavsvurderingar er det viktigaste verket middelet for å få køen til å reflektere faktisk etterspørsel. Nettselskapa arbeider med å utvikle og forbedre praktiseringa av modnavskriteria.

Det er viktig at modnavskrava – saman med krav om betaling av utgreiingskostnader og anleggsbidrag og eventuelt betaling for kostnader i tilknytingsprosessen – får tid til å verke. Dersom desse krava ikkje er tilstrekkelege, kan det bli aktuelt å vurdere eit reservasjonsgebyr for unytta reservert nettkapasitet.

Regjeringa vil komme tilbake til Stortinget på eigna måte.

Nettselskapa – pålegg om å undersøke fjernvarmekapasiteten i områda der ein veit at det er fjernvarmeinfrastruktur

Vedtak 763, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen pålegge nettselskapene å undersøke fjernvarmekapasiteten i de områdene hvor man vet at det er fjernvarmeinfrastruktur, før man eventuelt gir kunden tilknytning til strømnettet, for å sikre at man utnytter energiresursene best mulig, for å forhindre bygging av dobbel infrastruktur og for å sikre nettkapasitet til dem som trenger det.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Nettselskapa er underlagde forskrift om energiutgreiing, som skal bidra til ei samfunnsmessig rasjonell utvikling av energisystemet gjennom langsiktig energiplanlegging. Forskrifta skal sikre at netteigarane koordinerer seg med kvarandre og involverer andre relevante aktørar. Dette siste kravet blei styrkt ved endring av forskrifta i 2024. Nettutgreiarane skal sørge for at det for kvart punkt i nettet ligg føre effektprognosar som ikkje er eldre enn to år. Før det blir gjennomført tiltak som krev konsesjon, skal nettutgreiarane lage ei konseptvalutgreiing. Der skal dei mellom anna vurdere om kapasitetsbehovet kan dekkast gjennom alternativ til nettutbygging eller tiltak i tilgrensande nett.

Å innhente informasjon om fjernvarmekapasiteten i eit utgreiingsområde er ein naturleg del av nettutgreiinga der det er relevant, mellom anna når nettselskapa skal lage effektprognosar. Kunnskapen frå nettutgreiinga er også nyttig når selskapa vurderer om det er kapasitet i nettet til å knyte til nye kundar.

Fleire av dei største nettselskapa har trappa opp arbeidet med å undersøke alternativ som kan redusere kapasitetsbehovet. Nokre nettselskap har for eksempel, gjennom eit pilotprosjekt, tilsett energikoordinatorar som skal vere ein fagressurs for kommunale planmyndigheiter, næringsaktørar og interne avdelingar i nettselskapa, som planlegging, drift og kundeprosjekt. Når nye kundar skal knytast til nettet, kan energikoordinatorane drøfte med kundane om delar av energibehovet kan dekkast med fjernvarme dersom det finst fjernvarme i området, eller om det finst tiltak som kan redusere effektbehovet. Pilotperioden varer frå 2024 til 2026, og erfaringane skal delast breitt i bransjen. Enkelte nettselskap har allereie tilsett

energikoordinatorar utan å vere del av pilotprosjektet.

Energidepartementet meiner det er positivt at nettselskapa i aukande grad undersøker fjernvarmekapasiteten før dei knyter nye kundar til straumnett, og på den måten bidrar til god utnytting av energiresursane. Departementet vil be NVE vurdere korleis ein kan vidareføre og ved behov styrke den positive utviklinga når det gjeld å undersøke og utnytte alternativ til nettutbygging.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Fjernvarme – frigjere nettkapasitet

Vedtak 764, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for frigjøring av nettkapasitet gjennom mer bruk av fjernvarme, herunder foreta en helhetlig gjennomgang av hvordan fjernvarmesektoren kan bidra mer i energisystemet og hvordan bidraget kan reflekteres i deres finansieringsmodell, samt se dette i sammenheng med fleksibilitetsmarkeder og lokal balansering.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

På oppdrag frå Energidepartementet har Oslo Economics og SINTEF Energi gjennomført ein heilskapleg gjennomgang av rolla fjernvarme har i energisystemet. Dei har mellom anna vurdert korleis fjernvarme kan bidra til å frigjere nettkapasitet, styrke fleksibiliteten i energisystemet og redusere behovet for investeringar i kraftnett og kraftproduksjon. Gjennomgangen viser at fjernvarme kan gi store systemgevinstar ved å dekke oppvarmingsbehov utan bruk av elektrisitet, særleg i område med høgt og konsentrert effektuttak.

Samtidig viser gjennomgangen at gevinstane er situasjonsavhengige. Dei er størst i område med kapasitetsutfordringar i straumnett. Der kan fjernvarme bidra til lokal balansering og redusere belastninga på nettet i periodar med høgt forbruk.

Oslo Economics og SINTEF Energi har også vurdert korleis bidraget frå fjernvarme i større grad kan reflekterast gjennom rammevilkår, treffsikre prissignal og investeringsinsentiv. Dette har dei også sett i samanheng med fleksibilitetsmarknader og behovet for eit meir effektivt utnytta kraftsystem.

Saman med analysar frå NVE gir denne gjennomgangen eit oppdatert og heilskapleg kunnskapsgrunnlag for korleis fjernvarmesektoren kan bidra meir i energisystemet. Dette kunnskapsgrunnlaget har lege til grunn for departementet sitt arbeid med å sikre betre koordinering mellom fjernvarmeselskap og nettselskap. Sjå også omtalen av oppfølginga av oppmodingsvedtak nr. 763 og nr. 765 frå 21. mai 2026.

Departementet viser også til omtalen i *Boks 4.4 Rammevilkår for fjernvarme* i del II av proposisjonen.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Betre koordinering mellom nettselskap og fjernvarmeselskap

Vedtak 765, 21. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede tiltak som kan sikre en bedre koordinering mellom nettselskaper og fjernvarmeselskaper for å sikre en mer effektiv utnyttelse av energisystemet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:139 S (2025–2026) og Innst. 255 S (2025–2026).

Departementet viser til oppfølginga av oppmodingsvedtak 763 frå 21. mai 2026, som gjeld krav til nettselskapa om å undersøke fjernvarmekapasiteten før dei knyter kundar til straumnett. Både forskrift om energiutgreiningar og energikoordinatorane til nettselskapa sikrar betre koordinering mellom nettselskapa og fjernvarmeselskapa, og ei meir effektiv utnytting av energisystemet.

Ei vellykka koordinering mellom nettselskap og fjernvarmeselskap krev også godt samarbeid med vertskapskommunane. Kommunane har også visse plikter på energiområdet. I oppdaterte statlege planretningslinjer for klima og energi (SPR) frå 2024 har regjeringa etablert nye og strengare krav til kommunane om å ta omsyn til energirelaterte spørsmål i planlegginga. Dei skal mellom anna ha ei oppdatert oversikt over moglegheitene for forsyning av varme og kjøling basert på lokale energikjelder og overskotsvarme. Dei skal også innhente informasjon frå lokale nett-konsesjonærar om kraftnett, og søke å innhente informasjon frå fjernvarmeaktørar og fjernvarmenett. Kommunane skal samarbeide med nettselskapa i utgreiingsprosessane deira, mellom anna for å avdekke behov for auka nettkapasitet og alternativ til nettutbygging.

Energikordinatorane legg vinn på å hjelpe kommunane med å forstå avgrensingane i kraftsystemet, planlegge riktig lokalisering av ny verksemd og prioritere tiltak som styrker energiforsyninga og avlastar nettet. Meir bruk av fjernvarme og utnytting av lokale energikjelder og overskotsvarme er eksempel på tiltak som styrker kraftsystemet.

Dei seinare åra har det skjedd ei regelverksutvikling retta mot både nettselskapa og kommunane som kan gi eit langt betre samspel mellom aktørane som påverkar om fjernvarme og andre løysingar for meir effektiv utnytting av energisystemet blir tatt i bruk. Praktiseringa av reglane utviklar seg positivt, og departementet vil følge utviklinga tett. Departementet viser også til oppfølginga av oppmodingsvedtak 763 frå 21. mai 2026.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Stortingsmelding om kjernekraft

Vedtak 783, 26. mai 2026

«Stortinget ber regjeringen legge frem en stortingsmelding om kjernekraft.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:191 S (2025–2026) og Innst. 278 S (2025–2026).

Regjeringa arbeider med ei stortingsmelding som følger opp NOU 2026: 4 *Kjernekraft i Norge? Fordeler, ulemper og forutsetninger*. Meldinga skal etter planen leggst fram for Stortinget tidleg i 2028.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Støtteprogram for flytande havvind

Vedtak 919, 9. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ekstern kvalitetssikring, samfunnsøkonomisk analyse og vurdering av teknologiutviklingspotensialet for støtteprogrammet for flytende havvind, slik at Stortinget kan behandle saken før det inngås forpliktelser basert på vedtak nr. 385 (2024–2025) og med sikte på at kvalitetssikringen er gjennomført senest innen første halvdel av 2027.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:213 S (2025–2026) og Innst. 401 S (2025–2026).

Arbeidet og oppfølginga av oppmodingsvedtaket er omtalt i kapittel 8 Flytande havvind i Utsira Nord i del III av proposisjonen.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Maksimaltalet for vindturbinar i energilovforskrifta § 3-1

Vedtak 924, 10. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede om man bør øke eller fjerne antallsbegrensningen i energilovforskriften § 3-1 for vindturbiner, men beholde grensen på 1 MW.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:261 S (2025–2026) og Innst. 397 S (2025–2026).

Regjeringa la 7. august 2026 fram ei rekke nye tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett, mellom anna eit forslag om å endre behandlinga av vindkraft på land. Forslaga vil krevje endringar i energilova og plan- og bygningslova. I tillegg kan det bli aktuelt med endringar i energilovforskrifta, som også må på høyring. Departementet tar sikte på å vurdere endringar i energilovforskrifta § 3-1 i det same lov- og forskriftsarbeidet.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Kunnskapsgrunnlag for kommunale avgjerder i vindkraft- og fornybarprosjekt

Vedtak 925, 10. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man best mulig kan sikre at kommunale beslutninger i vindkraft- og fornybarprosjekter bygger på et tilstrekkelig, relevant og nøytralt kunnskapsgrunnlag.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:261 S (2025–2026) og Innst. 397 S (2025–2026).

Regjeringa la 7. august 2026 fram nye tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett, mellom anna eit forslag om å endre behandlinga av vindkraft på land. Regjeringa vil oppretthalde krava til ei forsvarleg behandling av vindkraftkonsesjonar. Spørsmålet om når i konsesjonsprosessen kommunane skal kunne seie ja eller nei til konkrete vindkraftprosjekt, må vurderast nærmare i lov-arbeidet og vil bli omtalt i eit høyringsutkast.

Ettersom arbeidet med endringar i prosessen krev lovendringar, vil regjeringa legge fram ein lovproposisjon for Stortinget.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Forskot på avgift på vindkraft til kommunar

Vedtak 926, 10. juni 2026

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning hvor kommunene får forskudd på produksjonsavgift på vindkraft, for eksempel fra investeringsbeslutning er tatt eller fra byggestart.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:261 S (2025–2026) og Innst. 397 S (2025–2026).

Regjeringa foreslår å innføre ei ordning der staten forskotterer inntekter frå produksjonsavgifta til vindkraftkommunane frå byggestart. Sjø omtale under kapittel 1820, post 62 Fordeling av inntekt frå avgift på vindkraft.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

3.2 Stortingssesjon 2024–2025

Vegkart for CO₂-handtering frå industri- og avfallshandtering

Vedtak 90, 5. desember 2024

«Stortinget ber regjeringen gi Gassnova et tilleggsoppdrag til det pågående arbeidet med et veikart for CO₂-håndtering fra industri- og avfallshåndtering. Tilleggsoppdraget skal legge opp til at Gassnova, sammen med Siva og andre aktuelle virkemiddelaktører, innen juni 2025 utreder barrierer og legger frem en plan for utvikling av regionale industriklynger med fellesløsninger for fangst, transport og lagring av CO₂. Det skal vurderes om det er behov for statlig koordinert anskaffelse av transport- og lagertjenester for å få tilstrekkelig volum til å kunne utløse flere norske prosjekter for fangst av CO₂. Regjeringen bes videre om å legge frem forslag til tiltak og virkemidler som oppfølging av dette arbeidet i forbindelse med statsbudsjettet 2026.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 1 S (2024–2025) og Innst. 2 S (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til omtalen av ved-

taket i Meld. St. 4 (2025–2026). Fleirtalet er einig om at oppmodingsvedtaket ikkje kan kvitterast ut.

Gassnova la i desember 2025 fram eit vegkart for korleis CO₂-handtering kan bidra til å redusere utsleppa frå landbasert industri og avfallsforbrenning fram mot 2050. Vegkartet blei utarbeidd på oppdrag frå Energidepartementet. I samband med dette arbeidet fekk Gassnova, Enova og Miljødirektoratet i 2024 i oppdrag frå Energidepartementet og Klima- og miljødepartementet å greie ut verkemiddel som kan redusere barrierar og marknadssvikt i CCS-verdikjeda. Utgreiinga viser mellom anna at samordna transportløsningar kan bidra til å realisere fleire mindre fangstprosjekt fram mot 2040, og at tidlege investeringar i felles regional infrastruktur kan gi stor driftsfordelar. Samtidig kan den store geografiske spreinga av utsleppskjelder i Noreg gjere det utfordrande å hente ut samfunnsøkonomiske gevinstar gjennom etablering av slik infrastruktur.

I 2026 lanserte Enova ei støtteordning for investeringar i mottaksterminalar for CO₂. Ordninga skal bidra til meir kostnadseffektiv logistikk for transport av CO₂ og gjere det mogleg for små og mellomstore fangstaktørar å levere CO₂ til terminalar for samlasting og vidare transport til permanent lagring.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Støtteprogram for å kutte CO₂-utslepp innanfor industri og avfallshandtering

Vedtak 91, 5. desember 2024

«Stortinget ber regjeringen utforme et støtteprogram som en serie med auksjoner for å kutte store utslipp og oppnå negative CO₂-utslipp innen industri og avfallshåndtering og komme tilbake til dette i statsbudsjettet for 2026. Stortinget ber regjeringen se hen til auksjonsmodellene i Danmark, Sverige, Tyskland, Nederland og Frankrike i arbeidet med å utvikle auksjonsprogrammet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 1 S (2024–2025) og Innst. 2 S (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2025–2026). Fleirtalet er einig om at oppmodingsvedtaket ikkje kan kvitterast ut før støtteprogram for auksjonar er utforma.

I 2024 fekk Gassnova, Enova, Miljødirektoratet og Siva i oppdrag frå Energidepartementet og Klima- og miljødepartementet å greie ut verke-

middel for å fremme utvikling og bruk av CO₂-handtering i Noreg. Utgreiinga blei levert sommaren 2025 og vurderte mellom anna ulike modellar for støtte til fangstprosjekt i industri og avfallssektoren, inkludert auksjonsmodellar som er tatt i bruk i andre land.

I statsbudsjettet for 2026 og i samband med revidert budsjett 2026 er det til saman løyvd 1,7 milliardar kroner til ei støtteordning for å redusere blanda og biogene klimagassutslepp frå industri og avfallshandtering. I tillegg kan Enova bruke midlar frå Klima- og energifondet. Det er venta at Enova kan etablere eit konkurransebasert verkemiddel i løpet av 2026, med første utlysing seinast i første halvår 2027, jf. pressemeldinga *Enova med storsatsing på karbonfangst* frå 21. mai 2026.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Tiltak mot høge straumprisar i NO₂

Vedtak 165, 13. desember 2024

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med ekstraordinære tiltak som kan innføres i NO₂ (for eksempel bruk av flaskehalsinntekter) for å kompensere for ekstraordinært høye strømprisar i dette prisområdet.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 9 L (2024–2025), Innst. 78 L (2024–2025) og Lovvedtak 28 (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) meiner fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen at vedtaket ikkje kan kvitterast ut no.

Regjeringa har innført Noregspris. Med Noregspris kan folk velje ein fast pris på straum og fjernvarme på 40 øre per kWh pluss meirverdiavgift, heime og på hytta. Dei som ikkje vel Noregspris heime, får framleis straumstønad. For næringslivet har regjeringa gjort det enklare å inngå fastprisavtalar. I august 2026 kunne bedrifter i NO₂ inngå fastprisavtale ned mot 75 øre per kWh.

Regjeringa har også etablert ei mellombels ordning for bruk av flaskehalsinntekter i transmissjonsnett. Formålet er å redusere risikoen for auka nettleige i område med høge kraftprisar. Ordninga tredde i kraft 1. november 2022 og inneber at delar av flaskehalsinntektene til Statnett blir fordelte til underliggende nettselskap basert på kostnader til nettap. Dette har bidratt til å dempe utslaga i nettleiga som følge av høge kraftprisar og

har vore særleg gunstig for prisområde NO₂, der kraftprisane har vore høge over tid. Regjeringa har også redusert elavgifta fleire gonger, og i 2026 var elavgifta 7,13 øre per kWh gjennom heile året. Lågare elavgift bidrar til å redusere dei samla kostnadene for nettkundane i NO₂.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Prioritering av nasjonale sikkerheitsinteresser i straumnett

Vedtak 605, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen iverksette nødvendige tiltak for at forsvarsindustrien og andre kritiske samfunnsfunksjoner med betydning for nasjonale sikkerhetsinteresser kan gis særskilt prioritering av strømnnett. Dersom dette ikke er mulig med dagens lovgivning, bes regjeringen om å fremme nødvendige forslag slik at slik prioritering lar seg gjøre, og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:106 S (2024–2025) og Innst. 224 S (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til ei fråsegn frå mindretallet i energi- og miljøkomiteen. Fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen meiner at vedtaket ikkje kan kvitterast ut no.

Stortinget har vedtatt regjeringa sitt forslag til endringar i energilova som opnar for å prioritere nasjonale sikkerheitsinteresser i nettkøen, jf. Prop. 49 L (2025–2026) *Endringer i energiloven mv. (prioritert tilknytning til strømnettet av hensyn til nasjonale sikkerhetsinteresser)*. Lovendringa inneber ein ny heimel i energilova som opnar for at Kongen kan pålegge nettselskapa å prioritere ein bestemt uttakskunde når det er nødvendig av omsyn til nasjonale sikkerheitsinteresser.

Lovendringane tredde i kraft 1. juli 2026.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Planar for styrkt beredskap i kraftsystemet

Vedtak 647, 6. mai 2025

«Stortinget ber regjeringen utarbeide planer for styrket beredskap i kraftsystemet og komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 9 (2024–2025) og Innst. 242 S (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til ei fråsegn frå mindretalet i energi- og miljøkomiteen. Fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen meiner at vedtaket ikkje kan kvitterast ut no.

I Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen* peikar regjeringa på at alle sivile sektorar må vere budde på situasjonar høgt i krisespekteret, inkludert væpna konflikt og i verste fall krig. Dette gjeld også kraftsektoren. Departementet har i brev til NVE tydeleggjort at totalberedskapsmeldinga set ei ny og tydeleg retning for beredskapsarbeidet i kraftsektoren. Som ein viktig del av totalforsvaret må kraftsektoren førebu seg på situasjonar høgt i krisespekteret.

Arbeidet med sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga er høgt prioritert, og beredskapen i sektoren er god. Selskapa pliktar å utarbeide risiko- og sårbarheitsanalysar og ha beredskapsplanar som også dekker situasjonar høgt i krisespekteret.

Gjennom mange år med fred har dei største risikoane vore knytte til ekstremvær. NVE kartla reparasjonsberedskapen i 2025 og har no revidert kraftberedskapsforskrifta med tydelegare krav til denne beredskapen. Endringane tredde i kraft 1. juli 2026. NVE er også i gang med å revurdere krava til fysisk sikring av kraftforsyningsanlegg.

Arbeidet med å styrke handteringsevna gjennom det regionale leddet i beredskapsorganisasjonen for kraftforsyninga, distriktssjefane i kraftforsyninga (KDS), er no inne i ein ny fase med juridiske vurderingar.

Som eit ledd i Totalberedskapsåret 2026 deltok departementet og NVE i ei stor nasjonal øving, TDX. I førebuingane til øvinga har departementet, NVE og aktørane i sektoren oppdatert og operasjonalisert beredskapsplanane sine.

Energidepartementet har etablert Strategisk råd for kraftforsyninga. Rådet gav innspel i samband med utarbeidinga av ei tilstandsvurdering for kraftsektoren i øvre del av krisespekteret. Tilstandsvurderinga skal inngå i regjeringa sitt arbeid med den første langtidsplanen for sivil beredskap.

Energiministeren har i tillegg hatt regelmes-sige møte med representantar frå kraftsektoren om sikkerheit og beredskap. Her har mellom anna den nasjonale sikkerheitsstrategien og innspel frå nettselskapa om sikkerheit og beredskap stått på dagsordenen.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Analyse av fjernvarmepotensialet

Vedtak 855, 3. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en analyse av fjernvarmepotensialet, som innebærer foreslåtte lokasjoner, og av energikilder som anses å ha størst potensial.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:164 S (2024–2025) og Innst. 387 S (2024–2025).

Energidepartementet har fått utarbeidd rapportar frå Oslo Economics og SINTEF Energi i 2026. Rapportane inneheld omfattande analysar av rolla fjernvarme har i det norske energisystemet, mellom anna vurderingar av kvar vidare utbygging av fjernvarme kan vere samfunnsøkonomisk lønnsam, kva type område kor fjernvarme har størst samfunnsøkonomisk verdi, og kva forhold som påverkar realiseringa av nye fjernvarmepro-sjekt.

Rapportane vurderer også kva energikjelder og varmeressursar som har potensial for framtidig fjernvarmeproduksjon, mellom anna utnytting av overskotsvarme, avfallsforbrenning og andre tilgjengelege varmekjelder. Vidare inneheld dei caseanalysar av ulike fjernvarmeløysingar og drøftar føresetnader for vidare utbygging. Analysane viser at verdien av fjernvarme er situasjons-avhengig og størst der det er god tilgang på varmeressursar, høg og konsentrert varmeetterspørsel og eit kraftsystem med kapasitetsutfordringar.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

Avlaste kraftnettet ved bruk av fjernvarme

Vedtak 856, 3. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en utredning av hvordan Norge kan avlaste kraftnettet ved bruk av fjernvarme, samt utrede hvor stor avlastning man kan oppnå, og hvilke besparelser dette kan resultere i for strømnettinvesteringer.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:164 S (2024–2025) og Innst. 387 S (2024–2025).

Energidepartementet har fått utarbeidd rapportar frå Oslo Economics og SINTEF Energi i

2026. Rapportane inneheld omfattande analysar av rolla fjernvarme har i det norske energisystemet, mellom anna vurderingar av kvar vidare utbygging av fjernvarme kan vere samfunnsøkonomisk lønnsam, kva type område kor fjernvarme har størst samfunnsøkonomisk verdi, og kva forhold som påverkar realisering av nye fjernvarmeprojekt. NVE har også analysert kva nytteverdi fjernvarme har for kraftnettet.

Fjernvarme reduserer effektuttaket i nettet, og kapasitetsfrigjeringsa kan ikkje kvantifiserast fullt ut. Dersom det blir frigjort kapasitet i nettet, kan denne kapasiteten brukast enten til å korte ned ventetida i nettkøen eller til å redusere eller utsette investeringar i nettet. Systemverdien av fjernvarme er derfor svært situasjonsbestemt, men fjernvarme kan bidra til å redusere investeringsbehovet over tid. Departementet viser også til oppfølginga av oppmodingsvedtak 763, 764 og 765 frå 21. mai 2026 og til omtalen i *Boks 4.4 Rammevilkår for fjernvarme* i del II av proposisjonen.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgd opp.

Alexander L. Kielland-ulykka – etablere ei kompensasjonsordning

Vedtak 917, 5. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen etablere en særskilt kompensasjonsordning for de overlevende og etterlatte etter Alexander L. Kielland-ulykken. På bakgrunn av rapportene «Studie om overlevende og pårørende etter Alexander L. Kielland-ulykken» og «Empirisk undersøkelse av myndighetenes oppfølging av ansvar etter Alexander L. Kielland-ulykken» må Riksrevisjonen avklare myndighetenes ansvar for at ulykken kunne skje, og myndighetenes manglende oppfølging av overlevende og etterlatte. Riksrevisjonens nye undersøkelse skal gjennomføres og fremlegges innen utgangen av 2025.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:162 S (2024–2025) og Innst. 417 S (2024–2025).

Regjeringa har omtalt ei kompensasjonsordning for overlevande og etterlatne etter Alexander L. Kielland-ulykka i Prop. 96 S (2025–2026) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2026*, side 140 under 2.16 Energidepartementet. Framlegget skisserer overordna rammer for korleis ei kompensasjonsordning kan utformast, og anslår dei budsjettmessige konsekvensane av ei slik ordning ved ulike nivå for kompen-

sasjonsbeløp og administrative kostnader. Ei kompensasjonsordning kan ikkje etablerast utan at Stortinget løyver midlar.

Departementet kan sende på høyring eit forslag til særlov om etablering av ei kompensasjonsordning etter Kielland-ulykka så snart Stortinget har løyvd midlar til ordninga. Deretter kan departementet legge fram forslag til særlov for Stortinget.

Riksrevisjonen si undersøking av myndighetene sitt ansvar i samband med Alexander L. Kielland-ulykka blei lagd fram for Stortinget 16. desember 2025 i Dokument 3:7 (2025–2026) *Myndighetenes ansvar i forbindelse med Alexander Kielland-ulykken*.

Status for og vurdering av NZIA-forordninga frå EU
Vedtak 1078, 13. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en redegjørelse for status og vurdering av NZIA-direktivet fra EU angående pålegget om CCS-lagre samt redegjøre for regjeringens intensjoner i videre behandling og dialog med EU.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Dokument 8:270 S (2024–2025) og Innst. 504 S (2024–2025).

NZIA-forordninga inneheld ein eigen del om CO₂-lagring, og Noreg vurderer no om denne delen skal innlemmast i EØS-avtalen.

Denne delen av forordninga bygger på ein føresetnad om at verdikjeder for fangst, transport og lagring av CO₂ (CCS) i Europa er lønnsame, men ikkje blir realiserte på grunn av manglande lagerutbygging. Forordninga pålegg derfor selskap som produserte olje og gass i EU i perioden 2020–2023, å utvikle CO₂-injeksjonskapasitet i EU på 50 millionar tonn årleg innan 2030. Kapasiteten er fordelt proporsjonalt etter produksjonsandelen deira. Slikt pålegg er gitt til 44 selskap. Fleire av dei meiner pålegget er ugyldig, og har reist søksmål mot Kommisjonen for EU-domstolen.

Regjeringa sin CO₂-lagringspolitikk, som Stortinget har slutta seg til, er å legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsam lagring av CO₂. Innehavarar av lagringsløyve i Noreg skal kunne tilby storskala lagring av CO₂ som ei kommersiell teneste til industriaktørar i Europa. Politikken er såleis ikkje volumstyrt.

Etterspørselen etter lagringskapasitet frå utleppskjelder i Europa fungerer som ein marknadstest. Samtidig treng løyvehavarar på konti-

mentalsokkelen langsiktige, bindande avtalar med kundar som har behov for å lagre CO₂, for å ha eit tilstrekkeleg kommersielt grunnlag for å investere i utbygging av CO₂-lager. Også for CO₂-lagring gjeld prinsippet om at forureinaren betalar.

Løyvehavarane rapporterer om mangel på etterspørsel frå europeiske industriaktørar med evne og vilje til å inngå langsiktige forpliktingar om lagring av tilstrekkelege volum CO₂. Dermed er det i dag eit avgrensa kommersielt grunnlag for å investere i ytterlegare lagerutbygging.

Ressursforvaltning er ikkje omfatta av EØS-avtalen. I dialogen med EU er departementet opp- tatt av å finne gode løysningar som legg til rette for samfunnsøkonomisk lønnsam lagring av CO₂ på norsk kontinentalsokkel.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Tiltak for lågare og meir stabile straumprisar i NO2

Vedtak 1096, 16. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen med bakgrunn i den krevende situasjonen for Agder, Rogaland og deler av Telemark utrede konkrete tiltak med mål om å sikre lavere og mer stabile strømpriser i NO2.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Prop. 148 L (2024–2025), Innst. 535 L (2024–2025) og Lovvedtak 135 (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2025–2026). Fleirtalet er einig om at oppmodingsvedtaket ikkje kan kvitterast ut.

Det klare målet til regjeringa er at heile landet skal ha rikeleg tilgang på rein og rimeleg energi, og at det ikkje skal vere store og langvarige prisforskjellar mellom ulike bodområde.

Straumprisutvalet vurderte ei rekke tiltak for lågare og meir stabile kraftprisar. Utvalet leverte rapporten sin, *Balansekunst*, i oktober 2023. Ein hovudkonklusjon frå utvalet var at alternativ til dagens marknadsmodell ikkje gir betre ressursutnytting eller større samfunnsøkonomisk overskot. Utvalet kom også fram til at tiltak for omfordeling bør gjerast i sluttbrukarmarknaden framfor engrosmarknaden. På bakgrunn av utgreiinga frå Straumprisutvalet har regjeringa konsentrert seg om tiltak i sluttbrukarmarknaden. Det er innført ei rekke tiltak for å sikre hushald og næringsliv lågare og meir stabile straumkostnader. Mellom anna har regjeringa etablert ei straumstønadsord-

ning for hushald og innført Noregspris for straum. Noregspris gir hushalda moglegheit til å velje ein fast pris per kWh som eit alternativ til straumstønadsordninga. Blant dei sørlege prisområda fekk hushalda i Sør-Noreg (NO2) den høgaste gjennomsnittlege stønaden per hushald i 2025, og det er venta at stønaden per hushald også vil vere høgast i NO2 i 2027. Vidare er det lagt til rette for fastprisavtalar for næringslivet gjennom eit kontraktsunntak for standardiserte fastprisavtalar i grunnrenteskatten for vasskraft, slik at bedrifter enklare kan sikre seg føreseielege straumprisar. For næringslivet har regjeringa gjort det enklare å inngå fastprisavtalar. I august 2026 kunne bedrifter i NO2 inngå fastprisavtale ned mot 75 øre per kWh. Innføring av tiltak med geografisk avgrensing kan etter omstenda føre til forskjellsbehandling av verksemdar og difor reise statsstøtterettslege spørsmål.

I tillegg har regjeringa innført tiltak for lågare nettleige. Elavgifta er redusert fleire gonger, og frå og med 2026 blir avgifta 7,13 øre per kWh gjennom heile året. Samtidig blir flaskehalsinntekter brukte til å halde nettleiga nede i område med høge kraftprisar. Sidan ordninga kom på plass, er det utbetalt om lag 10 milliardar kroner til redusert nettleige.

Det viktigaste tiltaket for å redusere prisforskjellane på lang sikt er å sørge for meir kraft, meir nett og meir effektiv bruk av det eksisterande nettet. Regjeringa har lagt fram omfattande tiltak for å redusere tida det tar å bygge ut ny kraft og nytt nett, og har styrkt satsinga på energieffektivisering. I NO2 blir utbygginga av havvindprosjekta på Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord særleg viktige, da det vil gi ei stor mengde kraft inn i prissonen.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Utnytting av overskotsvarme

Vedtak 1213, 20. juni 2025

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget våren 2026 med forslag om krav til utnyttelse av overskuddsvarme i industrien, datasenter og nye virksomheter.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 2 (2024–2025) og Innst. 540 L (2024–2025).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2025–2026). Fleirtalet viser

til at regjeringa ikkje har komme tilbake til Stortinget med forslag til krav, og meiner derfor at vedtaket ikkje kan kvitterast ut no.

Regjeringa sende i mars eit forslag til endringar i energilova til behandling i Stortinget. Forslaget skjerpar krava til utnytting av overskotsvarme for verksemdar, inkludert industrianlegg og datasenter. Endringane inneber at anlegg som hovudregel ikkje kan byggast eller oppgraderast utan at overskotsvarmen blir utnytta, dersom dette er bedriftsøkonomisk lønnsamt. Energidepartementet følger opp lovendringa med forslag til forskriftsendringar. Forslaga blei sende på høyring før sommaren, med frist 1. oktober, og regjeringa tar sikte på at endringane skal tre i kraft 1. juli 2027.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

3.3 Stortingssesjon 2023–2024

Havvind – opne eit område i nord

Vedtak 96, 4. desember 2023

«Stortinget ber regjeringen åpne et område i nord for havvind som kan utlyses senest i 2027, og der det skal legges vekt på at konsekvensene for sameksistens med fiskeri, natur og miljø kan ivaretas på en god måte.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 1 (2023–2024) og Innst. 2 S (2023–2024).

Departementet vil utarbeide ein plan for den vidare utviklinga av havvind. Planen vil mellom anna vere basert på dei strategiske konsekvens-

utgreiingane NVE har utarbeidd, og høyringsinnspela til desse.

Departementet vil komme tilbake til Stortinget på eigna måte.

Energipartnerskap med olje- og gassnæringa

Vedtak 910, 21. juni 2024

«Stortinget ber regjeringen videreføre dialogen og konkretisere innholdet i et energipartnerskap med olje- og gassnæringen, vedtatt i forbindelse med oljeskattepakken, i tråd med omtalen i Revidert nasjonalbudsjett 2024, med sikte på fortsatte utslippsreduksjoner i næringen for å bidra til å nå klimamålet i 2030. Et viktig premiss for partnerskapet er at olje- og gassnæringen innenfor det finanspolitiske rammeverket skal bidra mer til finansieringen av flytende havvind enn de gjør i dag, ved at CO₂-avgiften på sokkelen skal økes frem mot 2030.»

Dokumenta som ligg til grunn for vedtaket, er Meld. St. 2 (2023–2024) og Innst. 447 S (2023–2024).

I Innst. 125 S (2025–2026) viser fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen til omtalen av vedtaket i Meld. St. 4 (2024–2025) og til ei fråsegn frå mindretalet i energi- og miljøkomiteen. Fleirtalet i kontroll- og konstitusjonskomiteen meiner at vedtaket ikkje kan kvitterast ut no.

Departementet gjer greie for oppfølginga av oppmodingsvedtaket sidan hausten 2025 i kapittel 6.3 Status for utsleppsutviklinga i petroleumsverksemda i del III av proposisjonen.

Departementet reknar rapporteringa på dette oppmodingsvedtaket som avslutta.

Del II
Budsjettforslag

4 Nærmare omtale av løyvingforslaga mv.

Programområde 18 Energiformål Programkategori 18.00 Administrasjon

Energidepartementet

Energidepartementet skal legge til rette for ein samordna og heilskapleg energipolitikk. Departementet er sektorforvaltar og har ansvar for styring av etatane Sökkeldirektoratet, Noregs vassdrags- og energidirektorat og Havindustritilsynet og eigaroppfølginga av Statnett SF, Gassnova SF og Gassco AS. Departementet har også ansvar for forvaltninga av Fond for CO₂-handtering.

I 2025 blei det utført 168 årsverk i Energidepartementet. Departementet har ein energiråd ved Noregs delegasjon til EU i Brussel, ein energiråd ved ambassaden i Washington og ein energimedarbeidar ved OECD-delegasjonen i Paris.

Dei energipolitiske måla og oppgåvene til departementet for 2027, og resultat frå 2025, er omtalte under dei respektive programkategoriane.

Kap. 1800 Energidepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	262 674	269 264	280 120
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 50, 71 og 72</i>	44 090	44 600	50 000
50	Overføring til andre forvaltningsorgan, <i>kan overførast</i>	2 250	1 000	1 800
60	Utsira kommune – havvindutvikling		3 000	3 000
70	Tilskot til internasjonale organisasjonar mv.	13 631	14 500	13 000
71	Norsk Oljemuseum	17 550	17 400	18 000
72	Tilskot til energiformål, <i>kan overførast, kan nyttast under post 21</i>	16 516	18 000	8 000
	Sum kap. 1800	356 711	367 764	373 920

Om 2026

Ved stortingsvedtak 19. juni 2026 blei post 01 redusert med 1,42 millionar kroner, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026).

Post 01 Driftsutgifter

Departementet foreslår å løyve om lag 280 millionar kroner til lønnsutgifter og andre driftsutgifter, der lønnsrelaterte utgifter utgjer om lag 84 prosent. I tillegg til lønns- og prisjustering heng auken frå saldert budsjett 2026 saman med behov

for auka saksbehandlingskapasitet i departementet.

For å handtere eit høgt aktivitetsnivå og meir komplekse oppgåver foreslår departementet å styrke kapasiteten internt. Formålet er å dekke eit aukande behov for analysar, utgreiingar og saksbehandling innanfor fornybar kraft, nettutbygging, naturfare og nasjonale sikkerheitsinteresser på energiområdet, og å hindre flaskehalsar i oppfølginga av saker frå Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE). Aktivitetsauken blir delvis motverka av at fleire fellestenester i departementsfellesskapet blei overførte til Service- og tryggingssorganisasjonen til departementa (DSS) og Digitaliseringsorganisasjonen til departementa (DIO) 1. mars 2026.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast, kan nyttast under postane 50, 71 og 72

Departementet foreslår ei løyving på 50 millionar kroner og ei bestillingsfullmakt på 17 millionar kroner, jf. forslag til vedtak III. Løyvinga skal dekke utgifter til kjøp av eksterne tenester, oppdrag og prosjekt som er vesentlege for arbeidet i Energidepartementet, men som departementet ikkje har kapasitet eller kompetanse til å gjennomføre sjølv. Dette omfattar mellom anna større utgreiingar, analysar, utval, avgjerdsstøtte, uavhengige vurderingar, evalueringar og anna kunnskapsutvikling og formidling.

I 2027 omfattar løyvinga også midlar til å følge opp tiltak for raskare etablering av ny kraftproduksjon og bidra til gode prosessar for utvikling av straumnett som blei varsla i august 2026.

Kulturminneundersøkingar i regulerte vassdrag

Av den foreslåtte løyvinga er 20 millionar kroner knytte til kulturminneundersøkingar i regulerte vassdrag i regi av Riksantikvaren. Undersøkingane blir finansierte gjennom sektoravgift til kulturminnevern i regulerte vassdrag, som blir inntektsført under kap. 5582, post 70 Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag. Dei største planlagde undersøkingane i 2027 gjeld prosjekt i Altevatn/Barduvassdraget, Auravassdraget, Flåmsvassdraget/Kjosfoss, Holsvassdraget, Røssvatnet, Tokke-Vinjevassdraget og Vinstravassdraget/Mørstadstølen.

Post 50 Overføring til andre forvaltningsorgan, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 1,8 millionar kroner til tilskotsordninga for kompetanseutvikling og formidling med relevans for energiområdet i 2027.

Tilskotsordninga blir finansiert over både post 50 og post 72. Mål, målgruppe, tildelingskriterium og oppfølging for ordninga er omtalte nedanfor. Ordninga blir kunngjort på nettsidene til departementet.

Mål og målgruppe

Ordninga skal bidra til å styrke kunnskapen om og arbeidet med energipolitikk i departementet. Dette omfattar forskings-, utviklings- og samarbeidstiltak som kan gi ny eller utvida kunnskap. Det kan også omfatte samhandlingstiltak innanfor sektoren som bidrar til meir effektiv måloppnåing, kostnadseffektive løysingar og kvalitetsforbetringar.

Tiltaka skal primært, men ikkje utelukkande, dekke relevante tema som ingen annan offentleg finansiert forskingsinnsats eller andre ordningar dekker.

Dei som kan få tilskot gjennom denne tilskotsordninga, er universitet, høgskeolar, frittstående forskingsinstitusjonar og andre organisasjonar som arbeider med forskning, formidling, forbetringstiltak og kompetanseutvikling innanfor energiområdet.

Tildelingskriterium og oppfølging

I behandlinga av søknader om tilskot innanfor ordninga skal det leggst særleg vekt på

- geografiske og tematiske område som er særleg relevante for norsk energipolitikk
- verdien av tiltaka og korleis dei bidrar i departementet sitt arbeid med å utforme energipolitikken
- den allmenngyldige verdien av tiltak der erfaringar, formidling og metodar kan nyttast av andre
- samarbeid og fellesfinansiering med organisasjonar og andre der forholda ligg til rette for å oppnå resultat som gir ny eller utvida kunnskap, formidling og/eller kompetanseoverføring om viktige tema innanfor energiområdet

Resultat 2025

Universitetet i Oslo

Naturfagsenteret ved Universitetet i Oslo fekk utbetalt 1,5 millionar kroner til å gjennomføre Energioppdraget 2025 og to seminar for realfaglærarar. Tiltaket bidrog til å styrke interessa for realfag og læringsutbyttet i faget. I tillegg støtta det lærarane i tverrfagleg undervisning etter læreplanverket (LK20). På seminara fekk dei oppdatert kunnskap om energibransjen og teknologiske innovasjonar, og innspel og inspirasjon til korleis energioppdraget kan gjennomførast. Totalt deltok 45 skolar frå grunnskole til vidaregåande i årets energioppdrag, og det kom inn 30 elevløysingar. Fleirtalet av deltakarskolane gjennomførte aktivitetar utanfor klasserommet og samarbeidde med lokale aktørar. Molde vidaregåande skole vann med arbeidet sitt om utnytting av spillvarme frå Nyhamna.

Det blei også utbetalt 750 000 kroner til Novemberkonferansen i Rio de Janeiro. Konferansen samla over 320 deltakarar og 120 foredragshaldarar frå Brasil og Noreg, og bidrog til å vidareutvikle forskings- og teknologisamarbeid innanfor energiomstilling, fornybar energi, petroleum, sikkerheit og digitalisering.

Post 60 Utsira kommune – havvindutvikling

Departementet foreslår ei løyving på 3 millionar kroner og ei tilsegnfullmakt på 3 millionar kroner, jf. forslag til vedtak IV. Løyvinga er del av eit samla tilskot på inntil 9 millionar kroner til Utsira kommune fordelt over åra 2026–2028, med 3 millionar kroner i årlege utbetalningar. Tilskotet blir gitt fram til støttekonkurransen som etter planen skal gjennomførast i 2028.

Departementet tildelte to prosjektområde for havvind i Utsira Nord 13. februar 2026, og desse ligg delvis innanfor grensa til Utsira kommune. Løyvinga er øyremerkt til tiltak i kommunen for å handtere havvindutviklinga. Formålet er å legge til rette for at kommunen i større grad kan utnytte moglegheitene havvind fører med seg, og handtere konsekvensane og ringverknadene havvindutbygginga og -verksemda kan få for kommunen. Tilskotet er ei særordning og eit eingongstilfelle, grunngitt med den særeigne geografiske plasseringa og størrelsen til kommunen.

Post 70 Tilskot til internasjonale organisasjonar mv.

Departementet foreslår å løyve 13 millionar kroner til ulike internasjonale organisasjonar. Reduk-

sjonen frå saldert budsjett 2026 heng saman med oppdaterte anslag og føresetnader for valutakursar.

ACER

Innlemminga av forordning 714/2009 om grensekryssande krafthandel og forordning 713/2009 i EØS-avtalen sikrar norsk deltaking i EUs byrå for samarbeid mellom nasjonale reguleringsmyndigheter på energiområdet (ACER). Noreg betaler ein årleg kontingent, basert på ei utrekning av EFTA-landa sin finansieringsdel i byrå som Noreg deltar i gjennom EØS-avtalen.

International Energy Forum

International Energy Forum er ein global arena for energidialog. Forumet har som mål å legge til rette for stabile energimarknader og global handel med energi og teknologi, å styrke energisikkerheita og å utvikle prinsipp og retningslinjer for transparente og robuste energimarknader.

Massachusetts Institute of Technology

Gjennom å delta i forskingsprogrammet Joint Program on the Science and Policy of Global Change ved Massachusetts Institute of Technology får departementet faglege innspel, tilgang til eit breitt internasjonalt fagmiljø og styrkt kunnskap om globale problemstillingar knytte til energi, klima og samfunn. Forskingsprogrammet har ei tverrfagleg tilnærming til løysingar på globale klimautfordringar.

The Oxford Institute for Energy Studies

Gjennom å delta i programma ved instituttet får departementet innsikt i sentrale problemstillingar knytte til olje-, gass- og elektrisitetsmarknadene og tilgang til eit anerkjent tverrfagleg internasjonalt fagmiljø.

International Energy Agency

Noreg bidrar til dei internasjonale initiativa *Clean Energy Ministerial* (CEM) og *Mission Innovation* (MI), der sekretariatsfunksjonane ligg til Det internasjonale energibyrået (IEA). CEM er eit globalt forum for å fremme teknologi, informasjonsdeling og erfaringsutveksling innanfor energiomstilling og rein energi. Dei norske midlane går til drift av sekretariatet og til initiativ som fremmer CO₂-handtering. MI er eit internasjonalt sam-

arbeid som har til formål å fremme utvikling og bruk av nye klimavennlege energiteknologiar. Bidrag frå deltakaralanda finansierer sekretariatet til MI.

International Centre for Hydropower

Dette senteret har ei internasjonal kursverksemd der Noreg deler kompetanse frå vasskraftutvikling for å fremme berekraftige vasskraftløysingar og synleggjere norsk vasskraftkompetanse i den globale marknaden.

Post 71 Norsk Oljemuseum

Departementet foreslår å løyve 18 millionar kroner til Norsk Oljemuseum. Museet er eit nasjonalt senter som formidlar informasjon og kunnskap om utviklinga av petroleumsverksemda og kva verksemda har hatt og har å seie for det norske samfunnet. Hovudoppgåva til museet er å dokumentere og formidle den norske oljehistoria ved å samle inn og lagre historisk kjeldemateriale og gjere dette tilgjengeleg gjennom utstillingar og publikasjonar. Norsk Oljemuseum forvaltar sektoransvaret for museums- og kulturminnetiltak innanfor petroleumssektoren og er forankra i det generelle sektorprinsippet i miljø- og kulturminnepolitikken. Drifta blir finansiert gjennom offentlege tilskot frå stat, fylkeskommune og kommune, avkastning frå fondsmidlar, bidrag frå industrien og eigne inntekter.

Resultat 2025

Norsk Oljemuseum fekk i 2025 offentlege tilskot på om lag 21 millionar kroner til drift. Av desse kom 16,8 millionar kroner frå Energidepartementet. I tillegg fekk museet utbetalt dei resterande 0,75 millionar kronene av ei tilsegn på 1,5 millionar kroner til ei ny utstilling om berekraftig energiframtid. Dei samla inntektene var om lag 50,6 millionar kroner. Med 165 806 besøkande, det høgaste talet nokon gong, gav billettsalet høge inntekter.

I 2025 blei det gjennomført ei omfattande renovering av restaurantlokala og taktekking på hovudbygget. Museet opna utstillingane «Pappa» og «Virrevandring», og ferdigstilte industriminneprosjektet Gullfaks. Rehabiliteringa av den permanente klima- og energiutstillinga blei ført vidare gjennom eit spleiselag der midlane frå departementet inngår.

Museet har eit breitt skoletilbod tilpassa alle klassetrinn. Særleg sentralt står undervisningsopplegget i Energirommet for niande trinn i

Stavanger. Totalt hadde museet om lag 11 000 skoleelevar på besøk i 2025 gjennom ulike formidlingsopplegg og undervisningsdagar for lærarstudentar.

Post 72 Tilskot til energiformål, kan overførast, kan nyttast under post 21

Departementet foreslår ei løyving på 8 millionar kroner og ei tilsegnsmakt på 10 millionar kroner, jf. forslag til vedtak IV.

Tilskotsordning for å styrke kompetansemiljø for havvind

Departementet foreslår å overføre ansvaret for tilskot for å styrke kompetansemiljø for havvind til Nærings- og fiskeridepartementet frå og med 2027. Formålet er å sikre at ordninga blir vurdert i samheng med andre næringsretta verkemiddel som Nærings- og fiskeridepartementet har ansvar for, jf. omtalen av strukturendringar og omorganisering av verkemiddelapparatet i Prop. 1 S (2026–2027) for Nærings- og fiskeridepartementet.

Resultat 2025

Sørlandets Kompetansefond fekk i oppdrag å forvalte 10 millionar kroner til tilskotsordninga for å styrke kompetansemiljøa for havvind i 2025. Kompetansefondet lyste ut tilskotet i tråd med regelverket. Det kom inn éin søknad frå Nasjonalt kompetansesenter for havvind AS, som fekk tildelt tilskotet.

Kompetansesenteret lanserte prosjekta HavnERGI og VindKOMP fase 2 i 2025. Prosjekta har gitt strukturerte analysar av hamneinfrastruktur og kompetansebehov i verdikjeda til havvind.

I tillegg vidareutvikla senteret nettstaden havvind.no som nasjonal kunnskapsbank, med meir redaksjonell aktivitet, nye sider om prosjekt og arrangement og lansering av interaktivt læringsinnhald. Aktiviteten på nettsida har auka samanlikna med tidlegare år.

Hausten 2025 sette senteret i gang prosjektet LeverandørKRAFT i samarbeid med Norsk Industri. Prosjektet gir eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om konkurransekraft, marknadsutvikling og rammevilkår for norsk leverandørindustri innanfor havvind.

Senteret har også vore aktivt til stades på fleire sentrale møteplassar. Dette har bidratt til meir dialog mellom norsk leverandørindustri og sentrale havvindutbyggjarar.

Tilskot til nasjonal kompetanseteneste for vindkraft på land

Departementet foreslår å sette av 5 millionar kroner til ordninga for tilskot til nasjonal kompetanseteneste for vindkraft på land. Ordninga blir lyst ut på nytt for 2027. Kompetansetenesta skal vere ein sjølvstendig og uavhengig aktør som skal gi eit landsdekkande tilbod om rettleiing og bistand til kommunar ved planlegging og behandling av konsesjonspliktige vindkraftanlegg. Departementet er ansvarleg for oppfølging og kontroll. Ordninga blir kunngjort på nettsidene til departementet.

I august 2026 kunngjorde regjeringa at det vil komme forslag om endringar i regelverket for å forenkle den kommunale behandlinga av vindkraft på land, mellom anna ved å fjerne kravet om reguleringsplan etter plan- og bygningslova. Det vil bli gjort nærmare greie for endringsforslaget i eit høyringsnotat som vil bli sendt på offentleg høyring. Tidspunktet for når endringane kan tre i kraft, vil avhenge av den vidare behandlinga av forslaget.

Mål og målgruppe

Tilskotet skal bidra til at kommunane får betre tilgang på kunnskap og fagleg rettleiing om planlegging av vindkraft i eigen kommune. Etter lovendringane i plan- og bygningslova og energilova som tredde i kraft 1. juli 2023, fekk kommunane ei ny rolle i behandlinga av vindkraft på land. Mellom anna kan ikkje NVE, slik regelverket er no, gi konsesjon til eit tiltak før dette er planavklart etter plan- og bygningslova.

Formålet med tilskotet er å trygge kommunane i arbeidet med vindkraft gjennom etableringa av ei nasjonal kompetanseteneste. Tenesta skal formidle og utvikle kunnskap. Vidare skal ho tilby råd og rettleiing om prosessane for behandling av vindkraft.

Kompetansetenesta skal vere eit supplement til kommunane og skal ikkje utføre oppgåver på vegner av dei. Ho skal heller ikkje gi råd om kommunen bør stille seg positiv eller negativ til konkrete utbyggingsprosjekt. Tilbodet skal primært rette seg mot kommunar, men kan også vere relevant for fylkeskommunar.

Tildelingskriterium og oppfølging

Ved behandlinga av søknader om tilskot skal det leggjast særleg vekt på

- korleis tiltaka støttar utviklinga av ei nasjonal kompetanseteneste som skal rettleie og støtte kommunar i planlegginga og behandlinga av vindkraft på land, og slik bidra til lovmessig og effektiv kommunal behandling av vindkraftanlegg
- korleis tiltaka støttar formålet med ordninga, og om dei er utløysande for gjennomføringa
- om tiltaka legg til rette for å oppnå resultat eller etablere kunnskap om kommunale planleggingsprosessar og behandling av vindkraft på land

Resultat 2025

Nasjonalt kompetansesenter for landvind AS fekk i 2025 ei tilsegn om tilskot på inntil 7,5 millionar kroner for perioden 2025–2026 til etablering og drift av ei nasjonal kompetanseteneste for vindkraft på land, der 1,5 millionar kroner blei utbetalt i 2025. Nasjonalt kompetansesenter for landvind AS er eit konsortium sett saman av Landsammenslutninga av Norske Vindkraftkommuner (LNVK), Advokatfirmaet Lund & Co og THEMA Consulting Group AS, og som samarbeider med Fridtjof Nansens Institutt (FNI) og Noregs miljø- og biovitenskaplege universitet (NMBU/MINA).

Kompetansesenteret har etablert eit landsdekkande og gratis lågterskeltilbod for å rettleie kommunar i planlegging og behandling av vindkraft på land. Senteret har vore i kontakt med ei rekke kommunar og har også besøkt både kommunar og kommunenettverk. Vidare har senteret deltatt på folkemøte og regionale forum, halde opne, gratis webinar og utarbeidd ein skatte- og avgiftskalkulator. Senteret har også lansert nettsida vindkraftsenteret.no med rettleiarar og ein eigen informasjonspakke retta mot kommunale aktørar.

Tilskotsordning for kompetanseutvikling og formidling med relevans for energiområdet

Departementet foreslår å sette av 3 millionar kroner til kompetanseutvikling og formidling med relevans for energiområdet.

Tilskotsordninga blir finansiert over både kap. 1800, post 50 og 72. Mål, målgruppe, tildelingskriterium og oppfølging for ordninga er nærmare omtalte under kap. 1800, post 50. Ordninga blir kunngjort på nettsidene til departementet.

Resultat 2025

Standard Noreg

Standard Noreg fekk utbetalt 3 millionar kroner til standardiseringsarbeid innanfor petroleum, låg-karbon og havenergi med hovudvekt på berekraft, fornybar energi og digitalisering. Standardisering legg til rette for effektiv og berekraftig ressursutnytting i energi- og petroleumssektoren.

Det er viktig å tilby standardane på eit digitalt format som opnar for effektivisering hos brukarane. Erfaringane frå digitaliseringa av NORSOK-dokumenta har vore viktige i utviklinga av digitale format. Standard Noreg har også arbeidd med løysingar som gjer det mogleg å bruke standardar med kravmerking direkte i digitale kravhandteringsverktøy.

Standard Noreg har også starta arbeidet med ein ny norsk standard for sikkerheit i design for anlegg for hydrogenbaserte energibærarar. I tillegg har organisasjonen arbeidd med utvikling av standardar knytte til karbonfangst og havvind.

Norsk Industri

Norsk Industri fekk utbetalt 1 million kroner til å gjennomføre ei kartlegging og ein analyse av leve-

randørverdikjeda for havvind. Midlane inngjekk i eit samarbeidsprosjekt mellom Norsk Industri og Nasjonalt kompetansesenter for havvind som starta hausten 2025. Arbeidet har resultert i rapporten *LeverandørKRAFT*, som gir eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om konkurransekraft, marknadsutvikling og rammevilkår for norsk leverandørindustri innanfor havvind. I tillegg har arbeidet bidratt til å synleggjere konkurransefortrinn og moglegheiter for vidare utvikling av næringa.

Fridtjof Nansens Institutt

Fridtjof Nansens Institutt fekk utbetalt 1 million kroner til å analysere utviklinga i russisk gassektor og gasspolitikk. Prosjektet har mellom anna bidratt til kunnskap om og realistiske analysar av utfordringane Noreg står overfor som gassproducent og -eksportør.

Universitetet i Bergen

Universitetet i Bergen fekk utbetalt 16 000 kroner i støtte til Sampolkonferansen 2025, som hadde geopolitikk og energipolitikk som tema.

Kap. 4800 Energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
10	Refusjonar	59		
70	Garantiprovisjon, Gassco	2 320	2 200	2 200
	Sum kap. 4800	2 379	2 200	2 200

Post 70 Garantiprovisjon, Gassco

Energidepartementet har stilt ein garanti med ei samla ramme på inntil 1 milliard kroner for skadar og tap på mottaksterminalane på kontinentet som

har oppstått som følge av forsettlege handlingar hos leiande personell i Gassco AS, jf. garantifullmakt i Vedlegg 1. Garantiprovisjonen er sett til 70 prosent av forsikringspremien for den ordinære ansvarsforsikringa til Gassco.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag	4 175	24 000	23 000
	Sum kap. 5582	4 175	24 000	23 000

Post 70 Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag

NVE krev inn sektoravgift som blir pålagt ved vilkårsrevisjonar og ved fornying av konsesjonar gitt før 1960 der det ikkje blei stilt krav om eller gjennomført arkeologiske undersøkingar før utbygging. Konsesjonæren betaler eit eingongsbeløp berekna ut frå produksjonskapasiteten i reguleringsmagasinet (GWh). NVE bereknar magasin-

kapasiteten for reguleringa og sender krav om innbetaling av sektoravgift til kvar enkelt konsesjonær etter vedtak om revisjon eller fornying.

Anslaget for 2027 er basert på forventade ferdigstilling av revisjonssaker knytte til mellom anna Fortun/Grandfaste og Bergsdalen/Dale.

Sektoravgifta finansierer Riksantikvarens kulturminneundersøkingar i regulerte vassdrag over kap. 1800, post 21.

Programkategori 18.10 Petroleum m.m.

Denne programkategorien omfattar i all hovudsak ressursforvaltninga knytt til petroleumsvirksemda, men også ressursforvaltninga knytt til CO₂-lagringskapasiteten og mineralførekomstane på norsk kontinentalsokkel.

Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsvirksemda og anna industrivirksemd til havs er omtalt i programkategori 18.60.

Utviklingstrekk

Petroleumssektoren

Petroleumsvirksemda er Noregs største næring målt i verdiskaping, statlege inntekter, investeringar og eksportverdi. Det har ho vore dei siste tiåra, og det vil ho venteleg vere i mange år framover også. I 2025 stod petroleumsvirksemda for rundt 20 prosent av all verdiskaping i landet og 44 prosent av eksportverdiane.

Petroleumsressursane tilhøyrrer fellesskapen, og virksemda er viktig for finansieringa av velferdsstaten. Den samla netto kontantstraumen frå petroleumsvirksemda til staten i 2025 var på 664 milliardar kroner. I 2026 er det anslått at han vil vere på 671 milliardar kroner, medan anslaget for 2027 er 568 milliardar kroner. Ein betydeleg del av den samla olje- og gassformuen kan framleis ligge i bakken, men kor stor formue som er igjen, kjem an på framtidige prisar, påvising av ressursar, produksjon og kostnader.

Petroleumssektoren i Noreg er ei eksportvirksemd som bidrar til å dekke det grunnleggjande behovet for energi i verda, ikkje minst i Europa. Noreg er den største produsenten og einaste betydelege nettoeksportøren av olje og gass i Europa.

I 2025 blei det produsert totalt 239 millionar Sm³ oljeekvivalentar (o.e.), noko som svarer til i overkant av 4 millionar fat o.e. per dag. Det er litt over den gjennomsnittlege petroleumproduksjonen dei siste 30 åra. Oljeproduksjonen var på sitt høgaste sidan 2009. Gassleveransane frå norsk kontinentalsokkel heldt seg også på eit historisk høgt nivå. Totalt blei det produsert og selt om lag 121 milliardar standard kubikkmeter (Sm³) gass i 2025, ein nedgang på rundt 3 prosent frå 2024. I 2026 er norsk gassproduksjon anslått til om lag 123 milliardar Sm³.

Europa er svært importavhengig når det gjeld både gass, råolje og oljeprodukt. Noreg er den største enkeltkjelda til gass i Europa og svært viktig for energiforsyninga i EU og Storbritannia. I dag dekker Noreg om lag 30 prosent av den samla gassbruken i EU og Storbritannia. Norsk oljeproduksjon dekker om lag 15 prosent av oljeforbruket i EU og Storbritannia. Produksjonen frå norske olje- og gassfelt er dermed viktig for den europeiske energisikkerheita. Både gass og råolje blir selde i globaliserte marknader. Felta på norsk kontinentalsokkel dekker samla 2–3 prosent av det globale forbruket av olje og gass.

Europa er avhengig av å importere gass på skip (LNG) for å dekke gassbehovet. Gassprisen i Europa blir derfor i stor grad bestemt av kostnaden ved å importere LNG, som igjen blir styrt av tilbod og etterspørsel i den globale LNG-marknaden. Prisen blir fastsett i konkurranse mellom dei LNG-importerande regionane og er dermed avhengig av den samla etterspørselen, særleg frå Europa og Asia, og av det globale LNG-tilbodet. Tilsvarande er råolje ei global handelsvare.

Den samla etterspørselen frå petroleumsvirksemda på norsk kontinentalsokkel mot fastlandsnæringane ligg på eit høgt nivå og bidrar til økonomisk aktivitet og sysselsetting over heile landet. I 2025 stod petroleumsvirksemda for 22 prosent av dei totale investeringane i produksjonskapital i Noreg. Både utbygging og drift har store ringverknader på fastlandet. Econ Intel (2026) har berekna den totale sysselsettinga knytt til næringa i 2025. Om lag 215 000 personar busette over heile landet var direkte eller indirekte tilknytte næringa.

Petroleumsnæringa er teknologisk avansert og høgproduktiv. Verdiskapinga per årsverk er om lag 38 millionar kroner, mot 1,5 millionar i Fastlands-Noreg.¹ Den høge produktiviteten underbygger den høge levestandarden i Noreg. Næringa stimulerer til positiv nærings- og teknologiutvikling i heile den norske økonomien og bidrar dermed på mange måtar til ei positiv samfunnsutvikling.

¹ Statistisk sentralbyrå

Det totale estimatet for påviste og ikkje-påviste utvinnbare ressursar er på 15,7 milliardar Sm³ o.e. Ved utgangen av 2025 var 57 prosent av desse selde og leverte til marknaden. 18 prosent ligg i eksisterande felt, 3 prosent ligg i ikkje-utbygde funn, og 22 prosent er ikkje påviste enno. Estimatet for ikkje-påviste ressursar er særleg usikkert. Det inkluderer også ressursar i område som ikkje er opna for petroleumsverksemd. I 2025 blei 55 prosent av produksjonen erstatta av auka ressursar i felt og funn.

I 2025 var leiteaktiviteten og ressurstilveksten ein del høgare enn i 2024. Det blei avslutta 49 leitebrønningar og gjort 21 olje- og gassfunn, med eit førebels samla ressurstemat på om lag 67 millionar Sm³ o.e. Med unntak av 2010, da Johan Sverdrup blei påvist, har ikkje nye funn erstatta produksjonen sidan 1990-talet. Funnssuksessen mellom 2010 og 2025 var på nær 50 prosent, noko som er høgt i internasjonal samanheng. Den samla samfunnsøkonomiske avkastninga frå leiting dei siste 25 åra har vore høg. I denne perioden har kvar krone investert i leiting gitt om lag 4 kroner tilbake.² I 2026 er det venta rundt 30 leitebrønningar.

Ressursbasen på kontinentalsokkelen blir meir moden over tid ved at den akkumulerte produksjonen aukar og havområda blir meir utforska. Auka modnad gjer at ressurstilveksten per leitebrønn er venta å minke gradvis, sjølv om historia har vist at det kan gjerast store overraskingsfunn i meir modne og utforska område også. Særleg Nordsjøen og Norskehavet har store område som er svært modne. Mange av funna som blir gjorde no, ligg nær eksisterande infrastruktur som dei kan fasast inn til, slik at dei kan utviklast kostnadseffektivt og dermed ha god lønnsemd. Funn som blir fasa inn til eksisterande infrastruktur, kan også bidra til å forlenge produksjonen frå eksisterande felt og levetida på infrastrukturen og gjere det lønnsamt å leite meir i nærområdet.

Dagens funnportefølje inneheld få funn med store utvinnbare ressursar som forsvarer sjølvstendige utbyggingar. Dette vil særleg kunne påverke tilgangen på nye oppdrag for den delen av leverandørindustrien som er retta mot slike utbyggingar. For framtidig aktivitet er det særleg viktig at også dei store funna Wisting, Linnorm og Peon blir bygde ut. Utan nye, store og drivverdige funn blir det vanskeleg å halde oppe eller bremse ein framtidig nedgang i produksjon, sysselsetting, verdiskaping og statlege inntekter – og unngå ei unødig brå endring i næringsstrukturen langs kysten.

Potensialet for store funn i opne område er venteleg størst i Barentshavet, som er det minst utforska opna havområdet på kontinentalsokkelen.

Med dagens planar og prosjekt er det venta at produksjonen på norsk kontinentalsokkel blir liggande på eit stabilt og høgt nivå dei nærmaste åra. Ut på 2030-talet reknar ein derimot med at han vil gå gradvis nedover. Utan tiltak som aukar utvinninga, for eksempel boring av nye brønningar, vil produksjonen frå eit felt typisk falle med om lag 10 prosent årleg. Produksjon frå nye investeringar vil ikkje vege opp for fallet i den eksisterande produksjonskapasiteten.

Produksjon frå gjennomførte investeringar og tiltak (reservar) er anslått å falle med nær 65 prosent frå 2025 til 2035. For kontinentalsokkelen samla sett er det derfor behov for store investeringar både i lønnsame tiltak for å auke utvinninga på eksisterande felt og i utvikling av nye, lønnsame felt for å bremse det naturlege fallet i produksjonen frå eksisterande felt framover.

Dei totale petroleumsinvesteringane, inkludert leite- og fjerningskostnader, var i 2025 på rundt 281 milliardar kroner. Per 1. september 2026 er tolv utbyggingsprosjekt i gang. Fire av dei er prosjekt for vidareutvikling av felt i produksjon. Desse prosjekta er med og held investeringsnivået oppe. Det er viktig for å bremse fallet i produksjonen det neste tiåret.

Per 1. september 2026 var 102 felt i produksjon. Det blir kontinuerleg gjort investeringar i eksisterande felt, slik at utvinningsgraden og levetida aukar, samtidig som nye felt blir bygde ut. Dei fleste nye utbyggingar er havbotnutbyggingar som blir fasa inn til eksisterande infrastruktur. Slike utbyggingar er kvar for seg store industriprosjekt i eit nasjonalt perspektiv.

I 2025 godkjende departementet plan for utbygging og drift (PUD) for Fram Sør-prosjektet. Hittil i 2026 har departementet godkjent utbyggingsplan for gjenopning av gassfelt Albuskjell/Vest Ekofisk og Tommeliten Gamma.

Oljemarknaden

Etter fleire urolege år med pandemi og energikrisa som følgde etter Russlands fullskalainvasjon av Ukraina stabiliserte oljemarknaden seg relativt raskt. Ved inngangen til 2025 var det forventningar om ein balansert marknad og gode økonomiske utsikter, men året blei prega av resesjonsfrykt og teikn til ein metta marknad. Amerikanske handelstiltak dempa forventningane til global vekst og oljeetterterspørsel, samtidig som produksjonsopptapping frå OPEC+ bidrog til eit betyde-

² Sokkeldirektoratets ressursrapport 2026

leg tilbodsoverskot og aukande lager. Samla sette dette oljeprisen under press. Mot slutten av 2025 bidrog nye handelsavtalar til auka optimisme. Den gjennomsnittlege oljeprisen i 2025 var 69 dollar per fat, ned frå 81 dollar per fat i 2024.

2026 starta med utsikter til ein metta marknad, framleis aukande lager og låge prisar. Situasjonen snudde brått da USA og Israel gjekk til angrep på Iran 28. februar. Skipstrafikken gjennom Hormuzsundet, ei kritisk transportåre for om lag 20 prosent av verdas oljeforsyning, stoppa i praksis opp, og betydelege mengder råolje kom ikkje lenger ut på verdsmarknaden.

Ifølge IEA har konflikten utløyst dei mest omfattande tilbodsforstyringane i den globale oljemarknaden nokon gong. Oljeprisen nådde eit historisk toppnivå på over 144 dollar per fat 7. april 2026, men fall deretter tilbake for ein periode. I september 2026 auka konfliktnivået igjen, eksportrutene blei på ny delvis stengde og prisane steig. Prisvolatiliteten har vore svært høg. Tilbuds-bortfallet har blitt delvis motverka av eksport frå Midtausten gjennom alternative ruter, redusert kinesisk import, redusert forbruk og store uttak frå lager. Ein har også sett auka produksjon, særleg frå USA, Canada, Brasil, Guyana og Argentina, men ikkje nok til å dekke bortfallet frå Midtausten. IEA anslår derfor at det globale oljetilbodet vil falle med meir enn 5 prosent i 2026. Utviklinga i Midtausten, og kor lang tid det vil ta før skipstrafikken blir normalisert, blir avgjerande for den vidare utviklinga i 2026 og åra som kjem. Det vil ta fleire månader frå Hormuzsundet blir opna heilt opp, til verdikjedene er tilbake i ein normalsituasjon. Så langt i år (per 15. september) har oljeprisen i gjennomsnitt vore om lag 92 dollar per fat.

Oljeetterspørselen følger den globale økonomiske veksten. I 2025 var veksten i den petrokjemiske industrien lågare enn året før, tyngd av internasjonale handelsforstyringar, medan etterspørselsveksten frå transportsektoren var om lag uendra. Robust økonomisk aktivitet i dei fleste store marknadene trekte etterspørselen etter transporttenester opp, medan elektrifisering og auka bruk av biodrivstoff dempa den samla effekten. Ein betre forsynt oljemarknad, med lågare oljeprisar enn året før, bidrog til å halde oljeetterspørselen oppe i 2025. Nesten heile veksten i oljeetterspørselen kom frå framveksande økonomiar, og over halvparten frå Aust-Asia. Kina stod for den største delen av veksten, sjølv om vekstraten var betydeleg lågare enn før pandemien. Det var også betydeleg vekst i Afrika, hovudsakleg i Nigeria.

I 2026 gjekk etterspørselen ned som følge av krigen i Midtausten og dei høge prisane. IEA

ventar at den globale oljeetterspørselen vil falle med i gjennomsnitt 2,5 millionar fat per dag i 2026, men at utviklinga vil snu til vekst igjen i 2027.

På tilbodssida ventar IEA eit kraftig fall i 2026 på 5,7 millionar fat per dag som følge av bortfallet av eksport frå Midtausten. Fallet er dempa noko av auka tilbod frå USA, Canada, Brasil, Argentina og Guyana. I 2027 ventar IEA ein sterk tilbodsvekst, hovudsakleg driven av OPEC+ og dei fem nemnde landa, til eit samla nivå som er høgare enn i 2025. Frå norsk sokkel er det venta ein svak nedgang i produksjonen i 2026.

Estimata for oljemarknaden den nærmaste tida er usikre, ettersom dei er sterkt avhengige av den vidare utviklinga i Midtausten. På litt lengre sikt er analysemiljøa i stor grad einige om at oljeetterspørselen vil stige, særleg driven av petrokjemisk sektor. Auken i etterspørselen speglar økonomisk utvikling og folketalsauke i framveksande økonomiar. Deretter er det venta at etterspørselen vil flate ut og nå ein topp på 2030-talet, etter kvart som veksten innanfor petrokjemi i aukande grad blir motverka av lågare forbruk i transportsektoren.

På kort sikt knyter den største uvisse seg til utviklinga i Midtausten. Dersom tilbuds-bortfallet varer over tid, kan det få negative konsekvensar for verdsøkonomien og dermed føre til lågare oljeetterspørsel. På mellomlang sikt er det også uvisse knytt til dei framtidige produksjons- og eksportvoluma frå Russland og Iran. Begge landa er underlagde vestlege sanksjonar som påverkar produksjonskapasiteten, investeringane og tilgangen deira til internasjonale marknader. I tillegg er russisk oljesektor framleis utsett for ukrainske droneangrep, som særleg rammar raffinering- og eksportkapasiteten.

Også konsekvensane av amerikanske handels-tiltak er framleis usikre og utgjør ein vesentleg risikofaktor for verdsøkonomien og dermed også for oljeetterspørselen. Ifølge Det internasjonale pengefondet (IMF) kan ein handelskrig forlenge perioden med høg inflasjon, noko som kan bidra til å dempe den økonomiske veksten over lengre tid.

Utgangspunktet før krigen i Midtausten var ein metta oljemarknad med høge lagernivå og låge prisar. Dersom krigen blir avslutta og marknaden etter kvart normaliserer seg, er det venta at denne situasjonen gradvis vil vende tilbake. Ein mogleg prisnedgang blir likevel avgrensa av at låge prisar kan føre til redusert produksjon av amerikansk skiferolje, og at OPEC+ kan sette inn nye tiltak ved behov. Mange oljeproduserande land er dessutan avhengige av relativt høge oljeprisar for å balansere budsjetta sine.

Gassmarknaden

Utbygging av LNG-kapasitet (flytande naturgass) har knytt saman tidlegare regionale gassmarknader og gjort handelen med gass meir global. Derfor heng gassprisane i ulike delar av verda tettare saman.

Europa importerer store mengder LNG for å dekke gassbehovet sitt. Norsk gass, som hovudsakleg blir eksportert via røyrleidningar, er Europas største enkeltkjelde til gass. Eksporten frå Noreg står for om lag 30 prosent av det samla gassforbruket i EU og Storbritannia. Etter 2022 har det komme betydeleg mindre russisk røyr-gass til EU. Den gassen som framleis kjem, går via Tyrkia. LNG, særleg frå USA, men også frå Russland, har i stor grad erstatta den russiske røyr-gassen. EU har vedtatt å fase ut importen av all russisk gass seinast innan november 2027.

Det at Europa er avhengig av LNG-import, gjer at dei europeiske gassprisane i aukande grad blir styrte av den globale marknaden. Gjennom andre halvår 2025 bidrog sterk vekst i LNG-produksjonen, særleg i USA, til å dempe prisane og skape forventningar om ein meir balansert marknad i 2026. Ved inngangen til 2026 venta IEA at nye prosjekt, særleg i Nord-Amerika, ville gi den sterkaste veksten i LNG-tilbodet sidan 2019.

Prisutsiktene endra seg da krigen i Midtausten eskalerte våren 2026. Frå starten av mars førte stenginga av Hormuzsundet og angrep på energiinfrastruktur i regionen til store forstyringar i LNG-marknaden. Utskipinga frå Qatar og Dei sameinte arabiske emirata, som samla står for 20 prosent av LNG-eksporten i verda, blei kraftig redusert. I tillegg førte iranske missilangrep mot LNG-anlegga ved Ras Laffan i Qatar til store skadar på eksportkapasiteten. Om lag 17 prosent av kapasiteten blei sett ut av drift og vil krevje omfattande reparasjonar. Den estimerte reparasjonstida på tre til fem år inneber eit langvarig bortfall av kapasitet. Situasjonen i Midtausten har utløyst sterk prisvolatilitet og sendt gassprisane i både Europa og Asia til dei høgaste nivåa sidan energikrisa i 2022–2023.

Asiatiske importland blei særleg hardt ramma, ettersom dei er sterkt avhengige av LNG-import frå Midtausten. Den reduserte tilgangen på LNG globalt førte til sterk konkurranse om dei tilgjengelege lastane, særleg mellom Asia og Europa. Dette dreiv prisane opp, og fleire asiatiske land reduserte LNG-importen og auka bruken av andre energikjelder, som kol, for å avgrense kostnadene. Etterspørselen etter gass har samla sett blitt svakare i fleire prissensitive marknader.

Europa kom ut av ein kald vintersesong med relativt låge gasslagernivå. Trass i eit stort behov for å bygge opp igjen lagera har fyllinga gått seinare enn tidlegare år, og lagernivåa var i august dei lågaste på mange år.

Nye LNG-eksportanlegg i Nord-Amerika har bidratt til å dempe verknadene av bortfallet frå Midtausten, men marknadsbalansen er framleis stram. IEA vurderer at hendingane i Midtausten kan redusere den globale LNG-veksten dei kommande åra og dempe effekten av den venta bølga av ny LNG-kapasitet noko.

Skipstrafikken gjennom Hormuzsundet er framleis sterkt avgrensa. Berre eit fåtal fartøy passerer sundet, medan mange reiarlag og forsikringsselskap framleis vurderer risikoen som høg. Det er enno usikkert når transporten og LNG-forsyninga vil vere tilbake på normale nivå.

Uvissemomenta framover er særleg knytte til normaliseringa av LNG-eksporten frå Midtausten, utviklinga i asiatisk etterspørsel og oppstarten av nye LNG-prosjekt i Nord-Amerika. Geopolitiske konflikstar, kritiske transportruter og ugunstige vêrforhold kan gi store svingingar i gassmarknadene, særleg som følge av låge europeiske gasslager før vintersesongen.

Tilrettelegging for kommersiell CO₂-lagring

CO₂-handtering omfattar både fangst, transport, bruk og lagring av CO₂. I Prop. 97 S (2022–2023) omtalte regjeringa arbeidet myndigheitene gjer med tildeling av lagringsareal, og reguleringsregimet rundt dette. Departementet sitt arbeid med CO₂-handtering er også omtalt under programkategori 18.30.

Storskala CO₂-lagring på kontinentalsokkelen er i oppstartsfasen. Eitt prosjekt er sett i drift: Northern Lights, der lagring av CO₂ frå Heidelberg Materials starta i august 2025. Vidare tok eigarane i 2025 investeringsavgjerd om å utvide Northern Lights betydeleg. Utvidinga aukar lagringskapasiteten frå 1,5 til minst 5 millionar tonn CO₂ per år. Selskapet har framleis useld kapasitet i fase 2.

Det er utlyst areal for storskala, kommersiell CO₂-lagring under lagringsforskrifta i totalt åtte omgangar. I alt er det tildelt 14 løyve – eitt utnytingsløyve til Northern Lights og 13 leiteløyve.

Tre leiteløyve er leverte tilbake. I dag er det dermed ti leiteprosjekt som er i gang med å gjennomføre arbeidsprogrammet sitt. I to av prosjekta blei det bora leitebrønningar i 2025. Fleire av retts-havargruppene har fått utsett milepælar i arbeidsprogramma sine fordi dei manglar store kundar i

Europa som vil forplikte seg langsiktig til lagring. Utan slike forpliktingar er det ikkje økonomisk mogleg for rettshavargruppene å bruke store ressursar på å utvikle ny lagerkapasitet.

Havbotnmineral

Behovet for utvinning av mineral aukar globalt. Ein ny rapport frå IEA viser at etterspørselen etter viktige mineral som kopar og kobolt heldt fram med å vekse sterkt i 2025. Veksten er i stor grad driven av energiomstillinga og bruksområde som elbilar, batterilagring, fornybar energi og nett.

Den kraftige etterspørselsveksten skaper nye utfordringar og potensielle sårbarheiter når det gjeld å sikre framtidig forsyning av desse minerala. Diversifisering er avgjerande for energisikkerheita, men når det gjeld tilgangen på kritiske mineral, har utviklinga gått i motsett retning dei siste åra. Både produksjon og foredling er i dag konsentrert i nokre få land, og den geografiske konsentrasjonen aukar, særleg innanfor raffinering og foredling.

Noregs havbotnmineralressursar vil kunne bidra i forsyninga av dei viktige metalla som krevjast i ei stadig meir digitalisert og elektrifisert verd, og kan også bidra til nødvendig diversifisering i ei geopolitisk krevjande tid. Etter oppmoding frå Stortinget har regjeringa sett den første konsesjonsrunden i Noreg på vent.

Sirkulærøkonomi er viktig, men ikkje tilstrekkeleg for å møte etterspørselen etter metall på ein berekraftig måte. Havbotnmineral kan derfor bli ei ny kjelde til å diversifisere tilgangen på metall som verda vil trenge framover.

Hovudmål

Petroleum

Hovudmålet for petroleumspolitikken er å legge til rette for lønnsam produksjon av olje og gass i eit langsiktig perspektiv. Ressursforvaltninga skal gi Noreg inntekter og bidra til å sikre sysselsetting og velferd for noverande og framtidige generasjonar.

Aktiviteten i petroleumsvirksommda bidrar til vidareutvikling av norsk leverandørindustri, noko som gir store lokale, regionale og nasjonale ringverknader i den norske fastlandsøkonomien.

Vidareutviklinga av petroleumssektoren vil bidra til å styrke norsk næringsliv og den industrielle utviklinga i landet. I forvaltninga skal det takast nødvendige omsyn til det ytre miljøet, distriktspolitiske interesser og anna virksommd.

Regjeringa vil derfor legge vekt på at petroleumsvirksommda er basert på verdsleiarande teknologi, som også tar tungtvegande omsyn til helse, miljø og sikkerheit, og at virksommda framleis skjer i sameksistens med andre næringar.

Regjeringa vil halde fram med å utvikle petroleumspolitikken og legge til rette for at norsk kontinentalsokkel framleis skal vere ein stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa og verda elles.

Norsk petroleumsnæring er ei høgkompetent og teknologitung næring. Regjeringa vil legge til rette for eit stabilt aktivitetsnivå på norsk kontinentalsokkel.

Regjeringa vil føre vidare konsesjonssystemet. Det skal framleis tildelast løyve til å leite etter olje og gass gjennom dei årlege konsesjonsrundane i førehandsdefinerte område (TFO). Alle konsesjonsrundar i førehandsdefinerte område skal gjennomførast innanfor rammene Stortinget har vedtatt.

Norsk petroleumsvirksommda har i fleire tiår vore underlagd streng verkemiddelbruk for å drive effektivt og med låge utslepp. Norsk olje- og gassutvinning har allereie svært låge gjennomsnittlege utslepp i ein global samanheng. Dei samla utsleppa til luft er på veg ned og var om lag 28 prosent lågare i 2025 enn i 2015. Regjeringa vil føre vidare økonomiske verkemiddel som hovudverkemiddel for å legge til rette for utsleppsreduksjonar i petroleumsvirksommda. Dette gjer at sel skapa kontinuerleg har ei økonomisk eigeninteresse av å redusere utsleppa sine. Som del av dette greier departementet ut konsekvensane av at utsleppa er underlagde både kvoteplikt og CO₂-avgift, no som all formålstunleg omlegging til drift med kraft frå nettet til eksisterande innretningar er vedtatt. Regjeringa skal i samarbeid med næringa jobbe for at utsleppa frå olje- og gassproduksjonen går ytterlegare ned. Statusen for arbeidet med å redusere utsleppa frå petroleumsvirksommda er omtalt i kapittel 6.3 Status for utsleppsutviklinga i petroleumsvirksommda i del III av proposisjonen.

Hovudmålet til Sjøkeldirektoratet er å bidra til størst moglege verdiar for samfunnet frå olje- og gassvirksommda på norsk kontinentalsokkel. Dette skal sikrast gjennom ei effektiv og forsvarleg ressursforvaltning som tar omsyn til helse, miljø, sikkerheit, utslepp av klimagassar og andre brukarar av havet.

Gassco AS skal, som nøytral operatør for det norske gasstransportssystemet, bidra til maksimal verdiskaping frå gassressursane på norsk kontinentalsokkel gjennom sikker og effektiv drift og ei heilskapleg utvikling av gassrørleidningssysteme.

met på norsk kontinentalsokkel. Som særskild operatør har Gassco oppgåver knytte til systemdrift, kapasitetsadministrasjon og infrastrukturutvikling. Som alminneleg operatør på vegner av eigarane har Gassco ansvar for styring av prosessanlegg, røyrleidningar, plattformer og gassterminalar i samsvar med lovgivinga.

Kommersiell CO₂-lagring

Hovudmålet for forvaltninga av undersjøiske reservoar på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂ er å bidra til berekraftig energi- og industriproduksjon ved å legge til rette for utnytting av undersjøiske reservoar på kontinentalsokkelen til miljøsikker lagring av CO₂ i slike reservoar som eit tiltak for å motverke klimaendringar.

Tildeling av areal som kan brukast til CO₂-lagring, er ein føresetnad for karbonfangst og -lagring. «Open dør»-politikken blir vidareført. Regjeringa vil legge til rette for kommersiell CO₂-lagring på norsk kontinentalsokkel gjennom å tildele lagringsareal til selskap med konkrete industrielle planar som gjer at dei har lagringsbehov. Stor-skala CO₂-lagring på norsk kontinentalsokkel på kommersielle vilkår vil venteleg vere basert på utslepp som i dag skjer i andre europeiske land. Departementet viser fleksibilitet i behandlinga av søknader om utsette fristar for gjennomføring av arbeidsprogramma, slik at selskapa ikkje bruker store ressursar før det er utsikter til langsiktige og forpliktande kontraktar med europeiske kundar.

Forvaltning av havbotnmineralressursar

Hovudmålet for forvaltninga av norske havbotnmineralressursar er å legge til rette for undersøking og utvinning av mineralførekomstar på kontinentalsokkelen i samsvar med samfunnsmessige mål, slik at omsynet til verdiskaping, miljø, sikkerheit ved verksemda, anna næringsverksemd og andre interesser blir varetatt. Noreg vil ha ei stegvis, forsvarleg og kunnskapsbasert utvikling av mineralverksemda på norsk kontinentalsokkel. Det skal takast omsyn til miljø og sikkerheit i alle fasar av verksemda.

Kartlegging dei seinare åra har vist at det finst interessante mineralførekomstar på norsk kontinentalsokkel, men ein føresetnad for å vinne dei ut er at det kan skje på ein lønnsam, berekraftig og forsvarleg måte. Stortinget slutta seg i januar 2024, med nokre justeringar, til regjeringa sin forvaltningsstrategi, jf. Meld. St. 25 (2022–2023) og Innst. 162 S (2023–2024). Departementet følger no opp forvaltningsstrategien.

Etter at areal på norsk kontinentalsokkel blei opna for mineralverksemd i april 2024, starta departementet arbeidet med den første konsesjonsrunden. Departementet har også hatt forslag til areal på offentlig høyring. Etter planen skulle den første konsesjonsrunden for havbotnmineral lysast ut etter høyringa. Som følge av budsjett-einigheita regjeringa inngjekk med Raudt, SV, MDG og Sp i desember 2025, kjem konsesjonsrunden likevel ikkje til å bli lyst ut av denne regjeringa i inneverande stortingsperiode.

Energidepartementets mål og oppgåver

Petroleum

Energidepartementet skal legge til rette for ein samordna og heilskapleg petroleumspolitikk, basert på fakta og kunnskap, slik at ein oppnår hovudmålet for politikken. Eit overordna mål er å sikre høg verdiskaping gjennom effektiv og forsvarleg forvaltning av ressursane på sokkelen. Norsk petroleumsindustri skal framleis vere leiande innanfor helse, miljø og sikkerheit.

Departementet skal vere ein ressursforvaltar med eit langsiktig perspektiv og legge til rette for lønnsam produksjon av olje og gass, mellom anna gjennom føreseielege rammevilkår for næringa.

Det er oljeselskapa som har ansvaret for og utøver den operasjonelle aktiviteten innanfor leiting, utbygging og drift på norsk kontinentalsokkel. Sentralt for å nå måla i petroleumspolitikken er derfor rettshavarar som hentar ut alle lønnsame ressursar i porteføljen sin på ein sikker og effektiv måte. Departementet vil føre vidare arbeidet med å sikre eit effektivt, heilskapleg og føreseieleg rammeverk som er basert på kunnskap og fakta, og som legg til rette for at avgjerdene til oljeselskapa også er gode for staten som ressurseigar.

Departementet arbeider med å vidareutvikle og oppretthalde ein heilskapleg og effektiv petroleumspolitikk, forankra i Stortinget. Hovudmålet i politikken kan berre nåast gjennom ein samtidig innsats retta mot heile ressursbasen, frå ressursar i felt i drift og påviste funn til ressursar som enno ikkje er påviste gjennom leiting.

Verkemidla for å nå hovudmålet i politikken er å:

- føre vidare den klare rollefordelinga mellom stat og næringsliv
- føre vidare stabile og føreseielege rammevilkår for næringa
- føre vidare konsesjonssystemet ved å gi løyve til å leite etter olje og gass i nye område og hovudsakleg tildele nye utvinningsløyve i føre-

handsdefinerte område for å sikre næringa føreseieleg tilgang på leiteareal

Andre kostnadseffektive verkemiddel for å oppnå lønnsam produksjon med låge utslepp skal først vidare. Målet er å sikre ei framtidsretta og konkurransedyktig petroleumsnæring og å vidareføre god samhandling med andre brukarar av havet. Denne petroleumspolitikken skal legge til rette for

- at potensialet i eksisterande felt og infrastruktur blir utnytta fullt ut
- at alle lønnsame funn blir bygde ut
- at alle lønnsame ressursar blir påviste gjennom leiting

For staten som ressurseigar er det viktig å ha best mogleg oversikt over naturressursane i landet. Departementet vil halde fram med å kartlegge petroleumsressursane på norsk kontinentalsokkel, også i område som ikkje er opna for petroleumsverksemd.

Tilgang på nye leiteområde er nødvendig for å gjere nye funn og halde oppe verdiskaping, sysselsetting og statlege inntekter på lang sikt. Departementet vil føre vidare dagens praksis med jamlege konsesjonsrundar for å gi næringa tilgang på nye prospektive leiteareal. Dei årlege konsesjonsrundane i førehandsdefinerte område (TFO-ane) er berebjelken i leitepolitikken. Desse områda omfattar mesteparten av dei opne og tilgjengelege områda, og det er der det er størst leiteaktivitet i dag. Årets konsesjonsrunde i førehandsdefinerte område (TFO 2026) er i gang. I samband med TFO 2026 er TFO-området utvida med 70 blokker – 38 i Barentshavet, 10 i Norskehavet og 22 i Nordsjøen. Utlysinga omfattar også areal som selskapar nominerte til den planlagde 26. konsesjonsrunden hausten 2025. Desse areala blir dermed behandla i TFO 2026, og det blir derfor ikkje gjennomført ein eigen 26. konsesjonsrunde i 2026. Søknadsfristen for TFO 2026 var 1. september. Da søknadsfristen gjekk ut, hadde departementet fått inn søknader frå 21 selskap. I samsvar med etablert praksis tar ein sikte på tildeling tidleg i 2027.

Departementet vil følge opp leiteaktiviteten til rettshavarane under dei tildelte utvinningsløyva.

Alle planar for utbygging, anlegg og drift og alle avslutningsplanar som rettshavarane legg fram, vil bli grundig behandla i departementet. Departementet har dialog med rettshavarane også i forkant av at dei leverer inn planane for utbygging og drift (PUD). I oppfølginga og behandlinga av desse vil departementet særleg vektlegge tidsriktig utbygging og innfasing av

påviste ressursar. Departementet vil halde fram med å informere Stortinget om prosjekt under utbygging med godkjend PUD. Sjå nærmare omtale i kapittel 5 Prosjekt under utbygging på norsk kontinentalsokkel i del III av proposisjonen.

Departementet vil også følge opp drifta av felta, og mellom anna behandle relevante søknader, for å bidra til effektiv ressursutnytting. I tillegg vil departementet følge opp at infrastrukturen på norsk kontinentalsokkel, inkludert gass-transportsystemet og reguleringa av det, blir brukt effektivt og utvikla på ein heilskapleg måte, slik at han fremmer god ressursforvaltning.

Departementet vil støtte opp under arbeidet næringa gjer med å auke verdiskapinga gjennom effektivisering, digitalisering og innovasjon.

Departementet vil føre vidare arbeidet med økonomiske analysar av norsk petroleumsverksemd og mellom anna bidra med anslag til nasjonalbudsjettet og utsleppsframskrivingar.

Departementet vil halde fram med å følge og analysere sentrale utviklingstrekk i den globale energimarknaden, med vekt på marknadsutviklinga for olje og gass. Det skal sikre at departementet har god kompetanse om den samla energisituasjonen på kort, mellomlang og lang sikt.

Gjennom energidialogen som er etablert mellom Noreg og EU, følger departementet marknadsutviklinga og regelverksutforminga i EU tett. Departementet vil halde fram med å bruke handlingsrommet i EØS-avtalen gjennom å delta i relevante ekspertgrupper og komitear, og vidareføre dialogen med EU-institusjonane om regelverk som er relevant for ansvarsområdet til departementet.

Departementet vil også halde fram med å delta og bidra i internasjonale energiorganisasjonar og -forum, som for eksempel International Energy Agency (IEA), i tillegg til å oppretthalde dialog og bilaterale møte med ei rekke sentrale energinasjonar og eksterne analysemiljø.

Gjennom styringsdialogen vil departementet følge opp korleis Sjøkeldirektoratet arbeider for å sikre ei effektiv og forsvarleg ressursforvaltning.

Staten eig 100 prosent av aksjane i Gassco AS, som er operatør for gasstransportssystemet på norsk kontinentalsokkel. Departementet vil bidra til at Gassco er ein effektiv og nøytral operatør for gasstransportssystemet.

Departementet vil føre vidare arbeidet som sekretariat for Petroleumsprisrådet og for implementeringa av Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) i Noreg.

Kommersiell CO₂-lagring

Energidepartementet skal legge til rette for ein samordna og heilskapleg politikk for storskala CO₂-lagring på kontinentalsokkelen som er basert på fakta og kunnskap, slik at ein når hovudmålet for politikken.

Departementet skal, gjennom å legge til rette for utnytting av undersjøiske reservoar på kontinentalsokkelen til lagring av CO₂, bidra til berekraftig energi- og industriproduksjon i inn- og utland. Miljøsikker lagring av CO₂ kan bli eit tiltak for å redusere utslepp og motverke klimaendringar.

Departementet vil legge til rette for kommersiell CO₂-lagring på norsk kontinentalsokkel ved å behandle søknader frå industrielle aktørar om CO₂-lagring under lagringsforskrifta.

Departementet vil følge opp aktiviteten til rettshavarane under tildelte utnyttingsløyve.

Departementet vil også følge opp aktiviteten til rettshavarane under tildelte leiteløyve.

Forvaltning av havbotnmineralressursar

Energidepartementet skal legge til rette for undersøking og utvinning av mineralførekomstar på kontinentalsokkelen i samsvar med samfunnsmessige mål, slik at ein varetar omsynet til verdiskaping, miljø og sikkerheit ved slik verksemd, anna næringsverksemd og andre interesser.

Departementet vil legge ei stegvis og kunnskapsbasert tilnærming til grunn for utviklinga og forvaltninga av mineralressursar på havbotnen.

Energidepartementet følger no opp regjeringa sin forvaltningsstrategi for havbotnmineral, jf. Meld. St. 25 (2022–2023), som Stortinget slutta seg til med nokre justeringar i januar 2024, jf. Innst. 162 S (2023–2024).

Budsjetteinigheita med Raudt, SV, MDG og Sp inneber at første konsesjonsrunde ikkje kan utlystast av denne regjeringa i inneverande stortingsperiode.

Energidepartementets resultat for 2025

Petroleum

Departementet bidrog i 2025 til å legge til rette for ei heilskapleg forvaltning av petroleumsressursane i eit langsiktig perspektiv. I dette arbeidet har departementet samarbeidd tett med Havindustri-tilsynet, Sjøkeldirektoratet og Gassco AS innanfor ansvarsområda deira.

Ein stor del av ressursbasen er enno ikkje påvist. Ein føresetnad for å realisere dei store

verdiene i ressursbasen er derfor at næringa får tilgang til nytt attraktivt leiteareal. Departementet har, i tråd med etablert politikk, arbeidd med konsesjonsrundar i 2025. Under tildelinga i førehandsdefinerte område (TFO) 2024 blei det i februar 2025 tildelt 53 nye utvinningsløyve til 20 selskap. Staten beheldt andelar i dei nye utvinningsløyva i samsvar med etablert politikk. TFO 2025 blei kunngjort i mai 2025. Departementet behandla søknadene som kom inn, i 2025, medan sjølve tildelingane blei gjennomførte i 2026.

Departementet har følgd opp leiteverksemda til selskapa i tråd med gjeldande petroleumspolitikk.

Ein del av ressursbasen ligg i påviste, ikkje-utbygde funn. Rettshavarar som vil bygge ut eit funn, må få godkjenning frå departementet. Departementet har, innanfor ansvarsområde sitt, følgd opp det tidlege arbeidet til selskapa knytt til moglege framtidige feltutbyggingar. I 2025 godkjende departementet plan for utbygging og drift av Fram Sør.

Enno finst det store ressursar som venteleg vil bli produserte framover gjennom allereie godkjende utbyggingar. Departementet har følgd opp arbeidet i dei ulike rettshavargruppene med felt i drift, inkludert tiltak for auka utvinning frå desse, i nært samarbeid med Sjøkeldirektoratet.

Departementet har gitt årlege produksjonsløyve for høvesvis gass og væske.

Eksisterande infrastruktur er eit viktig verkemiddel for å legge til rette for god samla ressursutnytting på kontinentalsokkelen. For å sikre effektiv bruk av infrastruktur regulerer departementet tilgangen til røyrleidningar, anlegg på land og feltinfrastruktur på norsk kontinentalsokkel. Departementet har i 2025 følgd opp arbeidet med å vidareføre ei effektiv infrastrukturregulering og vidareutvikle røyrtransportsystemet, i nært samarbeid med Gassco.

Departementet har behandla ei rekke søknader om samtykke til overdraging av deltakarandelar mellom ulike selskap og om endringar i eigarskapen i ulike rettshavarar innanfor petroleumsverksemda på norsk kontinentalsokkel.

Saman med regjeringsadvokaten har departementet tatt hand om statens interesser i rettslege tvistar innanfor ansvarsområdet sitt. Det gjeld mellom anna saka der WWF saksøkte staten med påstand om at avgjerda om å opne område på norsk kontinentalsokkel for havbotnmineralverksemd var ugyldig. Vidare gjeld det søksmålet frå Greenpeace Norden og Natur og Ungdom om gyldigheita av vedtaket om å godkjenne planen for utbygging og drift av dei tre petroleumsfelta

Breidablikk, Tyrving og Yggdrasil, og søksmålet frå Sametinget om gyldigheita av vedtaket om å godkjenne endra PUD og PAD knytt til elektrifiseringa av Hammerfest LNG på Melkøya. Departementet har også arbeidd med rettssaker der rettshavarar har vore uenige i vedtak frå departementet og har kravd å få større deltakarandelar i petroleumsfelt.

Departementet har i 2025 ført vidare arbeidet med økonomiske analysar av norsk petroleumsvirksomheit, mellom anna anslag til nasjonalbudsjettet, og har gitt Stortinget informasjon om prosjekt under utbygging med godkjend PUD.

Vidare har departementet halde fram med å følge og analysere sentrale utviklingstrekk i den globale energimarknaden, som eit ledd i å oppretthalde og vidareutvikle kompetansen sin om den samla energisituasjonen på kort, mellomlang og lang sikt. Kontakt med eksterne analysemiljø, andre land og internasjonale organisasjonar er sentralt i dette arbeidet, og departementet har deltatt i internasjonale energiorganisasjonar og -forum, som International Energy Agency (IEA) og International Energy Forum (IEF). I tillegg har departementet hatt dialog og bilaterale møte med ei rekke sentrale energinasjonar.

Som sekretariat for Petroleumspriserådet, har departementet utarbeidd nødvendig avgjerdsgrunnlag for fastsetting av skatterefranseprisar (normprisar) for olje.

Departementet er ansvarleg for implementeringa av gjeldande standardar under Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) og har arbeidd med rapportering og publisering i tråd med krava.

Departementet har følgd prosessane for regelverksutvikling i EU som påverkar marknaden for naturgass og norsk gasseksport, inkludert metanforordninga og Net Zero Industry Act. Arbeidet har inkludert utgreiing av korleis desse regelsetta påverkar norske interesser, og møtedeltaking på både embetsnivå og politisk nivå. I tillegg har arbeidet omfatta innspel og kommentarar til arbeid på gassområdet i Europakommisjonen.

Departementet har gjennomført etatsoppfølging av Søkeldirektoratet og har følgd opp statens eigarinteresser i Gassco AS.

Kommersiell CO₂-lagring

Departementet har i 2025 bidratt til å legge til rette for storskala, kommersiell utnytting av undersjøiske reservoar på kontinentalsokkelen til miljøsikker lagring av CO₂, som eit tiltak for å motverke klimaendringar.

Gjennom 2025 har departementet arbeidd med å utvikle forskrifta om CO₂-lagring og -transport, tilpassa utviklinga i verksemda.

Departementet har ført vidare «open dør»-politikken for tildeling av lagringsløyve. I 2025 tildelte departementet til saman tre leiteløyver knytt til injeksjon og lagring av CO₂ på norsk kontinentalsokkel. Eitt av områda blei lyst ut og søkt på same år. Dei to øvrige blei søkte på i 2024. Departementet viser fleksibilitet i behandlinga av søknader om utsette fristar for gjennomføring av arbeidsprogramma, slik at selskapa ikkje bruker store ressursar før det er utsikter til langsiktige og forpliktande kontraktar med europeiske kundar.

Departementet følgde også opp Northern Lights' arbeid med utbyggingsprosjektet etter at utbyggingsplanen for fase 1 blei godkjend i 2021. Injeksjonen av CO₂ i lageret tok til i 2025. I tillegg følgde departementet opp arbeidet deira med å planlegge Northern Lights fase 2, som er eit prosjekt for å utvide kapasiteten i lageret. Prosjektet blei godkjent i 2025.

Vidare har departementet behandla søknader om samtykke til overdraging av deltakarandelar mellom ulike selskap og om endringar i eigarskapen i ulike rettshavarar innanfor lagringsvirksomheit på norsk kontinentalsokkel.

Forhandlingane mellom Noreg og Belgia om ein bilateral avtale for legging og drift av ein røyrleidning for transport av CO₂ til norsk kontinentalsokkel blei så godt som slutførte i 2025. Ved årsskiftet stod det berre igjen nokre formelle spørsmål knytte til signering.

Vurderingane av kva Net Zero Industry Act får å seie for norske interesser, og den moglege EØS-relevansen av dette regelverket, starta i 2024 og blei førte vidare gjennom 2025.

Forvaltning av havbotnmineralressursar

Departementet har i 2025 følgd opp forvaltningsstrategien for havbotnmineral på norsk kontinentalsokkel, som Stortinget har slutta seg til, jf. Meld. St. 25 (2022–2023) og Innst. 162 S (2023–2024).

Etter at areal på norsk kontinentalsokkel blei opna for mineralvirksomheit i april 2024, starta departementet arbeidet med den første konsesjonsrunden. Departementet har også hatt forslag til areal på offentleg høyring. Etter planen skulle den første konsesjonsrunden for havbotnmineral lysast ut etter høyringa. Som følge av budsjett-einigheita regjeringa inngjekk med Raudt, SV, MDG og Sp i desember 2025, kjem konsesjons-

runden likevel ikkje til å bli lyst ut av denne regjeringa i inneverande stortingsperiode.

Departementet har arbeidd med forskrifter under havbotnminerallova, og desse tredde i kraft 1. september 2025. Sökkeldirektoratet og Havindustritilsynet har også arbeidd med forskrifter innanfor sine ansvarsområde. Desse forskriftene tredde i kraft høvesvis 1. september og 15. oktober 2025. Dette inneber at det no er på plass eit heilskapleg rammeverk for ein første fase med havbotnmineralverksemd.

I 2025 har departementet følgd arbeidet med regelverk for utvinning av havbotnmineral i området utanfor nasjonal jurisdiksjon – det såkalla Området – i Den internasjonale havbotnmyndigheita. Departementet har deltatt i den norske delegasjonen under leiding av Utanriksdepartementet.

Departementet gav i 2025 Sökkeldirektoratet i oppdrag å samle inn kunnskap om ressurspotensialet for havbotnmineral i opningsområdet.

Departementet har i 2025 styrkt innsatsen for forskning og utvikling knytt til havbotnmineralverksemd, og vidareført arbeidet med å etablere ein ny forskingsstrategi, Energi 2050, som også vil omfatte forskning på havbotnmineral. Sjå programkategori 18.30 for ein meir utfyllande omtale.

Sökkeldirektoratet

Sökkeldirektoratet har ei sentral rolle i forvaltninga av olje- og gassressursane på norsk kontinentalsokkel og er eit viktig rådgivande organ for Energidepartementet innanfor petroleumsværksemda. Direktoratet er også fagetat for forvaltninga av lagringspotensialet for CO₂ og havbotnmineralressursar.

Sökkeldirektoratet utøver forvaltningsmyndighet i samband med leiting etter og utvinning av petroleumsførekomstar og gir faglege råd ved vurdering, undersøking og utbygging. Direktoratet gir også råd til departementet når det gjeld vidareutvikling av regelverk og rammevilkår, og kan på enkelte område fastsette forskrifter og gjere vedtak.

Direktoratet følger også opp at rettshavarane greier ut og vurderer tiltak for å redusere utslipp, og at rasjonelle tiltak blir gjennomførte innanfor gjeldande regelverk og etablert verkemiddelbruk frå myndighetene.

For lagring av CO₂ på norsk sokkel gir direktoratet faglege råd og kjem med innspel i sam-

band med søknader om løyve etter CO₂-lagringsforskrifta og planar for utbygging og drift av undersjøiske reservoar.

Vidare har Sökkeldirektoratet ansvar for data frå kontinentalsokkelen og for å formidle analysar og kunnskapsgrunnlag for avgjerder. Direktoratet bidrar til god sameksistens mellom ulike brukarar av havet og er engasjert i forskning og utvikling (FoU) og internasjonalt utviklingssamarbeid innanfor ansvarsområda sine.

Ei anna viktig oppgåve er å føre tilsyn med målingar av olje- og gassproduksjonen for å sikre nøyaktig grunnlag for berekning av skattar og avgifter til staten og inntekter til rettshavarane i petroleumsværksemda (fiskal kvantumsmåling).

Sökkeldirektoratet har hovudkontor i Stavanger og eit kontor i Harstad. I 2025 blei det utført 182 årsverk i direktoratet.

Mål

Hovudmålet til Sökkeldirektoratet er å bidra til størst moglege verdier for samfunnet frå olje- og gassværksemda på norsk kontinentalsokkel. Dette skal direktoratet gjere gjennom ei effektiv og forvarleg ressursforvaltning som tar omsyn til helse, miljø, sikkerheit, utslipp av klimagassar og andre brukarar av havet.

Direktoratet skal vidare bidra til forvaltninga av CO₂-lagringspotensialet på kontinentalsokkelen for å legge til rette for reduserte utslipp av klimagassar og forvaltninga av norske havbotnmineralressursar.

Direktoratet har delt inn arbeidet for å nå hovudmålet i utvalde delmål.

Rasjonell og heilskapleg arealforvaltning, tildeling av attraktivt leiteareal og langsiktig ressurstilgang

Sökkeldirektoratet har ansvar for å ha oversikt over petroleumsværksemdane på norsk kontinentalsokkel. Direktoratet samlar inn og analyserer data sjølv, men får også data frå næringa.

Sökkeldirektoratet gir faglege råd til departementet ved førebuing og gjennomføring av konsjensrundar og bidrar til oppfølging av leiteaktiviteten i tildelte utvinningsløyve.

Vidare bidrar direktoratet til at areala på norsk kontinentalsokkel blir forvalta slik at den samla verdiskapinga blir høg, og at det blir sikra god sameksistens mellom etablerte og nye næringar i havområda.

Arbeid for samfunnsøkonomisk lønnsam utvinning av petroleum gjennom forsvarleg og effektiv leiting, utbygging og drift

Sokkeldirektoratet skal vere ein pådrivar for å sikre at moglegheiter for langsiktig verdiskaping blir vurderte innanfor leiting, utbygging og drift på norsk kontinentalsokkel.

Direktoratet skal bidra til at aktørane som har ansvaret for leiting, utbygging, drift og disponering innanfor sektoren, arbeider aktivt for at det tildelte arealet blir utforska tidsriktig og effektivt, at funn blir bygde ut, og at tiltak for å auke utvinninga frå felt i drift blir identifiserte og gjennomførte.

Sokkeldirektoratet skal særleg følge opp auka utvinning, effektive områdeløysingar og realisering av tidskritiske ressursar.

Direktoratet gir råd til departementet når det gjeld ulike søknader frå selskapa, og følger opp løyve i samsvar med petroleumsløva og konsekasjonssystemet.

Effektivt innhente, forvalte, gjere tilgjengeleg og formidle data, analysar og kunnskap om norsk kontinentalsokkel

Sokkeldirektoratet er eit nasjonalt sokkelbibliotek og samlar inn, forvaltar og formidlar data og informasjon om petroleumsværksemda.

Direktoratet har ansvar for å innhente og formidle analysar og kunnskap om petroleumspotensialet, mineralressursar og lagringspotensialet for CO₂ på norsk kontinentalsokkel, med mål om å gjere sokkelen meir attraktiv og konkurranse-dyktig.

Legge til rette for undersøking og utvinning av mineralførekomstar på kontinentalsokkelen

Sokkeldirektoratet skal støtte og gi råd til departementet og legge til rette for undersøking og utvinning av mineralførekomstar på kontinentalsokkelen, mellom anna gjennom datainnsamling, overvaking og oppdatering av ressursgrunnlaget for havbotnmineral.

Legge til rette for sikker lagring av CO₂

Sokkeldirektoratet skal støtte og gi råd til departementet når det gjeld arbeid innanfor injeksjon og lagring av CO₂, mellom anna knytt til moglege utlysingar av areal og behandling av søknader om utnytingsløyve.

Resultat 2025

Sokkeldirektoratet har følgd opp hovudmålet og delmåla slik dei er omtalte i Prop. 1 S (2024–2025) for Energidepartementet. For å nå hovudmålet har direktoratet gjennomført ulike aktivitetar og oppgåver under dei nærmare spesifiserte delmåla.

I 2025 har direktoratet implementert ein ny organisasjonsmodell, med styrkt leiarkapasitet, tydelegare roller og ansvar, avvikling av lagmodellen, vidareføring av fagnettverk og prosjektorganisering av tidsavgrensa arbeid. I juli 2025 blei det innført ei sektoravgift. Avgifta har gjort det mogleg å intensivere arbeidet med utvikling av nye IT-system, mellom anna ved å tilsette fleire med IT-kompetanse.

Direktoratet har også arbeidd med å kartlegge moglegheiter for utvinning frå tette reservoar, mellom anna gjennom modelleringsstudiar. Modelleringsstudiar av Victoria-funnet er eitt eksempel. Utvinningsløyvet som omfattar Victoria-funnet, blei tildelt på nytt i 2026. I tillegg har direktoratet arbeidd med styrkt oppfølging av funn, felt og område for å legge til rette for god ressursforvaltning og auka verdiskaping.

Direktoratet har også arbeidd med å vidareutvikle undergrunnsforståinga for å behandle problemstillingar knytte til sameksistens mellom petroleumsutvinning og lagring av CO₂. Arbeidet skal gi myndigheitene eit fagleg grunnlag for å sikre best mogleg samla ressursutnytting på tvers av petroleumsværksemd og framtidig lagring av CO₂.

Rasjonell og heilskapleg arealforvaltning, tildeling av attraktivt leiteareal og langsiktig ressurstilgang

Sokkeldirektoratet har i 2025 oppdatert estimata for uoppdaga petroleumsværssursar på norsk kontinentalsokkel. Estimata viser at det framleis er eit betydeleg potensial for uoppdaga ressursar i alle havområda. Ressursane er synleggjorde mellom anna gjennom publisering i ressursrekneskapen for 2025.

Direktoratet har gjennomført geologiske, tekniske og økonomiske vurderingar av alle søknadene om tildeling i førehandsdefinerte område (TFO) i 2025. Vurderingane har danna grunnlag for tilrådingar til departementet om nye utvinningsløyve med tilhøyrande arbeidsforpliktingar. Direktoratet har også arbeidd med overlappende tildelingar av lisensar for petroleumsværssursutvinning og CO₂-lagring.

I tillegg arbeider direktoratet med å videreutvikle kunnskapen om ressursgrunnlaget på norsk kontinentalsokkel, mellom anna ved å kartlegge ein ny kjeldebergart for petroleum i Norskehavet og Barentshavet.

Arbeid for samfunnsøkonomisk lønnsam utvinning av petroleum gjennom forsvarleg og effektiv leiting, utbygging og drift

Ved utgangen av 2025 var det over 530 aktive utvinningsløyve på norsk kontinentalsokkel. Dei blir forvalta av 23 rettshavarar i ulike samansetningar, i alle fasar frå leiting, utbygging via drift til avslutning og fjerning.

På same tidspunkt var det registrert 91 funn med eit samla utvinnbart volum på 516 millionar kubikkmeter oljeekvivalentar (Sm^3 o.e.). Det er også fleire utviklingsprosjekt i gang på felt i drift.

Eit viktig fokusområde har vore å sikre meir leiting i mindre modne område, særleg i Barentshavet og Norskehavet, samtidig som eksisterande infrastruktur blir utnytta best mogleg.

I Barentshavet har arbeidet vore knytt til utviklinga av Wisting og framtidige gassløyningar for fleire felt. I Norskehavet har ein arbeidd for betre utnytting av kapasiteten på Aasta Hansteen, medan innsatsen i Nordsjøen har vore retta mot område som Troll, Gjøa, Snorre, Grane og Balder, der samordning og langsiktige utviklingsplanar er avgjerande.

Direktoratet har også prioritert auka utvinning frå eksisterande felt, effektive områdeløyningar og utvikling av tidskriske ressursar.

I 2025 blei det gjort 16 nye funn på norsk sokkel. Dei utvinnbare voluma i desse er berekna til 62 millionar Sm^3 o.e. Direktoratet følger med på framdrifta, særleg på funn med tidskriske ressursar og funn og prosjekt der det skal takast avgjerder i milepælar fram mot utbygging.

I 2025 gav direktoratet tilbakemelding til fleire prosjekt i planleggingsfasen som passerte ulike milepælar. Direktoratet gav også råd til departementet i samband med godkjenningssprosessen for nye utbyggingar og ulike søknader knytte til utvinningsløyve for felt i produksjon.

Teknologiutvikling, digitalisering og kunnskapsdeling er sentrale verkemiddel for å nå måla om å finne meir, vinne ut meir og redusere utslepp. Samtidig bidrar Sjøkeldirektoratet i arbeidet med havforvaltningsplanar, forskning og utvikling av framtidige gass- og energiløyningar. Gjennom dette arbeidet skal direktoratet bidra til forsvarleg ressursforvaltning og størst mogleg langsiktig verdiskaping for samfunnet.

Effektivt innhente, forvalte, gjere tilgjengeleg og formidle data, analysar og kunnskap om norsk kontinentalsokkel

Sjøkeldirektoratet har som oppdrag å vere nasjonalt sokkelbibliotek og sikre innsamling, forvaltning og deling av data som grunnlag for verdiskaping og effektiv ressursforvaltning. Ved utgangen av 2025 forvalta direktoratet om lag 22 petabyte petroleumsrelaterte data. Desse er tilgjengelege gjennom opne løysingar som Faktasider, Faktakart, Diskos og Geobank. I løpet av 2025 blei store mengder brønn- og seismikkdata frigitt, noko som styrker kunnskapsgrunnlaget og konkurransekrafta på norsk sokkel.

Direktoratet publiserte fleire analysar og digitale dashbord som gir oversikt over aktivitet, ressursar, produksjon, kostnader og utslepp på norsk sokkel. Det blei også gjennomført forskning og datainnsamling knytt til petroleumssystem, mellom anna gjennom vitenskaplege ekspedisjonar i Barentshavet, Norskehavet og Nordsjøen.

I tillegg har Sjøkeldirektoratet vidareutvikla kunnskapsgrunnlaget for CO_2 -lagring og havbotnmineral gjennom 2025. Direktoratet følgde opp 14 aktive CO_2 -løyve, bidrog til kunnskapsdeling nasjonalt og internasjonalt og starta arbeid med nye system for innsamling og publisering av lagringsdata. For havbotnmineral blei det samla inn omfattande djuphavsdata, påvist nye mineralførekomstar og etablert eit nytt regelverk for datainnsamling og rapportering.

Gjennom analysearbeid, datadeling, forskning og utvikling av standardar legg Sjøkeldirektoratet til rette for kunnskapsbaserte avgjerder og berekraftig forvaltning av petroleumsressursar, CO_2 -lagring og havbotnmineral på norsk sokkel.

Legge til rette for undersøking og utvinning av mineralførekomstar på kontinentalsokkelen

I 2025 har direktoratet gitt faglege råd til Energidepartementet om utvikling av konsesjonsregimet og relevante forskrifter etter havbotnminerallova. Direktoratet har også utarbeidd ei eiga forskrift om innsamling og rapportering av data som legg grunnlaget for ei kunnskapsbasert og transparent forvaltning av næringa.

For å styrke kunnskapsgrunnlaget gjennomførte direktoratet tre kartleggingstokt i Norskehavet i område som er opna for mineralverksemd. Her blei det samla inn djupne-, miljø- og videodata, og dei innsamla dataa er offentleg tilgjengelege. Direktoratet gjennomførte tokta i samarbeid med Universitetet i Bergen, Universi-

tetet i Tromsø – Noregs arktiske universitet og Mareano.

Vidare inngjekk direktoratet samarbeid med Havforskningsinstituttet om kartlegging av havstraumar i djuphavet. I den sammenhengen blei det i 2025 sett ut strømmålarar i Norskehavet for å styrke kunnskapen om havmiljøet og legge til rette for framtidige vurderingar av mineralverksemd.

Legge til rette for sikker lagring av CO₂

I 2025 blei det tildelt tre nye CO₂-løyve, og ved inngangen til 2026 var det 13 aktive løyve på sokkelen. Direktoratet følgde tett opp både leiteprosjekt og Northern Lights, som starta mottak og injeksjon av CO₂ i august 2025. Tre leitebrønner stadfesta gode lagringsegenskapar i aktuelle formasjonar, og Northern Lights fase 2 fekk godkjent utbyggingsplanen sin med ein kapasitet på minst fem millionar tonn CO₂ per år.

Direktoratet har også hatt ei aktiv rolle i formidling av kunnskap om lagringspotensialet på norsk sokkel, både nasjonalt og internasjonalt. Gjennom opne data, oppdaterte faktasider og samarbeid med europeiske myndigheiter bidrar Noreg til utviklinga av CO₂-lagring som ei ny næring. Samtidig har Sökkeldirektoratet gitt innspel til vidareutvikling av regelverk og rapporteringskrav for å sikre ei trygg og effektiv forvaltning av framtidige lagringsprosjekt.

Andre oppgåver

I 2025 har Sökkeldirektoratet gjennomført ei rekke tiltak som støttar opp under ei heilskapleg og framtidsretta ressursforvaltning. Direktoratet har gitt faglege råd til myndigheitene om utslppsreduksjonar frå petroleumsverksemda. Mellom anna har dei utarbeid rapporten *Kraft frå land* på bestilling frå Energidepartementet.

Direktoratet har også vidareutvikla meldesystem for undersøkingar på sokkelen, gitt faglege innspel i rettsprossessar og bidratt til arbeidet med kunnskapsgrunnlaget for havvindutbygging.

Sökkeldirektoratet har gjennomført ei omorganisering med sterkare vekt på digitalisering, datadriven utvikling og trygg bruk av kunstig intelligens.

Digitaliseringsprogrammet har gitt nye løysingar for rapportering, analyse og datadeling. Internasjonalt har direktoratet bidratt til det nye programmet Energi for utvikling og halde fram som ein etterspurd samarbeidspartnar innanfor ressursforvaltning og kompetansedeling.

I 2025 har Sökkeldirektoratet lyst ut eit oppdrag for reprosessering av seismiske data frå havvindområdet Sørlege Nordsjø II. Oppdraget omfattar mellom anna å utarbeide ein tolkingsrapport og samanlikne data på ein god og oversiktleg måte. Datainnsamlinga og tolkingsrapporten vil vere til stor nytte for selskap som skal bygge ut havvind i Sørlege Nordsjø II.

Sökkeldirektoratet har vore del av direktoratsgruppa som har bidratt til dei strategiske konsekvensutgreiingane av dei 17 utgreiingsområda for havvind som blei leverte i juni 2025.

Kap. 1810 Sökkeldirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	391 165	453 600	463 800
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	167 530	55 000	57 000
23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	48 334	50 000	42 500
	Sum kap. 1810	607 029	558 600	563 300

Post 01 Driftsutgifter

Departementet foreslår å løyve om lag 464 millionar kroner til lønnsutgifter og andre driftsutgifter, der lønnsrelaterte utgiftene utgjer om lag 65 prosent. Auken frå saldert budsjett 2026 heng saman med pris- og lønnsjustering.

Løyvinga dekker oppgåver knytte til ressursforvaltning, kartlegging og oppfølging av petroleumsvirksemda på norsk sokkel. Dette omfattar mellom anna digitalisering og forvaltning av data, tenesteleveransar til næringa og fellestiltak retta mot heile petroleumsnæringa for å forenkle og effektivisere arbeidsoppgåver i selskapa.

Aktiviteten på posten er delvis finansiert gjennom gebyr og sektoravgifter, jf. kap. 4810, post 01 og kap. 5582, post 74.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 57 millionar kroner og ei bestillingsfullmakt på 50 millionar kroner, jf. forslag til vedtak III.

Løyvinga skal dekke etablering av ein ny digital arkitektur og forbetring og vidareutvikling av

prosessar og funksjonalitet i digitaliseringsprogrammet til direktoratet. Vidare skal ho dekke utgifter til studiar, analysar og kartlegging av kontinentalsokkelen.

Post 23 Oppdrags- og samarbeidsverksemd, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 42,5 millionar kroner og ei fullmakt til å overskride løyvinga mot ei tilsvarende meirinntekt under kap. 4810, post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter, jf. forslag til vedtak II.

Løyvinga skal dekke utgifter til samarbeidsprogramma Diskos og Force innanfor dataforvaltning og utvinningsteknologi. Posten omfattar også utgifter til samarbeidsavtalar med Norad. Gjennom ordninga *Energi for utvikling* (Efu) yter Sokkeldirektoratet fagleg rådgiving i Nigeria, Mosambik og Tanzania, med særleg vekt på kutt i klimagassutslepp og CO₂-fangst og -lagring i tråd med FN's berekraftsmål nummer 7. Gjennom *Hav for utvikling* (Hfu) deltar direktoratet i kontinentalsokkelinitiativet retta mot sju vestafrikanske statar.

Kap. 4810 Sokkeldirektoratet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyrinntekter	20 581	33 000	23 000
02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	43 283	50 000	42 500
10	Refusjonar	40		
	Sum kap. 4810	63 904	83 000	65 500

Om 2026

Ved vedtak i Stortinget 19. juni 2026 blei det løyvd 25,6 millionar kroner under ny post 03 Sal av undersøkingsmateriale, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026).

Post 01 Gebyrinntekter

Posten omfattar gebyrinntekter frå konsesjons-søknader, undersøkings- og utvinningsløyve, seis-

miske undersøkingar, registreringar i Petroleumregisteret og refusjon av tilsynsutgifter.

Reduksjonen i inntektsløyvinga heng saman med redusert omfang av oppgåver det blir kravd gebyr for.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter

Posten omfattar inntekter frå oppdrags- og samarbeidsverksemda, jf. kap. 1810, post 23.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
74	Sektoravgifter under Sökkeldirektoratet	38 788	90 000	98 000
	Sum kap. 5582	38 788	90 000	98 000

Post 74 Sektoravgifter under Sökkeldirektoratet

Sökkeldirektoratet finansierer tiltak retta mot heile eller delar av petroleumsnæringa gjennom sektoravgift frå rettshavarar med deltakarandelar i utvinningsløyve på norsk kontinentalsokkel. Sektoravgifta blir fastsett slik at ho ikkje overstig dei faktiske kostnadene Sökkeldirektoratet har til dei formåla avgifta skal dekke. Heimel for å krevje inn

avgifta er gitt i forskrift om sektoravgift og refusjon, petroleumsverksemd.

Auken i inntektsløyvinga heng saman med at avgiftssatsen har blitt indeksregulert, og at ein har oppdatert anslaget for talet på utvinningsløyve for å tilpasse inntektene til dei faktiske kostnadene til sektorfinansierte oppgåver under kap. 1810.

Programkategori 18.20 Energi og vassressursar

Utviklingstrekk

Sikker tilgang på kraft er viktig for verdiskaping og velferd og trengst til dei fleste samfunnsfunksjonane. Tilgang på kraft og eit velfungerande kraftsystem er også ein føresetnad for å nå ambisjonane Noreg har på energi- og klimaområdet.

Noreg hadde rekordhøg kraftproduksjon og eit historisk høgt kraftoverskot i 2025. Likevel peikar utviklinga mot ein strammare kraftbalanse dei neste åra. Ei viktig årsak er at det er venta lite ny kraftproduksjon, samtidig som forbruket veks. Etterspørselen etter å knyte seg til overføringsnettet har auka raskt i alle delar av landet. Regjeringa har derfor lagt fram ei rekke tiltak for å bygge ut kraftproduksjonen og straumnettet raskare.

Den sikkerheitspolitiske situasjonen har dei siste åra blitt kraftig skjerpa. I januar 2025 blei Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen – Forberedt på kriser og krig* lagd fram. I meldinga peikar regjeringa på at alle sivile sektorar må vere førebudde på situasjonar som ligg høgt i krisespekteret, inkludert væpna konflikt og i verste fall krig. Meldinga legg føringar for igangverande arbeid med sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga. Kraftforsyningsberedskap er særskilt omtalt i kapittel 7 Sikkerheits- og beredskapsarbeid i del III av proposisjonen.

Den sikkerheitspolitiske situasjonen og knapt med nettkapasitet har aktualisert behovet for tydelegare rammer når det gjeld prioritering av tilknytning til straumnettet. Våren 2026 blei det vedtatt endringar i energilova som gjer det mogleg å prioritere tilknytning av ein bestemt uttakskunde til straumnettet når det er nødvendig av omsyn til nasjonale sikkerheitsinteresser.

I 2025 steig kraftprisane igjen i det sørlege Noreg (NO1, NO2 og NO5) etter ein periode med nedgang i kraftprisane sidan energikrisa i 2021–2022. Samtidig heldt prisane fram med å falle i Midt-Noreg (NO3) og Nord-Noreg (NO4), der Nord-Noreg hadde den lågaste gjennomsnittlege kraftprisen i heile Europa i 2025. Kraftprisane så langt i 2026 er høgare enn dei siste åra i heile landet. Prisbiletet på straum er prega av større variasjon i kraftprisane og periodar med store prisforskjellar mellom prisområda.

For å gi hushalda tryggleik og meir føreseielege straumkostnader i møte med tidvis høge og volatile kraftprisar innførte regjeringa i 2021 ei straumstønadsordning for hushald. Hausten 2025 blei Noregspris for hushald og fritidsbustader innført. Stortinget har vedtatt at straumstønadsordninga og Noregspris skal gjelde til 31. desember 2029.

Kraftsituasjonen

Energimarknadene har vore prega av store endringar og uro dei siste åra, og gjennom våren 2026 har krigen i Midtausten skapt auka uvisse. Dei siste åra har det også blitt gjennomført fleire endringar i kraftmarknaden, samtidig som delen vêr-avhengig kraftproduksjon har auka. Det er betydeleg uvisse knytt til korleis energimarknadene utviklar seg framover.

Utbygginga av vindkraft og solkraft er stor i landa rundt oss, og fornybare energikjelder utgjer ein aukande del av kraftproduksjonen i stadig fleire europeiske land. Vind- og solkraft gir større variasjon i krafttilgangen. Samtidig veks forbruket av elektrisitet både i Noreg og i landa omkring oss som følge av økonomisk utvikling, klimaomstilling, digitalisering, elektrifisering og bruk av nye teknologiar som krev elektrisitet. Veksten i forbruk knytt til datasenter har vore særleg stor, og det er eit stort utfallsrom med tanke på vidare vekst. Gradvis meir bruk av elektrisitet, ein aukande del sol- og vindkraft og ei tettare samankopling av kraftmarknadene gjer tilgangen på regulerbar og fleksibel kraftproduksjon stadig viktigare.

Den norske kraftforsyninga er tett samankopla med det europeiske kraftsystemet, og å utveksle kraft med nabolanda våre har vore viktig for norsk forsyningssikkerheit i periodar med lågare vasskraftproduksjon enn normalt. Noreg har kablar for å utveksle kraft til Danmark, Sverige, Nederland, Tyskland og Storbritannia med ein samla kapasitet på 9 000 megawatt (MW). Utviklinga i Europa påverkar kraftprisane i Noreg og har derfor mykje å seie for verdien av norske fornybarressursar.

I løpet av det siste året har det vore stor forskjell på ressursituasjonen i ulike delar av Noreg.

Ved inngangen til 2026 låg den samla magasin-fyllinga i Noreg rett over medianen for dei siste 20 åra. I det sørlege Noreg låg magasin-fyllinga under medianen, medan Midt- og Nord-Noreg starta året på eit høgt nivå.

Første halvåret har vore prega av låge temperaturar og lite tilsig. Vinteren 2026 kom det lite nedbør, og det har vore langt mindre snø i fjella enn normalt i alle prisområda. I tillegg har sommaren vore varm og tørr mange stader. I sin tur har det bidratt til redusert magasin-fylling i dei sørlege prisområda. I Nord-Noreg har den høge magasin-fyllinga halde seg gjennom sommaren.

Kraftprisane ligg på eit høgt nivå i det sørlege Noreg. Også i Midt-Noreg har kraftprisane vore atskillig høgare enn i fjor. Samtidig er kraftproduksjonen og nettoeksporten betydeleg lågare for Noreg som heilskap. Så langt i år (per 21. september 2026) er det produsert om lag 9 TWh mindre kraft enn i same perioden i 2025, og nettoeksporten er redusert med om lag 12,5 TWh. Utviklinga har samanheng med at produsentane tilpassar produksjonen til ein svakare ressurs-situasjon og uvisse om dei globale energimarknadene i tida framover. Dette viser seg igjen i terminmarknaden, der det er prisa inn at prisnivået kjem til å halde seg høgt gjennom vinteren.

Nettutvikling

Regjeringa har gjennomført ei rekke tiltak for å redusere leietida for straumnett og for å legge til rette for å utnytte nettet betre. Mellom anna er saksbehandlingskapasiteten og arbeidet med å digitalisere konsesjonsprosessane i NVE styrkt i fleire omgangar, meldepliktgrensa for leidningar i regionalnettet er auka frå 15 til 50 km, den såkalla KVVU-ordninga for nye, store kraftleidningar er avvikla, og vedtaksmyndigheita for desse anlegga er flytta frå Kongen i statsråd til NVE.

I august 2026 varsla regjeringa nye tiltak for å redusere leietida ytterlegare. Regjeringa vil mellom anna redusere utgreiingskrava og fjerne moglegheita statsforvaltaren og andre statlege myndigheiter har til å fremme motsegner mot nettanlegg, innføre ein frist på to år for konsesjonsbehandling av nett og be Statnett prioritere dei aller viktigaste prosjekta i kraftsystemet. Regjeringa vurderer kontinuerleg nye tiltak.

Driftssikkerheita i kraftnettet i Noreg er god. Samtidig aukar krava til kraftsystemet når både Noreg og nabolanda våre fasar inn meir uregulert fornybar energi. Eit godt utbygd nett og ein velfungerande kraftmarknad er avgjerande for forsyningssikkerheita, men aktørar som er heilt

avhengige av trygg straumforsyning, må også ta ansvar for å ha tilstrekkeleg eigenberedskap. Det er viktig for å vere førebudd ved bortfall av straum.

Straumnettet skal driftast og utviklast i tråd med samfunnsøkonomiske kriterium. Store delar av straumnettet er gammalt, og fleire anlegg nærmar seg slutten av den tekniske levetida. I *Systemutviklingsplan 2025* skriv Statnett at dei forventar investeringar på mellom 150 og 200 milliardar kroner i transmisjonsnettet dei neste ti åra. I tillegg kjem moglege investeringar i nett til havs. Også på lågare nettnivå trengst det omfattande investeringar, og investeringsnivået har auka dei siste åra i distribusjons- og regionalnettet.

Tiltaka i straumnettet tar tid, inneber store investeringar og har verknader for natur og andre samfunnsinteresser. Det er behov for å auke takten i utbygginga, men det er samtidig viktig at dei viktigaste investeringane for kraftsystemet blir prioriterte, og at investeringane blir gjennomførte på ein kostnadseffektiv måte. Investeringane i straumnettet blir i hovudsak finansierte gjennom nettleige og anleggsbidrag. Nettselskapa skal lage til nettleiga og anleggsbidraga slik at dei i størst mogleg grad gir signal om effektiv bruk og utvikling av nettet. Nye teknologiske løysingar og bruk av smarte styringssystem kan legge til rette for å utnytte det eksisterande nettet betre og frigjere kapasitet til nytt forbruk. Nye marknadsløysingar og andre verkemiddel for å skape meir fleksibelt forbruk blir tatt i bruk i aukande grad, og det er auka merksemd i nettbransjen om betydninga fjernvarmen har for kraftsystemet. På bakgrunn av dei auka investeringane i straumnettet er nettleiga forventa å stige framover.

Ny kraftproduksjon

Noreg har framleis eit stort teoretisk potensial for å bygge ut fornybar kraft. Tilgangen til nett og avvegingar mellom verdien av ny kraftproduksjon, miljøomsyn og andre interesser vil påverke kor mykje ny kraftproduksjon som faktisk blir bygd.

Vasskrafta er den viktigaste økonomiske utnyttinga av vassressursane våre og utgjer hovud delen av kraftproduksjonen i Noreg. Produksjonen av vasskraft i eit normalår utgjer om lag 138 TWh.

Evna til å produsere når behovet er størst, skal vektleggast i konsesjonsbehandlinga av vasskraft. I 2025 blei det sett i drift vasskraft med ein produksjonskapasitet på om lag 0,5 TWh. Ved utgangen av fjerde kvartal 2025 var om lag 1,1 TWh ny vasskraftproduksjon under utbygging.

Investeringar innan vasskraft er venta å auke framover. Dette ser vi mellom anna i talet på melde saker om opprusting og utviding til NVE. NVE får inn fleire søknader om effektoppgraderingar som vil betre kraftforsyninga i timane med topplast. Det har svært mykje å seie for kraftsystemet at vasskrafta som er bygd ut, blir halden ved lag og utvikla vidare. Samtidig skal det leggjast til rette for miljøforbetringar i vassdrag med eksisterande utbyggingar, basert på avvegingar av samfunnsnytte og ulemper. Dei nærmaste åra vil det bli behandla fleire saker som gjeld revisjon av vilkår i eldre konsesjonar.

Sikkerheita ved norske vassdragsanlegg er god, med få alvorlege hendingar dei siste åra. NVE fører tilsyn basert på risikovurderingar for å sjå til at eigarane oppfyller krava til sikkerheit i regelverket. NVE har avdekt enkelte avvik, og desse blir følgde opp. Samtidig må arbeidet med sikkerheit ta omsyn til klimaendringar og andre forhold som kan påverke damsikkerheita på sikt.

Vindkraft har også blitt ein viktig del av den norske energiforsyninga. Noreg har svært gode vindressursar, og vindkraft på land er blant teknologiane med lågast gjennomsnittleg utbyggingskostnad. Normalårsproduksjonen for norsk vindkraft ved utgangen av 2025 var i overkant av 15 TWh, noko som svarer til rundt 10 prosent av den samla norske produksjonen i eit normalår. Det er venta fleire prosjekt til konsesjonsbehandling i tida framover. NVE prioriterer konsesjonsbehandling av nett og produksjon i Finnmark i tråd med regjeringa sitt kraft- og industriløft for landsdelen.

Regjeringa varsla i august 2026 forslag om forenklingar i den kommunale behandlinga av vindkraftprosjekt. Kommunane skal vidare få inntekter frå vindkraft tidlegare enn i dag og skal framleis kunne seie ja eller nei til vindkraft i områda sine.

Ved utgangen av 2025 hadde Noreg ein installert kapasitet med solkraft på 921 MW, som er ein auke på rundt 130 MW frå 2024. Regjeringa legg til rette for meir utbygging av solkraft og lokal energiproduksjon.

Ved utbygging av nett og ny kraftproduksjon er regjeringa opptatt av å sikre interessene til reindrifta. Prosjekt for nett og kraft skal ikkje gå ut over urfolksrettane etter artikkel 27 i konvensjonen om sivile og politiske rettar. Dette er eit heilt sentralt spørsmål i konsesjonsbehandlinga i område med reindrift.

Regjeringa har lagt til rette for at lokalsamfunn som stiller naturressursar til disposisjon for utbygging, skal få meir igjen ved at dei blir sikra ein del av verdiskapinga. Innføringa av grunn-

renteskatt på landbasert vindkraft frå 2024 gir føreseielege og trygge rammer for dei som vil investere i vindkraft, samtidig som fellesskapen og lokalsamfunnet sit igjen med ein større del av overskotet. I 2026 har avgifta på vindkraft auka frå 2,37 til 2,42 øre per kilowattime (kWh). I tillegg er det innført ei tilskotsordning der 0,2 øre per kWh vindkraftproduksjon blir sett av til lokale formål, som natur, reindrift og eventuelt andre formål som er direkte påverka av arealbruken.

Regjeringa si satsing på havvind er viktig for å auke produksjonen av fornybar kraft i Noreg. Prosjektområdet for første fase av Sørlege Nordsjø II blei tildelt våren 2024. Dette blir det første store havvindprosjektet på norsk sokkel. I februar 2026 blei det tildelt to prosjektområde i Utsira Nord. Etter ein modningsfase og statsstøttekonkurranse vil eit 500 MW flytande prosjekt bli bygd ut. Både prosjektet i Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord vil bli kopla til Fastlands-Noreg og gi meir fornybar kraft i Sør-Noreg, eit område som i dag har høge kraftprisar. Havvindarbeidet er nærmare omtalt under programkategori 18.30 og i kapittel 8 Flytande havvind i Utsira Nord.

Regjeringa sette i 2024 ned eit utval som på breitt vis skulle gå gjennom og vurdere ulike sider ved ei eventuell etablering av kjernekraft i Noreg. Utvalet la i april 2026 fram utgreiinga si i NOU 2026: 4. Utgreiinga blei send på høyring med frist 8. oktober. Regjeringa tar sikte på å legge fram ei stortingsmelding om kjernekraft tidleg i 2028.

Departementet har fått fleire meldingar frå Norsk Kjernekraft AS med forslag til utgreiingsprogram for etablering av kjernekraft ulike stader i landet. Energidepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Klima- og miljødepartementet fastsette i februar 2026 eit konsekvensutgreiingsprogram for planane om eit kjernekraftverk i Taftøy Næringspark i Aure og Heim kommunar.

Energibruk

Energieffektivisering er viktig for å dempe veksten i energiforbruket. Verknaden av energieffektivisering er ofte størst om vinteren, når behovet for kraft er størst, prisane er på sitt høgaste og det er avgrensa nettkapasitet. Energieffektivisering, fleksibelt straumforbruk og meir bruk av fjernvarme og andre oppvarmingsløysingar som reduserer forbrukstoppane, kan over tid redusere behovet for nettinvesteringar og andre tiltak for å sikre effektbalansen. Regjeringa har styrkt arbeidet med energieffektivisering atskilleg dei siste åra og la hausten 2023 fram ein handlingsplan for

energieffektivisering. Dei fleste verkemidla i handlingsplanen er no gjennomførte eller blir løpande følgde opp.

Utviklinga i energibruken blir påverka av langsiktige utviklingstrekk i samfunnet, som økonomisk vekst, utvikling av meir energieffektiv teknologi, demografisk utvikling og endringar i næringsstruktur. Prisinivå, skattar, avgifter og direkte reguleringar på energi-, miljø- og klimamrådet påverkar også energibruken. I tillegg svingar energibruken mellom år som følge av temperaturvariasjonar.

Elektrifisering av energibruken er ei utvikling som pregar dei fleste land. I åra som kjem, vil fleire sektorar i norsk økonomi erstatte bruk av fossil energi med fornybar kraft. Dette aukar behovet for elektrisitet, men fører også til meir effektiv bruk av energi, sidan elektriske løysingar utnyttar energien meir effektivt.

Ifølge tal frå Statistisk sentralbyrå (SSB) blei det brukt om lag 212 TWh energi innanlands i

2025, noko som er ein reduksjon på om lag 2 TWh frå 2024. Nedgangen kjem mellom anna av lågare energiforbruk i transportsektoren på grunn av ein auke i elbilar og lågare forbruk i private hushald som følge av høgare temperaturar i 2025. Energibruk i private hushald gjekk ned frå 46,6 TWh i 2024 til 45,3 TWh i 2025, der kategoriane elektrisitet og ved blei reduserte med høvesvis 2 og 7 prosent. Bruken av elektrisitet har auka i industri og transport, medan energibruk frå olje og oljeprodukt har gått ned. Industri, transport og privat og offentlig tenesteyting stod for høvesvis 73, 50 og 35 TWh av energibruken.

Utviklinga i kraftbalansen

Dei siste åra har utbygginga av kraftproduksjon minka, samtidig som interessa for å etablere nytt forbruk har auka. Det er stor uvisse knytt til behovet for kraft i åra framover og kor mykje ny produksjonskapasitet som blir realisert på kort og

Boks 4.1 Oppfølging av nasjonale energieffektiviseringsmål

Noreg har eit mål om å forbetre energiintensiteten med 30 prosent innan 2030 samanlikna med nivået i 2015. Energiforbruket innanlands var 2 TWh lågare i 2025 enn i 2015. I same perioden har bruttonasjonalproduktet (BNP) for Fastlands-Noreg auka med 20 prosent, noko som har gitt ei forbetring i energiintensiteten på rundt 18 prosent sidan 2015.

NVE estimerer at energiintensiteten har blitt forbetra med om lag 2,3 prosentpoeng frå 2024 til 2025. I tillegg har SSB gjennomført ein hovudrevisjon av nasjonalrekneskapen som påverkar tala i utrekninga av energiintensiteten. NVE anslår at hovudrevisjonen til SSB framstår som ei forbetring i energiintensiteten på 2,3 prosentpoeng. Dette gjer at tala for i år ikkje er direkte samanliknbare med tala frå rapporteringa i fjor.

Regjeringa har fastsett eit nasjonalt mål om å redusere straumforbruket i den samla bygningsmassen med 10 TWh innan 2030, samanlikna med 2015. Straumforbruket i bygg var 64,8 TWh i 2015, og NVE estimerer forbruket på 63,8 TWh i 2025. Dette inneber ein reduksjon på om lag 1 TWh samanlikna med 2015. Framskrivingar frå NVE viser eit straumforbruk på 62,7 TWh i 2030, noko som svarer til ein reduksjon på 2,1 TWh frå 2015-nivået.

NVE peikar på fleire overordna samfunnstrendar som drivkrefter bak utviklinga i straumforbruket i bygg, mellom anna befolkningsvekst, fleire fritidsbustader og at det blir færre personar per bustad. Samtidig har myndighetene fleire verkemiddel som dempar veksten og fremmer meir effektiv energibruk i bygg. NVE trekker særleg fram reguleringar om innfasing av LED-belysning og meir energieffektive elektriske apparat, byggt teknisk forskrift (TEK) og Enovas stønadsprogram som sentrale bidrag til å redusere behovet bygga har for straum frå nettet. Trass i ein moderat nedgang i det totale sluttforbruket av straum viser indikatorar NVE har utarbeidd og publisert, at det har skjedd ei betydeleg effektivisering i den norske bygningsmassen i perioden 2015–2024. Straumforbruket per kvadratmeter har gått ned med 12 prosent i bustader og 21 prosent i yrkesbygg. Andre indikatorar, som syner straumforbruk per hushald og per innbyggjar, viser også at bygningsmassen har blitt meir energieffektiv. Dersom forbruket per kvadratmeter hadde lege på 2015-nivået, ville straumforbruket i den noverande bygningsmassen vore om lag 10 TWh høgare i 2025.

lang sikt. Korleis kraftbalansen utviklar seg framover, vil påverke Noregs forsyningssikkerheit, prisutviklinga på kraft og moglegheitene til omstilling og etablering av nye næringar.

I NVE-rapporten *Status og utvikling i kraftsystemet 2025–2030*, publisert i juni 2026, er hovudkonklusjonen at kraftbalansen framleis vil vere positiv dei neste åra, men svakare enn tidlegare venta. Om 2030 blir eit normalår, er det venta eit kraftoverskot på om lag 4 TWh det året. Til samanlikning anslo NVE i *Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2025* at kraftbalansen i 2030 ville vere 7 TWh i 2030.

Val som blir tatt i dag om kraftnett, ny produksjon og nytt forbruk, vil påverke kva slags kraftsystem Noreg vil ha om nokre år. Ved å variere føresetnadene om veksten i forbruket og tilgangen på ny produksjon har NVE i analysane

sine illustrert korleis ulike utviklingstrekk og avgjerder kan påverke kraftbalansen og prisane, jf. boks 4.2 og kapittel 8 Flytande havvind i Utsira Nord i del III av proposisjonen.

Analysane understrekar kor viktig det er å legge til rette for ny kraftproduksjon som havvind og vindkraft på land, men peikar også på behovet for å styrke utviklinga av nettet dei nærmaste åra.

Flaum og skred

Flaum- og skredhendingar fører til store kostnader i form av helseskadar, tap av liv og materielle skadar på eigedom, infrastruktur og miljø. Dei siste åra har Noreg opplevd fleire flaum- og skredhendingar med omfattande skadar. Farekartlegging har avdekt fleire fareområde og bidratt til større merksemd i samfunnet om risi-

Boks 4.2 NVEs scenarioanalysar

NVE publiserer årleg rapporten *Scenarioer for kraftmarkedet*. Rapporten for 2026 kjem ut i oktober etter at budsjettet er lagt fram. Der analyserer dei ulike scenario med ulike føresetnader om utviklinga i forbruk og produksjon mot 2035. Samanlikningsgrunnlaget for scenarioa er «Basis» i 2035 som tilsvara basisbanen i 2035 frå rapporten deira *Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2025* (LA25). Der er kraftforbruket venta å auke med 28 TWh fram mot 2035, og NVE legg til grunn at om lag 25 TWh ny kraftproduksjon kjem på plass frå 2023 til 2035.

Scenarioa «Klimaplan», «Klimatiltak», «Datasenter» og «Datasenter Klimaplan» legg til grunn ulike utviklingstrekk for forbruk i dei forskjellige scenarioa, men utan endringar på produksjonssida utover det som allereie er venta i analysen frå 2025 (LA25). I «Basis» er allereie vedtatt klimapolitikk lagd til grunn. Effekten som ytterlegare klimatiltak vil ha på kraftsystemet, avheng av kva for tiltak som blir gjennomførte, og kvar og når tiltaka blir gjennomførte.

Scenarioet «Klimaplan» viser forbruksutviklinga mot 2035 ved å gjennomføre klimapolitikken regjeringa har planlagd, og verkemiddel frå Klimastatus og -plan for 2027. Scenarioet «Klimatiltak» illustrerer forbruksutviklinga mot 2035 dersom *alle* tiltaka i Miljødirektoratets *Klimatiltak i Norge 2026* blir gjennomførte. Analysane NVE har gjort, viser at tiltaka i dei to

scenarioa vil auke det norske kraftforbruket med høvesvis 4 TWh og 16 TWh i 2035, samanlikna med året 2035 i «Basis». Det fører til ein lågare, men positiv kraftbalanse på 16 TWh i «Klimaplan» og 4 TWh i «Klimatiltak» i 2035 i eit år med normale vêrforhold. Til samanlikning venta NVE ein balanse på rundt 20 TWh i 2035 i «Basis». Svakare kraftbalanse vil alt anna likt gi høgare kraftprisar, som vil resultere i ein auke i gjennomsnittlege kraftprisar ved normale vêrforhold med 4 øre/kWh i «Klimaplan» og 14–18 øre/kWh i «Klimatiltak» i 2035, samanlikna med «Basis».

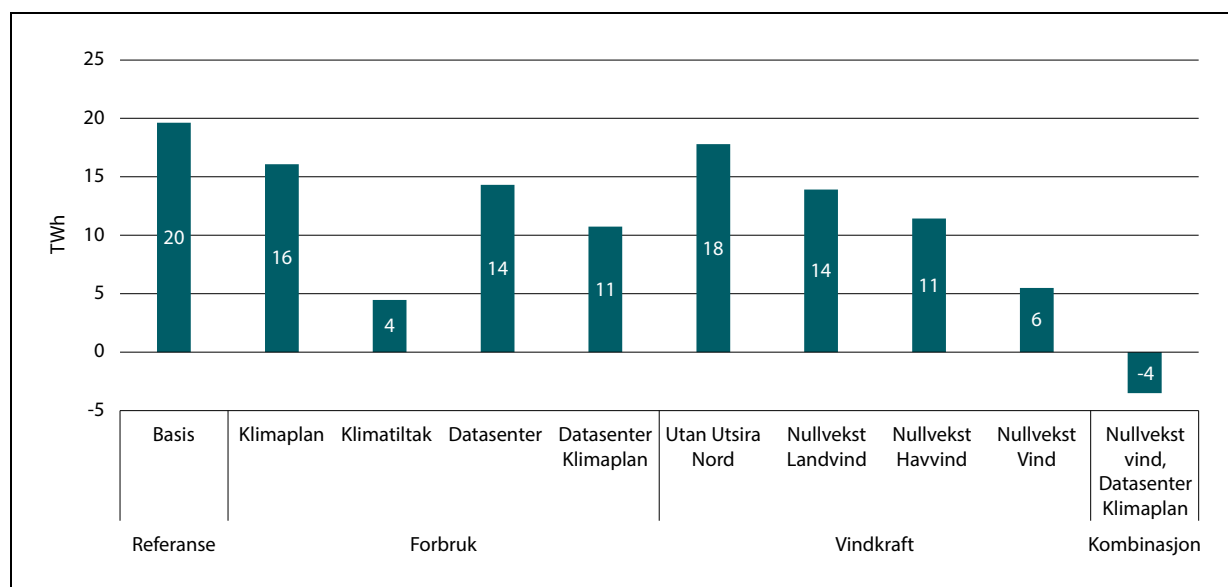
Marknadssituasjonen har endra seg sidan anslaga frå 2025 blei lagd fram, mellom anna har det blitt fleire datasenter som ønsker nettilknytning. NVE har i scenarioanalysen gjort nye overslag på kraftforbruket til datasenter mot 2035, basert på ein ny metode¹. I scenarioet «Datasenter», som baserer seg på den nye metoden, veks forbruket med i underkant av 6 TWh i 2035 utover «Basis». Auka forbruk i «Datasenter» kombinert med «Klimaplan» gir eit auka forbruk på 9 TWh utover basisbanen. Resultata viser at kraftoverskotet blir redusert ytterlegare, og at norske kraftprisar stig, men at Noreg framleis har ein positiv kraftbalanse i 2035 i begge scenarioa. Denne konklusjonen avheng av at ny kraftproduksjon blir realisert.

¹ Les meir om metoden her: <https://www.nve.no/media/20262/metodenotat-framskriving-datasentre-2026.pdf>

Boks 4.2 fortset

NVE har berekna effekten av ei utvikling med mindre produksjon enn venta i åra framover. Dersom det ikkje kjem ny vindkraft på land som i «Nullvekst Landvind» eller ny havvind som i «Nullvekst Havvind», fell kraftbalansen til høvesvis 14 og 11 TWh i 2035. Endringa i kraftoverskot samanlikna med «Basis» der både vindkraft på land og havvind blir realiserte, verkar betydeleg inn på dei norske kraftprisane. For Noreg samla sett aukar kraftprisane i 2035 med 6,7 øre/kWh i scenarioet «Nullvekst Landvind» og med 8,4 øre/kWh i scenarioet «Nullvekst Havvind», samanlikna med «Basis». Dersom vi som i scenarioet «Nullvekst Vind» verken får den nye

havvinden eller den nye landvinden som ligg inne i «Basis», fell den norske kraftbalansen til 6 TWh i 2035. Eit slikt scenario inneber ein gjennomsnittleg auke på 13 til 17 øre/kWh for norske kraftprisar, og i visse vêrår ein auke på opp mot 21 øre/kWh. I scenarioet «Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan» der datasenterforbruket aukar, planlagde klimatiltak blir gjennomførte og ingen ny vindkraft blir bygd ut, fell kraftbalansen ytterlegare, til -4 TWh i 2035. Figur 4.1 viser oversikt over kraftbalansen i 2035 for dei ulike scenarioa. Sjå heile analysen i NVE-rapporten *Scenarioer for kraftmarkedet*.

Figur 4.1 Kraftbalansen i 2035 for dei ulike scenarioa i scenarioanalysen frå NVE

koen slike hendingar utgjør. Aukande folketal og økonomisk vekst bidrar til at skadepotensialet også veks, og klimaendringar fører til meir ekstremvêr og fleire flaum- og skredhendingar.

Dei siste åra har førebyggingsarbeidet blitt styrkt med mål om å auke sikkerheita for folk. I 2025 slutta Stortinget seg til tiltaka frå regjeringa innanfor kartlegging, arealplanlegging, sikring, overvaking og varsling i tråd med stortingsmeldinga om flaum og skred, Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*, jf. Innst. 123 S (2024–2025).

NVE skal gi bistand til kommunane i arbeidet med å førebygge flaum- og skredskadar. Når det gjeld arealplanlegginga, prioriterer NVE å uttale seg om overordna kommuneplanar og område-reguleringsplanar, men har inga rolle i byggesaksbehandlinga. NVE skal også bidra med kunnskap om avrenning i tettbygde strøk og rettleie om kommunal arealplanlegging for å redusere skadar frå overvatn. Bistanden blir prioritert etter samfunnsøkonomiske kriterium, slik at samfunnet får mest mogleg igjen i form av redusert risiko for skadar.

NVE bidrar til fysiske sikringstiltak for å redusere risikoen. Dei statlege bistandsordningane for flaum- og skredsikring er baserte på lokal medfinansiering (distriktsandel). Frå 2025 blei distriktsandelen for ordinære sikringstiltak redusert frå normalt 20 til 10 prosent. Samtidig blei den nedre grensa for å få tilskot heva til 1 million kroner, og grensa for å få bistand til tiltak i regi av NVE blei heva til 10 millionar kroner. Dette gjer at NVE kan konsentrere innsatsen om større og meir krevjande tiltak. Fleire store og komplekse sikringstiltak er under planlegging i område med tett busetnad. Slike prosjekt kan vere avgjerande for vidare utvikling av lokalsamfunn og tettstader, men krev store investeringar og omfattande planlegging.

Hovudmål

Dei overordna måla på energi- og vassressursområdet er

- å legge til rette for ei effektiv, sikker og miljøvennleg energiforsyning
- å bidra til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassressursane
- å sette samfunnet i betre stand til å handtere flaum- og skredrisiko i eit klima i endring

NVE har ansvar for å forvalte energi- og vassressursane og støttar kommunane og andre aktørar i arbeidet med å førebygge flaum- og skredskadar.

I organisasjonen til NVE inngår også Reguleringsmyndigheita for energi (RME), som ei eiga og uavhengig eining. RME er reguleringsmyndighet for kraft- og gassmarknadene i Noreg.

Statnett er operatør og eigar av transmisjonsnettet (TSO) og er det systemansvarlege nettselskapet i Noreg. Statnett har ansvar for samfunnsøkonomisk rasjonell drift og utvikling av transmisjonsnettet.

Energidepartementets mål og oppgåver

Energidepartementet skal legge til rette for eit effektivt og velfungerande energisystem.

Departementet skal arbeide for at fornybar kraft og straumnett blir bygde ut raskare, og for å utnytte nettet betre.

Departementet skal legge til rette for auka produksjon av fornybar energi frå vasskraft, havvind, vindkraft på land og i tillegg solkraft, fjernvarme og lokal energiproduksjon.

Departementet skal følge opp utgreiinga til kjernekraftutvalet, NOU 2026: 4, med sikte på at ei stortingsmelding om kjernekraft kan leggest fram tidleg i 2028.

Departementet skal sørge for god sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga. NVE har ansvar for sentrale beredskapsoppgåver på området.

Departementet skal følge opp relevant EU-regelverk på energiområdet og bidra til god tilpassing til det europeiske energisystemet. Departementet skal vidare arbeide med sikte på å redusere det såkalla etterslepet i EØS-avtalen. EØS-relevant regelverk skal i utgangspunktet innlemast i avtalen utan unødig opphald, men det er viktig å bruke tilstrekkeleg tid for å sikre norske interesser der det er nødvendig.

Departementet skal vareta heilskapen i energieffektiviseringspolitikken og legge til rette for energieffektivisering og fleksibel energibruk.

Departementet skal ferdigstille arbeidet med å vurdere endringar i prisreguleringa av fjernvarme og legg opp til å fremme forslag til lovendringar om prisregulering av fjernvarme for Stortinget i 2027.

Departementet skal følge opp forvaltninga av elsertifikatsystemet i tett dialog med Klimat- og næringslivsdepartementet i Sverige for å sikre ei koordinert og effektiv gjennomføring av ordninga.

Departementet skal følge opp NVE i arbeidet med å sette samfunnet i betre stand til å handtere flaum- og skredrisiko og med å sørge for at sikkerheita ved vassdragsanlegg er tilfredsstillande.

Departementet skal halde fram med å følge opp Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*, som blei behandla av Stortinget i februar 2025, og bidra til at tiltaka i meldinga blir gjennomførte i tråd med målet om styrkt førebygging.

Departementet skal bidra til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassressursane. Det inneber mellom anna å ta miljøomsyn ved ny utbygging og å legge til rette for miljøforbetring i allereie regulerte vassdrag, mellom anna for å følge opp godkjende forvaltningsplanar etter vassforskrifta.

Departementet skal sikre god forvaltning av dei innanlandske energi- og vassressursane gjennom styringsdialogen med NVE og følge opp den statlege eigarskapen i Statnett for å sikre ansvarleg og målretta styring av selskapet.

Energidepartementets resultat for 2025

I 2025 bidrog departementet til ei effektiv og miljøvennleg forvaltning av energiressursane, ei sikker kraftforsyning og ein effektiv og velfungerande kraftmarknad. Departementet medverka også til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning

av vassressursane og ei forbetring av evna til å handtere flaum- og skredrisiko.

Departementet følgde kraftsituasjonen tett gjennom året. 2025 starta med rekordhøg fyllingsgrad for Noreg samla sett, men gjennom året var det store regionale forskjellar. Den store forskjellen i ressurs situasjonen bidrog til store prisforskjellar mellom nord og sør. Det sørlege Noreg hadde ein oppgang i kraftpris frå 2024 til 2025, medan Midt- og Nord-Noreg hadde ein nedgang.

I 2025 blei det produsert 161 TWh elektrisk kraft i Noreg. Det er den høgaste årlege kraftproduksjonen som er registrert. Det norske kraftforbruket i 2025 enda på om lag 138 TWh, noko som gav eit kraftoverskot på om lag 23 TWh.

Leveringskvaliteten på straum i Noreg er høg, og leveringspålitelegheita i 2025 var på 99,982 prosent. I snitt opplevde ein straumkunde 2,0 langvarige avbrot (over 3 minutt) og 1,7 kortvarige avbrot (under 3 minutt). Den gjennomsnittlege gjenopprettingstida for langvarige avbrot var 3 timar og 33 minutt. Tydelege krav til beredskapsarbeid og omfattande informasjonsverksemd frå NVE bidrar til at nettselskapa jobbar meir med beredskap.

I juni 2025 vedtok Stortinget at Noregspris og straumstønadsordninga skal vare ut 2029. Departementet følger opp ordningane, som skal bidra til å gi tryggleik for straumutgiftene i hushalda.

Eit forslag om strengare regulering av overskotsvarme var på offentleg høyring hausten 2025, og Stortinget vedtok forslag til endringar i juni 2026. Endringane inneber at anlegg som hovudregel ikkje kan byggast eller oppgraderast utan at overskotsvarmen blir utnytta, dersom dette er bedriftsøkonomisk lønnsamt. Departementet følger opp lovendringa med forslag til forskriftsendringar, med sikte på at ho tar til å gjelde 1. juli 2027.

Hausten 2024 blei det innført eit krav om at føretak med stort energiforbruk må kartlegge energibruken sin og vurdere moglegheitene for energieffektivisering. Første kartlegginga skal gjennomførast innan 1. oktober 2026. Departementet har bedt NVE yte god rettleiing om kva som skal til for å oppfylle krava og om å vurdere behov for forenklingar.

Departementet har arbeidd med å kartlegge behov og identifisere tiltak for å halde ved lag samfunnsøkonomisk lønnsam fjernvarme, slik det blei varsla i Prop. 1 S (2025–2026) og omtalt i Prop. 96 S (2025–2026) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2026*. Parallelt har departementet arbeidd med å vurdere endringar i prisreguleringa av fjernvarme, slik det blei varsla i statsbudsjettet

for 2025. Det er planlagt å sende eit forslag på høyring hausten 2026. Departementet tar sikte på å fremme forslag til lovendringar for Stortinget våren 2027.

Energidepartementet sende i juni 2025 på høyring forslag til endringar i energilova som vil gjere det mogleg å gjere vedtak overfor nettselskapa om å prioritere ein bestemt uttakskunde i samband med tilknytning til straumnettet når det er nødvendig av omsyn til nasjonale sikkerheitsinteresser.

Dei siste tiltaka i *Regjeringens handlingsplan for raskere nettutbygging og bedre utnyttelse av nettet* frå 2023, blei følgde opp i 2025. Departementet vedtok i 2025 forskriftsendringar om at nettselskapa skal halde av kapasitet i regional- og transmisjonsnett for kundar med avgrensa effektuttak, såkalla vanleg forbruk som hushald, mindre næringer og nødvendige samfunnsfunksjonar. Departementet vedtok også forskriftsendringar om meir openheit rundt vurderingane til nettselskapa av kor mykje det er driftsmessig forsvarleg å knyte til nettet, og forskriftsfesta å gjere det mogleg for nettselskapa å trekke tilbake kapasitet som ikkje er i bruk, ved å nedjustere det maksimale effektuttaket til kundane i særlege tilfelle.

I februar 2025 la departementet fram forslag til fleire endringar i energilova, mellom anna innføring av ein heimel for tidleg saksavslutning og henteplikt for områdekonseksjonærar. Stortinget vedtok endringane våren 2025, og dei fleste tok til å gjelde 1. juli 2025. Henteplikta for områdekonseksjonærar, som inneber at fleire småkraftverk og solkraftanlegg slepp å søke NVE om eigen nett-konseksjon, tok til å gjelde 1. januar 2026, saman med nødvendige forskriftsendringar.

I 2025 blei konsekvensutgreifingsforskrifta endra slik at grensa for når ein tiltakshavar må førehandsmelde kraftleidningar på 132 kV, blei heva frå 15 til 50 km. Forskrifta om ekstern kvalitetssikring og vedtaksmyndigheit etter energilova blei endra, slik at det ikkje lenger er krav om ekstern kvalitetssikring av konseptvalutgreiingar for nye, store kraftleidningar. Myndigheita til å gjere vedtak for nye, store kraftleidningar blei også overført frå Kongen i statsråd til NVE.

Departementet har i 2025 forvalta den statlege eigarskapen i Statnett, som er systemansvarleg i det norske kraftsystemet og eit viktig sektorpolitisk føretak med ansvar for kritisk infrastruktur. Som eigar har departementet halde seg løpande orientert om mellom anna investeringsporteføljen, økonomien og drifta i føretaket.

Departementet har i 2025 vedtatt endringar i energimerkeordninga for bygg. Målet med end-

ringane er mellom anna å gjere ordninga meir relevant for eksisterande bygg og premiere oppvarmingsløysingar som avlastar kraftsystemet. Den nye ordninga tok til å gjelde 1. januar 2026.

Departementet har hatt det overordna ansvaret for å gjennomføre EU-forordningar under økodesigndirektivet og energimerkeforordninga. I oppfølginga av forordningar under økodesign-direktivet har departementet samarbeidd med Klima- og miljødepartementet for å sikre koordinert og effektiv implementering.

Departementet har også i 2025 samarbeidd med NVE og RME om å lage forslag til regulering av forsyninga av elektrisk energi og varme i Longyearbyen.

Departementet har også følgd og analysert utviklinga i dei nordiske og nordeuropeiske kraftmarknadene. Departementet har deltatt i arbeidsgrupper på nordisk nivå for å føre vidare det nordiske energisamarbeidet og har bidratt til felles forståing og koordinering av energipolitiske spørsmål.

Departementet har følgd prosessane for EUs regelverksutvikling på energiområdet tett gjennom 2025. I 2025 blei energieffektivitetsdirektivet frå 2012 og 2018, bygningsenergidirektivet frå 2018 og fornybardirektivet frå 2018 innlemma i EØS-avtalen. Departementet har i 2025 også halde fram arbeidet med å vurdere innhaldet i anna EU-regelverk.

I 2025 blei det behandla seks klagesaker som gjaldt konsesjon til nye produksjonsanlegg etter energilova, og departementet behandla 27 søknader og klagesaker relaterte til kraftleidningar. Statnett SF fekk i august 2025 konsesjon ved kongeleg resolusjon til ny 420 kV kraftleidning frå Skaidi til Lebesby i Finnmark.

Ved kongeleg resolusjon blei det i 2025 gitt konsesjon til eit nytt vasskraftprosjekt med installert effekt på 185 MW og ein samla nettoproduksjon på om lag 70 GWh. Ved kongeleg resolusjon blei det tatt avgjerd i fire saker om revisjon av konsesjonsvilkår for eldre vasskraftutbyggingar. Departementet gjorde endeleg vedtak i seks saker om små vasskraftverk.

Ved kgl. res. 29. august 2025 blei Kongens myndigheit etter vassdragsreguleringslova og vassfallrettslova delegert til Energidepartementet, som deretter delegerte myndigheita vidare til NVE.

Departementet har følgd opp vassforvaltningsplanane etter vassforskrifta med sikte på at miljømåla blir nådde innan tidsfristane som er sette i planane. Departementet har også følgd opp arbeidet til NVE med å førebygge flaum- og skredskadar.

I 2025 har departementet, saman med andre relevante departement, halde fram arbeidet med å følge opp tiltaka i Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare samfunn – førebudd på flaum og skred*, jf. Innst. 123 S (2024–2025). Regjeringa vil styrke arbeidet med førebygging for å auke sikkerheita for folk, både gjennom sikringstiltak og med tiltak knytte til kartlegging, arealplanlegging, overvaking og varsling.

Departementet har styrkt arbeidet med havvind og lyst ut tre prosjektområde for flytande havvind i Utsira Nord i 2025. Dette markerer eit viktig steg i utviklinga av havvind i Noreg og er nærmare omtalt under programkategori 18.30 i Energidepartementets resultatrapport for 2025.

Noregs vassdrags- og energidirektorat

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) har ansvaret for å forvalte dei innanlandske energiresursane. Vidare har direktoratet ansvaret for å forvalte Noregs vassressursar og vareta statlege forvaltningsoppgåver innanfor førebygging av flaum- og skredskadar. NVE er engasjert i forskning og utvikling (FoU) og internasjonalt utviklingssamarbeid innanfor ansvarsområda sine. NVE skal bidra med kunnskap og analysar til departementet, til andre myndigheiter og sektorar og til allmenta.

NVE har hovudkontor i Oslo og regionkontor i Tønsberg, Hamar, Førde, Trondheim og Narvik. I tillegg har NVE kontor på Stranda i Møre og Romsdal og i Kåfjord i Troms. Det blei utført 719 årsverk i NVE i 2025. Av desse var 69 årsverk knytte til Reguleringsmyndigheita for energi (RME).

Mål

NVE har fire hovudmål:

Bidra til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassdraga

NVE skal ha oversikt over hydrologi og vassressursar i Noreg og korleis klimaendringar påverkar desse. Direktoratet skal sikre samfunnsmessig forsvarleg bruk og forvaltning av vassdrag og grunnvatn. Når dei behandlar nye tiltak eller endringar i eksisterande tiltak, skal dei vege miljøinteresser og brukarinteresser mot kvarandre. I tillegg skal NVE sjå til at miljø- og sikkerheitskrav som blir stilte til nye og eksisterande vassdragsanlegg, blir oppfylte, og bidra til ei god forvaltning av vassdragsvernet.

Fremme samfunnsøkonomisk effektiv produksjon, overføring og bruk av energi

NVE skal prioritere å behandle konsesjonssøknader om nett og om produksjon som bidrar til betydeleg auka kraftproduksjon eller gir større fleksibilitet i kraftsystemet. NVE skal støtte opp under og bidra til regjeringa sitt arbeid med raskare utbygging av kraft og straumnett. Vidare skal direktoratet bidra i oppfølginga av regjeringa sitt kraft- og industriløft for Finnmark. NVE skal også bidra i arbeidet med å følge opp handlingsplanen for energieffektivisering, arbeide for eit effektivt og fleksibelt energisystem og støtte satsinga på vindkraft til havs. Direktoratet skal sjå til at krava til utbygging og drift av anlegg for produksjon og overføring av energi blir oppfylte. I tillegg skal NVE ha god oversikt over relevante utviklings- trekk i det europeiske energisystemet og regel- verksutviklinga i EU og over korleis utviklinga påverkar Noreg.

Fremme ei sikker kraftforsyning

NVE skal overvake og analysere utviklinga i kraft- og effektbalansane på kort og lang sikt, ha god oversikt over kraftsituasjonen i dei ulike regio- nane og vere førebudd på situasjonar med anstrengde kraftsituasjonar. Direktoratet skal også sjå til at sikkerheita og beredskapen i kraft- forsyninga er god, gitt risikoen som følger av klimaendringar, digitalisering og eit nytt sikker- heitspolitisk bilete, og at krava til sikkerheit og beredskap blir oppfylte.

Betre evna til å handtere flaum- og skredrisiko i eit klima i endring

Politikken til regjeringa for å førebygge flaum- og skredskadar følger av Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*, jf. Innst. 123 S (2024–2025). NVE skal støtte departe- mentet i arbeidet med å følge opp meldinga og gi bistand til kommunane og samfunnet elles med å førebygge skadar frå flaum, skred og overvatn. NVE skal legge ei risikobasert tilnærming til grunn og prioritere innsats og tiltak ut frå kost- nytte-vurderingar.

Resultat 2025

Bidra til ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassdraga

NVE overvaker vassressursane i Noreg ved hjelp av over 700 hydrologiske målestasjonar i elver og

innsjøar. I tillegg gjennomfører NVE målingar av markvatn, grunnvasstand, vass temperaturar, brear, snø, is og sedimenttransport på utvalde stader. Dei hydrologiske målestasjonane gir, saman med dei andre målingane, god oversikt over vassressursane og er viktige for mellom anna flaum- og jordskred- varslinga.

I 2025 har det vore stor feltaktivitet for å sikre hydrologiske data av god kvalitet. NVE har opp- gradert instrumenteringa på stasjonane frå 2G til 4G i forkant av at 2G-nettet i Noreg blir stengt.

Målestasjonar som vassdragsregulantar er pålagde å drive, er ein viktig del av det hydrolo- giske stasjonsnettet. I 2025 har NVE gitt fem varsel og fire pålegg om hydrologiske målingar i vassdrag. NVE har også sendt ut vedtak til alle vassdragsregulantar som allereie er pålagde hydrologiske målingar, om å følge NVEs retnings- linje for pålagde hydrologiske undersøkingar. I til- legg blei to av dei sentrale digitale systema opp- daterte for å gjere det enklare å få data frå vass- dragsregulantar.

NVE har formidla informasjon om klimaend- ringar og klimatilpassing og vore involvert i ulike FoU-prosjekt, mellom anna knytte til samarbeidet i Norsk klimaservicesenter. I 2025 har NVE bidratt til rapporten *Klima i Norge 2100*.

I konsesjonsbehandlinga av tiltak i vassdrag har NVE stilt krav til utgreiing av påverknaden på miljø- og brukarinteresser og slik vurdert denne påverknaden heilskapleg. Dei har prioritert fram- drift i vilkårsrevisjonar i samsvar med priorite- ringa i vassforvaltningsplanar. I tillegg har dei prioritert innkallings- og omgjerings saker i vass- drag som etter vassforskrifta skal oppnå høgare miljømål innan 2027. Ved utgangen av 2025 hadde NVE totalt 33 vilkårsrevisjonar til behandling. I til- legg gav dei konsesjon eller innstilling om ned- legging av 13 vassdragsanlegg.

NVE har behandla søknader om uttak av vatn til akvakulturanlegg og andre inngrep i vassdrag. I 2025 har NVE behandla 15 saker om konsesjon, konsesjonsplikt og utviding av akvakulturanlegg, 20 saker om andre vassuttak, 19 saker om mel- lombels løyve og 16 saker som handla om fysiske tiltak i vassdrag.

Det er framleis høg aktivitet i bygginga av småkraftverk, mellom anna sidan mange kraft- verk har fått forlengd byggefrist. NVE har priori- tert miljøtilsyn med vassdragsanlegg i byggefasen og har gjennomført 100 synfaringar før og etter byggestart. NVE har også hatt tilsyn med vass- dragsanlegg i drift og fortløpande følgt opp inn- rapporterte hendingar. I sum har NVE gjort seks vedtak om retting og tre vedtak om gebyr for brot

på vilkår i konsesjonen eller vilkår som følger direkte av vassressurslova.

I 2025 har NVE vore ekstra merksame på slepp av minstevassføring frå småkraftverk i drift. Dei har gjennomført fysiske kontrollmålingar i fire småkraftverk og henta inn data om slepp av minstevassføring frå ti småkraftverk. Det blei ikkje avdekt brot i samband med dei fysiske stikkprøvene.

Dammar har ein viktig funksjon for kraftforsyninga og kan ofte vere viktige for flaumdemping i vassdrag. Brot på dammar kan ha svært store konsekvensar for samfunnet. Dammar og vassvegar skal klassifiserast i éin av fem konsekvensklassar, slik at det blir stilt rette krav til sikkerheita ved planlegging, bygging og drift. NVE prioriterer å følge opp anlegga der konsekvensane av brot er størst. I 2025 gjorde dei vedtak om konsekvensklasse i 142 saker. I 2025 kom NVE i mål med å klassifisere alle damanlegga.

Som eit ledd i arbeidet med god damsikkerheit blir det stilt krav om bruk av kvalifisert personell. For dameigarar gjeld dette leiar, vassdrags-teknisk ansvarleg (VTA) og anna tilsynspersonell. I 2025 har NVE behandla 94 VTA-søknader og 53 saker som gjeld fagansvarleg. I tillegg har NVE i 2025 arbeidd med forslag til revidert damsikkerheitsforskrift.

NVE gjennomførte 18 revisjonar av internkontrollsystem hos dameigarar og 31 inspeksjonar. Som del av tilsynet har NVE varsla om vedtak om retting over 100 gonger og gjort 27 vedtak om retting. Dessutan har NVE gitt 22 varsel om tvangsmulkt og gjort to vedtak om tvangsmulkt i 2025.

Vassdragsvernet omfattar 390 objekt som er verna mot kraftutbygging. I vurderingar av tiltak i verna vassdrag har NVE lagt stor vekt på verneverdiar. Dei gir informasjon om verna vassdrag på nettsidene sine, vurderer potensielle konflikter i samband med vassdragsvern i høyringar av kommunale arealplanar og har motsegnskompetanse knytt til fagområda sine. I 2025 har NVE fremt motsegner mot fire arealplanar på grunn av vassdragsvernet. Eit FoU-prosjekt om verna vassdrag har halde fram i 2025. Norsk institutt for naturforskning (NINA) gjennomfører prosjektet, som mellom anna skal gi ei oppdatert oversikt over verneverdiane som ligg til grunn for vernevedtaka.

NVE har sektoransvaret for å gjennomføre vassforskrifta innanfor områda sine. Direktoratet har gjennomført prioriterte vilkårsrevisjonar, innkallings- og omgjerings saker og bidratt til miljøtiltak gjennom tilskots- og bistandsordningane. Vidare har direktoratet deltatt i alle vassregionutvala i 2025 og bidratt til å oppdatere datagrunn-

laget. NVE har også deltatt i direktoratsgruppa for vassdirektivet og i nasjonale faggrupper. NVE har mellom anna bidratt til ein nasjonal handlingsplan for vassdragsrestaurering og til rettleiing om hydromorfologisk klassifisering.

I løpet av 2025 har NVE også arbeidd med ein gjennomgang av eldre konsesjonslause kraftverk for å styrke kunnskapsgrunnlaget om korleis kraftverka påverkar miljøverdiar.

Gjennom tilskot til Anno Norsk skogmuseum, Kraftmuseet, det freda kraftanlegget Tysso I og Telemarkskanalen har NVE bidratt til å bevare og formidle norsk vassdrags- og energihistorie.

Arbeidet med å digitalisere analogt arkivmateriale har halde fram i 2025. Direktoratet har i tillegg arbeidd vidare med å revidere listeførte kulturminne i samarbeid med Riksantikvaren og den regionale kulturmiljøforvaltninga.

Departementet vurderer det slik at NVE har lagt til rette for ei heilskapleg og miljøvennleg forvaltning av vassdraga.

Fremme samfunnsøkonomisk effektiv produksjon, overføring og bruk av energi

NVE får stadig fleire konsesjonssaker, med ein tydeleg auke dei siste åra. Auken er særleg stor for nettanlegg. Samtidig har det komme inn fleire store og komplekse vasskraftsaker, og bransjen signaliserer også auka aktivitet innanfor vind- og solkraft. NVE har etablert kriterium for konsesjonsbehandlinga. Desse kriteria sikrar at større prosjekt og prosjekt som er viktige for forsynings-sikkerheita og effektbalansen, blir prioriterte.

I 2025 har NVE gjort vedtak eller innstilling i totalt 123 vasskraftsaker om både mikro- og småkraftverk, småkraftverk og større kraftverk.

For vindkraft på land kan NVE samordne saksbehandlinga med kommunane, og NVE har derfor arbeidd med å utvikle gode rutinar for behandlinga av vindkraftsaker framover. I 2025 har dei fått inn åtte meldingar om ny vindkraftproduksjon på land. NVE har i 2025 fastsett utgreiingsprogram for elleve vindkraftprosjekt i Finnmark.

Interessa for bakkemontert solkraft har halde fram med å auke i 2025. I løpet av året fekk NVE inn 42 saker om solkraft, fordelte på 27 meldingar og 15 søknader.

I 2025 blei det innført ei grense på 10 MW for konsesjonsplikt for solkraftverk. Søknader om solkraftverk som ligg under grensa, er det kommunane som behandlar. I 2025 blei det også innført nye reglar for meldeplikt for solkraftverk. Solkraftverk over 10 MW må starte prosessen med melding etter forskrift om konsekvensutgreiingar.

NVE har også gjort vedtak i 40 fjernvarmesaker i 2025. Dei fleste sakene gjeld endringar og utvidingar av eksisterande anlegg.

Pågangen av søknader om nettkonsesjonar har vore stabilt høg i 2025 som tidlegare år. Som ei oppfølging av NOU 2022: 6 *Nett i tide – om utvikling av strømmettet* har NVE utvikla og sett i verk ei rekke tiltak for raskare realisering av nettutbygging. Ei digital løysing for konsesjonsbehandling av nettanlegg, *Min side*, blei lansert i september 2024, og i 2025 har løysinga blitt utvida med skjema for områdeplanar.

NVE har fått inn 372 søknader om nettkonsesjonar og gjort totalt 410 vedtak eller innstillingar gjennom året. Anlegg i Finnmark har vore prioriterte som følge av kraft- og industriløftet for dette fylket. I tråd med handlingsplanen for raskare nettutbygging og betre utnytting av nettet har NVE halde fram å utvikle av eit hurtigspor for konsesjonsbehandling av nettsøknader som er godt førebudde og har små verknader for allmenne og private interesser. Om lag 70 prosent av sakene blir nå behandla i hurtigspor.

I 2025 har NVE fortsett arbeidet med å digitalisere prosessane rundt nettutgreiingar og konsesjon. Det er etablert digital støtte til nettutvikling, konsesjonsprosessar og tilsyn. Gjennom digitaliseringsprogrammet er det arbeidd med å forbetre søknadsløysingar for dei eksterne brukarane til NVE, og det er starta arbeid med å utvikle nye og forbetre eksisterande fagsystem og saksbehandlingsløysingar. Digitaliseringsarbeidet har så langt betra datakvaliteten og effektiviteten både for eksterne søkarar og for saksbehandlarane i NVE og har bidratt til ein auke i talet på avgjerder på nettområdet. Digitaliseringsarbeidet har også gitt gevinstar i form av betre tilgang til styringsinformasjon, kontinuerleg tilgang til nettutviklingsplanar og ført til enklare dialog med tiltakshavarar i tidleg fase av prosjekta. Reduksjonen i manuelle registreringar har frigjort tid til faglege vurderingar, prioritering av komplekse saker og vidareutvikling av regelverk, metode og samhandling.

Analysearbeidet NVE gjer, er eit viktig grunnlag for å forstå den noverande kraftsituasjonen og utviklinga framover. Det er viktig for å halde ved lag og vidareutvikle god kunnskap om utviklinga innanfor aktuelle energiteknologiar, kraftproduksjon og -forbruk, forsyningssikkerheit og ulike energibærarar. NVE har i 2025 utvida referansebanen i den langsiktige kraftmarknadsanalysen til 2050 og publisert den andre scenarioanalysen for ein alternativ utviklingsbane til referansebanen. Dei har også laga ei utgreiing om å avslutte elsertifikatsystemet tidlegare enn 2035.

NVE har følgd nøye med på forsyningssikkerheita i kraftsystemet, særleg gjennom analysar av kraftsituasjonen og prognosar for utviklinga av kraftsituasjonen. NVE har vidareutvikla analysar, modellar og metodar for å følge utviklinga i kraftsystemet og utarbeide løpande vurderingar av kraftsituasjonen. Arbeidet er vidareført i 2025, mellom anna gjennom vekevisse oppdateringar av kraftsituasjonen og analysar av utviklinga på både kort og lengre sikt.

For havvind har ein stor del av arbeidet i første halvdel av 2025 vore knytt til strategisk konsekvensutgreiing av 17 utgreiingsområder som blei identifiserte som eigna for havvind i 2023. Ei direktoratsgruppe har gitt innspel til NVE i samband med utgreiinga. Den strategiske konsekvensutgreiinga blei lagd fram i juni 2025.

I samanheng med utlysing av prosjektområde i havvindområdet Utsira Nord har NVE hjulpet departementet i arbeidet med å lage til tildelingskriterium knytte til berekraft. NVE har vidare evaluert dei innkomne søknadene på Utsira Nord etter kriteriet *berekraft*. I tillegg har dei saman med Enova gjort ei tilsvarende evaluering for tildelingskriteria *kostnadsnivå 2030* og *innovasjon og teknologiutvikling*.

Etter at NVE hausten 2024 fastsette utgreiingsprogram for havvindanlegget og nettilknyttinga av Sørlege Nordsjø II, har NVE hatt jamleg dialog med og rettleidd utviklaren Ventyr.

NVE har i 2025 følgd opp tilrådingane i rapporten *Innspill til forvaltningsregime. Ivaretagelse av kraftforsyningssikkerhet til havs* frå 2024, der NVE vurderte korleis eit forvaltningsregime for sikkerheit og beredskap for å sikre kraftforsyningssikkerheita bør vere til havs. NVE har gjennom året hatt dialog med bransjen og arbeidd med eit høyringsforslag for nytt regelverk i samband med dette. Målet er å ha nytt regelverk på plass innan det første større havvindanlegget får konsesjon.

NVE har ei koordineringsrolle for arbeidet med naturkartlegging i havvindområda. Gjennom å delta i programgruppene til Mareano og SEAPOP/SEATRACK for kartlegging av høvesvis botnforhold og sjøfugl har direktoratet følgd opp midlar som Energidepartementet har tildelt, slik at dei blir spissa mot å hente inn kunnskap om aktuelle havvindområde. NVE har også følgd opp midlar som Havforskningsinstituttet har fått til å kartlegge fisk og sjøpattedyr i aktuelle havvindområde. NVE har dessutan hatt dialog med Meteorologisk institutt om eit samarbeidsprosjekt med Havforskningsinstituttet om korleis redusert vindstyrke påverkar havstraumar og marine økosystem.

Ei anna viktig oppgåve for NVE er å følge utviklinga i det europeiske energisystemet og sjå på korleis EUs politikk- og regelverksutvikling påverkar Noreg. I 2025 har NVE gitt innspel til Energidepartementet om bygningsenergidirektivet (2024/1275) og energieffektivitetsdirektivet (2023/1791). I 2025 har NVE, innanfor regelverksutviklinga i EU på områda økodesign og energimerking, mellom anna utarbeidd to utkast til høyringsnotat om forskriftsendingar og vedtatt to forskriftsendingar. NVE driv også med informasjonsarbeid om regelverksutviklinga i EU, har deltatt aktivt i EUs samrådsforum for vedomnar og har mellom anna sendt tre høyringsinnspel om vedomnar til EU-kommisjonen.

NVE har arbeidd med handlingsplanen til regjeringa for energieffektivisering. Mellom anna har NVE henta inn nye og betre energibruksdata frå Elhub, Statistisk sentralbyrå (SSB) og andre kjelder. Dette har gitt betre innsikt i korleis straumforbruket har utvikla seg på tvers av sektorar, kommunar og prisområde. NVE har også utvikla og tatt i bruk ein ny energibruksmodell for bygningsmassen, som er viktig for framskrivingar av energi- og kraftbruk i bygg og for vurderinga av målet om 10 TWh redusert straumbruk i bygningsmassen. NVE publiserte i energibruksrapporten for 2025 eit eige kapittel om utviklinga i straumforbruk i datasenter. Vidare lanserte NVE ein energirekneskap for kommunane i 2025. Førebels inneheld rekneskapen tal for kraftforbruk per kommune, fordelt på næring, og eit mellombels datasett for fjernvarmeproduksjon i utvalde kommunar.

NVE og Reguleringsmyndigheita for energi (RME) har i løpet av 2025 støtta Energidepartementet i arbeidet med å lage forslag til regulering av forsyninga av elektrisk energi og varme i Longyearbyen.

Da ny forskrift om energiutgreiingar tok til å gjelde i 2024, blei det obligatorisk for nettselskapa å melde inn tiltak i PlanNett. Forskrifta har gjort det mogleg å fase ut kraftsystemutgreiingane som nettselskapa tidlegare leverte i pdf-format annakvart år. Løysinga inneheld også effektprognosar for såkalla vanlege kundar (< 1 MW). For å få på plass effektprognosar for større kundar (> 1 MW) har NVE har starta eit samarbeid med ElBits, som samlar inn tilknytingsdata frå dei regionale nettselskapa. Løysinga har i 2025 også fått på plass skjema for konseptvalutgreiingar.

Gjennom tilsyn kontrollerer NVE at lovkrav, vilkår og føresetnader i energi- og vassdragslovgivinga og konsesjonar som er gitt, blir følgde opp ved planlegging, bygging og drift. NVE har priori-

tert tilsyn og godkjenning av planar høgt i 2025 og har gjennomført både inspeksjonar og dokumentkontrollar basert på risikovurderingar. I visse tilfelle har dei gitt varsel om reaksjonar fordi ikkje alle konsesjonsvilkår har vore oppfylte. NVE har i 2025 hatt fleire saker som gjeld bygging av elektriske anlegg utan anleggskonsesjon, som er eit brot på regelverket. I 2025 har NVE prioritert tilsyn og oppfølging av bakkemontert solkraft.

Noregspris og straumstønad for fjernvarme blei innført frå 1. oktober 2025, og NVE har hjulpet departementet i arbeidet med å lage til og følge opp lov- og forskriftsføresegner. NVE har hjulpet Enova med å utvikle ei påmeldingsløysing for fjernvarmekundar og ei innrapporteringsløysing for fjernvarmeselskap. NVE har også arbeidd med å rettleie og med informasjonsverksemd til både fjernvarmeselskap og fjernvarmekundar.

Departementet meiner at NVE gjennom arbeidet sitt har bidratt til samfunnsøkonomisk effektiv produksjon, overføring, omsetning og bruk av energi.

Fremme ei sikker kraftforsyning

Arbeidet med sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga er viktig for forsyningssikkerheita. NVE har lagt stor vekt på tiltak som sikrar kraftforsyninga mot uønskete hendingar, og på beredskap for å handtere slike hendingar og gjenopprette forsyninga ved utfall. Forsyningssikkerheita er god i Noreg, men auka digitalisering, endra trusselbilette og endra klima med meir uvêr og sterk skogvekst krev at NVE følger opp energibransjen framover også for å halde forsynings-sikkerheita på eit høgt nivå.

NVE følger nøye med på både kraftsituasjonen og den sikkerheitspolitiske situasjonen. Den endra sikkerheitspolitiske situasjonen har prega prioriteringane og arbeidet med sikkerheit og beredskap i NVE i 2025. NVE er beredskapsmyndigheit og leiar beredskapsorganisasjonen for kraftforsyninga (KBO). I lys av trusselbiletet og som oppfølging av Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen* og *Nasjonal sikkerheitsstrategi* har NVE gjennomført ei rekke initiativ mellom anna knytt til reparasjonsberedskap, styrking av rolla til distriktssjefane i kraftforsyninga (KDS) og fysisk sikring. Ei kartlegging av reparasjonsberedskapen viste at beredskapen i liten grad er dimensjonert for sabotasje. Styrkte krav til reparasjonsberedskap gjeld frå 1. juli 2026.

På grunn av kraftsituasjonen har direktoratet laga prognosar med modellapparatet sitt kvar

veke for å følge situasjonen særleg tett og dessutan jamlege prognosar for utviklinga framover.

På oppdrag frå departementet har direktoratet gjennomført «Øvelse kraft 2025». Øvinga tok utgangspunkt i eit scenario rundt energiknappleik og kraftrasjonering, med interne og eksterne aktørar. I forlenginga av øvinga blei det gjennomført ei diskusjonsøving hausten 2025 med dei same deltakarane. Vidare har dei halde fleire dialogmøte med nettselskap og hatt dialog med store sluttbrukarar som eit ledd i arbeidet med å utarbeide ein rasjoneringsplan etter kraftrasjoneringsforskrifta. NVE har også samarbeidd tett med Forsvaret, Gassco og Bane NOR om å utarbeide rasjoneringsplanar for sektorane deira.

I samband med Totalforsvarsåret blei NVE med på den nasjonale øvinga «Øvelse digital», både i planlegging og i gjennomføring. Øvinga var nyttig for innsatsgruppa i NVE, sidan det var eit komplekst scenario. NVE samhandla godt med KraftCERT og Statnett undervegs i øvinga.

I slutten av 2025 publiserte NVE ei oppdatert rettleiing til kraftberedskapsforskrifta. Gjennom året har det også vore omfattande arbeid med korleis krava frå digitalsikkerhetslova og -forskrifta i kraftberedskapsforskrifta bør etterfølgast.

NVE følger opp hendingar i kraftforsyninga. Vinteren 2025 blei Trøndelag ramma av uvêr som gav lange straumavbrot. På hausten ramma ekstremvêret Amy store delar av Sør-Noreg til og med Trøndelag. På det meste var om lag 150 000 kundar utan straum. I jula ramma dårleg vêr Helgelandskysten spesielt hardt.

Den 1. juli 2024 tok fleire endringar i vassdragsreguleringslova og energilova i til å gjelde. NVE har følgd opp lovendringane gjennom dialogmøte med konsesjonærar og ved å publisere ei rettleiing.

Kraftbransjen blir stadig meir digitalisert og dermed også meir sårbar for digitale angrep. Trusselbiletet er i endring, og risikoen for digitale angrep har auka. NVE har retta meir merksemd mot oppfølging av IKT-sikkerheit i sektoren og har arbeidd med rettleiing og gjennomført scenarioanalyser. Direktoratet har god dialog med bransjen og andre myndigheiter på området. NVE har rolla som sektorvis responsmiljø (SRM) for IKT-hendingar i kraftforsyninga og har sett ut oppgåver som varsling og analyse til KraftCERT. I 2025 blei NVE i tillegg utpeika som tilsynsmyndigheit og sektorresponsmiljø etter digitalsikkerheitsforskrifta.

NVE har i 2025 gjennomført 42 tilsyn og gjennomført dokumentkontrollar og følgd opp ei uønskt hending. IKT- og driftskontroll, informa-

sjonssikkerheit, sikringstiltak og reperasjonsberedskap har vore prioriterte tema for tilsyn. I 2025 har NVE gjennomført revisjonar innanfor beredskap knytt til fjernvarme.

NVE har halde fram arbeidet med å styrke den digitale sikkerheita i kraftforsyninga. Seksjonen for digital sikkerheit blei etablert i 2024. NVE har bidratt i utviklinga av om lag 20 øvingsscenario for kraftbransjen og har gjennomført øvingar saman med KraftCERT. Rettleiing har samtidig stått sentralt, mellom anna gjennom å kartlegge korleis rolla som IKT-sikkerheitskoordinator blir praktisert i beredskapsorganisasjonen for kraftforsyninga (KBO).

Noreg er ein viktig leverandør av energi til Europa. Samhandling mellom sektormyndigheiter har komme meir i fokus, og NVE har styrkt dialogen med Havindustritilsynet (Havtil), Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit (Nkom) og Nasjonalt tryggingssorgan (NSM). NVE følger opp samarbeidet mellom nordsjølanda om å overvake undersjøisk infrastruktur og har deltatt i samarbeid med mellom anna Politidirektoratet og Havtil om roller og ansvar ved hendingar som treffer infrastruktur offshore. NVE har laga ei oppdatert oversikt over kraftforsyninga og kartlagt korleis KBO-einingane arbeider med risikovurderingar. NVE har også utarbeidd ein rapport om bruk av kunstig intelligens (KI) i kraftsektoren, og funna tyder at mange verksemdar er umodne i bruken av KI.

NVE bidrar også i arbeidet med norsk bistand til Ukraina. Den ukrainske kraftforsyninga er hardt ramma etter fleire angrep. KBO og andre norske verksemdar har bidratt med aggregat og kraftforsyningsmateriell til Ukraina. Dette er materiell som ikkje inngår i den norske reparasjonsberedskapen.

NVE deltar i arbeidet med ei framtidig løysing for nød- og beredskapskommunikasjon i regi av Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap (DSB) og Nkom. NVE har vidareført samarbeidet med Nkom om oppfølging av Meld. St. 28 (2020–2021) *Vår felles digitale grunnmur*.

Vidare deltar NVE i arbeidsgruppa for IKT-sikkerheit innanfor Nordisk beredskapssamarbeid (NordBER). Samarbeidet involverer beredskapsmyndigheiter og systemansvarlege nettselskap i dei nordiske landa og bidrar til ei felles forståing av utfordringar og moglegheiter i kraftforsyningsberedskapen.

NVE har ført vidare arbeidet med læring etter øvingar og hendingar ved systematisk å utvikle planverk og arrangere felles læringsarenaer.

Gjennom analysearbeid vurderer NVE utviklinga i kraft- og effektbalansen på lang sikt. I 2025,

som i 2023 og 2024, har NVE utarbeidd eit datasett for framskrivingar av produksjon og forbruk for Norden dei neste fem åra for å overvake utviklinga i kraft- og effektbalansen. NVE arbeider også med å utvikle eigne modellar som er tilpassa endringane i kraftsystemet framover, med open kjeldekode som forskingsmiljø og bransjeaktørar kan bidra å vidareutvikle.

I tillegg har NVE, Statnett og Statkraft styrkt det faglege samarbeidet med sentrale aktørar i kraftsektoren, mellom anna gjennom eit fagleg nettverk for kraftmarknadsmodellering. Forumet bidrar til betre koordinering, felles forståing og høgare kvalitet i analysane som blir nytta i offentlege avgjerder.

NVE skaffa i 2024 ein ny modell for modellering av flyten i kraftsystemet. Modellen er i 2025 tatt i bruk, og NVE arbeider løpande med å utvikle kompetanse, skript og nettmodellar for å kunne modellere noverande og framtidig nettstruktur til bruk i analysane sine.

Departementet meiner at NVE gjennom arbeidet sitt og prioriteringane sine har bidratt til å vareta sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga i ein krevjande periode.

Betre evna til å handtere flaum- og skredrisiko i eit klima i endring

Flaum og skred kan føre til store skadar for samfunnet og ramme både liv, helse og verdier. Hausten 2025 treffe ekstremvêret Amy store delar av Sør-Noreg. NVE bidrog til handteringa av situasjonen gjennom varslingsstenestene og gjennom å støtte kommunar som uvêret ramma. Det er eit langsiktig arbeid å sette samfunnet i betre stand til å handtere flaum- og skredrisiko i eit klima som endrar seg. NVEs oppgåver på flaum- og skredområdet er knytte til kartlegging, rettleiing, arealplanlegging, sikring og overvaking og varslings.

I 2025 har NVE mellom anna bidratt i arbeidet med å følge opp stortingsmeldinga om flaum og skred som blei lagd fram i mai 2024 (Meld. St. 27 (2023–2024) *Tryggare framtid – førebudd på flaum og skred*), og i arbeidet med regelverksutvikling knytt til sikkerheit mot naturpåkjenningar i byggeteknisk forskrift (TEK17).

Når det gjeld kartlegging av fare for flaum og skred, har NVE i 2025 prioritert mellom anna lausmassekartlegging i regi av Noregs geologiske undersøking (NGU) og tilgjengeleggjering av grunnlagsdata.

Utgreiinga av kvikkleirefare i kommunane Ullensaker, Nannestad og Gjerdrum har vore omfattande, og 149 soner er utgreidde og kvali-

tetssikra i dei tre kommunane. Utgreiinga om Ullensaker og Gjerdrum blei ferdig mot slutten av 2024, medan utgreiinga om Nannestad blei ferdig våren 2025. I 2025 blei også eit nytt stort utgreiingsprosjekt om forenkla soneutgreiing for Lillestrøm og Nes kommunar starta opp.

Tilgang til laserdata for å lage detaljerte høgdemodellar er vesentleg for all farekartlegging. NVE var gjennom 2025 ein fullverdig medlem av Geovekst-samarbeidet. Geovekst er eit offentleg partsamarbeid om felles etablering, forvaltning, drift, vedlikehald og bruk av geografisk informasjon.

NVE har halde fram arbeidet med å samle inn og gjere tilgjengeleg fareutgreiingar, oversikter over faresoner og geotekniske grunnundersøkingar som andre aktørar har gjennomført. Det gjeld for både flaumfare, fare for skred i bratt terreng og fare for kvikkleireskred. I 2025 har NVE arbeidd med innmeldingsplikta for naturfareutgreiingar som tok til å gjelde 1. januar 2025.

NVE har arbeidd vidare med rettleiing og vidareutvikling av verktøy for arealplanlegging i 2025. Dette er viktig for at kommunar, konsulentar og utbyggerar kan ta omsyn til naturfare i planlegginga. NVE er i gang med å revidere ei rettleiing om nasjonale og vesentlege regionale interesser innanfor saksområdet sitt i arealplanlegginga, og dei har arbeidd vidare med digitale løysingar for saksbehandling og rettleiing gjennom året.

I 2025 har NVE prioritert opplæring og rettleiing av kommunar med store utfordringar særskilt. I plansaker har direktoratet prioritert å gi fråsegn der kommunen sjølv har bedt om bistand. I tillegg har dei prioritert kommunar med høg risiko for naturfare.

NVE har gitt 4 819 innspel og fråsegner til arealplan- og dispensasjonssaker i 2025. Direktoratet arbeider løpande med å vidareutvikle saksbehandlingsverktøy som skal forbetre og effektivisere arbeidet med fråsegner til arealplanar. Formidling, rettleiing og innspel frå NVE i samband med dei enkelte arealplanane har også i 2025 bidratt til at kommunane i aukande grad tar omsyn til flaum- og skredfare i arealplanlegginga.

Mange bustadområde i Noreg ligg utsett til for flaum- og skredhendingar. NVE kan gi bistand til sikringstiltak enten ved å gi eit økonomisk tilskot der kommunen eller private tar på seg ansvaret for å planlegge og gjennomføre tiltaka, eller ved å ta på seg dette ansvaret på vegner av kommunen. NVE arbeider kontinuerleg med å vidareutvikle verktøy i mellom anna saksbehandlinga for å effektivisere arbeidet og auke gjennomføringstakten for sikringstiltak.

I 2025 blei det slutført 13 sikrings- og miljøtiltak mot flaum og skred, og til saman rundt 462 bueiningar og fem andre bygg blei sikra. Fleire tiltak er under planlegging og gjennomføring. Det er i tillegg gitt mange tilskot til kommunar, særleg som oppfølging etter ekstremvêret Hans i 2023 og ekstremvêret Jakob i 2024.

NVEs overvåkings- og varslingsstenester for flaum og skred har hatt høg prioritet, og tenesene blir kontinuerleg vidareutvikla. Nettstaden varsom.no med tilhøyrande abonnementsløysing har gitt viktig informasjon til kommunar, andre myndigheiter og til allmenta.

I 2025 sende NVE ut 51 jordskredvarsel og 70 flaumvarsel, noko som er litt under gjennomsnittet for perioden 2013–2025. I tillegg var det 35 dagar med varsel om styrtregn i løpet av sommaren.

Varslingstenesta med abonnementsløysing på sms og e-post for varslings av flaum og skred omfattar også alle landbaserte naturfarevarsel frå Meteorologisk institutt. Bruken av tenesta auka med om lag fem prosent i 2025, og tenesta hadde om lag 21 000 unike brukarar i starten av 2026.

NVE har halde fram arbeidet med å auke bevisstheita om snøskred. I 2025 har dei arrangert webinar og halde presentasjonar om temaet og publisert fleire vitenskaplege og populærvitenskaplege artiklar.

NVE samarbeider med Meteorologisk institutt og Statens vegvesen om å utvikle risiko- og konsekvensbasert varslings av farleg vêr, flaum og skred. Målet er å innrette varslingsstenesta slik at ein i større grad enn i dag kan varsle konsekvensar av ekstremvêr og naturfare for bustader og infrastruktur. NVE har også FoU-prosjekt om risikobasert varslings av flaum, FlaumRisk (2022–2025), og om risikobasert varslings av snøskred, SnøRisk II (2025–2028).

Beredskap ved flaum- og skredhendings har kravd ressursar av NVE også i 2025. Ved større hendings, særleg slike som gjeld busetnad, har direktoratet gitt kommunar, politiet, redningsstenesta og andre beredskapsmyndigheiter fagleg og praktisk bistand. Det gjeld mellom anna ekstremvêret Amy hausten 2025.

NVE har hatt normal drift på overvåkings av høgrisikoobjekta for fjellskred. NVE kartlegg og følger opp fjellskredfare gjennom det statlege kartleggingsprogrammet for fjellskred, i samarbeid med Noregs geologiske undersøking (NGU). I 2025 har NVE og NGU halde fram arbeidet med å revidere metodikken for risikoklassifiseringa av ustabile fjellparti.

I 2025 har det vore kontinuerleg overvåkings av ti ustabile fjellparti med høg risiko i Noreg. Det er

tre objekt i Troms, tre i Møre og Romsdal, tre i Vestland og eitt i Innlandet. NVE overvaker i tillegg 24 ustabile fjellparti periodisk. Samla overvaker NVE no 34 ustabile fjellparti.

Saman med Direktoratet for romverksemd og NGU har NVE etablert eit senter for å laste ned, handtere og analysere radardata frå satellittmålingar som er blitt implementerte i fjellskredovervåkings. Satellitten i EU-programmet Copernicus som tidlegare har vore ute av drift, har i 2025 blitt erstatta av ein ny satellitt.

Eit forprosjekt om drenering av det ustabile fjellpartiet Åknes i Stranda kommune blei ferdig i 2021. I 2025 har NVE halde fram med planlegging av prosjektet.

Gjennom ulike forum for samarbeid, og ved konkrete hendings, har NVE bidratt til godt samarbeid og god koordinering mellom aktørar på flaum- og skredområdet, mellom anna gjennom Naturfareforum og Norsk klimaservicesenter.

NVE skal gi bistand til kommunane i arbeidet dei gjer for å førebygge skadar frå overvatn, gjennom kunnskap om avrenning i tettbygde strøk og ved å rettleie i kommunal planlegging. Ønsket om fagleg rettleiing frå kommunane er stort på dette området. NVE har prioritert kompetanse- og kapasitetsbygging, slik at kommunane skal bli betre i stand til å handtere utfordringane knytte til overvatn.

Departementet meiner at NVE har bidratt til at samfunnet har blitt betre i stand til å handtere flaum- og skredrisiko.

Reguleringsmyndigheita for energi

Reguleringsmyndigheita for energi (RME) er reguleringsmyndigheit for kraft- og gassmarknadene i Noreg. Oppgåvene og ansvarsområda til RME følger av Prop. 5 L (2017–2018) og Prop. 6 L (2017–2018), jf. Prop. 4 S (2017–2018), og tilhøyrande forskrifter til energilova og naturgasslova.

RME har ansvar for tilsyn med dei nasjonale marknadene for elektrisitet og naturgass, for utvikling og oppfølging av regelverk for marknadene og for samarbeid med andre norske myndigheiter, reguleringsmyndigheitene i andre land og internasjonale organisasjonar. Dette skjer i tråd med EØS-rettslege forpliktingar.

RME er organisert som ei eiga og uavhengig eining innanfor NVEs organisasjon og har eit eige budsjett som Stortinget fastset gjennom løytingsvedtak, jf. kap. 1820, post 26 Reguleringsmyndigheita for energi.

Mål

Hovudmålet til RME er å fremme ein samfunnsøkonomisk effektiv kraftmarknad og eit velfungerande kraftsystem. For å oppnå hovudmålet skal RME ha god oversikt over utviklingstrekk i det europeiske energisystemet, energipolitikken og energimarknadsregelverket i EU og korleis dette påverkar den norske energimarknaden.

Gjennom å utvikle og handheve reguleringa skal RME ha tilsyn med elektrisitetsmarknadene og bidra til effektive marknader, bidra til effektiv drift, utnytting og utvikling av kraftnettet og følge opp Statnett som systemansvarleg.

RME skal også bidra til å sikre at innanlands distribusjonsnett for naturgass blir drifta på ein samfunnsmessig rasjonell måte.

Resultat 2025

Det norske kraftsystemet er tett integrert med Norden og Europa, og ein meir integrert kraftsektor i Norden og Europa gjer at det trengst meir harmoniserte regelverk og metodar. I 2025 har RME arbeidd aktivt med å påverke utviklinga av regelverk for å vareta norske interesser. I denne sammenhengen har dei sett inn tiltak for meir effektiv drift og utvikling av kraftsystemet. I 2025 har RME prioritert tilsynsaktivitet på utvalde område og brukt reaksjonar og sanksjonar for å sikre at aktørane i kraftsystemet følger reglane.

RME har arbeidd med å implementere kommisjonsforordningane med tilhøyrande vilkår og metodar (forordninga om kapasitetstildeling og handtering av flaskehalsar (CACM), forordninga om kapasitetsfastsetting (FCA), forordninga om systemdrift (SOG) og forordninga om balansering av kraftsystemet (EB)). Arbeidet med forordningane inneber at systemansvarlege og kraftbørsar har utvikla rundt 75 metodeforslag som er relevante for Noreg. Ved utgangen av 2025 var 65 av desse godkjende.

RME sendte i oktober 2025 ei tilråding til Energidepartementet om utgreiing av betaling for kostnader i tilknytingsprosessen og justering av regelverket for anleggsbidrag.

Dei siste åra er det vedtatt fleire tiltak for å styrke reguleringa i sluttbrukarmarknaden. Ei viktig oppgåve for RME har vore å følge opp både nytt og eksisterande regelverk. Nye krav til sik-

kert samtykke ved leverandørskifte og overtaking av anlegg tok til å gjelde 1. juni 2025, og RME starta hausten 2025 eit tilsyn for å kontrollere at leverandørane følger desse krava.

Statnett og dei andre nordiske systemansvarlege arbeider med å modernisere systemdrifta. Dette inkluderer ein ny balanseringsmodell med automatisering, finare tidsoppløysing og nye marknader for balansekapasitet. RME har i 2025 følgd dette arbeidet tett saman med dei andre nordiske reguleringsmyndighetene.

RME har i 2025 vidareført arbeidet med å bygge opp kompetanse på kapasitetsberekning og nettmodellar for å følge opp den systemansvarlege og sikre effektiv marknadsovervaking. Hausten 2024 påla RME Statnett å implementere 15 minutts balanseavrekning innan 11. mars 2025, med varsel om tvangsmulkt. Implementeringa blei gjennomført 19. mars 2025. RME har også godkjent fleire oppdateringar i Statnetts retningslinjer for systemansvaret.

RME administrerer straumstønadsordninga og Noregspris på straum som blei innførte 1. oktober 2025. I 2025 utbetalte RME 4,38 milliardar kroner i straumstønad, og sidan desember 2021 er det totalt utbetalt 50,88 milliardar kroner. Under ordninga med Noregspris blei det utbetalt 1,46 milliardar kroner i 2025.

RME har i 2025 forvalta tilskotsordning til utjamning av overføringstariffar. Til saman har seks nettselskap i 2025 fått ei samla tariffstøtte på 18 millionar kroner, og 33 082 kundar har fått redusert nettleiga si med mellom 1,3 og 6,4 øre per kWh. Ordninga blei avslutta i 2025.

RME har over tid arbeidd for å få til betre digital samhandling mellom nettselskapa. RME følger arbeidet til nettselskapa tett og bidrar strategisk og koordinerande i digitaliseringsforumet med NVE, Statnett, Elhub og ElBits, som er felles innovasjons- og digitaliseringspartner for nettselskapa.

RME forvaltar og administrerer den mellombelse ordninga der Statnett overfører delar av flaskehalsinntektene til underliggende nettselskap. I 2025 vedtok RME at Statnett skal betale totalt 1,3 milliardar kroner til underliggende nettselskap.

RME har utført fleire oppdrag frå departementet gjennom 2025. Det har mellom anna vore oppdrag knytte til Noregspris og ei delingsordning tilpassa næringsområde.

Kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter	958 822	1 031 800	1 111 500
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	100 125	110 500	148 500
22	Flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 45 og 60</i>	288 689	383 000	441 000
23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	57 453	60 000	60 000
25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, <i>kan overførast, kan nyttast under post 61</i>	48 954	150 000	135 000
26	Reguleringsmyndigheita for energi	97 148	96 300	101 600
45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast under post 22</i>	25 174	39 000	39 000
60	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under post 22</i>	45 072	210 000	150 000
61	Tilskot til krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, <i>kan nyttast under post 25</i>	85 567		
62	Fordeling av inntekt frå avgift på vindkraft	332 900	360 000	390 000
72	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 22 og 60</i>	1 000		
73	Tilskot til utjamning av overføringstariffar	18 000		
74	Tilskot til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overførast</i>	9 100	9 100	10 000
75	Straumstønadsordning, <i>overslagsløyving</i>	4 383 653	1 900 000	3 500 000
76	Straumstønad for nærvarme, <i>kan overførast</i>	1 067	4 500	
77	Noregspris for straum, <i>overslagsløyving</i>	1 456 357	9 100 000	12 000 000
78	Noregspris for fjernvarme, <i>overslagsløyving</i>	78 568	500 000	760 000
79	Straumstønad for fjernvarme, <i>overslagsløyving</i>	7 301	35 000	100 000
Sum kap. 1820		7 994 950	13 989 200	18 946 600

Om 2026

Ved stortingsvedtak 19. juni 2026 blei post 62 redusert med 28,2 millionar kroner, medan post 75 auka med 2 950 millionar kroner, post 77 med 6 300 millionar kroner, post 78 med 600 millionar kroner og post 79 med 140 millionar kroner, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026).

Post 01 Driftsutgifter

Departementet foreslår å løyve 1 111,5 millionar kroner til lønnsutgifter og andre driftsutgifter, der lønnsrelaterte utgifter utgjør om lag 77 prosent.

I tillegg til pris- og lønnsjustering heng auken frå saldert budsjett 2026 saman med auka saksbehandlingsskapasitet til fleire prioriterte satsingar:

- konsesjonsbehandling og behandling av detaljplanar for kraftproduksjon og straumnett, jf. til-

takspakka til regjeringa for raskare utbygging av kraftproduksjon og straumnett og kap. 5582, post 72

- eit felles digitaliseringsprosjekt med RME for digital samhandling med kraftbransjen og digitalisering av løysingar for den økonomiske reguleringa, jf. kap. 1820, post 21 og 26
- flaum- og skredførebygging for å betre kunnskapsgrunnlaget og auke gjennomførings- takten for store komplekse sikringstiltak i tettstader, fordelt på både kartlegging og sikring

Vidare er det foreslått å flytte 27,2 millionar kroner frå kap. 1820, post 22, knytt til overføring av 16 årsverk frå Noregs geologiske undersøking (NGU) til NVE innanfor skredkartlegging. Frå 2027 tar NVE over oppgåver innan skredkartlegging som tidlegare blei utførte av NGU og var dekte av løyvinga under kap. 1820, post 22.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 148,5 millionar kroner og ei bestillingsfullmakt på 50 millionar kroner på posten, jf. forslag til vedtak III.

Løyvinga dekker vidareutvikling av IKT-systema til NVE gjennom digitaliseringsprogrammet. Dette gjeld mellom anna effektivisering av saksbehandlinga av konsesjonar og detaljplanar, tilsynsprosessar og innrapportering, mellom anna gjennom bruk av generativ og agentbasert kunstig intelligens (KI). Det blir vist til omtale av KI i Prop. 1 S (2026–2027) for Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet. Løyvinga dekker også fellesprosjektet med RME for digital samhandling med kraftbransjen og økonomisk regulering, jf. kap. 1820, post 01 og 26.

Posten dekker i tillegg samarbeidsprosjekt med utdannings- og forskingsinstitusjonar for å styrke forvaltningskompetansen og dessutan oppgåvene til NVE som sektorvist responsmiljø (SRM) for IKT-sikkerheit i kraftforsyninga, der dei operative tenestene med varsling og handtering av dataangrep er sette ut til cybersikkerheitssenteret til kraftbransjen, KraftCERT.

Auken frå saldert budsjett 2026 heng saman med meir bruk av KI i konsesjonsbehandlinga, fellesprosjekt med RME (jf. kap. 1820, post 01 og 26) og styrking av digitaliseringsprogrammet retta mot tilsynsprosessen for å redusere leietida for konsesjon- og detaljplanfasen og effektivisere saksbehandlinga, jf. kap. 5582, post 72.

Post 22 Flaum- og skredførebygging, kan overførast, kan nyttast under postane 45 og 60

(i 1 000 kr)

Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
Sikrings- og miljøtiltak	174 202	260 000	341 000
Kartlegging av flaum og skred	89 079	100 000	76 000
Fjellskredovervaking	25 408	23 000	24 000
Sum post 22	288 689	383 000	441 000

Departementet foreslår å løyve 441 millionar kroner til sikringstiltak og andre førebyggjande tiltak mot flaum- og skredskadar som blir gjennomførte i regi av NVE. Vidare foreslår departementet ei bestillingsfullmakt på 330 millionar kroner, jf. forslag til vedtak III. Ordinære driftsutgifter blir dekte under post 01. Uteståande forpliktingar ved utgangen av 2025 var om lag 206 millionar kroner.

Auken frå saldert budsjett 2026 kjem av at midlar er flytta frå post 60 for å auke framdrifta i sikringsarbeidet, og styrking av kartlegginga. Auken blir delvis motverka av at oppgåver innan skredkartlegging som NGU tidlegare har utført

og finansiert over post 22, no blir foreslått finansiert over kap. 1820, post 01 (16 årsverk), og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets kap. 905, post 01 (tre årsverk).

Løyvinga fordeler seg på desse tre hovudområda:

Sikrings- og miljøtiltak

Departementet foreslår å sette av 341 millionar kroner til sikrings- og miljøtiltak i regi av NVE.

Sikringstiltak er fysiske tiltak som skal verne eksisterande busetnad mot skredmassar og flaum-

vatn, hindre erosjon eller redusere sannsynet for at det blir utløyst skred. NVE prioriterer dei tiltaka som gir størst samfunnsnytte i form av redusert risiko for flaum- og skredskadar, sett opp mot kostnaden. Alle tiltak som staten bidrar til å realisere, blir vurderte samla med sikte på ei best mogleg nasjonal prioritering innanfor den tilgjengelege budsjetttramma.

Miljøtiltak skal mildne verknadene av fysiske inngrep i vassdrag, som kanalisering og forbyggingar. Eksempel på slike tiltak er å opne stengde sideløp og meandersvingar, etablere vegetasjon, legge ut store steinar for å skape variasjon i elva og tilføre gytegrus.

Bistand kan bli gitt ved at NVE utfører arbeidet på vegner av kommunen, eller ved at kommunen får tilskot og sjølv står for utgreiinga, planlegginga og gjennomføringa, jf. kap. 1820, post 60. Det blir normalt ikkje gitt bistand til å gjennomføre sikringstiltak som kostar mindre enn 10 millionar kroner. NVE kan normalt dekke inntil 90 prosent av kostnadene ved gjennomføring av sikringstiltak, medan kommunen er ansvarleg for dei resterande 10 prosentane, jf. kap. 4820, post 40. Det er fastsett ei øvre grense for distriktsandelen på 40 millionar kroner per tiltak.

Kartlegging av flaum- og skredfare

Departementet foreslår å sette av 76 millionar kroner til kartlegging av flaum- og skredfare. Løyvinga dekker mellom anna utgifter til samarbeid om geografisk informasjon.

Fare- og risikokartlegging gir kunnskap om kva område som er utsette, og kva konsekvensar flaum og skred kan ha. Dette er ein føresetnad for å kunne handtere risikoen systematisk og effektivt. NVE har ansvaret for den statlege kartlegginga, prioritert ut frå eksisterande busetnad med størst risiko og der verknader av klimaendringar er innarbeidde. Statlege infrastruktureigarar har ansvaret for den nødvendige kartlegginga for eigne anlegg. Kommunane har framleis ansvaret for farekartlegging i arealplanlegginga si og beredskap. Bistand kan bli gitt enten ved at NVE utfører kartlegginga for kommunen, eller ved at kommunen får tilskot til å greie ut, planlegge og gjennomføre arbeidet sjølv, jf. kap. 1820, post 60.

Fjellskredovervaking

Departementet foreslår å sette av 24 millionar kroner til drift, utvikling og vedlikehald av anlegg for fjellskredovervaking. NVE overvaker ustabile fjellparti for å kunne varsle beredskapsmyndig-

heitene i god tid slik at befolkninga kan evakuerast før eit eventuelt skred. Overvakingssentera på Stranda i Møre og Romsdal og i Kålfjord i Troms handterer måledataa.

I tillegg til periodisk overvaking av 24 ustabile fjellparti er det kontinuerleg overvaking av ti ustabile fjellparti med høg risiko:

- Møre og Romsdal: Åknes, Hegguraksla og Mannen
- Troms: Jettan, Indre Nordnes og Gámanjunni 3
- Vestland: Joasetbergi, Tussafoten og Stiksmoen
- Innlandet: Skutshorn

Post 23 Oppdrags- og samarbeidsverksemd, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 60 millionar kroner og ei fullmakt til å overskride løyvinga mot tilsvarande meirinntekter under kap. 4820, post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter, jf. forslag til vedtak II.

Løyvinga skal dekke utgifter til hydrologisk oppdragsverksemd og institusjonelle oppdrag, drift av hydrologiske målestasjonar for regulantar og andre kundar og oppdragsforskning og rådgiving i Noreg og utlandet. Vidare skal løyvinga dekke utgifter til ein samarbeidsavtale med Direktoratet for utviklingssamarbeid (Norad) om rådgiving innanfor vassdrags- og energisektoren, der NVE skal bidra til kompetanse- og institusjonsbygging i utvalde samarbeidsland, med særleg vekt på fornybar energi og berekraftig forvaltning av naturressursar.

Post 25 Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, kan overførast, kan nyttast under post 61

Departementet foreslår ei løyving på 135 millionar kroner og ei bestillingsfullmakt på 50 millionar kroner på posten, jf. forslag til vedtak III. Uteståande forpliktingar ved utgangen av 2025 var om lag 22 millionar kroner.

Gjennomføringa av hastetiltak i Nesbyen er budsjettert med 85 millionar kroner i 2027, innanfor ei styringsramme på 460 millionar 2026-kroner og ei kostnadsramme på 640 millionar 2026-kroner, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026). Kostnadsramma er 664 millionar kroner i prisnivå per 1. juli 2027. Sikringsarbeidet er venta å halde fram til 2030.

Grunnløyvinga på 50 millionar kroner skal dekke utgifter til krise- og hastetiltak som oppstår, og som må følgast opp og gjennomførast før Stor-

tinget kan behandle eventuelle forslag om tilleggsløyving og auka bestillingsfullmakt. Bestillingsfullmakta på 50 millionar kroner er sett av til nye tiltak ved framtidige flaum- og skredhendingar. Løyvinga dekker utgifter til

- krisetiltak som NVE gjennomfører på vegner av kommunar, og som er nødvendige for å hindre overhengande fare like før, under og rett etter ei flaum- eller skredhending. Det blir ikkje stilt krav om distriktsandel for krisetiltak.
- hastetiltak som må gjennomførast raskt for å hindre eller redusere ytterlegare skadeutvikling, men der det er tid til planlegging og saksbehandling. Distriktsandelen for hastetiltak er normalt 10 prosent, jf. kap. 4820, post 40.

Løyvinga og bestillingsfullmakta dekker også utbetaling av tilskot som NVE gir tilsegn om, og som blir utgiftsførte under kap. 1820, post 61 Tilskot til krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, jf. stikkordet «kan nyttast under post 61».

Post 26 Reguleringsmyndigheita for energi

Departementet foreslår å løyve 101,6 millionar kroner til lønnsutgifter og andre driftsutgifter, der lønnsrelaterte utgifter utgjer om lag 90 prosent av løyvinga.

I tillegg til lønns- og prisjustering heng auken frå saldert budsjett 2026 saman med større saksbehandlingskapasitet til eit felles digitaliseringsprosjekt med NVE for digital samhandling med kraftbransjen og digitalisering av løysingar for den økonomiske reguleringa, som skal sikre effektiv kontroll med nettselskapa og forenkle rapporteringa for næringslivet, jf. omtale under kap. 1820, post 01 og 21.

Post 45 Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, kan overførast, kan nyttast under post 22

Departementet foreslår å løyve 39 millionar kroner og ei fullmakt til å overskride løyvinga mot tilsvarende meirinntekter under kap. 4820, post 03 Sal av utstyr mv., jf. forslag til vedtak II.

Løyvinga skal dekke utgifter til større investeringar i instrumentering og utstyr til fjellskredovervaking, oppgraderingar og utvikling av det hydrologiske stasjonsnettet, urbanhydrologiske målestasjonar og målestasjonar for jord- og snøskredvarsling.

Post 60 Tilskot til flaum- og skredførebygging, kan overførast, kan nyttast under post 22

Departementet foreslår ei løyving på 150 millionar kroner og ei tilsegnfullmakt på 350 millionar kroner, jf. forslag til vedtak IV.

Mål

Ordninga skal bidra til

- å redusere faren for tap av menneskeliv og førebygge store skadar på miljø og eigedom som følge av flaum og skred
- å betre kunnskapsgrunnlaget om flaum- og skredfare

Målgruppe, tildelingskriterium og oppfølging

Kommunar og Longyearbyen lokalstyre kan søke om tilskot til

- utgreiing, planlegging, prosjektering og gjennomføring av fysiske tiltak for å redusere faren for skadar frå flaum og skred på eksisterande busetnad
- andre typar risikoreduserande tiltak, slik som overvaking og varsling, der det ikkje har gått an å gjennomføre fysiske sikringstiltak av praktiske eller økonomiske årsaker
- kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag, faresonekartlegging av flaum, faresonekartlegging av skred i bratt terreng og detaljutgreiing av kvikkleiresoner
- riving og flytting av fareutsette bueiningar med personopphald i heilt spesielle tilfelle

Søknader skal prioriterast etter samfunnsøkonomiske kriterium, slik at samfunnet får mest mogleg igjen i form av redusert risiko for flaum- og skredskadar. Alle tiltak som staten bidrar til å realisere, skal vurderast samla, med sikte på ei best mogleg nasjonal prioritering innanfor den samla tilgjengelege budsjetttramma.

Ved prioriteringa av søknader skal det leggest vekt på om kommunen har gjort det som blir vurdert som rimeleg for å ta omsyn til kjende farar for flaum og skred, i arealplanlegging og byggesaksbehandling. Der kommunen ikkje har tatt tilstrekkeleg omsyn til kjende farar, kan søknader bli avslått eller kravet om eigenandel aukast. Det same gjeld dersom flaum- eller skredfaren er ei følge av inngrep i terrenget eller andre tiltak som kommunen eller ein annan part har ansvaret for.

Det blir normalt ikkje gitt tilskot til tiltak som kostar mindre enn 1 million kroner. NVE kan nor-

malt gi tilskot på inntil 90 prosent av kostnadene ved eit tiltak. Kommunen er ansvarleg for å dekke dei resterande minimum 10 prosentane. Det er fastsett ei øvre grense for distriktsandelen på 40 millionar kroner per tiltak.

NVE er ansvarleg for oppfølging og kontroll av ordninga. Direktoratet kunngjer ordninga på nettsidene sine.

Resultat 2025

I 2025 blei det utbetalt om lag 45 millionar kroner i tilskot til kommunar til flaum- og skredførebygging, miljøtiltak og kartlegging av kritiske punkt i bekker og bratte vassdrag.

Dei største utbetalingane gjekk til flaum- og skredførebygging i kommunane Lillestrøm, Hå, Lindesnes, Trondheim og Ål. Fleire av utbetalingane var delutbetalingar til tiltak under utføring. Uteståande forpliktingar ved utgangen av 2025 var om lag 334 millionar kroner.

Post 61 Tilskot til krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, kan nyttast under post 25

Departementet foreslår inga løyving under posten. Tilskot blir dekte av løyvinga under kap. 1820, post 25 Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, jf. stikkordet «kan nyttast under post 61». Forskrift om naturfaretilskot er heimla i Stortingets årlege løytingsvedtak under posten.

Mål

Ordninga skal bidra til å redusere faren for tap av menneskeliv og førebygge store skadar på miljø og eigedom som følge av flaum og skred.

Målgruppe, tildelingskriterium og oppfølging

Kommunar og Longyearbyen lokalstyre kan søke om tilskot for å dekke utgifter til

- krisetiltak som er nødvendige for å hindre overhengande fare for eksisterande busetnad rett før, under og etter ei flaum- eller skredhending. Det blir ikkje stilt krav om distriktsandel for krisetiltak.
- hastetiltak som må gjennomførast raskt for å hindre eller redusere ytterlegare skadeutvikling for eksisterande busetnad. Hastetiltak skal planleggast og saksbehandlast som sikringstiltak. Distriktsandelen for hastetiltak er normalt 10 prosent.

Søknader skal prioriterast etter kva samfunnsøkonomisk nytteverdi dei har sett opp mot kostnadene, med mål om å redusere risikoen for liv, helse og vesentlege verdiar for samfunnet etter flaum- og skredhendingar.

Tiltak som staten bidrar til å realisere, skal vurderast med sikte på ei best mogleg nasjonal prioritering innanfor den samla tilgjengelege budsjett-ramma for krise- og hastetiltak. Dersom flaum- eller skredhendingar kjem som følge av inngrep i terrenget eller andre tiltak som kommunen eller ein annan part har ansvar for, kan søknader bli avslått eller kravet om distriktsdel aukast.

NVE er ansvarleg for oppfølging og kontroll av ordninga.

Resultat 2025

I 2025 blei det utbetalt 85,6 millionar kroner i tilskot til krise- og hastetiltak. Tilskota er i hovudsak knytte til krise- og hastetiltak i fylka Innlandet og Buskerud etter ekstremvêret Hans i 2023 og uvêret i september 2024 og tiltak på Vestlandet etter ekstremvêret Jakob i 2024.

Post 62 Fordeling av inntekt frå avgift på vindkraft

Departementet foreslår å løyve 390 millionar kroner til fordeling av inntekter frå avgift på landbasert vindkraft til vertskommunane.

For 2026 er avgiftssatsen 2,42 øre per kWh. Skatteetaten står for innkrevjinga av avgifta frå konsesjonærane. Året etter fordeler NVE inntektene frå fjorårets avgift til vertskommunane. Beløpet som blir fordelt, svarer til løyvinga på denne posten etter at ho er justert i samband med revidert budsjett på bakgrunn av faktisk innbetalt avgift for det førre budsjettåret.

Kriterium for fordeling av avgift og oppfølging

Avgiftsinntektene skal fordelast til vertskommunane året etter at avgifta er kravd inn, i tråd med ein fordelingsnøkkel NVE har utarbeidd. Fordelingsnøkkelen viser kor stor andel av den avgiftspliktige vindkraftproduksjonen som kan tilskrivast kvar av vertskommunane.

Fordelingsnøkkelen er basert på produksjonsdata for vindkraftverk i den enkelte kommunen, slik dei blir rapporterte i Elhub. Dersom eit vindkraftverk har turbinar i fleire kommunar, blir produksjonen fordelt etter ein prosentvis andel av den installerte effekten i dei respektive kommunane, slik det står i den godkjende detaljplanen.

Det er ikkje høve til å klage på korleis inntektene frå vindkraftavgifta blir fordelte til vertskommunane.

Forskottering av inntekt frå avgift på vindkraft

Frå 2027 blir det foreslått ei frivillig ordning for vertskommunane der staten kan forskotere inntekter frå produksjonsavgifta på landbasert vindkraft til vertskommunane frå byggestart og fram til anlegget er sett i full drift. Det årlege forskotet utgjer 50 prosent av venta avgift.

Ordninga skal vere nøytral for staten. Utbetalt forskot blir lagt til ei årleg rente tilsvarende den statlege kalkulasjonsrenta (4,0 prosent, jf. *Rundskriv R-109 Prinsipper og krav ved utarbeidelse av samfunnsøkonomiske analyser*). Forskotet og tilkomne renter blir betalte tilbake ved motrekning med 50 prosent av dei årlege avgiftsinntektene etter at vindkraftverket er i drift. Dersom prosjektet ikkje blir realisert eller forskotet ikkje blir fullt motrekna, pliktar kommunen å betale tilbake restbeløpet etter ein plan NVE har fastsett.

Forskoteringa blir dekt over same posten for utbetaling av inntekt frå avgift på vindkraft og vil seinare bli motrekna ved utbetalinga av inntekter frå produksjonsavgifta under posten. Det blir ikkje endra på korleis avgifta blir rekna ut eller kravd inn. Departementet reknar med at det ikkje blir utbetalt forskot i 2027, og at første utbetalinga tidlegast er aktuell frå 2028. Departementet kjem tilbake med forslag til løyvingsendringar i dei ordinære budsjettprosessane.

Resultat 2025

Produksjonsavgifta i 2024 var 2,3 øre per kWh. Inntektene frå avgifta i 2024 blei førte tilbake til vertskommunane i 2025, der NVE betalte ut 332,9 millionar kroner.

Post 72 Tilskot til flaum- og skredførebygging, kan overførast, kan nyttast under postane 22 og 60

Departementet foreslår inga løyving under posten. NVE gir ikkje lenger tilskot til private eigarar av bustader til å planlegge og gjennomføre flaum- og skredførebygging eller miljøtiltak langs vassdrag.

Resultat 2025

I 2025 fekk Grong kommune utbetalt 1 million kroner til eit miljøtiltak.

Post 74 Tilskot til museums- og kulturminnetiltak, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 10 millionar kroner i tilskot til museums- og kulturminnetiltak. Midlane skal bidra til å sikre og formidle kulturarv knytt til vassdrag, energi og tekniske kulturminne. Tilskot blir finansierte gjennom sektoravgifter, jf. kap. 5582, post 71. NVE er delegert ansvaret for å bidra til bevaring, dokumentasjon og formidling av nasjonal vassdrags- og energihistorie. Tilskot til museums- og kulturminnetiltak varetar mellom anna sektoransvaret innanfor vassdrags- og energisektoren og er forankra i det generelle sektorprinsippet i miljø- og kulturminnepolitikken.

Telemarkskanalen

Departementet foreslår eit tilskot på 5 millionar kroner til å rehabilitere og halde dei vassdrags-tekniske anlegga i Telemarkskanalen ved like. Tilskotet skal sikre at anlegga er i samsvar med retningslinjene frå NVE for tilsyn og revurdering av vassdragsanlegg, damsikkerheitsforskrifta og vassressurslova.

Resultat 2025

Det blei utbetalt 5 millionar kroner til rehabilitering og vedlikehald av dei vassdragstekniske anlegga.

Kraftmuseet

Departementet foreslår eit tilskot på 2,75 millionar kroner til Kraftmuseet i Ullensvang kommune. Tilskotet skal dekke lønns- og prosjektkostnader til eitt årsverk ved museet og kostnader til vedlikehald av det freda kraftanlegget Tysso I. Tilskotet skal bidra til å formidle og dokumentere historia om vatn og energi med hovudvekt på vasskraft, kraftoverføring, flaum, konsekvensar av inngrep og dessutan miljøtiltak og vern av vassdrag. Midlane skal også nyttast til å drifte og vidareutvikle nettstaden kraftlandet.no, ein felles nettstad for museumssamarbeidet som dokumenterer og formidlar vassdrags- og energihistoria. I tillegg skal det utviklast og arrangerast ulike aktivitetar for undervisningssektoren.

Resultat 2025

Det blei utbetalt 1,8 millionar kroner til dokumentasjon og formidling ved Kraftmuseet, i tillegg til

0,5 millionar kroner til det fredda kraftanlegget Tysso I. Museet har også i 2025 bidratt til å bevare og formidle norsk vassdrags- og energihistorie.

Anno Norsk skogmuseum

Departementet foreslår eit tilskot på 2,25 millionar kroner til Anno Norsk skogmuseum i Elverum kommune. Tilskotet skal dekke lønns- og prosjektkostnader til eitt årsverk ved museet og bidra til formidling og dokumentasjon av historier om vatn og energi med hovudvekt på vasskraft, kraftoverføring, flaum, konsekvensar av inngrep og i tillegg miljøtiltak og vern av vassdrag. Midlane skal også nyttast til å drifte og vidareutvikle nettstaden kraftlandet.no og til å utvikle og gjennomføre aktivitetar for undervisningssektoren.

Resultat 2025

Det blei utbetalt 1,8 millionar kroner til dokumentasjon og formidling ved Anno Norsk skogmuseum. Museet har også i 2025 bidratt til å bevare og formidle norsk vassdrags- og energihistorie.

Post 75 Straumstønadsordning, overslagsløyving

Departementet foreslår å løyve 3 500 millionar kroner til straumstønadsordninga og at terskelverdien blir prisjustert frå 77 til 79 øre per kWh frå og med 1. januar 2027. Løyvinga er basert på kraftprisar frå terminmarknaden i slutten av juli 2026 og skal dekke utbetaling av straumstønad i perioden frå desember 2026 til november 2027. Stønad for straumforbruk i desember 2027 blir utbetalt i januar 2028.

Det er stor uvisse knytt til kostnadsoverslaget for straumstønadsordninga. Utgiftene til staten vil avhenge av kor mange som beheld straumstønadsordninga, og korleis kraftprisane og straumforbruket utviklar seg. I kostnadsoverslaget for 2027 er det på usikkert grunnlag brukt som vilkår at 30 prosent av bustadene i det sørlege Noreg (NO1, NO2 og NO5) og 75 prosent av bustadene i Midt-Noreg (NO3) beheld straumstønadsordninga. I Nord-Noreg (NO4) er det lagt til grunn at alle framleis vil behalde straumstønadsordninga.

Mål og målgruppe

Ordninga skal bidra til å redusere utgiftene til straumforbruk i den månadlege straumrekninga for private hushald dersom kraftprisen overstig

ein fastsett terskelverdi. Ordninga omfattar også fellesmålt hushaldsforbruk i bustadselskap som burettslag, bustadsameige og bustadaksjeselskap og dessutan hushald med fritidsbustad som fast bustad og hushald som er knytte til gards- og grendeverk med private straumnett. Ordninga gjeld ikkje fritidsbustader som ikkje er fast bustad, og heller ikkje næringsverksemd.

Det blir ikkje kravd søknad frå hushalda. Stønaden blir utbetalt gjennom eit fråtrekk på nettleiga.

Tildelingskriterium og oppfølging

Stønadsordninga er basert på spotprisen time for time i det prisområdet hushaldet høyrer til. Stønaden trer inn dersom spotprisen i det aktuelle prisområdet overstig ein fastsett terskelverdi. Frå og med 1. januar 2027 er terskelverdien sett til 79 øre per kWh. Stønadsgraden over terskelverdien er 90 prosent, og det blir gitt stønad for dei timane der spotprisen overstig terskelverdien.

Det blir ikkje gitt stønad til forbruk over 5 000 kWh per månad per målepunkt.

For fellesmålt hushaldsforbruk i bustadselskap blir det ikkje gitt stønad til forbruk som overstig 5 000 kWh per månad per bueining. Bustadselskapa skal rapportere overskriding av forbrukstaket til nettselskapet sitt. Dersom eit bustadselskap har eit visst innslag av anna forbruk enn hushaldsforbruk, skal det rapportere dette også.

I juni 2025 vedtok Stortinget at straumstønadsordninga skal vare ut 2029. RME forvaltar ordninga og har ansvar for tildelinga av stønad via det enkelte nettselskapet og for å følge opp og føre tilsyn med ordninga, inkludert opplegg for kontroll.

Stønadssatsen blir berekna automatisk i systema til nettselskapa time for time. Nettselskapa bereknar stønaden for kvar av nettkundane med rett til stønad på grunnlag av stønadssatsen og timesforbruket. RME skal også berekne og offentliggjere stønadssatsane for kvar time, slik at forbrukarane skal kunne rekne på stønadsbeløpet dei har fått utbetalt.

Stønaden blir utbetalt som frådrag på fakturaen for nettleiga. Dersom stønadsbeløpet overstig nettleiga, blir det overskytande beløpet utbetalt til kundar som ikkje har gjennomfakturering (felles faktura for nettleige og straum). For kundar med gjennomfakturering blir stønaden trekt frå det samla beløpet på fakturaen frå straumleverandøren. Dette skjer ved at nettselskapet kompenserer straumleverandøren gjennom ein etablert og automatisert oppgjersmetode.

Resultat 2025

I 2025 blei det utbetalt i underkant av 4 384 millionar kroner i straumstønad til hushalda. Stønaden var størst for forbruket i februar 2025 (utbetalt i mars).

Som følge av mellom anna prisforskjellane mellom nord og sør gjennom 2025, med høgare prisar i Sør-Noreg enn i Midt- og Nord-Noreg, fekk hushalda i dei tre sørlege prisområda (NO1, NO2 og NO5) mest straumstønad i 2025. Blant dei sørlege prisområda fekk hushalda i Sør-Noreg (NO2) mest stønad i snitt gjennom året, med om lag 3 200 kroner per husstand. På Austlandet (NO1) og Vestlandet (NO5) fekk kvart hushald høvesvis om lag 2 100 kroner og 1 300 kroner i stønad.

Straumstønadsordninga og Noregspris bidrog samla sett til å redusere sluttbrukarprisen (kraftpris og nettleige inkl. avgifter) med om lag 12 prosent, frå 141,7 øre per kWh til 125,1 øre per kWh.

Sluttbrukarprisen og stønadsbeløpet til kvart av hushalda avhang mellom anna av kraftprisen og straumforbruket til hushalda for kvar enkelt time. Sluttbrukarprisen kom også an på kva nettselskap og straumavtale den enkelte hadde.

Post 76 Straumstønad for nærvarme, kan overførast

Departementet foreslår ikkje ny løyving til ordninga for 2027. Straumstønadsordninga for nærvarme blir avvikla frå og med 2027. Dersom nærvarmeleverandøren legg til rette for det, kan nærvarmekundar delta i Noregspris for fjernvarme eller få straumstønad for fjernvarme, jf. kap. 1820, post 78 og 79. Tilskot som gjeld forbruk i 2026, blir dekte av overført ubrukt løyving frå 2026 for å dekke eventuelle utbetalingar i 2027.

Resultat 2025

Samla stønad til hushaldskundar av nærvarme-anlegg basert på straum var om lag 1,55 millionar kroner for 2025. Det blei utbetalt totalt om lag 1,1 millionar kroner i stønad i 2025. Stønad for fjerde kvartal ble utbetalt i 2026. Stønadsordninga har bidratt til å redusere energikostnadene for hushalda. Til saman har 3 665 hushald fått stønad gjennom ordninga. Sidan 1. oktober 2025 har 2 570 av desse ifølge NVE gått over til Noregspris-ordninga for fjernvarme.

Post 77 Noregspris for straum, overslagsløyving

Noregspris gir bustader og fritidsbustader høve til å velje ein fast og føreseieleg pris på straum. Tryggleik for straumutgiftene er viktig i ein periode med store svingingar i kraftprisane og tidvis svært høge prisar i energimarknadene. Noregspris er eit alternativ til straumstønadsordninga for hushalda.

Departementet foreslår å løyve 12 000 millionar kroner til ein Noregspris på 45 øre per kWh eksklusive avgifter i 2027 (referanseprisen), jf. boks 4.3. Løyvinga er basert på kraftprisar frå terminmarknaden i slutten av juli 2026 og skal dekke utbetaling av prissikringsbeløp i perioden frå desember 2026 til november 2027. Prissikringsbeløpa vil bli netto avrekna per måned. På månadsbasis er det rekna med utbetalingar på om lag 12 150 millionar kroner totalt og innbetalingar på om lag 150 millionar kroner totalt i brutto prissikring. Som følge av dette blir det foreslått ei fullmakt til å nettoføre ut- og innbetalingar av prissikringsbeløp som følger av månadleg avrekning på budsjettposten, jf. forslag til vedtak V. Fullmakta skal sikre at månadlege avrekningar mellom staten og kundane kan først netto i statsrekneskapen i tråd med oppgjørsordninga departementet har fastsett. Det er stor uvisse knytt til kostnadsoverslaget for Noregspris for straum. Utgiftene og inntektene til staten vil avhenge av kor mange som vel Noregspris, og utviklinga i kraftprisar og straumforbruk. I kostnadsoverslaget for 2027 er det, på usikkert grunnlag, brukt som vilkår at 70 prosent av bustadene i sørlege Noreg (NO1, NO2 og NO5) og 25 prosent av bustadene i Midt-Noreg (NO3) inngår avtale om Noregspris for straum. For fritidsbustader er det føresett at 80 prosent av fritidsbustadene i sørlege Noreg og 35 prosent i Midt-Noreg inngår avtale om Noregspris. For Nord-Noreg (NO4) er det føresett at ingen bustader eller fritidsbustader vil velje Noregspris.

Mål og målgruppe

Ordninga skal gi norske hushald tryggleik for føreseielege straumutgifter i ei tid med store svingingar og tidvis svært høge prisar. Noregspris er ei valfri, statleg finansiert ordning der straumprisen til hushalda blir avrekna mot ein fast referansepris per kilowatttime.

Ordninga omfattar både bustader og fritidsbustader og gjeld også fellesmålt hushalds- og fritidsbustadsforbruk i bustadselskap som buretts-

Boks 4.3 Prisfastsetting av Noregspris

I lov om Noregspris og strømsønad til husholdningar går det fram at departementet kvart år skal fastsette ein referansepris for Noregsprisordninga for året som kjem i forskrift. Referanseprisen skal fastsettast med utgangspunkt i dei venta kraftprisane framover, samtidig som ho skal bidra til meir føreseielege og stabile utgifter med utgangspunkt i den faktiske historiske kraftprisutviklinga. Regjeringa foreslår at Noregsprisen på straum og fjernvarme i 2027 blir fastsett til 45 øre per kWh eksklusive avgifter.

I perioden frå 2010 til midten av 2021 var gjennomsnittsprisen på straum for Noreg samla sett om lag 40 øre per kWh. Frå andre halvår 2021, gjennom 2022 og inn i 2023 oppstod ein ny situasjon med eit høgare prisnivå i det sørlege Noreg og store prisforskjellar mellom dei sørlege og nordlege delane av landet. Den viktigaste forklaringa var energiknappheita som oppstod i Europa som følge av Russlands angrep på Ukraina, samtidig med den pågåande energiomstillinga i Europa. Fram mot utgangen av 2024 fall kraftprisane gradvis. Sjølv om gjennomsnittsprisane gjekk ned, var kraftmarknaden framleis prega av eit meir volatilt prisbilette og til tider svært høge prisar i dei sørlege delane av landet. Da Noregspris ble lansert i januar 2025 var terminprisane for dei kommande to åra om lag 40 øre per kWh samla sett for Noreg.

I tida etter innføringa av Noregspris har marknadsprisane på kraft auka og blitt høgare enn det som blei lagt til grunn da ordninga blei etablert. I 2026 har kraftprisane vore prega av auka uro i energimarknadene som følge av krigen i Midtausten og ein situasjon med mindre vatn i kraftmagasina enn normalt. Samtidig er det framleis store prisforskjellar mellom dei ulike prisområda for kraft. I første halvår 2026 var gjennomsnittsprisen i Sør-Noreg (NO2) om lag 112 øre per kWh. I Nord-Noreg (NO4) var gjennomsnittsprisen om lag 46 øre per kWh i same periode.

Utviklinga i 2026 illustrerer at kraftprisen kan variere mykje på kort tid, og viser behovet for ei ordning som gir meir føreseielege utgifter. Også utviklinga i kraftprisane i åra som kjem er

usikker. Per juli 2026 var den gjennomsnittlege uvekta terminprisen for ulike bodområde for straum i Noreg 63 øre per kWh i 2027. Den gjennomsnittlege uvekta terminprisen for ulike bodområde i Noreg dei neste tre åra er i overkant av 55 øre per kWh.

Regjeringa meiner at det bør vere ein rimeleg balanse mellom vektlegginga av historiske prisar og prisbiletet framover når Noregsprisen for det enkelte året blir fastsett. På den måten vil ordninga både ta omsyn til kraftsituasjonen og gi føreseielege utgifter for norske hushald.

Forslaget til Noregspris for 2027 er fastsett med utgangspunkt i dei historiske kraftprisane slik dei var før energikrisa. Samtidig har kraftprisane blitt høgare enn det som blei lagt til grunn da forslaget om Noregspris blei lagt fram, og prisbiletet framover tilseier at dette også vil vere situasjonen i 2027. På dette grunnlaget legg regjeringa til grunn at Noregsprisen for 2027 bør aukast noko meir enn den generelle prisveksten. Omsynet til at hushalda over tid skal ha moglegheit til meir stabile utgifter, tilseier samtidig at endringane i Noregsprisen ikkje bør vere for store. Regjeringa meiner at ei endring i Noregsprisen på 5 øre per kWh varetar dette. Ei maksimal årleg endring på 5 øre er på nivå med ei typisk årleg historisk prisendring i åra før energikrisa. Noregsprisen har ein varigheit på 12 månader og fastsettast årleg i samband med statsbudsjettet.

Ein Noregspris på 45 øre per kWh eksklusive avgifter i 2027 sikrar framleis føreseielege utgifter for hushalda i ein situasjon med høgare og meir volatile kraftprisar. Med marknaden sine anslag for kraftprisane neste år er det rekna ut at eit hushald med eit forbruk på 16 000 kWh i Sør-Noreg (NO2) kan spare om lag 8 700 kroner i 2027 med ein Noregspris på 45 øre per kWh eksklusive avgifter. Per 22. september er det utbetalt i overkant av 17 milliardar kroner til hushald som har valt Noregspris for straum sidan ordninga blei innført i oktober 2025. I same perioden er det utbetalt i overkant av 4 milliardar kroner gjennom straumstønadsordninga for straum.

lag, bustadsameige og bustadaksjeselskap. I tillegg omfattar ordninga bustader og fritidsbustader som er knytte til gards- og grendeverk med private straumnett. Ordninga gjeld ikkje næringsverksemd.

Tildelingskriterium og oppfølging

Hushalda kan bestille Noregspris for bustadene og fritidsbustadene sine. Hushald som ikkje vel Noregspris for bustaden sin, er omfatta av straumstønadsordninga.

Når spotprisen i prisområdet til hushaldet er høgare enn referanseprisen, får hushaldet ein stønad frå staten tilsvarende differansen mellom spotpris og referansepris. Når spotprisen er lågare enn referanseprisen, må hushaldet betale differansen mellom spotpris og referansepris. Berekningane skjer time for time og blir multipliserte med forbruket i den enkelte timen. Summen av dette kan innebere både ut- og innbetalingar mellom staten og hushaldet. Beløpet blir omtalt som eit prissikringsbeløp.

Prissikringsbeløpet blir utbetalt eller innbetalt månadleg. Desse transaksjonane skjer etterskotsvis, basert på forbruket den føregåande månaden. Nettselskapet bereknar beløpet, som enten blir trekt frå eller lagt til på nettleiga til hushaldet. Dersom prissikringsbeløpet overstig nettleiga, blir det overskytande beløpet utbetalt til kundar som ikkje har gjennomfakturering, det vil seie felles faktura for nettleige og straum. For kundar med gjennomfakturering blir prissikringsbeløpet trekt frå det samla beløpet på fakturaen frå straumleverandøren.

Etter avrekning vil hushaldet stå overfor ein fast pris per kilowatttime. Nettleige, avgifter og påslag frå kraftleverandøren kjem i tillegg.

Noregspris omfattar dei første 5 000 kWh med straumforbruk per månad per målepunkt for bustader og tilsvarende dei første 1 000 kWh for fritidsbustader. For straumforbruk som er registrert på målepunktet for eit bustadselskap, gjeld Noregspris for inntil 5 000 kWh per månad per bueining og inntil 1 000 kWh per månad per fritidsbustad.

Hushalda kan bestille Noregspris for bustadene og/eller fritidsbustadene sine for inntil eitt kalenderår om gongen. Når eit målepunkt er knytt til Noregspris, blir det bunde til ordninga ut kalenderåret.

RME forvaltar ordninga og er ansvarleg for inn- og utbetalinga av prissikringsbeløp via det enkelte nettselskapet og for tilsyn og kontroll med ordninga.

Resultat 2025

Noregspris blei innført frå oktober 2025. I 2025 blei det utbetalt i overkant av 1 456 millionar kroner i Noregspris til hushalda og fritidsbustader. Utbetalinga var størst for forbruk i november 2025 (utbetalt i desember). Som følge av ein høgare deltakarandel, og høgare prisar i dei tre sørlege prisområda (NO1, NO2 og NO5) enn i Midt- og Nord-Noreg (NO3 og NO4), var det dei tre sørlege prisområda som fekk mest utbetalt i 2025. Blant dei sørlege prisområda fekk hushalda i Sør-Noreg (NO2) mest stønad i snitt gjennom året, med om lag 1 200 kroner per husstand. På Austlandet (NO1) og Vestlandet (NO5) fekk kvar hushald høvesvis om lag 1 100 kroner og 900 kroner.

Straumstønadsordninga og Noregspris bidrog samla sett til å redusere sluttbrukarprisen (kraftpris og nettleige inkludert avgifter) med om lag 12 prosent, frå 141,7 øre/kWh til 125,1 øre/kWh.

Sluttbrukarprisen og stønadsbeløpet til kvart av hushalda avhang mellom anna av kraftprisen og straumforbruket til hushalda for kvar enkelt time. Sluttbrukarprisen kom også an på kva nettselskap og straumavtale den enkelte hadde.

Post 78 Noregspris for fjernvarme, overslagsløyving

Departementet foreslår å løyve 760 millionar kroner til ein Noregspris for fjernvarme på 45 øre per kWh eksklusive avgift i 2027 (referanseprisen), jf. boks 4.3 Prisfastsetting av Noregspris.

Mål og målgruppe

Ordninga skal bidra til å gi føreseielege utgifter til oppvarming for hushaldskundar av fjernvarmeanlegg. Noregspris for fjernvarme har om lag same innretning som Noregspris for straum, jf. post 77 Noregspris for straum. Det er ei valfri, statleg finansiert ordning der hushalda blir avrekna mot ein fast referansepris per kilowatttime. Ordninga omfattar bustader og fritidsbustader og gjeld også fellesmålt hushalds- og fritidsbustadsforbruk i bustadselskap som burettslag, bustadsameige og bustadaksjeselskap. Noregspris for fjernvarme gjeld ikkje for næringsverksemd. Fjernvarmeselskapet reknar ut prissikringsbeløpet og betaler det, eller krev det inn, gjennom fakturaen for levert fjernvarme.

Hushaldskundar av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energilova har rett til Noregspris. Fjernvarmeanlegg utan konsesjon, såkalla nærvarmeselskap, kan tilby Noregspris til kundane sine dersom selskapa registrerer seg hos NVE.

Når dei har registrert seg, kan nærvarmeselskapa vidareformidle prissikringsbeløp til kundane sine på lik linje med fjernvarmeselskap med konsesjon.

Tildelingskriterium og oppfølging

Hushald kan bestille Noregspris for fjernvarme for bustadene og fritidsbustadene sine. Hushald som ikkje vel Noregspris for bustaden sin, er omfatta av straumstønadsordninga for fjernvarme, jf. post 79 Straumstønad for fjernvarme.

Når den uvekta gjennomsnittlege månadlege spotprisen i prisområdet til hushaldet er høgare enn referanseprisen, får hushaldet ein stønad frå staten tilsvarende differansen mellom spotpris og referansepris. Når den gjennomsnittlege månadlege spotprisen er lågare enn referanseprisen, må hushaldet betale inn differansen mellom referansepris og spotpris. Denne spotprisen blir berekna månadleg og blir multiplisert med forbruket den aktuelle månaden. Det kan innebære både ut- og innbetalingar mellom staten og hushaldet. Beløpet blir omtalt som eit prissikringsbeløp.

Prissikringsbeløpet blir utbetalt eller skal innbetalast månadleg. Fjernvarmeselskapet bereknar og betaler ut, eller krev inn, prissikringsbeløp gjennom fakturaen for levert fjernvarme. Inn- og utbetalingar til og frå hushalda skjer etterskotsvis, basert på forbruket den føregåande månaden. Enova betaler ut eller krev inn prissikringsbeløpet frå fjernvarmeselskapa. Prissikringsbeløpet vil variere med forbruket og utviklinga i spotprisen.

Prisen frå fjernvarmeselskapet til kundane skal dekke kostnader knytte til både varmelevering og distribusjon (rørnett). Dette skil seg frå levering av straum, der nettleiga dekker distribusjonen.

Noregspris omfattar opptil 4 500 kWh fjernvarmeforbruk per månad per energimålar for bustader og tilsvarende opptil 1 000 kWh for fritidsbustader. For fjernvarmeforbruk registrert på energimålaren til eit bustadselskap gjeld Noregspris opptil 4 500 kWh per månad per bueining og opptil 1 000 kWh per månad per fritidsbustad i bustadselskapet. Bustadselskapa skal rapportere overskriding av forbrukstaket til fjernvarmeselskapet sitt. Dersom dei har eit visst innslag av anna forbruk enn hushaldsforbruk, skal dei rapportere dette også.

Hushalda kan bestille Noregspris for bustadene og/eller fritidsbustadene sine for inntil eitt kalenderår om gongen. Når ein energimålar er knytt til Noregspris, blir han bunden til ordninga ut kalenderåret.

Enova er ansvarleg for inn- og utbetaling av prissikringsbeløp via det enkelte fjernvarmeselskapet. NVE har ansvar for tilsyn og kontroll med ordninga.

Resultat 2025

Noregspris blei innført frå oktober 2025. I 2025 blei det utbetalt i underkant av 78,6 millionar i Noregspris for fjernvarme.

Utbetalinga var størst for forbruk i november 2025 (utbetalt i desember). Som følge av ein høgare deltakarandel og høgare prisar i dei tre sørlege prisområda (NO1, NO2 og NO5) enn i Midt- og Nord-Noreg, var det dei tre sørlege prisområda som fekk mest utbetalt i 2025. Blant dei sørlege prisområda fekk hushalda på Austlandet (NO1) mest stønad i 2025, og desse utgjer også største delen av fjernvarmekundane i Noreg.

For oktober og november sparte kvart av hushalda i snitt respektivt om lag 140 kroner og 450 kroner gjennom Noregspris for fjernvarme.

Post 79 Straumstønad for fjernvarme, overslagsløyving

Departementet foreslår å løyve 100 millionar kroner til straumstønadsordninga for fjernvarme og at terskelverdien blir prisjustert frå 77 til 79 øre/kWh frå og med 1. januar 2027. Løyvinga er basert på straumprisar frå terminmarknaden i slutten av juli 2026 og skal dekke utbetaling av straumstønad i perioden frå desember 2026 til november 2027. Stønad for straumforbruk i desember 2027 blir utbetalt i januar 2028.

Det er stor uvisse knytt til kostnadsoverslaget for straumstønadsordninga. Utgiftene til staten vil avhenge av kor mange som beheld straumstønadsordninga, og utviklinga i straumprisar og straumforbruk. I kostnadsoverslaget for 2027 er det på usikkert grunnlag brukt som vilkår at 25 prosent av bustadene på Austlandet (NO1), 10 prosent av bustadene i Sør-Noreg (NO2), 75 prosent av bustadene i Midt-Noreg (NO3) og 45 prosent av bustadene på Vestlandet (NO5) beheld straumstønadsordninga. I Nord-Noreg er det lagt til grunn at alle vil bli omfatta av straumstønadsordninga.

Mål og målgruppe

Ordninga skal bidra til å redusere utgiftene til fjernvarmeforbruk på den månadlege fjernvarmekninga for private hushald dersom straumprisen overstig ein fastsett terskelverdi. Ordninga omfattar også fellesmålt hushaldsforbruk i bustad-

selskap som burettslag, bustadsameige og bustad-aksjeselskap og dessutan hushald som nyttar fritidsbustad som fast bustad. Ordninga gjeld ikkje fritidsbustader som ikkje er fast bustad, og heller ikkje næringsverksemd.

Hushaldskundar av fjernvarmeanlegg med konsesjon etter energilova har rett til stønad etter ordninga. Det blir ikkje kravd søknad frå hushalda. Stønaden blir utbetalt gjennom eit fråtrekk på fjernvarmerekninga.

Fjernvarmeanlegg utan konsesjon, såkalla nærvarmeselskap, kan tilby straumstønad til kundane sine dersom selskapa registrerer seg hos NVE. Når dei har registrert seg, skal nærvarmeselskapa vidareformidle straumstønad til kundane sine på lik linje med fjernvarmeselskap med konsesjon.

Tildelingskriterium og oppfølging

Stønadsordninga er basert på uvekta månadleg gjennomsnittleg straumpris i det prisområdet hushaldet høyrer til. Stønaden trer inn dersom denne prisen overstig ein fastsett terskelverdi. Frå og med 1. januar 2027 er terskelverdien sett til 79 øre per kWh. Stønadsgraden over terskelverdien er 90 prosent.

Det blir ikkje gitt stønad til forbruk over 4 500 kWh per månad per energimålar. For fellesmålt hushaldsforbruk i bustadselskap blir det ikkje gitt stønad til forbruk som overstig 4 500 kWh per månad per buening. Bustadselskapa skal rapportere overskriding av forbrukstaket til fjernvarmeselskapet sitt. Dersom dei har eit visst innslag av

anna forbruk enn hushaldsforbruk, skal dei rapportere dette også.

I juni 2025 vedtok Stortinget at straumstønadsordninga for fjernvarme skal vare ut 2029.

Enova er ansvarleg for utbetalinga av stønad via det enkelte fjernvarmeselskapet, medan NVE fører tilsyn og kontroll med ordninga.

Fjernvarmeselskapa bereknar stønaden til kvar av kundane med rett til stønad basert på månadleg forbruk og gjeldande stønadsatts. NVE skal rekne ut og offentleggjere stønadsgrunnlaget og stønadsattsane kvar månad, slik at forbrukarane kan kontrollere stønadsbeløpet. Stønaden blir trekt frå det samla beløpet på fakturaen for fjernvarme.

Prisen frå fjernvarmeselskapet til kundane skal dekke kostnader knytte til både varmelevering og distribusjon (røyrnett). Dette skil seg frå straumprisen, som berre dekker sjølve straumleveringa, medan nettleiga dekker distribusjonen.

Resultat 2025

I 2025 blei det utbetalt totalt om lag 7,3 millionar kroner i straumstønad for fjernvarme til hushaldskundar. Stønaden var størst for forbruket i november 2025 (utbetalt i desember). Som følge av høgare prisar i dei tre sørlege prisområda (NO1, NO2 og NO5) enn i Midt- og Nord-Noreg, var det dei tre sørlege prisområda som fekk mest utbetalt i 2025. Blant dei sørlege prisområda fekk hushalda på Austlandet (NO1) mest stønad i 2025, og desse utgjer også største delen av fjernvarmekundar i Noreg.

Kap. 4820 Noregs vassdrags- og energidirektorat

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyrinntekter	11 280	10 300	11 000
02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	53 797	60 000	60 000
03	Sal av utstyr mv.	3		
10	Refusjonar	5 954		
40	Flaum- og skredførebygging	8 895	20 000	20 000
	Sum kap. 4820	79 929	90 300	91 000

Post 01 Gebyrinntekter

Posten omfattar gebyrinntekter frå innhenting og kontroll av hydrologiske målingar og tilsyn med utanlandskonsesjonar.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter

Posten omfattar inntekter frå oppdrags- og samarbeidsverksemda, jf. kap. 1820, post 23.

Post 40 Flaum- og skredførebygging

Posten omfattar innbetalingar frå kommunar for gjennomføring av sikrings- og miljøtiltak i regi av NVE, jf. omtale under kap. 1820, post 22 og 25. Kommunane betaler ein distriktsandel som normalt utgjer 10 prosent for både ordinære sikrings-tiltak og hastetiltak. For krisetiltak blir det ikkje kravd distriktsandel. Det er fastsett ei øvre grense for distriktsandelen på 40 millionar kroner per tiltak.

Kap. 1825 Energieffektivisering og -omlegging

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	13 816	13 000	10 000
50	Klima- og energifondet	1 599 908	1 300 000	1 100 000
60	Tilskot til energitiltak i kommunale bygg, <i>kan overførast</i>	115 446	200 000	
	Sum kap. 1825	1 729 170	1 513 000	1 110 000

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 10 millionar kroner for å halde ved lag auka aktivitet innan energieffektivisering, medrekna kompetanseheving.

NVE har ansvar for oppgåver knytte til regelverksutvikling, informasjons- og kompetanseheving, styrking av datagrunnlag og rapportering om energieffektivisering. Husbanken – bustad- og bygningsdirektoratet har ansvar for regelverksutvikling og kompetanse i byggsektoren.

Løyvinga skal både styrke det generelle arbeidet til direktorata innan energieffektivisering og hjelpe departementet med å følge opp handlingsplanen til regjeringa for energieffektivisering i alle delar av norsk økonomi.

Post 50 Klima- og energifondet

Departementet foreslår ei løyving på 1 100 millionar kroner, inkludert inntekter frå påslaget på nettariifen, og ei fullmakt til å overskride løyvinga mot tilsvarende meirinntekter under kap. 5582, post 73 Påslag på nettariifen til Klima- og energifondet, jf. forslag til vedtak II.

Midlane skal forvaltast i samsvar med måla og føringane i styringsavtalen mellom Enova SF og Klima- og miljødepartementet. Sjå nærmare omtale av styringsavtalen, tildelings- og oppfølgingskriterium under kap. 1428 Enova SF, post 50 Overføring til Klima- og energifondet i Prop. 1 S (2026–2027) for Klima- og miljødepartementet.

Av den samla løyvinga er 390 millionar kroner øyremerkte stønad til energitiltak i hushaldssektoren. Stønaden kan nyttast til kjøp av tilgjengelege og velprevde teknologiar og løysingar, og det blir derfor ikkje stilt krav om at stønaden skal bidra til varige marknadsendringar gjennom teknologi- og marknadsutvikling. Stønaden skal bidra til å auke merksemda rundt energibruk og styrke handlingskompetansen i hushalda, slik at dei kan gjere gode val.

Løyvinga dekkjer også utgifter til administrasjon av stønadsordningar og Enovas oppgåver knytte til inn- og utbetaling av straumstønad og prissikringsbeløp under ordningane straumstønad og Noregspris for fjernvarme, jf. kap. 1820, post 78 Noregspris for fjernvarme og post 79 Straumstønad for fjernvarme.

Boks 4.4 Rammevilkår for fjernvarme

Regjeringa har vurdert tiltak for å halde i gang samfunnsøkonomisk lønnsam fjernvarmeproduksjon, som varsla i statsbudsjettet for 2026. Energidepartementet har innhenta vurderingar frå Noregs vassdrags- og energidirektorat. Departementet har også innhenta vurderingar frå Oslo Economics og SINTEF Energi som handlar om både den samfunnsøkonomiske nytta av fjernvarme og ei vurdering av den bedriftsøkonomiske situasjonen. Rapportane frå Oslo Economics og SINTEF Energi har vore på ein offentlig innspelsrunde.

Gjennom vinteren 2025–2026 var det kaldt vår og relativt høge straumprisar i Noreg. Dette bidrog truleg til ei relativt sett betre inntening for fleire av fjernvarmeselskapa. Samtidig har bransjeaktørar peika på at usikkerheit om og endringar i rammevilkår, under dette redusert elavgift, har bidratt i negativ retning for selskapa. Ifølge vurderingane til Oslo Economics og SINTEF Energi er det vanskeleg å seie noko sikkert om utviklinga i lønnsmda til fjernvarmeselskapa i 2025 og i første kvartal 2026, sidan det er forhold som trekker i begge retningar. Ifølge Oslo Economics og SINTEF Energi er det lite sannsynleg at situasjonen for fjernvarmeselskapa er forverra i 2025 og 2026 samanlikna med 2023 og 2024, da det generelt var låg lønnsmd i bransjen.

Den samfunnsøkonomiske verdien av fjernvarme kjem an på lokale forhold, etterspørselsmønster, kundetettleik og tilgang på eigna varmekjelder. I gitte situasjonar har fjernvarme ein klar samfunnsøkonomisk verdi, utover verdien på seld varme. Investeringar i ny fjernvarme er samfunnsøkonomisk lønnsamt særleg i område der varmegrunnlaget er tilstrekkeleg stabilt og konsentrert, der investeringane kan avlaste kraftsystemet i periodar med høg belastning, og der fjern-

varme kan utnytte energiresursar som elles ville gått tapt eller hatt lågare verdi.

Regjeringa er opptatt av å bidra til føreseielege rammevilkår og legge til rette for samfunnsøkonomisk lønnsam fjernvarme. Regjeringa har den siste tida avklart viktige rammevilkår som påverkar fjernvarme positivt. Avgifta på avfallsforbrenning blei redusert i samband med revidert nasjonalbudsjett for 2025, til om lag den gjennomsnittlege utsleppsprisen svenske og danske anlegg betaler gjennom EUs kvotesystem når ein tar omsyn til tildelinga av gratiskvotar. Vidare blei energimerkeordninga for bygningar endra med verknad frå 1. januar 2026 slik at bygningar med fjernvarme kjem betre ut. Innføring av straumstønadordning og Noregspris for fjernvarme frå 1. oktober 2025 har også bidratt positivt for selskapa. I tillegg til dette har Enova i dag relevante stønadsprogram som omfattar produksjon, distribusjon og tilrettelegging for bruk av fjernvarme. Det vil framleis vere Enova som er regjeringas verktøy for støtte til fjernvarme, og det er opp til Enova å vurdere korleis dei vil støtte fjernvarme. Enova har eit breitt mandat og er godt eigna til å vurdere den situasjonsbestemte verdien av fjernvarme, som nemnt over. Departementet vil i oppdragsbrevet til Enova tydeleggjere at regjeringa har avklart viktige rammevilkår for fjernvarme. Stønadsordning og program til fjernvarme blir dekte innanfor den samla løyvinga til Klima- og energifondet.

Energidepartementet har i 2026 arbeid med å vurdere endringar i prisreguleringa av fjernvarme, som varsla i statsbudsjettet for 2025, og vil sende forslag til lov- og forskriftsendringar om prisregulering på offentlig høyring hausten 2026. Departementet tar sikte på å fremme forslag til lovendringar for Stortinget våren 2027.

Resultat 2025

Av om lag 1 600 millionar kroner som blei overførte til Klima- og energifondet i 2025, var totalt 887 millionar kroner øyremerkte til energieffektivisering. Av desse var 687 millionar kroner øyremerkte til hushaldssektoren og 200 millionar kroner øyremerkte til energieffektivisering i bygg.

I 2025 lanserte Enova stønadsordningar til fleire nye tiltak for hushald, og eksisterande program fekk oppdaterte og høgare stønadssatsar. Enova etablerte også ei ny IT-løysing for det nye hushaldsoppdraget.

I 2025 har Enova gitt tilsegn om 843 millionar kroner gjennom stønadsprogram for energitiltak i bustadselskap og hushald. Gjennom programma har eigarar av bustader fått stønad til tiltak som

har bidratt til å redusere behovet for levert energi, mellom anna etterisolering, energikartlegging, utskifting av vindauge og installasjon av solcelleanlegg. Midlane har ifølge Enova bidratt til 169 GWh i kontraktsfesta energieresultat. Enova gav også tilsegn om 564 millionar kroner til energitiltak i yrkesbygg, som har bidratt med 198 GWh i kontraktsfesta energieresultat.

Enova nytta 8,3 millionar kroner til administrasjon av stønadsordningar for energitiltak i hushaldssektoren. Vidare nytta Enova 5,2 millionar kroner til å utvikle og forvalte ei løysing for avrekning av Noregspris og straumstønad for fjernvarme, jf. kap. 1820, post 78 Noregspris for fjernvarme og post 79 Straumstønad for fjernvarme.

Post 60 Tilskot til energitiltak i kommunale bygg, kan overførast

Kommunekommisjonen leverte den første delrapporten sin i 2026, der dei mellom anna foreslår å innlemme det øyremerkte tilskotet til energitiltak i kommunale bygg i rammetilskotet til kommunesektoren. Departementet foreslår ikkje ny øyremerkt løyving til energitiltak i kommunale

bygg for 2027. Utbetaling av gamle og nye tilsegner vil bli dekte av overført ubrukt løyving under posten for å gjennomføre Stortingets tidlegare budsjettvedtak, jf. heimel i *forskrift om tilskudd til energitiltak i kommunalt eide utleieboliger, omsorgsboliger og sykehjem*.

Resultat 2025

I saldert budsjett for 2025 blei det løyvd 450 millionar kroner til tilskotsordninga til Husbanken. På grunn av låg etterspørsel etter ordninga frå kommunane blei løyvinga redusert til 250 millionar kroner da Stortinget behandla saka 22. desember, jf. Prop. 14 S (2025–2026) og Innst. 75 S (2025–2026). Husbanken utbetalte om lag 115 millionar kroner til energitiltak i kommunale bygg i 2025. Husbanken gav vidare tilsegn om tilskot på 188 millionar kroner. Tilsegnene omfatta 844 kommunalt eigde utleigebustader og 1 577 sjukeheimsplasser. Dei mest populære tiltaka var etterisolering av vegger og tak og etablering av solceller. Den samla energisparinga frå tiltaka det er gitt tilsegn til i 2025, er berekna til 9,2 GWh per år.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
71	Konsesjonsavgifter frå vasskraftutbygging	208 039	200 400	207 000
72	Sektoravgifter under Noregs vassdrags- og energidirektorat	160 423	167 000	189 000
73	Påslag på nettariifen til Klima- og energifondet	712 908	690 000	710 000
	Sum kap. 5582	1 081 370	1 057 400	1 106 000

Post 71 Konsesjonsavgifter frå vasskraftutbygging

Ved konsesjonar gitt etter vassdragsreguleringslova eller industrikonsesjonslova pliktar eigarane av kraftverka å betale ei årleg avgift til staten og til vertskommunen. Konsesjonsavgifta til staten skal bidra til å finansiere forskning, utvikling, opplæring og informasjon på energi- og vassdragsområdet. I særskilde tilfelle kan avgifta også nyttast til å førebygge, erstatte og bøte på skadar som følge av eller i samband med kraftutbyggingar eller reguleringar.

Overslaget for inntekter frå konsesjonsavgiftene for vasskraft er basert på eksisterande

avgiftspliktige konsesjonar. Avgiftssatsane blir indeksjusterte kvart femte år, med utgangspunkt i konsesjonsdatoen. Nye konsesjonar vil i tillegg utløyse konsesjonsavgift. NVE har ansvar for å krevje inn konsesjonsavgifter frå vasskraftutbygging.

Post 72 Sektoravgifter under Noregs vassdrags- og energidirektorat

NVE dekker kostnader knytte til tilsyn og kontroll av vassdrag, energianlegg og fjernvarme gjennom sektoravgifter. Heimlane for å krevje inn avgiftene er gitt i *forskrift om sektoravgift for dekning av kost-*

nader til Norges vassdrags- og energidirektorats (NVE) tilsyns- og kontrollarbeid, kraftberedskapsforskrifta § 8-7 og damsikkerhetsforskrifta § 8-3.

Sektoravgiftsordningane omfattar kraftberedskapstilsyn, damsikkerheitstilsyn, miljøtilsyn med vassdragstiltak, miljøtilsyn med energianlegg, fjernvarmetilsyn og driftstilsyn av elektriske anlegg. Sektoravgiftene blir fastsette slik at dei ikkje overstig dei faktiske kostnadene NVE har til dei formåla avgiftene skal dekke.

Post 73 Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet

Omsetningskonsesjonærar, det vil seie nettselskapa som tariffierer for uttak av elektrisk energi, skal i samband med fakturering legge eit påslag på tariffen til alle sluttbrukarar, uavhengig av nettnivå. For hushaldsbruk skal dette påslaget utgjere 1 øre per kWh, medan det for andre sluttbrukarar enn hushald skal utgjere 800 kroner per år per målepunkt-ID.

Det beløpet omsetningskonsesjonærane skal betale til Klima- og energifondet, skal svare til 1 øre per kWh multiplisert med den energi-

mengda som er fakturert hushaldsbruk, og summen av påslag per målepunkt-ID som er fakturert andre sluttbrukarar enn hushald, i den aktuelle terminen. Påslaget blir betalt direkte til Klima- og energifondet. Enova har ansvaret for å følge opp og krevje inn påslaget frå nettselskapa.

Departementet foreslår ei fullmakt til å gjere unntak frå kontantprinsippet ved bruttoføring av inntektene frå påslaget og overføring av tilsvarende utgifter til Klima- og energifondet, jf. forslag til vedtak VI. Fullmakta inneber at inntektene frå påslaget og overføringa til fondet kan førast brutto i statsrekneskapen, sjølv om innbetalingane skjer direkte til Klima- og energifondet.

Statnett SF

Statnett er det systemansvarlege nettselskapet i det norske kraftsystemet og har ansvar for å utvikle, drifte og halde transmisjonsnettet ved like på ein samfunnsøkonomisk rasjonell måte.

Statnett har monopol på å eige og drive transmisjonsnettet i Noreg og skal sikre momentan balanse mellom produksjon og forbruk av elektrisk kraft i Noreg til kvar tid.

Tabell 4.1 Hovudtal for Statnett SF (i millionar kroner)

	2023	2024	2025
Driftsinntekter	11 600	18 961	20 205
Driftsresultat	-1 547	4 621	3 068
Resultat etter skatt	-2 617	1 720	792
Resultat etter skatt, justert for endring i meir-/mindreinntekt (utbyttegrunnlaget)	1 585	1 218	2 843
Investeringar	6 078	7 619	10 582
Varige driftsmiddel	71 119	72 279	76 488
Eigenkapital	24 118	25 482	25 542
Eigenkapitalrentabilitet etter skatt ¹	-10,2 prosent ²	6,9 prosent	3,1 prosent
Eigenkapitalprosent	26,7 prosent	24,1 prosent	23,5 prosent

¹ Eigenkapitalrentabilitet etter skatt = årsresultat etter skatt / gjennomsnittleg eigenkapital dei to siste rekneskapsåra.

² Årsaka til den negative eigenkapitalrentabiliteten etter skatt er at driftsinntektene er halverte for å balansere delar av meirinntekta frå året før.

Inntektene til Statnett blir regulerte av RME, som årleg fastset ei tillaten inntekt. Denne inntekta skal over tid dekke kostnadene ved drift og ved-

likehald av nettet og samtidig gi ei rimeleg avkastning på investert kapital, gitt effektiv drift, utnytting og utvikling av nettet.

Kap. 5680 Statnett SF

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
85	Utbytte	609 000		
	Sum kap. 5680	609 000		

Post 85 Utbytte

Det er i utgangspunktet lagt til grunn ein utbyttepolitikk der inntil 50 prosent av årsresultatet etter skatt, justert for endringar i meir-/mindreinntekt, kan delast ut som utbytte.

Regjeringa foreslår på same måten som i 2026 for rekneskapsåret 2025 at det ikkje blir tatt utbytte frå føretaket i 2027 for rekneskapsåret

2026. Det er stor etterspørsel etter nettkapasitet, og Statnett planlegg derfor store investeringar i dei kommande åra. Føretaket har behov for ei langsiktig finansiell evne til å gjennomføre investeringsplanane, og tilbakehalde utbytte i 2027 vil bidra til dette.

Endeleg vedtak om utbyttet for rekneskapsåret 2026 blir gjort på føretaksmøte våren 2027.

Programkategori 18.30 Klima, industri og teknologi

Utviklingstrekk

Europa har utfordringar med sin internasjonale konkurransekraft og står i ei energi- og klimaomstilling med ambisiøse mål om å kutte klimagassutslepp, auke utbygginga av fornybar energi og gjere økonomien meir energieffektiv. Samtidig har utviklinga internasjonalt dei siste åra, med høgare konfliktnivå og større handelspolitisk usikkerheit, gitt energi stadig aukande strategisk og sikkerheitspolitisk betydning. Også energisikkerheit, trygging av globale verdikjeder og styrkt konkurransekraft for europeisk industri får meir merksemd. Energisektorane skal framleis bidra til at klimagassutsleppa går ned, og til å halde klimamåla innanfor rekkevidde, samtidig som det blir tatt omsyn til forsyningssikkerheit og konkurransekraft.

Energi er viktig for norsk verdiskaping, og energinæringane spelar ei sentral rolle i overgangen til lågutsleppssamfunnet. Næringane bidrar til å bygge ut energi, kutte utslepp og utvikle lågutsleppsteknologiar som er nødvendige for å nå klimamåla. Norske aktørar har gode føresetnader for å ta del i moglegheitene denne overgangen gir, tufta på industriell, teknologisk og vitenskapleg kompetanse, store fornybare ressursar, ein godt utbygd infrastruktur og erfaring frå produksjon og foredling av energi.

Erfaring tilseier at dei beste prosjekta veks fram gjennom industridrivne prosessar. Verksemdar utnyttar marknadsmoglegheitene som følger av klima- og energiomstillinga. Samtidig krev omstillinga eit langsiktig samspel mellom staten og næringslivet. Det er viktig at myndigheitene bidrar med stabile og føreseielege rammevilkår for å utløyse private investeringar og vekst. Staten bidrar dessutan til å legge til rette for nye næringar gjennom verkemiddel som støtte til prosjekt, lån, garantiar og eigenkapital og til forskning, teknologiutvikling og tiltak for næringsframhjelp og internasjonalisering.

Å utvikle ny kunnskap, ny teknologi og nye løysingar for å auke verdiskapinga og redusere klimagassutsleppa frå energi- og petroleumsverksemda står sentralt for at Noreg skal ha eit godt velferdsnivå og eit sikkert energisystem og

nå målet om å bli eit lågutsleppssamfunn i 2050. Denne teknologi- og kunnskapsutviklinga er langsiktig. Frå 2027 blir den samla forskingsinnsatsen retta inn etter den nye Energi2050-strategien. Historisk har FoU-innsatsen bidratt til at Noreg er verdsleiar innanfor produksjon av olje og gass til havs og innanfor teknologi og løysingar for havvind og CO₂-handtering. Den langsiktige forskingsinnsatsen innanfor energi og petroleum har bygd opp internasjonalt konkurransekydige bedrifter og forskings- og teknologimiljø i Noreg.

Havvind er viktig for å auke den fornybare kraftproduksjonen i Noreg, og departementet har tildelt tre prosjektområde: I 2024 fekk Ventyr SN II tildelt Sørlege Nordsjø II, og i februar 2026 fekk Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA tildelt kvart sitt prosjektområde for flytande havvind i Utsira Nord.

I 2025 leverte Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE), saman med ei direktoratsgruppe, ei strategisk konsekvensutgreiing av område som på førehand er peika ut som aktuelle for havvind. Konsekvensutgreiinga blei sende på høyring hausten 2025, og departementet har jobba med å vurdere og følge opp utgreiinga og høyringsinnspela. Dette arbeidet blir ein del av grunnlaget for planen regjeringa har for utviklinga av havvind framover.

Dei siste åra har høgare rentenivå, auka råvareprisar og press i leverandørkjeder ført til auka kostnader for industrien, noko som også har ramma havvindprosjekt. I Europa har fleire prosjekt blitt avlyste, og det har vore lita interesse for nye prosjekt. For EU er havvind ein viktig del av energiomstillinga, og fleire land har derfor gjeninnført og auka statsstøtta til havvind. Dette har blitt godt tatt imot av industrien og har ført til auka deltaking i auksjonar.

CO₂-handtering er viktig for å redusere utslepp frå industri og andre sektorar der elektrifisering aleine ikkje er mogleg eller tilstrekkeleg. Slike løysingar har fått ein stadig viktigare plass i europeisk klima- og industripolitikk, og europeiske land og næringsliv ser i aukande grad CO₂-handtering som ein føresetnad for å halde ved lag produksjon og samtidig redusere utslepp.

Noreg har tatt ein leiande posisjon internasjonalt innan CO₂-handtering. To av dei tre delprosjekta i Langskip kom i drift i 2025. Ved utgangen av juli 2026 var om lag 150 000 tonn CO₂ fanga og permanent lagra gjennom verdikjeda. Langskip demonstrerer at ei komplett verdikjede for fangst, transport og permanent lagring av CO₂ i industriell skala er mogleg og sikker.

Marknadsutviklinga for CO₂-handtering er likevel framleis krevjande. Fleire fangstprosjekt er utsette som følge av høge kostnader, marknadsrisiko og usikkerheit om framtidige rammevilkår. Aktørar som utviklar kommersielle CO₂-lager på norsk sokkel, rapporterer om utfordringar med å inngå langsiktige avtalar med industrielle utslepparar i Europa. Prosjekt krev i dag vesentleg statsstøtte for å kunne gjennomførast. For å bidra til marknadsutvikling i Noreg lanserte Enova i 2025 nye verkemiddel for CO₂-fangst i industrien og avfallssektoren, i tillegg til ei støtteordning for CO₂-mottaksterminalar, som skal bidra til å redusere kostnader og gjere transport og lagring av CO₂ tilgjengeleg for fleire aktørar.

Hydrogen produsert utan eller med låge utslepp kan få ned utsleppa i sektorar der direkte elektrifisering er vanskeleg eller ikkje eit alternativ. Regjeringa vil legge til rette for samanhengande verdikjeder for hydrogen. Utviklinga på hydrogenområdet har gått seinare enn mange venta. Bruk og produksjon av hydrogen utan eller med låge utslepp er framleis kostbart, og det er stor uvisse om den framtidige marknadsutviklinga. Samtidig aukar dei globale investeringane i lågutsleppshydrogen. Det internasjonale energibyrået (IEA) viser at investeringane i hydrogen produsert utan eller med låge utslepp nådde om lag 7 milliardar amerikanske dollar i 2025, ei nær dobling frå året før.

I Noreg er det særleg maritim sektor som er venta å ta i bruk hydrogen tidleg. Den første hydrogendrivne bilferja i verda har vore i drift i Noreg sidan 2023. Enova har gitt støtte til meir enn 30 fartøy som kan drivast med hydrogen eller ammoniakk, og mange av desse blir sette i drift dei neste åra. Fleire norske prosjekt innan maritim sektor har også fått støtte gjennom europeiske finansieringsordningar i sterk europeisk konkurranse.

Leverandørindustrien i den norske fornybarneringa har auka omsetninga over tid, og dei internasjonale marknadene har stått for ein stor del av auken. Ifølge rapporten *Kartlegging av de norske energinæringane 2024*, utarbeidd av Multiconsult, er det særleg havvind som driv veksten i

omsetninga. Leverandørnæringa til havvind har hatt ein omsetningsvekst på 35 prosent i 2024 samanlikna med 2023, for det meste som følge av auka aktivitet i utlandet. Næringa styrker posisjonen sin i den internasjonale marknaden både som teknologileverandør av havvindskip, transformatorplattformer og anna utstyr og når det gjeld tenesteyting i utbyggingsprosjekt. Fleirtalet av leverandørane innanfor havvind kjem frå oljeserviceindustrien. Mange av dei har ein strategi for å omstille seg gradvis frå oljeservice til vekst innanfor havvind og fornybar energi og er på ulike stadium i denne omstillinga.

Den petroleumsretta delen av leverandørindustrien er klart størst både i omsetning, verdiskaping og sysselsetting og har ein sterk posisjon internasjonalt. Rapporten viser ei positiv utvikling i norske energinæringar, der den petroleumsretta industrien beheld styrken sin, medan fornybarneringa ekspanderer.

Havvindprosjekt under utvikling

Sørlege Nordsjø II

Prosjektområdet i Sørlege Nordsjø II, første fase, blei tildelt Ventyr SN II AS etter ein auksjon i 2024. Ventyr har sidan arbeidd med konsekvensutgreiingar og utarbeiding av konsesjonssøknad.

Som del av arbeidet med konsekvensutgreiing og konsesjonssøknad har Ventyr identifisert eit nytt alternativ for nettilknytning nær Alcoa's smelteverk på Lista. For å utvikle dette alternativet vidare har Ventyr søkt om, og fått innvilga, ei utsetting av fristen for konsesjonssøknad med eitt år, fram til 15. oktober 2027.

Ventyr har informert om at dei ikkje lenger legg opp til at prosjektet skal vere i drift i 2031, og kjem med eit oppdatert tidspunkt for forventta ferdigstilling seinare.

Dei overordna utbyggingsplanane for prosjektet omfattar ein storskala havvindpark med inntil 100 turbinar og ein samla installert effekt på 1 500 MW. Prosjektet inkluderer ein omformarstasjon til havs, interne kablar i vindparken, sjøkabel for overføring av kraft til land, jordkabel og/eller mikrotunnel på land, ein ny omformarstasjon på land og kraftleidning. Prosjektet skal koplust til sentralnettet enten ved Statnetts eksisterande transformatorstasjon i Kvinesdal eller ved nemnde Alcoa på Lista.

Staten har inngått ein differansekontrakt med Ventyr, med ei øvre kostnadsramme på 23 milliardar 2023-kroner, jf. vedlegg 1. Det er utbyggaren som skal bygge, eige, drifte og halde ved like havvindparken. Når parken startar kraftproduksjon,

kjem staten til å betale utbyggaren differansen mellom kontraktsprisen (115 øre per kWh, 2023-kroner) og ein referansepris. Dersom referanseprisen overstig kontraktsprisen, skal utbyggaren betale differansen tilbake til staten.

Departementet legg til grunn at det er framgangsmåten i rammeverket for OPS-prosjekt (offentleg-privat samarbeid) som skal nyttast når det blir løyvd støtte til havvindprosjekta. Det inneber at løyvingane skal komme om lag i takt med aktiviteten i prosjekta, som i hovudsak skjer i investeringsfasen. Investeringsfasen blir rekna frå føretaket har tatt ei investeringsavgjerd, og fram til og med ferdigstilling av energianlegget. Løyvingane over statsbudsjettet avheng av at føretaket har tatt denne investeringsavgjerda. Ein del av løyvingane, om lag tilsvarende dei berekna kostnadene til drift, vedlikehald, fjerning og opprydding, foreslår departementet å utsette til driftsfasen. For Sørlege Nordsjø II er denne delen berekna til 20 prosent av dei samla utgiftene for staten. Basert på den utsette fristen for innsending av konsesjonssøknad legg departementet til grunn at det ikkje lenger er realistisk med investeringsavgjerd i 2028. Ventyr har informert om at dei vil komme tilbake med ein oppdatert tidsplan. Utbetalingsane til Ventyr skjer ikkje før anlegget er i drift.

Utsira Nord

I februar 2026 blei Harald Hårfagre AS (Deep Wind Offshore Norway AS og EDF Renouvelables International SAS) og Utsira Nord Havvind DA (Equinor Utsira Nord AS og Vårgrønn Utsira Nord AS) tildelte kvart sitt prosjektområde i Utsira Nord.

Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA skal utvikle prosjekta sine vidare før det blir gjennomført ein konkurranse om investeringsstøtte. Denne skjer etter at aktørane har sendt inn konsesjonssøknad.

Investeringsstøtta kan ikkje overstige ei kostnadsramme på 35 milliardar 2025-kroner, jf. vedlegg 1. Departementet legg til grunn at framgangsmåten i rammeverket for OPS-prosjekt også skal nyttast for å løyve støtte til Utsira Nord. Basert på informasjonen departementet har i dag, er det venta at den første løyvinga til Utsira Nord kjem på 2030-talet. Størrelsen på løyvinga vil avhenge av resultatet i støttekonkurransen.

Les meir om utviklinga av Utsira Nord og oppfølginga av oppmodningsvedtak nr. 919 av 9. juni 2026 i kapittel 8 Flytande havvind i Utsira Nord i del III av proposisjonen.

Hovudmål

Regjeringa legg til rette for utbygging av havvind og etablering av CO₂-handtering som ein del av det å omstille økonomien til eit lågutsleppssamfunn. Regjeringa vil også legge til rette for at Noreg skal bidra aktivt til, og dra nytte av, den globale energiomstillinga som trengst for at verda og Noreg skal nå klimamåla. Forsking, teknologiutvikling og demonstrasjon innanfor energiområdet skal bidra til langsiktig verdiskaping og ei sikker, kostnadseffektiv og berekraftig utnytting av energi- og petroleumsressursane i eit lågutsleppssamfunn.

Energi – eksport, forskning og utvikling

Investeringar i energi- og petroleumsforskning er avgjerande for å nå måla om energiomstilling og for å auke eksportinntektene. Forskinga skal bidra til å vidareutvikle energinæringane og sikre at dei er lønnsame i framtida. Forsking og utvikling skal dessutan bidra til å utvikle kunnskapsgrunnlaget om sikkerheit, sikring, arbeidsmiljø, arbeidshelse og risikoforhold i petroleumsnæringa.

Forskings- og utviklingsinnsatsen har desse delmåla:

- bidra til langsiktig kunnskaps- og teknologiutvikling for eit sikkert, robust og fleksibelt energisystem
- fremme konkurranseevne og større verdiskaping i energi- og petroleumsnæringane i Noreg
- bidra til ei kunnskapsbasert energiomstilling fram mot lågutsleppssamfunnet innan 2050
- bidra med ny kompetanse, teknologi og innovasjon som førebur HMS-tilstanden i havindustri-næringane og sikringa i petroleums- og energinæringa

Forskingsinnsatsen og teknologiutviklinga skal ha føreseielege rammevilkår, vere langsiktige og samtidig kunne tilpassast nye behov og endringar i samfunnet. Den offentleg støtta skal forsterke og utløyse FoU-aktivitet hos næringane sjølve. Midlane skal gå til prosjekt med samfunnsøkonomisk nytte som utan støtte elles enten ikkje ville vore realiserte eller vore gjennomførte i eit mindre omfang.

CO₂-handtering

CO₂-handtering er nødvendig for å nå klimamåla og redusere industriutslepp der det ikkje finst

alternative løysingar. Ifølge Miljødirektoratet er CO₂-handtering det enkelttiltaket som kan gi størst utsleppsreduksjon frå norsk industri og avfallshandtering, og for mange eksisterande anlegg er dette den mest realistiske løysinga for å kutte utsleppa betydeleg innan 2035 og 2040.

Noreg har ein leiande posisjon innanfor CO₂-handtering i Europa. Regjeringa vil halde fram med å fremme CO₂-handtering, med mål om at det skal bli eit kostnadseffektivt klimatiltak. Langskip er hovudsatsinga på området og viser at det er mogleg å kombinere industriell utvikling med ambisiøse klimamål.

Havvind

Regjeringa har som mål at satsinga på havvind skal bidra til meir utsleppsfri kraftproduksjon i Noreg, fremme industriutvikling og legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling.

Hydrogen

Regjeringa vil bidra til å utvikle ei samanhengande verdikjede for hydrogen produsert utan eller med låge utslepp, der produksjon, distribusjon og bruk blir utvikla parallelt. Innsatsen omfattar deltaking i europeiske og nordiske samarbeidsforum, regelverksutforming innanfor EU/EØS, forskings-samarbeid og utvikling av ein nasjonal marknad for hydrogen.

Energidepartementets mål og oppgåver

Energidepartementet har ansvar for å følge opp regjeringsspolitikken for klima, industri og tekno-

logi innanfor ansvarsområda sine. Dette arbeidet er forankra i Meld. St. 11 (2021–2022) *Tilleggs melding til Meld. St. 36 (2020–2021) Energi til arbeid – langsiktig verdiskaping frå norske energiressursar*. Ansvarer har i tillegg forankring i *Regjeringas plan for Noreg 2025–2029*, der mellom anna styrkt konkurransekraft og Noregs veg mot lågutslepp er prioriteringar som er særleg relevante for energisektoren. Arbeidet med forskning og utvikling i heile energisektoren og med CO₂-handtering og havvind er viktig i denne samanhengen.

Forskning og teknologiutvikling

Når det gjeld forvaltninga av løyvingar til Forskringsrådet, kjem departementet til å følge opp Meld. St. 5 (2022–2023) *Langtidsplan for forskning og høgare utdanning 2023–2032*.

Departementet vil føre vidare den etablerte forvaltninga av FoU-løyvingane til Forskringsrådet og Gassnova gjennom tildelings- og oppdragsbrev, styringsdialog og som observatør i porteføljestyret for energi og transport. Departementet kjem også til å følge opp oppstarten av strategiorganet Energi2050 og gjennomføringa av den nye forskingsstrategien.

For å oppnå best mogleg effekt av dei samla ressursane trengst det godt samarbeid på tvers av verkemiddelaktørane. Det er også viktig at næringslivet held fram med å bidra, både finansielt og med faglege ressursar, slik at det er dei samla marknadsprioriteringane i næringa som styrer innsatsen.

Tabell 4.2 Oversikt over sentrale strategiar og verkemiddelaktørar

Verkemiddel	Formål
Energi2050	Samla FoU-strategi for energi, petroleum, CO ₂ -handtering og havbotn-mineral. Strategistyret blei etablert i april 2025. Energi2050 erstattar dei tidlegare strategiane Energi21 og OG21.
Noregs forskingsråd	Forskringsrådet har ansvar for å auke kunnskapsgrunnlaget og bidra til å dekke samfunnsbehova for forskning og teknologiutvikling ved å fremme grunnleggande forskning, bruksforskning og innovasjon. Forskringsrådet, som ligg under Kunnskapsdepartementet, har fem mål: – auke den vitskaplege kvaliteten – auke verdiskapinga i næringslivet – møte store samfunnsutfordringar – sikre eit velfungerande forskningssystem – tilby god rådgiving Den samla måloppnåinga for verksemda i Noregs forskingsråd er omtalt i budsjettproposisjonen for Kunnskapsdepartementet.
Gassnova SF	Gassnova skal fremme teknologiutvikling og kompetanseoppbygging for kostnadseffektive og framtidsretta løysingar for fangst, transport og lagring av CO ₂ .
Enova SF	Enova skal bidra til at Noreg oppfyller klimaforpliktingane sine og til omstillinga til lågutsleppssamfunnet. Aktiviteten i Enova skal rettast mot teknologiutviklinga i sein fase og tidleg marknadsintroduksjon, med sikte på å oppnå varige marknadsendingar slik at løysingar som er tilpassa lågutsleppssamfunnet, på sikt blir føretrekte utan støtte. Aktiviteten kan rettast inn mot alle sektorar.
Nordisk Energiforskning	Nordisk Energiforskning støttar opp under det nordiske energisamarbeidet ved å finansiere og fremme nordisk forskningssamarbeid og skape eit forskingsbasert grunnlag for energipolitiske avgjerder. Nordisk Energiforskning blir finansiert i fellesskap av dei nordiske landa og høyrer inn under Nordisk ministerråd.
Teknologisenter Mongstad	Teknologisenter Mongstad skal bidra til teknologiutvikling og kvalifisering av teknologi for større utbreiing av CO ₂ -fangst globalt og for reduksjon i kostnader og risiko ved fullskala CO ₂ -fangst.
Langskip	Langskip skal demonstrere at CO ₂ -handtering er trygt og mogleg, og i tillegg legge til rette for læring og kostnadsreduksjonar for etterfølgande prosjekt i Europa og verda.
Norwegian Energy Partners	Norwegian Energy Partners skal styrke det langsiktige grunnlaget for norsk verdiskaping og sysselsetting i energirelaterte verksemdar ved å legge til rette for internasjonal forretningsutvikling.
Team Norway	Team Norway er eit nettverksbasert samarbeid mellom ulike offentlege og private aktørar som arbeider for å fremme norske næringsinteresser internasjonalt.

Departementet vil følge opp aktiviteten ved senterordningane for miljøvennleg energi (FME) og petroleum (PETROSENTER) som langsiktige samarbeidsarenaer mellom forskingsmiljø,

næringsliv og forvaltning. Departementet kjem særleg til å rette merksemda mot etablering av nye forskningssenter for petroleum og oppretting av nye samfunnsfaglege senter med søkelys på

energiomstilling og konsekvensar for samfunn, klima og natur.

Regjeringa tar sikte på å legge fram ei stortingsmelding om kjernekraft tidleg i 2028. Meldinga kjem til å ta for seg både kunnskapsutvikling og forskning.

Departementet vil føre vidare FoU-innsatsen innanfor helse, miljø, sikkerheit og sikring i petroleumsnæringa. Innsatsen skal bidra til grunnleggjande forskning og bruksforskning med sikte på ny kompetanse, teknologi og innovasjon som bidrar til å forhindre storulykker og forbetre HMS-tilstanden og sikringa i næringa. Eit mest mogleg relevant kunnskapsgrunnlag er avgjerande for å halde ved lag det høge nivået på HMS og sikring.

Å trygge energiinfrastrukturen er avgjerande for å sikre stabil straum og gass til Noreg og Europa. Departementet kjem derfor til å rette auka merksemd mot FoU som bidrar til betre beredskap og sikring av energisystemet og petroleumsvirksemda.

Departementet vil føre vidare satsinga på forskning og utvikling innanfor havbotnmineral som blei etablert i 2025. Innsatsen skal legge til rette for undersøking og utvinning av mineralforekomstar på kontinentalsokkelen i samsvar med samfunnsmåla og slik at omsynet til verdiskaping, miljø og sikkerheit ved verksemda, anna næringsverksemd og andre interesser blir varetatt.

Departementet har også statlege forvaltningsoppgåver knytte til førebygging av flaum og skredskadar. Klimaendringane fører til fleire og meir alvorlege hendingar. Departementet vil derfor auke forskings- og utviklingsinnsatsen for å betre kunnskapen om naturfare, styrke beredskapen og redusere konsekvensane av flaum og skredhendingar framover.

Departementet legg til rette for at norske energiaktørar skal lykkast med deltakinga i EUs forskings- og innovasjonsprogram, både under Horisont Europa (2021–2027) og det kommande rammeprogrammet, FP10 (2028–2034). Departementet deltar i relevante komitear og styringsgrupper i EU, inkludert Strategic Energy Technology Plan (SET-planen), og finansierer verkemiddel i Forskringsrådet for å styrke norsk deltaking og påverke slik at satsingane blir innretta i tråd med norske interesser.

Departementet deltar også i andre internasjonale forskingsarenaer, som Det internasjonale energibyrået (IEA), Mission Innovation og Nordisk Energiforskning, og følger opp bilaterale FoU-samarbeid.

CO₂-handtering

Energidepartementet skal legge til rette for utvikling av teknologi for fangst, transport og geologisk lagring eller for alternativ bruk av CO₂ som reduserer eller fjernar utslepp av klimagassar og bidrar til utbreiing av CO₂-handtering internasjonalt.

Departementet skal arbeide for å fremme fangst og lagring av CO₂ internasjonalt. I samarbeid med utanrikstenesta, andre departement og Gassnova skal departementet arbeide tett med EU og dei nordiske nabolanda våre og delta i internasjonale samarbeidsforum for å dele kunnskap og bidra til utviklinga av rammer og regelverk for fangst og lagring av CO₂.

Departementet vil halde fram med å følge opp Langskip og arbeidet med å realisere gevinstar frå prosjektet. Dette omfattar oppfølging av driftsfasen for fangstanlegget til Heidelberg Materials i Brevik og Northern Lights' transport- og lagringskjede og dessutan oppfølging av Hafslund Celsios fangstprosjekt på Klemetsrud fram mot planlagd drift i 2029. Departementet vil legge vekt på at erfaringane frå prosjekta bidrar til læring, kostnadsreduksjonar og vidare kommersiell utvikling av CO₂-handtering.

Enova lanserte i mai 2026 ei ny auksjonsordning for CO₂-fangst og permanent geologisk lagring av CO₂ frå industri og avfallsforbrenning i Noreg, der første utlysinga etter planen kjem innan første halvåret 2027. I tillegg har Enova etablert ei støtteordning for mottaksterminalar for CO₂. Ordninga skal bidra til meir kostnadseffektiv logistikk for transport av CO₂ og gjere det mogleg for små og mellomstore fangstaktørar å levere CO₂ til terminalar for samlasting og vidare transport til permanent lager. Energidepartementet vil følge utviklinga og effektane av ordningane tett. Erfaringane frå den første auksjonsrunden og dei første tildelingane vil danne eit viktig kunnskapsgrunnlag for det vidare arbeidet departementet gjer med CO₂-handtering.

Departementet vil, i samarbeid med Gassnova som forvaltar dei statlege eigarinteressene, følge opp omstillingsprosessen for Teknologisenter Mongstad (TCM) og arbeidet med å greie ut alternative framtidsmodellar for senteret etter 2027. Staten har inngått avtalar om ei mellombels løysing for finansiering og drift av teknologisenteret ut 2027. TCM bidrar til teknologiutvikling og redusert risiko for nye CO₂-fangstanlegg, og departementet vil legge vekt på å sikre eit godt grunnlag for den vidare forvaltninga av eigarinteressene til staten og verksemda ved anlegget.

Havvind

Departementet vil i 2027 arbeide for at satsinga på havvind støttar opp under målet om meir utslepps-fri kraftproduksjon i Noreg, bidrar til industri-utvikling og legg til rette for innovasjon og teknolo-giutvikling. Som ein del av dette arbeidet plan-legg departementet å følge opp den vidare pro-sjektutviklinga for dei tildelte områda i Utsira Nord. Departementet kjem også til å halde fram med å følge opp Ventyr, som er i gang med den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga for Sør-lege Nordsjø II-prosjektet.

Departementet vil legge fram ein plan for den framtidige utviklinga av havvind i Noreg. Planen skal mellom anna bygge på NVEs strategiske kon-sekvensutgreiing av område som er aktuelle for fornybar energiproduksjon til havs, og høyringa av utgreiinga. Målet er å etablere eit godt grunn-lag for vidare områdeutpeiking og utlysingar.

I utviklinga av havvind vil departementet halde fram med å samarbeide med andre land. Departe-mentet kjem til å delta aktivt i Nordsjøsamarei-det (NSEC), som er ein sentral arena for sam-arbeid om utvikling av havvind i Nordsjøbassen-get. Departementet vil også føre vidare dialogen med myndigheitene i andre land og EU om utvik-linga av havvind og regelverk for havvind.

Departementet vil, i samarbeid med NORWEP og andre delar av verkemiddelapparatet, arbeide for å realisere vekstpotensialet innanfor interna-sjonal omsetning og eksport av norske havvind-løysingar.

Hydrogen

Energidepartementet følger opp hydrogenpoli-tikken til regjeringa i tett samarbeid med rele-vante departement og verkemiddelaktørar. Med ein sterk leverandørindustri har Noreg gode føre-setnader for å ta posisjonar i utviklinga av ein europeisk hydrogenmarknad.

Samtidig må utviklinga av hydrogenverdi-kjeder vurderast i lys av behovet for kraft, areal og andre innsatsfaktorar og dessutan alternative tek-nologiar for utsleppsreduksjon. Hydrogen produ-sert med låge eller ingen utslepp bør prioriterast til område der det er mest eigna, og der for eksempel direkte elektrifisering ikkje er eit godt alternativ. I Noreg er dette særleg aktuelt innan delar av maritim sektor.

Departementet følger utviklinga i hydrogen-marknaden nasjonalt og internasjonalt for å sørge for god forståing av marknadsutviklinga og vareta norske interesser. Departementet deltar i rele-

vante internasjonale samarbeidsforum, mellom anna i Nordisk ministerråd og i ekspert- og arbeidsgrupper i EU. Departementet vil halde fram med den tette dialogen med Enova og Forskingsrådet om relevante verkemiddel og støtteordningar for hydrogen. Departementet kjem også til å følge opp internasjonalt samarbeid på hydrogenområdet, mellom anna utviklinga av EU-regelverk, og vurdere norske innspel.

Næringsutvikling og internasjonalisering

Arbeidet til departementet med næringsutvikling og internasjonalisering skal støtte opp under konkurransekrafta for energiindustrien, både i Noreg og i internasjonale marknader. Norske selskap innanfor dei fleste delane av energinæringane har gode føresetnader for å delta i globale marknader for lågutsleppsløysingar. Viktige faktorar for å halde ved lag konkurransekrafta er teknologiover-føringar mellom næringane, høg grad av digitali-sering, næringsretta forskning og eit fleksibelt næringsliv med høg kompetanse.

Å støtte norske selskap internasjonalt er viktig for å sikre sysselsetting og verdiskaping over heile landet. Å bidra til at næringa lykkast i inter-nasjonale marknader, gjer at norsk eksport kan auke også innanfor nye næringar. Energideparte-mentet følger derfor opp energinæringane i dette arbeidet og deltar i det eksportretta arbeidet til regjeringa saman med Nærings- og fiskeri-departementet, Utanriksdepartementet og verke-middelaktørane i Team Norway.

Departementet skal halde fram med å bidra til eit høgt nivå på verdiskaping, sysselsetting og kompetanse i energinæringane. Dette blir gjort mellom anna gjennom eit fagleg sterkt og relevant verkemiddelapparat og ei næringsretta energifor-sking. Departementet kjem i tillegg til å arbeide for å realisere potensialet for omstilling og kompe-tanseoverføring gjennom eit tett samspel mellom petroleumsnæringa, fornybarnæringa og mari-time næringar. For å oppnå best mogleg effekt er det nødvendig at norske myndigheiter målrettar bruken av dei samla ressursane i det norske verkemiddelapparatet. Dette blir gjort i nært sam-arbeid med aktørar innanfor Team Norway.

Energidepartementets resultat for 2025

Forskning og teknologiutvikling

Ved sida av den ordinære oppfølginga av FoU-løy-vingane til Forskingsrådet og Gassnova hadde departementet fleire strategiske oppgåver i 2025. Departementet fullførte dialogen med Gassnova og

Forskringsrådet om den framtidige organiseringa av CLIMIT-programmet og etablerte ein ny struktur. Det er no porteføljestyret for energi og transport hos Forskringsrådet som forvaltar CLIMIT-FoU, medan Gassnova forvaltar CLIMIT-Demo.

Departementet vidareførte arbeidet med å slå saman strategiane Energi21 og OG21 til den felles strategien Energi2050. Eit nytt styre blei oppretta og starta arbeidet med å utvikle éin samla strategi for heile energisektoren og havbotnsmineral, med sikte på å legge han fram i desember 2026. Departementet samarbeidde også med Klima- og miljødepartementet om ei felles utlysing gjennom Forskringsrådet for eit nytt forskingssenter for berekraftig areal- og naturbruk.

Departementet deltok i internasjonalt FoU-samarbeid gjennom EU, Det internasjonale energibyrået (IEA) og Nordisk Energiforskning. Innanfor EUs Strategic Energy Technology Plan (SET-planen) tok departementet og Forskringsrådet initiativ til ei ny arbeidsgruppe for sikring av energiinfrastruktur. Departementet deltok også i programkomiteen for klima, energi og mobilitet i EUs forskings- og innovasjonsprogram Horisont Europa (2021–2027).

Innanfor IEA-samarbeidet var departementet engasjert i dei teknologiretta styringsgruppene og deltok i Mission Innovation (MI), eit globalt initiativ for å få fart på utbreiinga av nye energiteknologiar.

I Mission Innovation har departementet prioritert arbeidet med Carbon Dioxide Removal Mission (karbonfjerning) og Hydrogen Mission. I tillegg har departementet støtta Klima- og miljødepartementets arbeid med Zero Emission Shipping Mission, som har nytteverdi for arbeidet med grøn skipsfart.

Departementet førte vidare det bilaterale forskings- og teknologisamarbeidet med Brasil innanfor petroleum og fornybar energi. Gjennom samarbeidet tildelte departementet støtte til prosjekt med deltaking frå norske industribedrifter, universitet og forskingsinstitutt.

Departementet følgde i tillegg opp tilskotet til skolesatsinga Energioppdraget.

CO₂-handtering

Energidepartementet bidrog i 2025 til å fremme CO₂-handtering gjennom finansiering og overordna prosjektoppfølgning av Langskip, støtte til teknologiutvikling og internasjonalt samarbeid. Departementet følgde, i samarbeid med Gassnova, opp eigarinteressene staten har i Teknologisenter Mongstad. Departementet la

også til rette for gevinstrealisering og erfaringsdeling frå Langskip, som kom i drift i 2025.

I tett samarbeid med Klima- og miljødepartementet arbeidde departementet i 2025 med å vurdere nye verkemiddel for CO₂-handtering i Noreg. Arbeidet bygger særleg på eit kunnskapsgrunnlag frå Gassnova, Enova, Miljødirektoratet og Siva, som i juni 2025 leverte ei felles utgreiing. Utgreiinga inneheld vurderingar av verkemiddel retta mot ulike delar av CO₂-handteringskjeda og har sett på koordineringsutfordringar mellom fangst-, transport- og lagringsprosjekt og på utvikling av felles CO₂-infrastruktur. Vurderingane baserer seg på eit omfattande kunnskaps- og datagrunnlag frå norske CO₂-handteringsprosjekt innan fleire sektorar. Arbeidet med nye verkemiddel for CO₂-fangst i norsk industri og avfallshandtering held fram i 2026.

Energidepartementet fremmer CO₂-handtering internasjonalt i samarbeid med andre departement og utanriksapparatet og hadde tett dialog med EU om utvikling av CO₂-handtering i Europa.

Noreg, ved Energidepartementet, inngjekk i 2025 bilaterale samarbeidsavtalar om grensekryssande transport og lagring av CO₂ med Finland og Frankrike. Dette legg til rette for mottak av CO₂ til lagring på norsk sokkel. Noreg inngjekk også ein bilateral traktat med Sveits om grensekryssande transport og lagring av CO₂. Traktaten etablerer eit rammeverk for frivillig samarbeid om overføring av utslppsreduksjonar frå CO₂-fjerning og representerer eit viktig steg i utviklinga av mellomstatleg overføring av sertifikat for negative utslipp under ordninga i Parisavtalen artikkel 6.2.

Havvind

Departementet notifikerte modell for støtteordning for Utsira Nord til ESA, overvakingssorganet til EFTA, i april 2025.

I mai 2025 lyste departementet ut tre prosjektområde for flytande havvind i Utsira Nord. Departementet kunngjorde i desember 2025 at Harald Hårfagre AS (Deep Wind Offshore Norway AS og EDF Renouvelables International SAS) og Utsira Nord Havvind DA (Equinor Utsira Nord AS og Vårgrønn Utsira Nord AS) ville få tildelt kvart sitt prosjektområde. Prosjektområda blei tildelte i februar 2026.

Departementet har i 2025 hatt regelmessig dialog med Ventyr om prosjektet deira i Sørlege Nordsjø II for å gi rettleiing og følge prosjektutviklinga.

I juni 2025 fekk departementet overlevert den strategiske konsekvensutgreiinga av 17 identifi-

serte område for havvind frå NVE. Utgreiinga blei send på høyring med frist i oktober 2025, og departementet fekk inn 89 høyringssvar. Departementet arbeidde utover hausten 2025 med å vurdere og følge opp utgreiinga og høyringsinnspela.

Departementet vidareførte i 2025 arbeidet med naturkartlegging i havvindområda. NVE koordinerte dette arbeidet i samarbeid med Havforskningsinstituttet, Kartverket og Norges geologiske undersøking (NGU). I 2025 blei geologi-, biologi- og kjemitokt (GKB) for Vestavind B, Vestavind F og Sørvest F fullførte. Havforskningsinstituttet starta opp forundersøkingar i Sørlege Nordsjø II og Utsira Nord for å kartlegge det marine økosystemet, mellom anna gjennom pelagiske feltundersøkingar og utplassering av observasjonsplattformer.

To nye høgfrekvensradarar (HF-radarar) blei leverte til Meteorologisk institutt, og instituttet førebudde installasjon i 2026 for å gi auka kunnskap om havstraumar og moglege miljøeffektar havvind kan ha på økosystemnivå.

Departementet deltok aktivt i Nordsjøsam arbeidet (NSEC) for å fremme norske interesser og styrke samarbeidet om nettinfrastruktur og rammevilkår gjennom bilateral dialog med landa rundt Nordsjøen.

Hydrogen

I 2025 gav Enova, Forskringsrådet og Innovasjon Noreg til saman om lag 2,6 milliardar kroner i tilskot til prosjekt med hydrogenformål. Størsteparten av midlane blei tildelte gjennom Enova-programma for hydrogen og ammoniakk i den maritime sektoren. Enova gav i løpet av året mellom anna støtte til åtte hydrogenfartøy og fem ammoniakkfartøy. Hausten 2024 tildelte Enova 777 millionar kroner i støtte til fem produksjonsanlegg for

hydrogen. I 2025 stadfesta alle aktørane at dei har gjort investeringsvedtak og går vidare med bygginga av anlegga. Prosjekta blir ein del av nettverket for produksjon og bunkring av hydrogen, som vil strekke seg langs heile kysten. Dette vil bidra til å gjere hydrogen tilgjengeleg som drivstoff for maritim sektor i Noreg. Prosjekta legg også grunnlaget for betydelege utsleppsreduksjonar og styrker utviklinga av ein norsk marknad for hydrogen.

Departementet følgde i 2025 opp det etablerte internasjonale samarbeidet på hydrogenområdet. Dette omfattar mellom anna samarbeid på europeisk og nordisk nivå.

Næringsutvikling og internasjonalisering

Departementet arbeidde i 2025 aktivt for å styrke kunnskapsgrunnlaget for næringsutvikling og eksport innanfor energinæringane, mellom anna gjennom ei rekke møte med aktørar i energinæringane, inkludert bedrifter, relevante interesseorganisasjonar, NORWEP, andre verkemiddelaktørar og forskingsinstitutt. Det var omfattande kontakt med utanlandske aktørar, inkludert relevante myndigheiter, både ved besøk til Noreg og ved norske delegasjonar til utlandet.

Departementet fekk gjennomført ein studie av internasjonal omsetning og sysselsetting innanfor energinæringane, CO₂-handtering og hydrogen. Studien har gitt viktig kunnskap for arbeidet med eksport og bidrog med innsikt i utviklingstrekk framover og i korleis marknadssituasjonen nasjonalt og internasjonalt påverkar næringane.

Departementet har også deltatt aktivt i Team Norway-samarbeidet, saman med andre relevante departement og verkemiddelaktørar, og medverka i eksportsatsinga til regjeringa gjennom Nasjonalt eksportråd.

Kap. 1850 Klima, industri og teknologi

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	98 109	70 000	70 000
50	Fond for CO ₂ -handtering	80 000	80 000	85 000
70	Gassnova SF	90 000	100 000	85 000
71	Teknologisenter Mongstad	69 000	69 000	71 500
72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overførast</i>	1 795 100	1 900 000	1 300 000
73	Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	868 601	1 085 000	1 120 000
75	Norwegian Energy Partners	53 500		
	Sum kap. 1850	3 054 310	3 304 000	2 731 500

Om 2026

Ved Stortingets vedtak 19. juni 2026 blei post 70 redusert med 10 millionar kroner og post 73 med 95 millionar kroner. Vidare blei det løyvd 20 millionar kroner til NORWEP over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett under kap. 940 Internasjonaliseringstiltak, post 70 Eksportfremmetiltak, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026).

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 70 millionar kroner. Samla midlar under posten dekkjer førebuingar til havvindutlysingar og dessutan innhenting av kunnskap om korleis havvind og havbotnmineralverksemd påverkar natur og miljø i dei aktuelle områda på sokkelen.

Innanfor havvind skal midlane mellom anna nyttast til natur- og miljøkartlegging, vidareutvikling av rammeverket, auksjonsmodellar og førebuing av framtidige utlysingar. Kunnskapsinnhentinga inngår i den heilskaplege planen for naturkartlegging frå regjeringa og omfattar mellom anna overvaking av fisk og sjøpattedyr i dei aktuelle havområda. Forskingsinnsats og sjøfuglkartlegging som følger opp dei strategiske konsekvensutgreiingane, blir løyvde over budsjettet til Forskingsrådet, jf. kap. 1850, post 73 Noregs forskingsråd.

For havbotnmineral skal midlane legges til rette for ressurs- og miljøundersøkingar, datainnsamling og overvaking. Dette skal sikre ei forsvar-

leg, stegvis og kunnskapsbasert utvikling og forvaltning. Forskingsinnsats på biologisk mangfald og miljøkonsekvensar ved eventuell utvinning blir løyvd over budsjettet til Forskingsrådet, jf. kap. 1850, post 73 Noregs forskingsråd.

Post 50 Fond for CO₂-handtering

Departementet foreslår å overføre 85 millionar kroner til Fond for CO₂-handtering.

Fondet skal vere ei føreseieleg og langsiktig finansieringskjelde for utvikling og demonstrasjon av teknologi for CO₂-handtering. Fondet finansierer delprogrammet CLIMIT-Demo og vidareutvikling og uttesting av teknologi ved Teknologisenter Mongstad. Gassnova er ansvarleg for å forvalte midlane i fondet.

CLIMIT-Demo

CLIMIT-Demo er demonstrasjonsdelen av CLIMIT-programmet for teknologi innan CO₂-handtering. Gassnova forvaltar delprogrammet, som rettar seg mot meir marknadsnær teknologiutvikling. Den meir langsiktige forskingsdelen, CLIMIT-FoU, er det Noregs forskingsråd som forvaltar, sjå omtale under kap. 1850, post 73.

Mål og målgruppe

Hovudmålet med CLIMIT er å bidra til å utvikle ny og meir effektiv teknologi og løysingar for CO₂-handtering. CLIMIT-Demo skal gi økonomisk støtte til utvikling og demonstrasjon av teknologiar for CO₂-handtering som bidrar til

- utvikling av kunnskap, kompetanse, teknologi og løysingar som kan gi viktige bidrag til kostnadsreduksjonar og brei internasjonal utbreiing av CO₂-handtering
- utnytting av nasjonale fortrinn og utvikling av ny teknologi og tenestekonsept med kommersielt og internasjonalt potensial

Bedrifter, forskingsinstitusjonar, universitet og høgskolar kan søke om støtte til prosjekt som utviklar teknologi for CO₂-handtering. Støttemottakaren må utføre aktivitetar som bidrar til verdiskaping i Noreg.

Tildelingskriterium og oppfølging

CLIMIT-Demo skal støtte utvikling og demonstrasjon av kunnskap, kompetanse, teknologi og løysingar for

- CO₂-fangst
- kompresjon eller anna handtering av CO₂
- transport av CO₂
- langtidslagring av CO₂ i form av injeksjon og deponering
- bruk av CO₂ som fører til langtidslagring

CLIMIT-Demo kan gi økonomisk støtte til

- a. teknisk-økonomiske moglegheitsstudiar der ny teknologi blir vurdert enkeltvis eller i ei verdikjeda for å få fram det tekniske og kommersielle potensialet til teknologien
- b. uttesting av teknologi i pilotskala, for eksempel enkeltstående prosessstrinn
- c. demonstrasjonsanlegg: forsøk med testing og drift av anlegg i teknisk eller halvindustriell skala, der formålet er å få fram data som kastar lys over ytinga, driftsoptimaliseringa og tilgjengelegheita/pålitelegheita til teknologien. Tekniske og økonomiske dimensjonerings- og skaleringsdata for investering og drift av fullskalaanlegg, og dessutan grunnlag for tilgjengelegheits-, pålitelegheits- og ytingsgarantiar som blir stilte av leverandøren, skal belysast.
- d. utvikling av tenestekonsept eller metodeverk som kan kommersialiserast, og som trengst for å realisere fullskala CO₂-fangst og -lagring
- e. fagleg nettverksbygging og kompetansedeling med klar fagleg og internasjonal forankring, i prosjekt som blir delfinansierte av EU-program og/eller nasjonale program med tilsvarende formål som CLIMIT i andre land
- f. prosjekt som bidrar til gevinstrealisering for Langskip

Gassnova er ansvarleg for oppfølging og kontroll. Ordninga blir kunngjort på nettsida climit.no.

Resultat 2025

CLIMIT-Demo bidrog i 2025 til teknologiutvikling, prosjektmodning og demonstrasjon for å redusere teknologisk og økonomisk usikkerheit innan CO₂-handtering. I løpet av året blei det gitt 97,5 millionar kroner i støtte til 36 nye prosjekt, og ved utgangen av året omfatta porteføljen 61 aktive prosjekt.

Prosjekta dekte heile verdikjeda innan fangst, transport og lagring av CO₂, med stor variasjon i størrelse og modning. Fleire prosjekt retta seg mot systemløysingar og samspelet mellom ledda i verdikjeda, logistikk og lagringsløysingar. Prosjekta har i aukande grad industriell forankring med industrielle partnarar og sluttbrukarar, samtidig som det er rom for langsiktige teknologiutviklingsprosjekt med høg risiko.

I 2025 markerte CLIMIT-programmet 20 år med fagkonferansen CLIMIT Summit i Larvik, som samla aktørar frå industri, forvaltning og forskingsmiljø til kunnskapsdeling og nettverksbygging. Gjennom desse 20 åra har CLIMIT vore ein sentral pådrivar for teknologiutvikling i heile verdikjeda for CO₂-handtering. Med stønad til forskning, pilotprosjekt og demonstrasjon har programmet vore ein viktig føresetnad for mellom anna realiseringa av Langskip. Inkludert alt frå tidleg fase-modular til kommersiell utrulling har programmet støtta over 800 prosjekt som bygger opp under framtidige utsleppsreduksjonar i industri- og kraftsektoren. Dei siste åra har CLIMIT også støtta prosjekt innan CO₂-fangst frå luft (DAC) og andre karbonjerningsløysingar, og programmet held fram med å spele ei avgjerande rolle i å

Boks 4.5 CO₂-lagring på land

Eit av dei nyskapande teknologiutviklingsprosjekta for CO₂-handtering som har fått støtte frå CLIMIT-Demo i 2025, er CO₂-lagring på land i mafiske og ultramafiske bergartar. Formålet er å identifisere geologiske formasjonar i nærleiken av utsleppspunkt som er eigna til CO₂-lagring. Lokal CO₂-lagring kan gjere industriell fangst av CO₂ i liten og mellomstor skala meir attraktivt, både i Noreg og internasjonalt.

modne teknologi frå laboratoriet og fram mot stor-skala gjennomføring.

Post 70 Gassnova SF

Departementet foreslår å løyve 85 millionar kroner til administrasjon av statsføretaket Gassnova. Reduksjonen må sjåast i samanheng med at selskapet ved utgangen av 2025 hadde ein vesentleg eigenkapital. Eit redusert administrasjonstilskot skal medverke til å harmonisere kapitalstrukturen i selskapet og redusere behovet for løyving over statsbudsjettet. Det er føresett at selskapet dekker delar av driftskostnadene ved bruk av eigenkapitalen.

Gassnova har ansvar for å ta hand om interessene til staten knytte til fangst, transport og geologisk lagring av CO₂. TCM Assets AS er eit heileigd dotterselskap av Gassnova SF og har som formål å eige og leige ut testanlegga på Mongstad.

Gassnova held til i Porsgrunn. I 2025 blei det utført 29 årsverk i føretaket.

Mål og oppgåver

Hovudmålet til Gassnova er å fremme teknologiutvikling og kompetansebygging for kostnads-effektive og framtidsretta løysingar for CO₂-handtering. Gassnova følger opp Langskip, demonstrasjonsdelen av CLIMIT-programmet og Teknologisenter Mongstad og legg til rette for kunnskaps- og erfaringsdeling i Noreg og utlandet.

Gassnova skal

- koordinere og følge opp tilskotsavtalane og korleis industriaktørane styrer prosjekta i Langskip, både i etableringsfasen og i driftsfasen
- identifisere læringspunkt, koordinere arbeidet med gevinstrealisering frå Langskip og legge til rette for kunnskaps- og erfaringsdeling i Noreg og utlandet som kan nyttast i vidare teknologiutvikling
- vareta interessene til staten i Teknologisenter Mongstad og forvaltning av demonstrasjonsdelen av CLIMIT-programmet
- kartlegge moglegheiter og verkemiddel for CO₂-handtering i Noreg
- bidra til å knyte saman fagmiljø innanfor forskning, industri og offentleg verksemd innan CO₂-handtering

Resultat 2025

Gassnova hadde eit positivt årsresultat på om lag 3,1 millionar kroner. Ved utgangen av året hadde

føretaket ein eigenkapital på om lag 104,3 millionar kroner, inkludert innskotskapital.

Gevinstrealisering, kunnskapsdeling og læring

Gassnova bidrog i 2025 med fagleg innsikt om CO₂-handtering, formidla erfaringar frå Langskip og koordinerte arbeidet med gevinstrealisering. Føretaket følgde opp arbeidet til industriaktørane med å dele erfaringar frå prosjektet med myndigheter, industri, forskingsmiljø og internasjonale interessentar gjennom opne forum, delegasjonsmottak og fagleg samarbeid.

Hausten 2025 oppdaterte Gassnova, i samarbeid med DNV, vurderinga av nytteverdien av Langskip og rolla prosjektet har når det gjeld marknadsutviklinga for CO₂-handtering i Europa. Analysen viste at prosjektet har styrkt den samfunnsøkonomiske verdien sin og bidratt til betydeleg læring og verdiskaping, samtidig som det blei peika på utfordringar knytte til auka kostnadsnivå, reguleringskompleksitet og rammevilkår i den europeiske marknaden.

På oppdrag frå departementet la Gassnova i 2025 fram eit vegkart for CO₂-handtering. Arbeidet blei gjennomført med innspel frå industriaktørar og viste korleis CO₂-handtering kan bidra til å redusere utslepp frå landbasert industri fram mot 2050. Vegkartet peikar på potensialet Noreg har for CO₂-handtering, og at det trengst vidare teknologiutvikling. Langskip har lagt grunnlaget for ei verdikjede for fangst, transport og lagring av CO₂, og rapporten gir innspel til korleis ein kan bygge vidare på dette for å realisere fleire prosjekt i industrien.

Oppfølging og koordinering av tilskotsavtalane i Langskip

Gassnova vidareførte i 2025 rolla som koordinator og la til rette for prosjektet med vekt på å sikre effektiv gjennomføring og rett bruk av statlege midlar.

Oppfølginga bestod av månadlege rapporteringar, dialogmøte og vurderingar av risiko og framdrift i verdikjeda. Under oppfølginga vurderte Gassnova fortløpande risikoar i prosjektet for å identifisere potensielle utfordringar så tidleg som mogleg.

Gassnova retta særleg merksemd mot kostnadene for staten i tilskotsavtalane og mot at mekanismene for deling av kostnader blei tolka korrekt. Gassnova arbeidde vidare særskilt med avtale-spørsmål i samband med overgangen mellom etableringsfase og driftsfase for dei to første prosjekta.

I løpet av året la departementet ned styringsgruppa si for Langskip, og arbeidsoppgåvene til Gassnova blei utvida gjennom nye fullmakter under tilskotavtalane. Fullmaktene gir Gassnova auka ansvar for oppfølginga av avtalane, samtidig som føretaket følger ein særskild prosedyre for å legge saker av prinsipiell eller vesentleg karakter fram for departementet før avgjerd.

Varetaking av interessene til staten i Teknologisenter Mongstad

Teknologisenter Mongstad (TCM) er eit samarbeid der staten i 2025 eigde 34 prosent gjennom Gassnova, medan dei industrielle eigarane Equinor, Shell og TotalEnergies hadde eigardelar på 22 prosent kvar. Gassnova varetok interessene til staten i senteret og bidrog til kunnskapsspreiing om teknologiutvikling frå verksemda.

Gjennom 2025 leia Gassnova forhandlingane med dei industrielle partnarane om rammene for vidare drift og ei forlenging av deltakaravtalen etter utløpet av avtaleperioden 31. desember 2025. I samarbeid med TCM og dei industrielle eigarane arbeidde Gassnova i 2025 med å etablere ein meir berekraftig driftsmodell som legg til rette for inntektsauke og kostnadsreduksjonar, samtidig som testaktiviteten ved senteret kan vidareførast.

Post 71 Teknologisenter Mongstad

Departementet foreslår å løyve 71,5 millionar kroner til den delen av utgiftene til Teknologisenter Mongstad (TCM) som staten skal ta. Utgifter staten har utover dette, blir dekte av tidlegare tildelte midlar og midlar frå Fond for CO₂-handtering som er avsette til vidareutvikling av TCM, jf. kap. 1850, post 50 Fond for CO₂-handtering.

TCM skal fremme vitskap og industriell bruk av fangstteknologi. Den viktigaste oppgåva til teknologisenteret er å teste, verifisere og demonstrere forskjellige teknologiar for kostnadseffektiv og industriell CO₂-fangst i full skala. Målet er å legge til rette for utbreiing av CO₂-fangstteknologi i ulike bransjar og industrisektorar.

Teknologisenteret er organisert som eit ansvarleg selskap med delt ansvar (DA). Den norske staten eig TCM DA (gjennom Gassnova) saman med industrielle partnarar (Equinor og TotalEnergies i inneverande avtaleperiode). Equinor er operatør for anlegget. TCM er inne i den femte driftsperioden sidan oppstarten i 2012. Det er inngått avtalar om vidare finansiering og drift av TCM fram til 31. desember 2027, jf. utgreiinga i Prop. 96 S (2025–2026). Staten og dei andre

eigarane har sett i gang ein omstillingsprosess for TCM. Ulike alternativ blir no greidde ut vidare. Det er ein føresetnad at TCM ikkje skal få eigarbidrag etter 2027. TCM vil dermed i større grad vere avhengig av inntekter frå brukarar av anlegget. Alternativet til vidare drift er ei styrt avvikling av teknologisenteret. Det vil innebære kostnader til selskapsavvikling, demobilisering og fjerning av infrastruktur. Skulle dette skje, kan det bli behov for å innhente fullmakt frå Stortinget for å dekke utgifter til avvikling med vidare.

TCM Assets AS, som eig anlegga ved teknologisenteret og betaler den kommunale egedoms-skatten, er eit dotterselskap av Gassnova SF.

Resultat 2025

Teknologisenteret blei nytta til fleire testkampanjar i 2025. Det var omfattande aktivitet i amineringsanlegget og betydeleg aktivitet på testområdet for mindre modne fangstteknologiar. Testaktiviteten bidrog til å modne både teknologi og leverandørar, noko som kan føre til auka konkurranse og lågare kostnader i marknaden. Leverandørar som skal levere teknologi til konkrete industriprosjekt, brukte også teknologisenteret. Dette kan bidra til å redusere risikoen ved oppstart av nye anlegg.

Gjennom året blei det formidla kunnskap om teknologi for CO₂-fangst på fleire måtar. Resultat frå testaktiviteten blei publiserte i vitenskaplege artiklar og presenterte på konferansar. Delegasjonar frå ei rekke land har besøkt testfasilitetane på Mongstad. Senteret har også tilbydd rådgivings-tenester retta mot prosjekteigarar og utviklarar.

TCM arbeidde i 2025 for å redusere driftskostnadene og auke inntektene frå testaktiviteten. Sjølv om testaktørane betaler ein større del av kostnadene ved å bruke anlegget, er betalingsviljen framleis ikkje høg nok til å gjere drifta sjølvfinansierande. Eigarane i TCM inngjekk derfor avtale om ei mellombels vidareføring av drifta ut 2027, samtidig som det blei lagt planar for den vidare omstillingsprosessen.

Post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 1 300 millionar kroner til Langskip. Prosjektet består av CO₂-fangst ved sementfabrikken til Heidelberg Materials i Brevik og ved avfallsforbrenningsanlegget til Hafslund Celsio på Klemetsrud. Prosjektet inkluderer også transport til CO₂-terminal i Øygarden og injeksjon og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen gjennom Northern Lights, som

er eit fellesføretak mellom Equinor, TotalEnergies og Shell.

Bygging og ti års drift av fangstanlegga og lageret i Langskip har ei pris- og valutajustert styringsramme (P50) på om lag 35,5 milliardar 2026-kroner, der det statlege bidraget utgjer om lag

23 milliardar 2026-kroner. Kostnadsramma (P85) er sett i samsvar med den statlege prosjektstyringsmodellen og legg til grunn at det er 85 prosent sannsyn for å unngå kostnadsoverskridingar.

Tabell 4.3 Kostnadsramme for Langskip (i millionar kroner)

		Kostnadsramme (P85) i 2026-kroner	
		Totalt	Statsstøtte
Investeringar	Northern Lights		
	Heidelberg Materials	18 650	14 100
	Hafslund Celsio	10 050	3 100
Drift (10 år)	Northern Lights		
	Heidelberg Materials	8 400	6 500
	Hafslund Celsio	3 550	1 600

Mål og aktivitetar

Samfunns målet for Langskip er at demonstrasjon av CO₂-handtering skal gi den nødvendige utviklinga av teknologien, slik at ein kan nå dei langsiktige klimamåla i Noreg og EU til lågast mogleg kostnad.

Langskip skal

- gi kunnskap som viser at det er mogleg og trygt å gjennomføre fullskala CO₂-handtering
- bidra til produktivitetsgevinstar i kommande prosjekt gjennom lærings- og skalaeffektar
- gi læring knytt til regulering og intensivering av CO₂-handteringsaktivitetar
- legge til rette for næringsutvikling

Langskip skal demonstrere at CO₂-handtering er trygt og mogleg, og legge til rette for læring og kostnadsreduksjonar i framtidige prosjekt. Prosjektet vil berre lykkast dersom seinare prosjekt nyttar infrastrukturen og læringa frå Langskip. Lagerinfrastrukturen blir derfor bygd ut med kapasitet som kan nyttast av fangstprosjekt i andre land. Nye anlegg i Europa og globalt er ein føresetnad for at CO₂-handtering skal bli eit effektivt og konkurransedyktig klimatiltak.

Det er ei klar forventning om at restkapasiteten i lageret skal nyttast av industrielle tredjepartar som ikkje får direkte støtte frå den norske staten. Selskapa bak fangst-, transport- og lagerprosjekta skal eige og drive sine respektive delar av prosjektet. Tilskotsavtalane regulerer kost-

nads- og risikodelinga mellom selskapa og staten, der staten ber ein vesentleg del av kostnadene og risikoen i grensesnittet mellom fangst, transport og lager.

Resultat 2025

Northern Lights

I juni 2025 kom den første skipslasta med CO₂ frå Heidelberg Materials til anlegget til Northern Lights i Øygarden. I august blei dei første CO₂-voluma transporterte gjennom den 105 kilometer lange rørleidningen og injiserte 2 600 meter under havbotnen i Nordsjøen. Frå august til desember 2025 blei nærmare 40 000 tonn CO₂ permanent lagra. Frå 1. oktober gjekk heile prosjektet for transport og lagring av CO₂ over i driftsfase. Gjennom fjerde kvartal blei heile verdikjeda, frå transport til injeksjon, testa. Resultata viser at anlegget og operasjonane fungerer som venta.

Det tredje CO₂-transportskipet til Northern Lights, «Northern Phoenix», blei levert i desember 2025, og eit fjerde skip er planlagt levert i 2026.

Våren 2025 tok Northern Lights investeringsavgjerda for fase 2 av transport- og lagerprosjektet. Utvidinga aukar lagringskapasiteten frå 1,5 til minst 5 millionar tonn CO₂ per år. Investeringa er ei kommersiell vidareutvikling av Northern Lights som ikkje får tilskot frå staten. Prosjektet har fått støtte frå EU-programmet Connecting Europe Facility.

Heidelberg Materials

I 2025 sette Heidelberg Materials CO₂-fangst-anlegget ved sementfabrikken i Brevik i drift. Systemutprøving blei gjennomført i mai, og kort tid etter blei den første testlasta med CO₂ skipa til Northern Lights for permanent lagring. For å sikre stabil og føreseieleg drift blei det gjennomført fleire forbedringstiltak i løpet av hausten.

Brevik CCS er det første sementanlegget i verda med fullskala CO₂-fangst for permanent lagring. Anlegget representerer dermed ein viktig milepæl for Langskip og demonstrerer at CO₂-fangst og -lagring kan takast i bruk i sementindustrien.

Hafslund Celsio

Avfallsforbrenningsanlegget til Hafslund Celsio på Klemetsrud i Oslo er det tredje delprosjektet i Langskip og er i byggefasen. I 2025 tok prosjektet fleire viktige steg mot planlagd oppstart i 2029. I januar 2025 inngjekk staten og Hafslund Celsio ein revidert tilskotsavtale. I løpet av året blei anleggsarbeidet og detaljprosjekteringa på Klemetsrud sett i gang. Det blei også arbeidd vidare med terminalløysinga ved Oslo hamn, inkludert logistikkplanlegging, avtalar om arealbruk og grensesnitt mot transportløysinga til Northern Lights. Prosjektet gjennomførte i tillegg risikostyring og sentrale anskaffingsprosessar.

Post 73 Noregs forskingsråd, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 1 120 millionar kroner og ei tilsegnfullmakt på 4 440 millionar kroner til Forskingsrådet i 2027, jf. forslag til vedtak IV.

Hovuddelen av aktiviteten til Forskingsrådet er knytt til finansiering av fleirårige forskingsprosjekt. Midlane skal nyttast til å føre vidare og styrke forskinga og utviklinga innanfor energi, petroleum, CO₂-handtering og havbotnmineralutvinning, i tråd med ein samla FoU-strategi for energiområdet.

Forslag til løyving og tilsegnfullmakt inneber ei samla aktivitetsramme på 5 560 millionar kroner. Vidare foreslår departementet ei tilsegnramme på 1 310 millionar kroner til nye utlysingar og øyremerkte tilskot i 2027.

Boks 4.6 Omgrep

- *Løyving* skal dekke utbetaling av tidlegare gitte tilsegner, nye tilsegner som blir gitt i løpet av budsjettåret, og øyremerkte tilskot.
- *Tilsegnfullmakt* er det samla fullmaktsbeløpet som Stortinget vedtar, og som utgjer summen av moglege forpliktingar Forskingsrådet kan inngå med forfall etter budsjettåret.
- *Aktivitetsramme* er summen av løyving og tilsegnfullmakt, det vil seie den samla ramma for tilskotsverksemda til Forskingsrådet i budsjettåret og dei neste åra.
- *Tilsegnramme* er ramma for ny aktivitet og fastset kva for nye forpliktingar Forskingsrådet kan inngå i løpet av budsjettåret. Det er i hovudsak tilsegnsramma som seier noko om kor mykje ny aktivitet Forskingsrådet kan legge opp til i budsjettåret. Ny aktivitet må ha dekning i gjeldande løyving eller tilsegnfullmakt.

Tabell 4.4 Oversikt over løyving, tilsegnfullmakt, aktivitets- og tilsegnsramme

(i 1 000 kroner)				
Om	Løyving	Tilsegns- fullmakt	Aktivitets- ramme	Tilsegns- ramme
<i>Utlysingar</i> innan energi, petroleum, CO ₂ -handtering, havbotnmineralutvinning og naturfare.	1 068 000	4 418 000	5 486 000	1 258 000
<i>Nordisk Energiforskning</i> er ein institusjon under Nordisk ministerråd, finansiert i fellesskap av dei nordiske landa etter ein fastsett fordelingsnøkkel basert på bruttonasjonalbudsjett. Målet er å utvikle forskingsbaserte grunnlag for energipolitiske avgjerder og å vere ein møteplass for industri, forskning og politikarar. Institusjonen konsentrerer seg særleg om berekraftige og konkurransedyktige energiløysingar.				
	12 000	12 000	24 000	12 000
The International Ocean Discovery Program (IODP) er eit internasjonalt marint forskningssamarbeid som studerer geologien under havbotnen, mellom anna i arktiske område. Samarbeidet er organisert gjennom ECORD ¹ Managing Agency, som koordinerer deltakinga frå dei europeiske medlemslanda i IODP.	5 000	10 000	15 000	5 000
<i>Sjøfuglprogrammet SEAPOP</i> (SEAbird POPulations) blir forvalta av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Norsk polarinstitutt. Programmet skal gi betre kunnskap om utbreiinga av, tilstanden og utviklinga til norske sjøfuglbestandar, med særleg vekt på påverknad frå menneskeleg aktivitet i havområda og kystsona. <i>Sporingsprogrammet SEATRACK</i> (SEAbird TRACKing), som kartlegg arealbruken til sjøfuglane utanom hekkesesongen, inngår som ein del av SEAPOP.				
	30 000		30 000	30 000
<i>Snøskredforskning</i> ved Norges Geotekniske Institutt (NGI), inkludert fullskala forsøksfelt på Ryggfonn, skal bidra til å auke kunnskapen om snøskred og redusere samfunnsutfordringar og tap av verdiar som følge av snøskred.				
	5 000		5 000	5 000
SUM	1 120 000	4 440 000	5 560 000	1 310 000

¹ European Consortium for Ocean Research Drilling

Midlar til drift av verksemda til Forskingsrådet blir løyvde over budsjettet til Kunnskapsdepartementet under kap. 285 Noregs forskingsråd, post 55 Verksemdskostnader.

Prioriteringar for 2027

Løyvinga og tilsegnfullmakta skal nyttast til å føre vidare og styrke forskning og utvikling innanfor energi, petroleum, CO₂-handtering og havbotnmineralutvinning. Midlane skal støtte både langsiktig strategisk forskning, bruksforskning, tek-

nologiutvikling, pilot- og demonstrasjonsprosjekt og samfunnsfagleg forskning og inngå i ein samla FoU-strategi for energiområdet. Konkurransetsetjing av forskingsmidlane i samarbeid med andre aktørar i innovasjonskjeda legg til rette for høg kvalitet og relevans.

Departementet har bestemt at det skal utviklast ein samla strategi for forskning og utvikling på energiområdet som omfattar både energi, petroleum, CO₂-handtering og havbotnmineralutvinning. Strategien skal erstatte dei tidlegare separate strategiane Energi21 og OG21. Eit strategistyre, Energi2050, med mandat frå departementet blei etablert i starten av 2025 for å leie dette arbeidet. Den nye strategien vil gjelde frå 2027. I samråd med Energidepartementet vil Forskringsrådet bruke den nye strategien til å oppdatere prioriteringane sine og til å lage til kommande utlysingar.

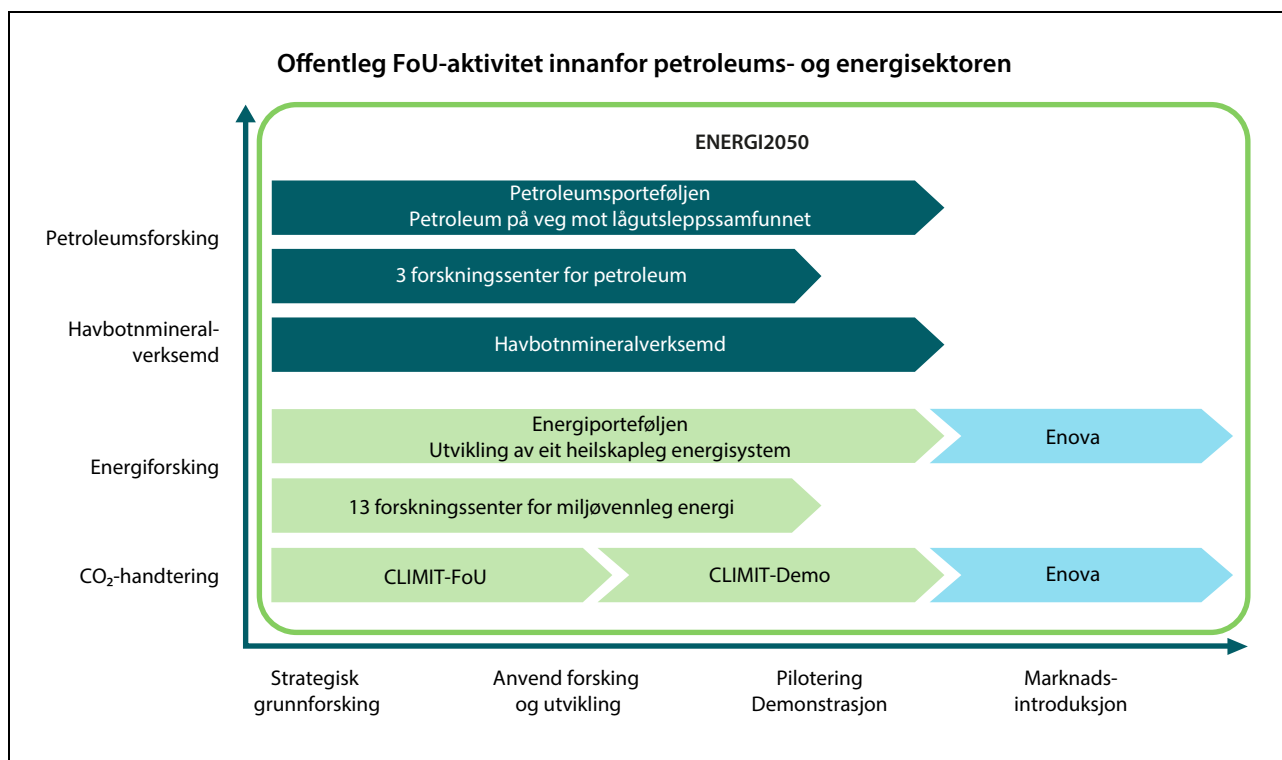
Det skal også prioriterast midlar til å hente inn meir kunnskap om naturmangfald og miljø, særleg når det gjeld effektar av havvind på natur og miljø. Dei strategiske konsekvensutgreiingane for havvind blei ferdige sommaren 2025 og peikar mellom anna på kunnskapsmanglar om sjøfugl. Det er derfor øyremerkt midlar til sjøfuglprogramma SEAPOP og SEATRACK, som skal bidra til vidare kartlegging av sjøfugl i dei aktuelle havvindområda.

Opninga av område for havbotnmineralverksemd fører til eit behov for forskning på biologisk mangfald og miljøkonsekvensar ved eventuell utvinning. I 2027 skal Forskringsrådet prioritere å følge opp den etablerte satsinga på forskning og innovasjon knytt til havbotnmineral, som rådet forvaltar på oppdrag frå departementet.

For å førebygge og handtere naturfarar som flaum og skred trengst det eit godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag. Dette krev både utvikling og kontinuitet i forskinga på området. For å styrke kunnskapsgrunnlaget og beredskapen knytte til klimaendringar og naturfare blir det også i 2027 sett av midlar til forskning og utvikling innanfor førebygging av flaum- og skredskadar.

Norsk leverandørindustri til petroleums- og energisektoren arbeider for å posisjonere seg mot nye marknader, mellom anna når det gjeld små og modulære kjernekraftverk (SMR) i Europa. Det vil bidra til at leverandørindustrien får fleire bein å stå på. Forskringsrådet kan støtte industrien sitt arbeid med kompetanseutvikling retta mot kjernekraftmarknaden.

Figur 4.2 viser dei mest sentrale offentlege verkemidla og illustrerer korleis rolla til Forskringsrådet inngår i heilskapen av offentlege verkemiddel for forskning, utvikling og innovasjon på energiområdet.

Figur 4.2 Verkemiddel for forskning, utvikling og innovasjon på energiområdet

Kjelde: Energidepartementet

Energi på veg mot eit lågutsleppssamfunn

Midlane til energiforskning som Forskringsrådet forvaltar, skal støtte opp under måla i den nye Energi2050-strategien frå 2027. Innsatsen skal rettast mot langsiktig kunnskapsoppbygging, utvikling av nye klimavennlege energiteknologiar og løysingar som styrker konkurranseevna i

næringslivet og legg til rette for eit fleksibelt og robust energisystem.

Auka sektorkopling og ei meir samansett energiforsyning gjer at det trengst finansiering og verkemiddel på tvers av sektorar. Dette blir følgt opp gjennom Forskringsrådets porteføljestyre for energi og transport og i samarbeid med relevante departement.

Tabell 4.5 Verkemiddel for ny klimavennleg energiteknologi

Energiporteføljen – utvikling av eit heilskapleg energisystem	Energiporteføljen støttar ei langsiktig og berekraftig utvikling av energisystemet og skal bidra til omstillinga til lågutsleppssamfunnet. Porteføljen femner breitt og dekker alle bransjar, næringar og samfunnssektorar som produserer varme eller elektrisitet, utviklar og driftar infrastruktur for energidistribusjon, bruker fornybar energi og utviklar og nyttar kunnskap og løysingar for redusert energibruk eller omlegging til fornybar energibruk i bygg, område, transport og industri. Målet er at Noreg har nok fornybar energi og eit sikkert, robust og fleksibelt energisystem, at samfunnet er klimanøytralt og tar vare på naturmangfald, og at omstillinga skjer kunnskapsbasert, inkluderande og rettferdig. Satsinga skal også bidra til at vitskaplege miljø innanfor energi og transport er relevante og framifrå. Porteføljen nyttar eit breitt spekter av søknadstypar i heile innovasjonskjeda, frå grunnleggjande energiforskning til innovasjonsprosjekt. Ein stor del av innsatsen blir retta mot innovasjon og kunnskapsbygging som er relevante for næringslivet, for å sikre at eksisterande og nytt næringsliv innanfor energi er konkurranse- og omstillingsdyktig.
Forskingssenter for miljøvennleg energi (FME)	Sentera arbeider med forskning som er retta mot fornybar energi, energi-effektivisering, CO₂-handtering og samfunnsvitskaplege problemstillingar som er relaterte til energiomstilling. Forskinga skjer i eit tett samarbeid mellom forskingsmiljø, næringsliv og forvaltning. Sentera gjer det mogleg for brukarpartnarane å ha langtidsperspektiv og få kontinuitet og risikoavlasting i satsinga på forskning. For forskingsmiljøa gjer sentera det mogleg med ei langsiktig kompetanseoppbygging gjennom forskning og utdanning av kandidatar på eit høgt internasjonalt nivå i nært samarbeid med dei som bruker forskingsresultata. Prosjekt ved dei ulike sentera kan også hente prosjektfansiering frå andre verkemiddel med finansiering frå Energidepartementet. Dette bidrar til god fleksibilitet og dynamikk i energiforskninga Forskringsrådet finansierer.
PILOT-E	PILOT-E er eit finansieringstilbod til norsk næringsliv, etablert av Forskringsrådet, Innovasjon Noreg og Enova. Målet med tilbodet er at heilt nye produkt og tenester innanfor miljøvennleg energiteknologi skal utviklast raskare. Dei skal også takast i bruk for å bidra til utsleppskutt både i Noreg og internasjonalt. PILOT-E følger opp aktørane gjennom heile teknologiutviklingsløpet – frå idé til marknad.

Tabell 4.5 Verkemiddel for ny klimavennleg energiteknologi

CLIMIT – forskning, utvikling og demonstrasjon av CO ₂ -handterings-teknologi	CLIMIT skal bidra til å utvikle teknologi og løysingar for CO₂-handtering og til å redusere kostnader og risiko for dei som tar teknologien i bruk. Det er konkretisert følgande satsingsområde: – avkarbonisering av industri- og energiressursar – storskala CO₂-lager på norsk sokkel – nyskapande teknologiutvikling og løysingar for CO₂-handtering CLIMIT har stor internasjonal aktivitet, mellom anna gjennom EUs samfinansieringsprogram Clean Energy Transition Partnership (CETP). CLIMIT er eit samarbeid mellom Forskingsrådet, som handterer FoU-delen, og Gassnova, som handterer demonstrasjonsdelen.
HEILO på hydrogen, havvind og CO ₂ -handtering	HEILO er eit samarbeid mellom Forskingsrådet, Innovasjon Noreg, Gassnova og Enova som skal bidra til betre samkøyring og koordinering av verkemidla og aktivitetane til aktørane. Gjennom verkemiddelapparatet blir det finansiert prosjekt langs heile verdikjeda og i heile spennet frå grunnforskning til utvikling, innovasjon og marknadsintroduksjon. HEILO gir ei oversikt over prosjekt som har fått støtte gjennom verkemiddelapparatet på dei ulike teknologiområda.

Meir informasjon om verkemidla finst på forskingsradet.no, innovasjonnorge.no, gassnova.no og enova.no.

Tabell 4.6 Forskingssenter for miljøvennleg energi (FME)

Namn	Om	Vertskap	Avtaleperiode
INCLUsive Decarbonization and Energy Transition (INCLUDE) (samfunnsvitskap)	Forskingssenter for sosialt inkluderande energiomstilling som skal skaffe kunnskap om korleis ein kan realisere eit rettferdig lågutsleppssamfunn	UiO	2019–2027
Norsk senter for energiomstillingsstrategiar (NTRANS) (samfunnsvitskap)	Forskingssenter som skal forske på kva rolle energisystemet har i avkarbonisering av sektorar som energi, transport, industri, bygg og hushald	NTNU	2019–2027
Norwegian Research Centre on Wind Energy (NorthWind)	Forskingssenter for vindenergi som skal bidra til å redusere kostnadene ved vindkraft, legge til rette for berekraftig utvikling, skape arbeidsplassar og auke eksporten	SINTEF Energi	2021–2029
Norwegian research and innovation centre for hydrogen and ammonia (HYDROGENi)	Forskingssenter som skal bidra til FoU i heile verdikjeda for hydrogen, inkludert kostnadseffektiv og skalerbar produksjon, transport og lagring i Noreg og Europa, sluttbruksteknologiar og sikkerheit og materialintegritet	SINTEF Energi	2022–2030
Norwegian Centre for Hydrogen Research (HyValue)	Forskingssenter som mellom anna skal forske på metodar for produksjon av hydrogen og ammoniakk, løysingar for transport, lagring og fylling/bunkring av hydrogenbasert drivstoff, maritime verdikjeder og utvikling av ein metodikk for å styrke forankringa i samfunnet	NORCE	2022–2030

Tabell 4.6 Forskingssenter for miljøvennleg energi (FME)

Namn	Om	Vertskap	Avtaleperiode
Norwegian Research Centre of Excellence for Carbon Capture and Storage (GigaCCS)	Forskingssenter som tar for seg FoU-utfordringar i heile verdikjeda for at CO ₂ -handtering skal realiserast i stor skala	SINTEF Energi	2024–2032
Secure, resilient, and sustainable electricity distribution grids (SecureEL)	Forskingssenter som konsentrerer seg om dei nye behova for kunnskap, innovasjon og løysingar som oppstår frå dei grunnleggande endringane i distribusjonsnettet drivne av elektrifiseringa av samfunnet	SINTEF Energi	2024–2032
Integrated Hub for Energy System Analyses (InterPlay)	Forskingssenter som skal mogleggjere auka integrasjon av energisystemet ved å etablere ei open plattform for deling av modellar og for kopling og analyse ved hjelp av energi- og systemmodellar	SINTEF Energi	2024–2032
Norwegian research centre for renewal of hydropower technology (RenewHydro)	Forskingssenter som skal løyse utfordringar vasskrafta blir stilt overfor når innfasing av store mengder uregulerbar kraft aukar krava til fleksibilitet, og når ein skal drive effektivt og berekraftig i eit uføreseieleg klima	NTNU	2024–2032
Norwegian R&D centre for Maritime Energy Transition (MarTrans)	Forskingssenter med ei heilskapleg tilnærming som dekker heile verdikjeda knytt til reduksjon av energiforbruk og bruk av alternative drivstoff innanfor maritim transport	SINTEF Ocean	2024–2032
Zero Emissions Metal Production (ZeMe)	Forskingssenter som vil utvikle ny, klimanøytral og energieffektiv teknologi for metallurgisk industri	NTNU	2024–2032
Research centre for solar power (SOLAR)	Forskingssenter som er konsentrert om utvikling, installasjon, integrasjon og drift av solkraftverk i og utanfor Noreg, og som også ser på heile utviklinga på tvers av verdikjeda frå silisiumproduksjon til viktige applikasjonar som bygningsintegrerte og flytande solanlegg og på resirkulering av solcelleanlegg	IFE	2024–2032
Next-generation and improved circular sustainable battery technology value chain (Battery)	Forskingssenter som fokuserer på teknologiforbetringar på alle dei viktigaste områda for norsk batteriindustri: batterimateriale, celleproduksjon, batteripakkar/-system og gjenvinning/gjenbruk	NTNU	2024–2032

Meir informasjon om sentera finst på forskingsradet.no.

Petroleum på veg mot eit lågutsleppssamfunn

Petroleumsforskinga som Forskringsrådet finansierer, er retta mot leverandørindustrien, instituttsektoren og universiteta. Løyvingane utløyser atskilleg med eigeninnsats og medfinansiering frå både forskingsmiljø og næringsliv.

I 2027 skal Forskringsrådet prioritere prosjekt og teknologiutvikling som støttar opp under måla i Energi2050-strategien. Dette inneber særleg

teknologi for å redusere klimagassutslepp, energieffektivisere drift på sokkelen og dempe det forventale fallet i produksjonen for å trygge energiforsyninga til Europa. Forskingssentera for petroleum (PETROSENTER) skal vidareførast som sentrale arenaer for langsiktig kompetansebygging, forskarutdanning og teknologi- og kunnskapsoverføring til framveksande næringar som hydrogen og CO₂-lagring.

Tabell 4.7 Verkemiddel for petroleumsforskinga

Namn	Om
Petroleumsporteføljen – petroleum på veg mot lågutsleppssamfunnet	Porteføljen skal bidra til auka verdiskaping og sikker, kostnadseffektiv og berekraftig utnytting av petroleumssressursane i eit lågutsleppssamfunn. Han er avgrensa til olje- og gassverksemd, og alle prosjekta i porteføljen skal ha ei kopling til problemstillingar knytte til petroleumssverksemda i opna område på norsk kontinentalsokkel og/eller sikkerheit på landanlegga i Noreg. Den samla aktiviteten omfattar strategisk grunnforskning, kunnskaps- og kompetansebygging, forskarrekuttering, bruksforskning og teknologiutvikling og demonstrasjon.
Forskingssenter for petroleum	Sentera skal gjennom fokusert og langsiktig forskingsinnsats på høgt internasjonalt nivå løyse utpeika utfordringar for utnytting av petroleumssressursane på norsk sokkel. Næringsretta forskarutdanning og langsiktig kompetansebygging står sentralt for sentera. Dei utviklar kunnskap og teknologi som har mykje å seie for verdiskaping og utnytting av gjenverande petroleumssressursar, og bygger samtidig bru til framveksande næringar som hydrogen og CO ₂ -lagring.

Meir informasjon om verkemidla finst på forskningsradet.no.

Tabell 4.8 Forskingssenter for petroleum

Namn	Om	Vertskap	Avtaleperiode
Lågutsleppsenteret (Low Emission)	Senteret skal bidra til å utvikle nye teknologiar og konsept for offshore energisystem, energieffektivisering og integrasjon av eksisterande infrastruktur for fornybar kraftproduksjonsteknologi for implementering på norsk sokkel.	SINTEF Energi	2019–2027
Senter for berekraftig utnytting av petroleumssressursar på norsk sokkel (NCS2030)	Senteret skal bidra til å skape ei berekraftig verdikjede for hydrokarbonressursane ved utvikling av løysingar som maksimerer verdiskapinga av ressursane, samtidig som ein skal nå målet regjeringa har sett om lågutslepp.	Universitetet i Stavanger	2022–2029
Senter for auka undergrunns- og reservoarforståing (CSSR)	Senteret skal bidra til å sikre langsiktig verdi for petroleumindustrien i overgangen til eit nytt energilandskap. Forståing av undergrunnen for energieffektiv utnytting av reservoaret og utvikling av ny kunnskap og digitale løysingar står sentralt.	NORCE	2022–2029

Meir informasjon om sentera finst på forskningsradet.no.

Havbotnmineralutvinning

Den globale energiomstillinga aukar etterspørse- len etter kritiske råmateriale som trengst for å utvikle lågutsleppsteknologi. På norsk sokkel er det påvist førekomstar av mineral som inneheld slike metall, og det er opna for mineralverksemd på delar av kontinentalsokkelen i Norskehavet og Grønlandshavet.

Noreg skal utvikle havbotnmineralressursar stegvis, forsvarleg og kunnskapsbasert, der omsynet til miljø og sikkerheit skal sikrast i alle fasar av verksemda. I tråd med Meld. St. 25 (2022–2023) skal Forskingsrådet i 2027 prioritere forskning og innovasjon i heile verdikjeda. Dette omfattar vidare styrking av kunnskapen om miljø- og naturverdiar i djuphavet, berekraftig utvinningsteknologi og mogleg overføring av kompetanse og teknologi frå olje- og gassektoren.

Internasjonalt forskings- og teknologisamarbeid

Deltaking i internasjonalt forskings- og teknologisamarbeid på energi- og petroleumsområdet har høg prioritet og er eit viktig supplement til den nasjonale FoU-satsinga. Noreg deltar i samarbeidsaktivitetar gjennom EU, Det internasjonale energibyrået (IEA) og Nordisk Energiforsking, fleirnasjonale samarbeidsforum som Mission

Innovation og gjennom bilateralt samarbeid med utvalde land.

Internasjonalt samarbeid er avgjerande for å halde eit høgt fagleg nivå i norske forskingsmiljø, bygge strategiske alliansar, hente heim kunnskap og kapital og opne internasjonale marknader for norsk næringsliv.

Forskingsrådet skal stimulere til auka internasjonalt forskningssamarbeid gjennom målretta mobilisering inn mot EU-arenaen, fleirnasjonale initiativ og bilaterale partnerskapar med prioriterte land som USA, Brasil og Canada. Forskings- sentera skal vidareførast som sentrale knutepunkt for internasjonalt samarbeid.

EUs forskingsprogram har som mål å sikre høg deltaking og god utteljing i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa, særleg innanfor fornybar energiteknologi, materiale til batteri og energilagring, kraftnett, berekraftig drivstoff, hydrogen, elektrolyse og CO₂-handtering. Departementet har som mål at norske forskingsinstitusjonar og norsk næringsliv skal halde fram med å utnytte moglegheitene programmet gir. Neste rammeprogramperiode går frå 2028 til 2034, og Forskingsrådet skal prioritere arbeidet med å påverke struktur, måten å innrette programmet på og innhaldet i det slik at norske interesser blir godt varetatt.

Tabell 4.9 Internasjonale forskningssamarbeid og deltaking i internasjonale fellesutlysingar

EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont Europa (2021–2027)	Programmet skal bidra til arbeidsplassar og økonomisk vekst i Europa, til å møte samfunnsutfordringar og til ein styrkt posisjon for Europa innanfor forskning, innovasjon og teknologi. I programdelen «Klima, energi og mobilitet» blir det gitt støtte til forskning og innovasjon innanfor mellom anna fornybare energiteknologiar, energibruk i bygg og industri, energilagring, CO ₂ -handtering og nettinfrastruktur. Tematisk korresponderer desse områda godt med norske FoU-satsingar. Horisont Europa har ein stor portefølje av partnerskapar innanfor energi og transport, mellom anna Clean Energy Transition Partnership (CETP), som er omtalt nedanfor.
Clean Energy Transition Partnership (CETP)	CETP er ein internasjonal partnerskap under Horisont Europa der om lag 50 nasjonale og regionale forskings- og innovasjonsprogram (FoI) i 30 land samarbeider. Partnerskapen gjennomfører fellesutlysingar der formålet er internasjonalt samarbeid om forskning og innovasjon for å hindre fragmentering i FoI-landskapet, for på den måten å nå det overordna målet om europeisk energiomstilling og eit klimanøytralt Europa innan 2050. CETP samlar nasjonale og regionale midlar saman med midlar frå EU-kommisjonen for å finansiere løysingar som er viktige for den europeiske energiomstillinga. Nokre ikkje-europeiske land deltar også i partnerskapen. Frå norsk side er det Forskringsrådet som følger opp CETP.
Det internasjonale energibyrået (IEA)	IEA er ein organisasjon for 32 medlemsland som arbeider med myndigheiter og industri for å skape ei sikker og berekraftig energiframtid for alle. IEA har oppretta ei rekke samarbeidsprogram for forskning på ulike energitema. Noreg er medlem i rundt 20 slike program, som fordeler seg på områda for sluttbrukarteknologiar, fornybare energiteknologiar, olje og gass og informasjonsutveksling. Deltakarane frå norsk side kan vere frå industrien, forskingsmiljøa eller myndigheitene, avhengig av aktivitetane i programma. Forskringsrådet er koordinator for dei norske forskingsaktivitetane.
Mission Innovation	Mission Innovation er eit internasjonalt samarbeid med 23 deltakande land pluss EU-kommisjonen som har som mål å auke utviklinga og bruken av nye klimavennlege energiteknologiar. Gjennom Forskringsrådet og Gassnova bidrar Noreg aktivt i arbeidet innanfor dei prioriterte områda hydrogen, utsleppsfri maritim transport og CO ₂ -handtering. Noreg er medleiar i Zero-Emission Shipping Mission og medlem i Clean Hydrogen Mission og Carbon Dioxide Removal Mission.
Memorandum of Understanding (MoU ¹) mellom Noreg og USA	USA og Noreg samarbeider innanfor energirelatert forskning og teknologi. Samarbeidet er i hovudsak konsentrert om CO ₂ -handtering og vasskraft-forskning.
BN21 – Brazil-Norway in the 21st. century	Samarbeidet mellom Noreg og Brasil omfattar petroleumsforskning, fornybar energi og lågutsleppsløysingar der landa har felles interesser og utfordringar. Forskringsrådet og den brasilianske motparten FINEP lyser jamleg ut felles forskingsmidlar for å styrke samhandlinga mellom forskings- og industrimiljø i dei to landa.

¹ Intensjonsavtalar

Resultat 2025

I 2025 finansierte Forskringsrådet prosjekt med utbetalingar på til saman om lag 868,6 millionar kroner og vedtok støtte på til saman 829 millionar

kroner til over 110 nye prosjekt innanfor petroleum, miljøvennleg energi og CO₂-handtering med midlar løyvde over budsjettet til Energi-departementet.

- Samla resultat og framdrift:
- Forskinsrådet vidareførte arbeidet med havbotnmineral og gjennomførte den første utlysinga.
 - Utlysingar for PETROSENTER og samfunns- vitskapelege FME-senter blei planlagde med sikte på gjennomføring i 2026.
 - Internasjonalt samarbeid, både bilateralt og multilateralt, var høgt prioritert i tråd med oppdrag frå Energidepartementet.
 - Forskinsrådet la ned store ressursar i strategisk arbeid knytt til Noregs rolle i den fornya SET-planen og inn mot EUs neste ramme- program for forskning og innovasjon (FP10 – Horisont Europa).
- Tilskotsforvaltninga held framleis høg kvalitet, og det er eit godt samarbeid med andre verkemiddel, for eksempel gjennom HEILO og Grøn plattform.

Tabell 4.10 Finansiert forskning og utvikling gjennom Forskinsrådet i 2025 frå budsjettet til Energidepartementet

(i mill. kroner)	
Tema	Utbetalt i 2025
Ny klimavennleg teknologi – miljøvennleg energi	507,4
Petroleum på veg mot eit lågutsleppssamfunn	229,0
CO ₂ -handtering	75,3
Internasjonalt forskings- og teknologisamarbeid	27,6
Kartlegging av sjøfugl	24,3
Snøskredforskning ved Norges Geotekniske Institutt	5,0
Sum	868,6

Tabell 4.11 Tildelingar til energiforskning i 2025 frå budsjettet til Energidepartementet

(i mill. kroner)					
Søknadstype	Energi	Petroleum	CO ₂ - handtering	Havbotn- mineral	Sum
Kompetansebyggande prosjekt for næringslivet	166	116			282
Innovasjonsprosjekt i næringslivet	140	85			225
Samarbeidsprosjekt for å møte utfordringar i samfunn og næringsliv	68		49	48	165
Clean Energy Transition Partnership (EUs partnarsskap for forskning og innovasjon)	41		40		81
Andre tildelingar, nasjonale fellesutlysingar	43	20			63
Andre tildelingar, internasjonale utlysingar	13				13
Sum	471	221	89	48	829

Ny miljøvennleg energiteknologi

Den målretta satsinga til Forskinsrådet innanfor ny, miljøvennleg energiteknologi omfatta i 2025 prosjektfinansiering innanfor miljøvennleg energi, forskingssenter for miljøvennleg energi (FME) og

CO₂-handtering. Det samla forbruket i igangverande senter og prosjekt finansierte frå departementa var om lag 724 millionar kroner i 2025, om lag 13 prosent lågare enn i 2023, som er siste samanliknbare driftsår. Av desse midlane finansierte Energidepartementet om lag 582 millionar kroner.

Nedgangen er først og fremst knytt til lågare aktivitet i næringslivet. Fleire prosjekt blir terminerte undervegs på grunn at løysingane som blir utvikla, ikkje er konkurransedyktige nok. Dette kjem av både for høgt kostnadsnivå, manglande infrastruktur, endra rammevilkår og omlegging av strategi. Fleire prosjekt mistar partnarar og må justerast ned eller blir forseinka. Kompetanse- og samarbeidsprosjekt og forskingssenter som inneber samarbeid mellom forskingsorganisasjonar og næringsliv, utgjer likevel ein vesentleg og aukande del av porteføljen.

Totalt var det 385 aktive prosjekt innan miljøvennleg energiforskning og CO₂-håndtering i 2025. I løpet av året fekk totalt 95 nye prosjekt tildelt 781 millionar kroner gjennom Forskringsrådet. Av dette er 560 millionar kroner finansierte over budsjettet til Energidepartementet. Søknadstilfanget har vore tilfredsstillande, men overgangen til løpande søknadsbehandling for prosjekta retta mot næringslivet har ført til ein nedgang i søknadsvolumet.

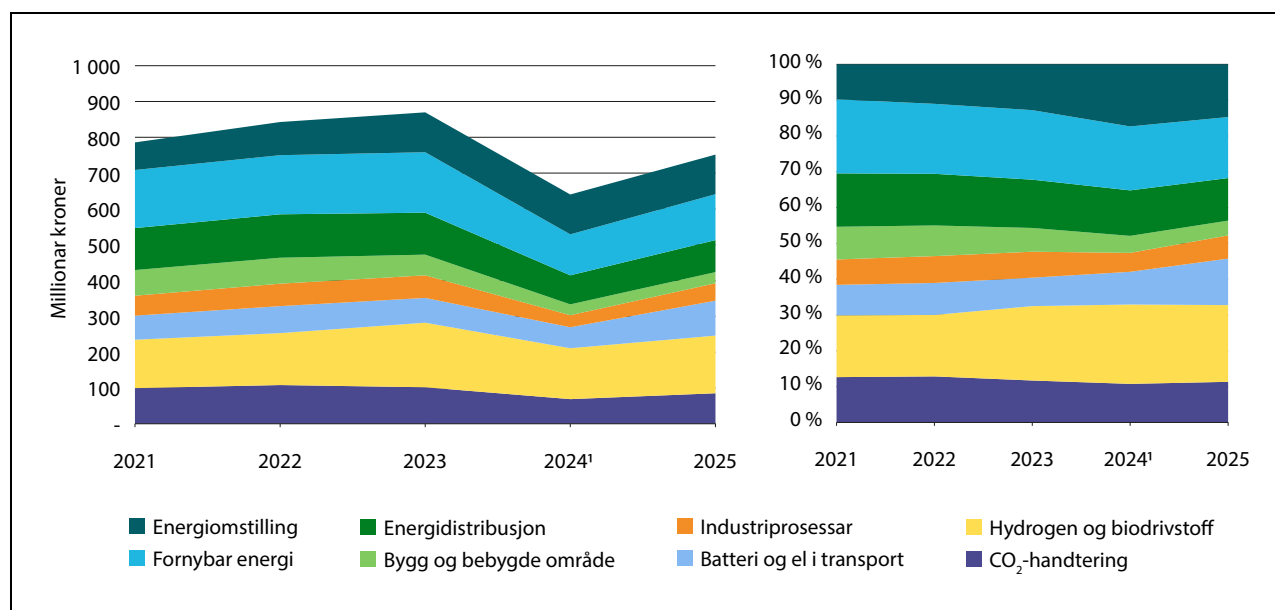
Det er i dag 13 aktive FME-ar. Senterordninga er eit av dei viktigaste verkemidla i energiforskinga. FME-ane legg til rette for langsiktige forskingsprioriteringar, stabilitet og kontinuitet og fremmer det heilskapsperspektivet og det tverrfaglege arbeidet som er viktige for eit robust energisystem. Ordninga legg også til rette for langsiktig samarbeid mellom forskingsmiljø, næringsliv og offentlege aktørar. I 2025 blei åtte nye FME-ar etablerte og to FME-ar avslutta etter fullført periode.

Ein studie av effektane av energiforskinga og FME-ordninga, gjennomført av Menon Economics og Multiconsult, blei ferdig i 2025 og konkluderte med at energiforskning er samfunnsøkonomisk lønnsamt. Effektstudien av FME-ordninga viser at ordninga har bidratt til langsiktig forskning, sterke samarbeidsarenaer, rekruttering, høg vitenskapleg kvalitet og internasjonalt samarbeid innan miljøvennleg energi. Studien omfattar 60 forskingscase delfinansierte av Forskringsrådet i perioden 2016–2025. Seks case er analyserte i djupna og viser ei mogleg samfunnsøkonomisk lønnsamd på 9 til 36 milliardar kroner, der om lag 5 milliardar kroner allereie er realiserte.

Ved utgangen av 2025 var instituttsektoren den største gruppa av prosjekteigarar målt i samla beløp, etterfølgt av næringsliv og universitet og høyskolar.

Forskringsrådet peikar på stor aktivitet i sterke FoU-miljø, mange gode søknader til nasjonale utlysingar og svært god uttelling for norske miljø i EUs rammeprogram og partnarskapar. Kompetanse- og samarbeidsprosjekt og forskingssenter utgjer ein vesentleg og aukande del av porteføljen, medan innovasjonsprosjekt i næringslivet går ned. Samtidig aukar forbruket i prosjekt som spring ut av internasjonale utlysingar.

I 2025 finansierte Forskringsrådet 187 årsverk fordelt på 152 doktorgradsstipendiatar og 35 postdoktorstipendiatar på energiområdet samla. Kvinnedelen blant stipendiatane er over 40 prosent.

Figur 4.3 Forbruk i senter og prosjekt innanfor miljøvennleg energi og CO₂-håndtering og relative tall for perioden 2021–2025, fordelt på tema

¹ Tala for 2024 er kunstig låge på grunn av endra periodisering av rekneskapen i Forskringsrådet.

Kjelde: Forskringsrådet

Boks 4.7 Digitalisering og automatisering i verftsindustrien

Aker Solutions deltar i fleire prosjekt for å digitalisere og automatisere verftsindustrien, med mål om kostnadseffektiv masseproduksjon av komponentar til havvind. Satsinga skal møte manglande produksjonskapasitet i Europa og samtidig gi norske verft nye marknadsmoglegheiter i ei tid med lågare aktivitet i olje- og gassnæringa. Gjennom prosjekt som AdaPfab og WINDRISE er det utvikla løysingar for berekraftig og oppskalert produksjon av flytarar og botnfaste understell. Resultata styrker konkurranseevna i den norske leverandørkjeda for havvind, gjer ho meir robust og viser korleis forskning kan bidra til omstilling, nye produkt og nye forretningsområde.

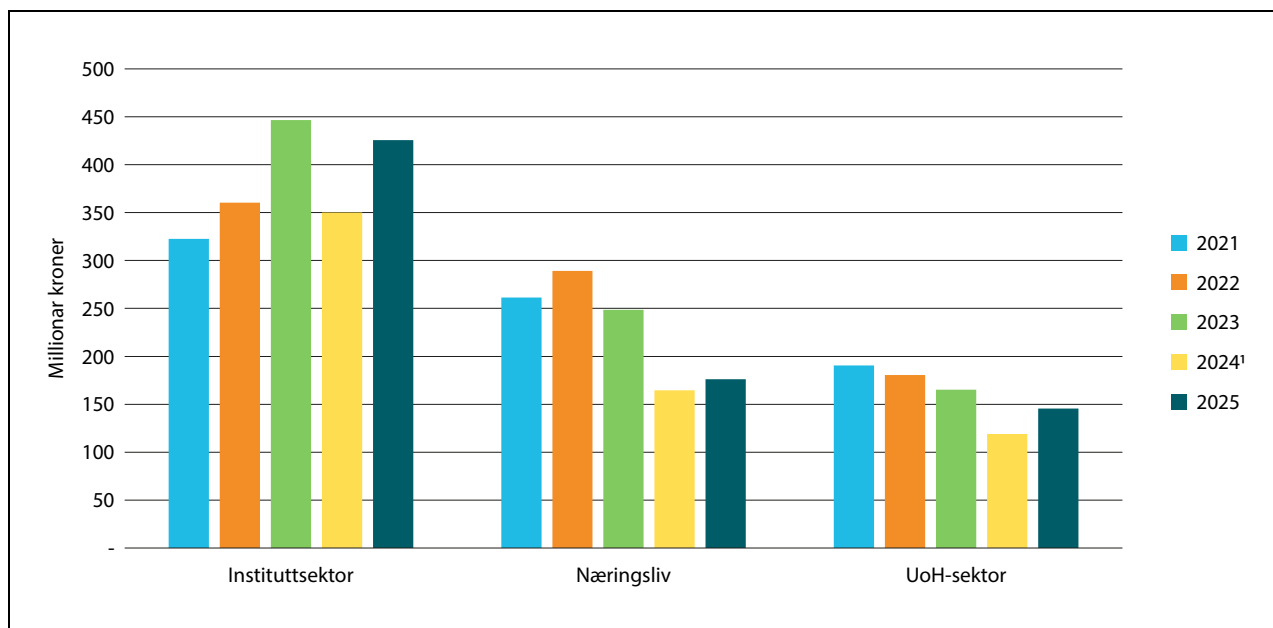
Koordineringa og samhandlinga mellom ordningar finansierte av Energidepartementet og ordningar finansierte av andre departement er ei sektorpolitisk prioritering. SFI-ordninga, infrastrukturordninga og SkatteFUNN er eksempel på energirelevante ordningar som Forskringsrådet forvaltar, som ikkje blir finansierte av budsjettet til Energidepartementet.

Boks 4.8 Digitalisert straumnett

Forskning på energidistribusjon skal bidra til eit integrert og digitalisert straumnett som knyter saman konsumentar, produsentar og prosumentar (nettkundar som både produserer og bruker straum) på ein sikker, robust og effektiv måte. Temaområdet omfattar transmisjons- og distribusjonsnettet, og dessutan overføringsnett til havs, og er sentralt for forsyningssikkerheita og berekraftig elektrifisering av samfunnet.

I 2025 blei forskingsinnsatsen vidareført med vekt på eit smart, fleksibelt og påliteleg kraftnett som legg til rette for auka integrering av fornybar energi og betre utnytting av fleksibilitet i møte med eit veksande energi- og effektbehov. FME SecurEl har komme godt i gang, samtidig som prosjekta NextGrid og MaksGrid bidrar til optimalisering og digitalisering av straumnettet. Digitalisering av kraftnettet gir store moglegheiter, men stiller også auka krav til cyber- og motstandssikkerheit.

Forskringsrådet kan etablere fellesutlysingar på tvers av porteføljar, som i 2025 med fellesutlysinga for eit forskingssenter for berekraftig

Figur 4.4 Støtte til forskning, utvikling og innovasjon innanfor miljøvennleg energi, fordelt på ulike sektorar

¹ Tala for 2024 er kunstig låge på grunn av endra periodisering av rekneskapen i Forskringsrådet.

Kjelde: Forskringsrådet

areal og naturbruk. For å bidra til ei kunnskapsbasert energiomstilling er det stadig viktigare å løyse tverrfaglege problemstillingar.

Petroleum på veg mot eit lågutsleppssamfunn

Forskringsrådets satsing på petroleum omfattar aktivitetar frå grunnforskning og kompetansebygging til innovasjon og demonstrasjon av ny teknologi.

I 2025 var det totalt 132 aktive prosjekt innanfor petroleum. Prosjekteigarane fordelte seg med 48 prosent frå næringslivet, 34 prosent frå instituttsektoren og 18 prosent frå universitets- og høyskolesektoren. Figur 4.5 viser utbetalingar frå alle involverte departement i perioden. Forskringsrådet tildelte 221 millionar kroner til 15 nye petroleumrelaterte prosjekt i 2025.

Forskringsrådet prioriterte særleg forskning på samfunnssikkerheit og beredskap. Fire nye prosjekt retta mot sikkerheita på norsk sokkel fekk støtte, i samarbeid og med medfinansiering frå andre departement. Forskinga og teknologiutviklinga har i 2025 bidratt til kompetansebygging i sektoren, auka verdiskaping, reduserte klimagassutslepp på norsk sokkel og styrkt energisikkerheit for Europa.

I perioden 2021–2025 har det vore ein nedgang i forskingsinnsatsen innanfor petroleum, slik figur 4.5 viser. Nedgangen kjem mellom anna av at dei ekstraordinære tiltakspakkane etter koronautbrotet i 2020 gav høg aktivitet i

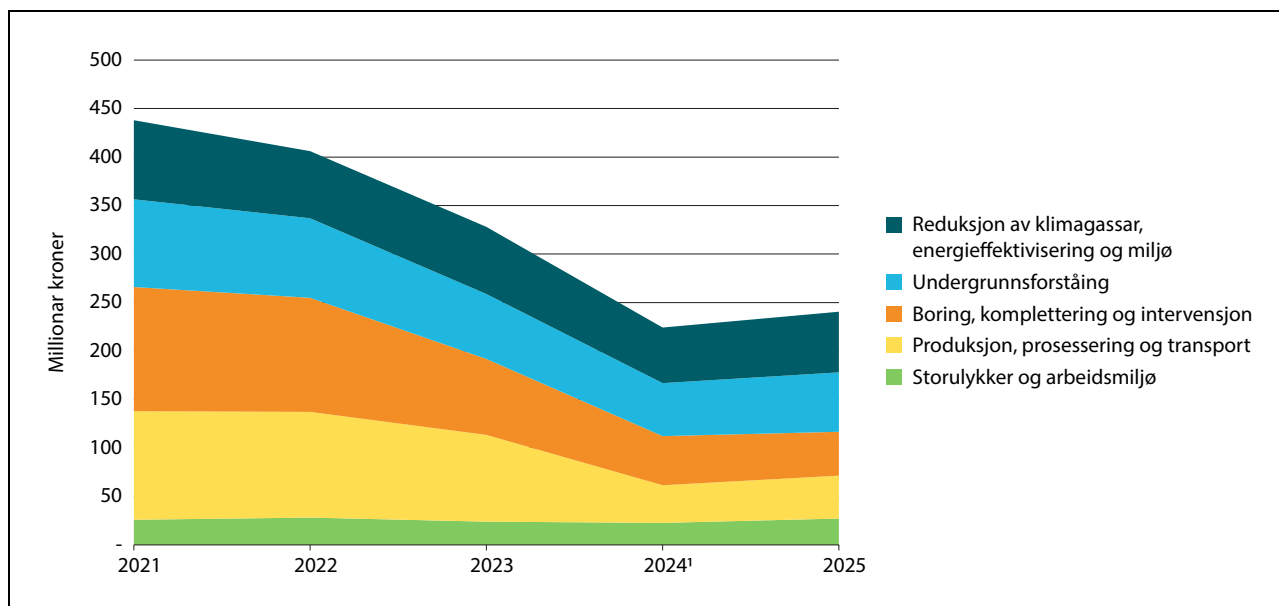
2021–2022, medan dei ordinære løyvingane og finansieringa over budsjettet til Kunnskapsdepartementet blei fasa ut i åra etter. Dette førte til strammare prioriteringar og færre forskarprosjekt i UoH-sektoren.

Den målretta petroleumsforskinga og teknologiutviklinga i 2025 var innretta mot desse temaa under OG21-strategien:

- reduksjon av klimagassutslepp, energieffektivisering og miljø
- undergrunnsforståing
- boring, komplettering, intervensjon og permanent avstenging av brønner (P&A)
- produksjon, prosessering og transport
- storulykker og arbeidsmiljø

Sjølv om forskingsinnsatsen på petroleumsområdet er redusert dei seinare åra, er det framleis god søking til utlysingane, med noko variasjon mellom temaområda. Satsing på teknologiutvikling i leverandørindustrien har høg prioritet, men søknadstilfanget til innovasjons- og demonstrasjonsprosjekt har falle noko. Det er eit godt samarbeid mellom forskingsorganisasjonar, leverandørar og operatørar på norsk sokkel i kompetanseprosjekt og forskingssenter.

Dei to igangverande petrosentera innanfor undergrunnsforståing, National Centre for Sustainable Subsurface Utilization of The Norwegian Continental Shelf (NCS2030) og Centre for Sustainable Subsurface Resources (CSSR), er no halvvegs i prosjektperioden. Hausten 2025 evaluerte eit

Figur 4.5 Støtte til igangsette petroleumsprosjekt, fordelt på temaområde

¹ Tala for 2024 er kunstig låge på grunn av endra periodisering av rekneskapen i Forskringsrådet.

Kjelde: Forskringsrådet

ekspertpanel med internasjonal deltaking sentera. Begge har god drift og solid forskningsaktivitet, men panelet peika også på område med rom for forbedring. Forskingsrådet vil følge opp funna frå evalueringa før det blir laga til nye kontraktar for den resterande prosjektperioden.

Internasjonalt samarbeid

Petroleumsporteføljen har avgrensa moglegheiter i EUs rammeprogram. Dei nasjonale verkemidla er derfor avgjerande for sektoren.

Porteføljen har stimulert til samarbeid med søsterorganisasjonar i andre land, mellom anna det norsk-brasilanske samarbeidet med FINEP, som blei vidareutvikla i 2025.

Gjennom JPI Oceans finansierte Forskingsrådet to prosjekt i 2025 som undersøkte økologiske effektar av støy i havet. Prosjekta har relevans for både petroleum og havvind, og fleire land deltar i samarbeidet.

Havbotnmineralutvinning

Ei forskningssatsing på havbotnmineral administrert av Noregs forskingsråd blei oppretta i 2025 som oppfølging til Meld. St. 25 (2022–2023) og vedtaket om å opne for mineralverksemd på norsk kontinentalsokkel. Forskingsrådet gjennomførte den første tildelinga under den nye

satsinga, der tre prosjekt fekk støtte. Tildelinga la vekt på at kunnskapen om miljøet og økosystemet i djuphavet, mineralressursane og effektar av framtidig mineralverksemd på havbotnen må styrkast. Samarbeid mellom forskingsmiljø og næringslivet er også ein viktig føresetnad for å bygge den kunnskapen og teknologien som krevst for ei trygg og berekraftig ressursutnytting.

Noregs deltaking i det internasjonale samarbeidsprosjektet MININGIMPACT3 gjennom JPI Oceans blei ført vidare i 2025. Prosjektet belyser økologiske konsekvensar ved ei eventuell utvinning av mineral på havbotnen.

Sjøguglprogram

Sjøguglprogramma SEAPOP og SEATRACK blei i 2025 førte vidare av Norsk institutt for naturforskning (NINA) og Norsk polarinstitutt. Aktiviteten var retta mot å styrke kunnskapsgrunnlaget for konsekvensvurderingar av havvindutbygging, særleg i Nordsjøen, men også Norskehavet og Barentshavet.

I juni 2025 leverte SEAPOP og SEATRACK siste del av fagutgreiingane til strategisk konsekvensutgreiing for havvind til NVE.

Supplerande overvaking av hekkebestander i sør og innsamla data frå nøkkellokalitetane gav grunnlag for nye kartprodukt til bruk i konsekvensvurderingane, mellom anna sårbarheitskart for ulike sesongar og habitatmodellar i hekketida. SEATRACK førte vidare sporing utanom hekketida for 16 artar på over 100 lokalitetar. Ny sporingsteknologi med GSM-sendarar for store måseartar i Nordsjøen har gitt ny og verdifull kunnskap om arealbruk og trekkruiter.

Naturfare

I 2025 lyste departementet ut midlar til forskning på mellom anna alvorlege naturhendingar, som førebygging og handtering av tørke, flaum, skred og andre typar naturfare, som ein del av ei ny satsing på samfunnssikkerheit og beredskap. Fleire av dei tildelte prosjekta hadde særleg relevans for naturfare knytt til infrastruktur og forståing og styrking av den rolla samfunnet og innbyggjarane har i beredskap.

Snøskredforskning

I 2025 fekk Norges Geotekniske Institutt (NGI) 5 millionar kroner i tilskot til snøskredforskning for å styrke forskningskapasiteten og levere bruksretta

Boks 4.9 Prosjekteksempel: MonkeyBot 2.0 – automatisert røyrinspeksjon for auka effektivitet, sikkerheit og berekraft

KaeferBlu AS har utvikla ei robotisert løysing for røyrinspeksjon. Korrosjon under isolasjon (CUI) er ei av dei mest kostbare og vedvarande utfordringane i olje- og gassindustrien. Å oppdage korrosjon krev vanlegvis stillas, driftsstans og manuelt arbeid med høg risiko. Klatrroboten MonkeyBot 2.0 navigerer i komplekse røyrnettverk med avanserte inspeksjonsverktøy, inkludert røntgensystem. Roboten blir fjernstyrt og gjer det mogleg med sikker og presis inspeksjon utan stillas, produksjonsstopp eller stråleeksponeering for personell.

Teknologien legg til rette for tryggare, meir effektiv og rimelegare driftsfase.

kunnskap til infrastrukturaktørar som NVE, Statens vegvesen, Statnett og Statkraft.

Dynamiske snøskredmodellar utvikla av NGI blei testa mot målingar frå fullskalaforsøk på Ryggfonn og tilgjengeleggjorde for fagmiljøa. NGI gjennomførte opplæring i skredmodellar for myndigheiter og rådgivarar under Nordisk snøskredkonferanse og førte vidare metodeutvikling innan skredfarekartlegging og varsling i tett samarbeid med universiteta.

Internasjonalt forskings- og teknologisamarbeid

Norske forskings- og industrimiljø oppnådde svært gode resultat i det internasjonale forskningssamarbeidet i 2025. Ved utgangen av 2025 hadde norske aktørar oppnådd ein returdel på 4,3 prosent i Klynge 5 (klima, energi og mobilitet) i Horisont Europa, noko som svarer til om lag 400 millionar euro i prosjektfinansiering sidan oppstarten i 2021. Nærmare 25 prosent av søknadene med norsk deltaking fekk gjennomslag, og norske aktørar utmerkte seg særleg innanfor fornybar energi, batteri og energilagring, kraftnett, berekraftig drivstoff, hydrogen og CO₂-handtering.

Forskringsrådet arbeidde i 2025 med å planlegge norsk deltaking i neste rammeprogram (FP10 2028–2034) og gav innspel til det samla førebuingsarbeidet til regjeringa.

Gjennom EUs partnarsskap for energi og omstilling, Clean Energy Transition Partnership (CETP), fekk 15 prosjekt med norske partnarar tildelt til saman 95 millionar kroner i 2025, der Forskringsrådet bidrog med 81 millionar kroner. Dette gjorde Noreg til det fjerde største deltakarlandet i utlysinga.

Energidepartementet støttar det internasjonale sekretariatet for internasjonal energiforskning, noko som legg til rette for at departementet kan delta i Mission Innovation, Det internasjonale energibyrået (IEA) og SET-planen. I 2025 deltok Noreg i 19 av dei 38 teknologi- og samarbeidsprogramma (TCP-ane) i IEA.

Nordisk Energiforskning

I 2025 blei det gitt 10 millionar kroner i tilskot til Nordisk Energiforskning under Nordisk ministerråd. Samarbeidet skal skape eit forskingsbasert grunnlag for energipolitiske avgjerder og fungere som ein felles møteplass for industri, forskning og myndigheiter i Norden. Gjennom *Nordic Energy Systems Programme* blei det i 2025 løyvd midlar til seks nettverksprosjekt for å styrke kunnskaps-

utvekslinga og utvikle meir heilskaplege modellar og analysar på tvers av landegrensene.

The International Ocean Discovery Program (IODP)

I 2025 blei det gitt 5 millionar kroner i tilskot til Noregs deltaking i det internasjonale forskings-samarbeidet for vitskapleg havbotnboring. Året markerte eit organisatorisk skifte da det nye samarbeidet IODP starta 1. januar 2025. Noreg signerte i mars 2025 ein ny medlemsavtale gjennom konsortiet ECORD for perioden 2025–2029. Samarbeidet styrker internasjonal forskning innan jord-, hav-, miljø- og livsvitskap gjennom opne data, felles vitskapleg koordinering og brei global deltaking.

Post 75 Norwegian Energy Partners

Ansaret for tilskot er overført til Nærings- og fiskeridepartementet for å sikre at støtta til Norwegian Energy Partners (NORWEP) blir vurdert i samanheng med andre eksportretta verkemiddel og det overordna ansvaret Nærings- og fiskeridepartementet har for næringsframhjelp i utlandet, jf. omtale av strukturendringar og omorganisering av verkemiddelapparatet i Prop. 1 S (2026–2027) til Nærings- og fiskeridepartementet.

Resultat 2025

Stiftinga NORWEP er finansiert gjennom tilskot over statsbudsjettet og gjennom bidrag frå partnerbedrifter. I 2025 hadde NORWEP 78,4 millionar kroner i driftsinntekter og eit årsresultat på om lag 2,4 millionar kroner. Eigenkapitalen ved utgangen av året var 22,4 millionar kroner, inkludert grunnkapitalen.

Det statlege tilskotet over budsjettet til Energidepartementet utgjorde 28,5 millionar kroner, medan 10 millionar kroner blei løyvde over budsjettet til Nærings- og fiskeridepartementet til havvindsatsinga. I tillegg løyvde Stortinget i desember 2025 eit ekstraordinært omstillingstilskot på 25 millionar kroner under Energidepartementet, som blei utbetalt i 2025, men som i rekneskapen til NORWEP er periodisert til bruk i 2026. Direkte innbetalingar frå partnarar utgjorde 28,3 millionar kroner. Ved utgangen av 2025 hadde NORWEP 330 partnarar.

Verksemda i 2025 retta seg særleg inn mot å styrke konkurransekrafta og verdiskapinga til norsk energibransje internasjonalt gjennom

direkte marknadskontakt og nettverksbygging. NORWEP la auka vekt på målretta verksemdsmøte (B2B), og det blei gjennomført over 3 000 slike møte mellom norske partnerar og internasjonale kundar. I tillegg gjennomførte dei internasjonale rådgivarane om lag 2 500 møte med partnerar.

NORWEP arrangerte 86 arrangement med nær 5 000 deltakarar, der over 60 prosent var retta mot fornybar energi, CO₂-handtering og hydrogen. International Energy Forum i Oslo i novem-

ber var ein sentral arena for å samle partnerar, internasjonale kundar og industrien elles.

I 2025 sette stiftinga i verk strategien «NORWEP 2.0: Closer to contract», som inneber ei tydelegare prioritering av kontraktsnære møte framfor breie delegasjonsreiser til store messer. Det blei også investert i KI-baserte tenester for å effektivisere drifta og styrke tenestetilbodet til partnerane.

Programkategori 18.60 Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs

Utviklingstrekk

Petroleumsverksemda har over tid utvikla eit høgt nivå innanfor helse, miljø og sikkerheit (HMS). Myndigheitene legg til rette for dette gjennom utvikling og forvaltning av regelverk, kunnskapsutvikling og oppfølging av at næringa tar ansvar i samsvar med gjeldande krav. Eit fullt forsvarleg arbeidsmiljø og sikker drift i næringa blir sikra over tid ved at det blir lagt til rette for medverknad, systematisk risikovurdering, førebyggjande tiltak og kontinuerleg forbetring og læring.

Prosjektet Risikonivå i norsk petroleumsverksemd (RNNP) har overvaka utviklinga i risikonivået i petroleumsverksemda sidan 2001. Prosjektet er organisert som eit samarbeid mellom Havindustritilsynet (Havtil), partane i næringa og relevante forskingsmiljø. RNNP omfattar fire årlege rapportar: Hovudrapporten, landrapporten og samandragsrapporten blir publiserte i april, medan rapporten om akutte utslepp kjem i oktober, sjå omtale i kapittel 6 Klima- og miljøpolitikk i del III av proposisjonen. Datagrunnlaget for RNNP bygger mellom anna på innrapportering frå næringa. Annakvart år blir det gjennomført ei spørjeundersøking blant tilsette i petroleumsverksemda om HMS-tilstand, arbeidsmiljø og vurdering av eiga helse. Det er utvikla eigne storulykkeindikatorar for arbeidet med RNNP, og selskapa rapporterer inn data for 21 definerte fare- og ulykkeshendingar (DFU-ar). I tillegg blir utviklinga på andre risikorelaterte område målt, mellom anna ved hjelp av data frå testar av sikkerheitskritiske barrierar og informasjon om utført og uteståande vedlikehald.

Risikonivået i norsk petroleumsverksemd har over tid utvikla seg positivt for dei fleste sentrale indikatorane, med enkelte underliggjande variasjonar. Totalindikatoren for storulykker, som reflekterer talet på alvorlege hendingar og potensialet for tap av liv som følge av desse, viser ei langsiktig positiv utvikling på sokkelen. I 2025 blei det registrert tre tilløpshendingar med storulykkespotensial ved landanlegga. Det er det lågaste talet på 20 år. Vedlikehaldsdata viser at meir vedlikehald er utført, men samtidig at det er meir etter-

slep i det førebyggjande vedlikehaldet for permanent plasserte innretningar offshore. Korrigjerande vedlikehald som er identifisert, men ikkje utført, ligg også på eit høgt nivå. For flyttbare innretningar er det større variasjon. Det same gjeld landanlegga. For landanlegga viser dataa samtidig at fleire HMS-kritiske oppgåver i det førebyggjande vedlikehaldet ikkje blir gjennomførte.

Arbeidsmiljøet i petroleumsverksemda har i hovudsak hatt ei positiv utvikling over tid, men næringa har framleis nokre utfordringar. Tal frå RNNP 2025 viser at det på norsk sokkel blei meldt 208 rapporteringspliktige personskadar til Havtil, mot 223 i 2024. Talet på alvorlege personskadar på sokkelen viser samtidig ein svak oppgang i 2025, da det blei registrert 23 slike hendingar, mot 21 i 2024.³ Ved landanlegga var det ei dødsulykke i 2025, i tillegg til 12 alvorlege personskadar. Sidan 2010 har det vore tre dødsulykker i norsk petroleumsverksemd, mot seks i tiårsperioden før.

Resultata frå spørjeundersøkinga i samband med RNNP 2025 viser at HMS-forhold og arbeidsmiljø på norsk sokkel i hovudsak blir vurderte likt som i 2023-undersøkinga, med enkelte endringar i positiv retning. Også for landanlegga er resultata gjennomgåande på same nivå som i 2023, og både HMS-klimaet og arbeidsmiljøet ligg på om lag same nivå i dei to målingane.

Trusselbiletet for norsk petroleumsverksemd er varig endra som følge av den sikkerheitspolitiske situasjonen. Europa har behov for at Noreg held fram med å vere ein sikker leverandør av gass. Dette har medført auka beredskap og større merksemd rundt sikkerheit og sikring både på sokkelen og ved landanlegga. Aktivitetsnivået i næringa er høgt, med fleire feltutbyggingar og modifikasjonsprosjekt. Selskapa arbeider for å kunne levere olje og gass i lang tid framover, og innfører nye løysingar og effektiviseringstiltak for å drive meir lønsamt.

Både myndigheitene og næringa følger med på utviklinga i risiko- og trusselbiletet. Myndigheitene forventar at næringa følger opp i tråd med regelverket. Sidan 2013 har Havtil sett ei tydeleg

³ Endringa er innanfor statistisk forventningsintervall.

positiv utvikling i korleis næringa arbeider med sikring, og frå 2022 har både selskapa og myndigheitene retta enda meir merksemd mot dette og intensivert oppfølginga av tiltak. Arbeid med sikkerheit og beredskap innanfor petroleumsverksemda er omtalt i kapittel 7 Sikkerheit- og beredskapsarbeid i del III av proposisjonen.

Klimautfordringane påverkar utviklinga i petroleumsverksemda. Sjølv om næringa framleis arbeider med klima- og miljøvennlege løysingar, ser ein no eit skifte der leveransesikkerheit blir prioritert høgare. Myndigheitene følger utviklinga tett, mellom anna gjennom dialog med relevante partar og samarbeid mellom aktuelle myndigheiter.

Brukt på rette måten kan ny teknologi, som kunstig intelligens, bidra til å redusere risiko. Ei heilskapleg risikoforståing og god barrierestyring er grunnlaget for sikkerheit, også når ein tar i bruk ny teknologi. Det er derfor viktig å både forstå og handtere dei spesifikke risikoane som er knytte til teknologien, og dei risikoane som oppstår når teknologien blir brukt i eit domene som har storulykkepotensial og er avgjerande for energisikkerheita.

Hovudmål

Regjeringa har som ambisjon at norsk petroleumsverksemd skal vere verdsleiar på HMS. Det gjeld også for dei nye industrinæringane på sokkelen. Ambisjonen skal bidra til sikker drift, og sikkerheit for arbeidstakarane på sokkelen.

Eit høgt HMS-nivå er ikkje noko ein kan ta for gitt. På enkelte område er det framleis behov for betre førebyggjande arbeid og tilpassa oppfølging av risiko. Regjeringa legg til grunn at det etablerte HMS-regimet, med godt partssamarbeid og ei tydeleg tilsynsmyndigheit, framleis vil vere avgjerande for ei kontinuerleg forbetring av HMS-nivået på sokkelen.

Både ansvaret for og nøkkelen til kontinuerleg forbetring av HMS-nivået og effektiv drift ligg hos næringa sjølv. Oppfølginga frå myndigheitene kjem i tillegg til, ikkje som erstatning for, oppfølging frå selskapa. Dette ansvaret inneber også oppfølging av kontrollplikta: Operatøren må følge opp leverandørar nedover i kjeda, og rettshavaren må følge opp operatøren. Myndigheitene forventar at næringa er i stand til å styre og tilpasse seg endringar og samtidig ta ansvar for å vidareutvikle og styrke sikkerheita og arbeidsmiljøet.

Kunnskapen og teknologien utviklar seg raskt i petroleumsverksemda og i ny industriverksemd til havs. Teknologikutvikling fører i hovudsak til

betre sikkerheit og effektivitet, men kan også føre med seg nye utfordringar som verksemdene må handtere. Det er forventa at aktørane utviklar og tar i bruk ny teknologi som bidrar til auka effektivitet og sikkerheit, og til kontinuerleg forbetring av HMS-nivået.

Det er nødvendig med kontinuerleg kunnskapsutvikling og god dokumentasjon av HMS, ikkje minst som følge av den teknologiske utviklinga. I petroleumsverksemda er utviklinga og oppfølginga av RNNP eit viktig tiltak i denne samanhengen.

Det er behov for å satse vidare på forskning og innovasjon innanfor HMS i sektoren. Grunnleggjande og anvend forskning, mellom anna finansierte gjennom midlar til Forskringsrådet, bidrar til ny kompetanse, teknologi og innovasjon som kan forhindre storulykker og forbetre helsa, arbeidsmiljøet, sikkerheita og sikringa i sektoren jf. omtale under programkategori 18.30.

Energidepartementets mål og oppgåver

Energidepartementet har ansvar for etatsstyringa av Havtil og forvaltningsansvaret for arbeidsmiljø, sikkerheit, beredskap og sikring etter petroleumslova og arbeidsmiljølova. Departementet med Havtil har vidare forvaltningsansvar for arbeidsmiljø, sikkerheit og beredskap etter havenergi-lova, havbotnminerallova og arbeidsmiljølova for fornybar energiproduksjon til havs og mogleg kommande havbotnmineralaktivitet. Departementet har også fått delegert myndigheit etter lov om andre undersjøiske naturførekomstar når det gjeld transport og lagring av CO₂ på kontinental-sokkelen.

Departementet skal sørge for ei samordna og heilskapleg forvaltning av regelverk som gjeld krav til og tilsyn med arbeidsmiljø, sikkerheit, beredskap og sikring.

Gjennom styringsdialogen skal departementet følge opp korleis Havtil arbeider med arbeidsmiljø, sikkerheit, beredskap og sikring i tilknytning til sitt myndigheitsansvar.

Gjennom etatsstyringa skal departementet arbeide aktivt for at Havtil følger opp myndigheitsutøvinga i verksemdene. Departementet legg vekt på at Havtil er tydeleg i bruken av verkemiddel og reaksjonar.

Ved gjennomføringa av konsesjonsrundar og godkjenning av utbyggingsplanar skal departementet sjå til at aktørane på norsk sokkel er seriøse og kompetente, og at dei bidrar til å oppretthalde eit høgt nivå for helse, miljø og sikkerheit på norsk sokkel.

Den norske modellen, med eit velfungerande to- og trepartssamarbeid, er ein vesentleg føresetnad og ein viktig arena for HMS-regimet på sokkel. Eit godt samarbeid føreset god og open kommunikasjon, gjensidig anerkjenning av roller og ansvar, og reell medverknad frå arbeidstakarane. Departementet vil legge vekt på at Havtil, i samarbeid med partane, held fram med å legge til rette for eit godt partssamarbeid.

Energidepartementets resultat for 2025

I 2025 har departementet følgd opp Havtil gjennom styringsdialogen og arbeidd for å sikre ei heilskapleg og koordinert forvaltning innanfor ansvarsområdet til departementet.

Gjennom året har departementet også følgd opp arbeidet Havtil gjer med ei ny forskrift om sikkerheit og arbeidsmiljø ved fornybar energiproduksjon til havs, og arbeidd med å utvide arbeidsmiljølova slik at ho gjeld for denne typen verksemd. Utvidinga tredde i kraft 1. januar 2026.

Vidare har departementet følgd opp Havtil sitt arbeid med å ferdigstille ei sikkerheitsforskrift for havbotnmineralverksemd. Forskrifta tredde i kraft 15. oktober 2025.

I 2025 sette departementet ned ei partssamansett arbeidsgruppe som skulle gi ein felles oppdatert status for sikkerheit og arbeidsmiljø i havnæringane innanfor ansvarsområdet til departementet. Arbeidsgruppa leverte rapport til energiministeren 5. juni 2026. Rapporten vil vere eit viktig bidrag til arbeidet med ei ny melding til Stortinget om sikkerheit og arbeidsmiljø i havindustrinæringane. Meldinga skal etter planen leggst fram i 2027.

Departementet har i 2025 også følgd med på risikobiletet i petroleumsverksemda og på relevant forskings- og utviklingsarbeid knytt til arbeidsmiljø, sikkerheit, beredskap og sikring.

Havindustritilsynet

Havindustritilsynet skal legge premissar for og følge opp at aktørane innanfor myndigheitsområdet deira held eit høgt nivå når det gjeld sikkerheit, helse, arbeidsmiljø og sikring.

Myndigheitsansvaret til Havtil omfattar petroleumsverksemda på norsk kontinentalsokkel i tillegg til enkelte nærmare angitte petroleumsanlegg på land. Havtil har med det også ansvar for å følge opp sikringstiltaka til aktørane og beredskapen deira mot bevisste anslag.

Havtil er sektortilsyn etter sikkerhetslova for petroleumsverksemda, og følger opp at verksemdene tar ansvar for sikkerheit og sikring i tråd med sektorregelverket og sikkerhetsregelverket.

Havtil har også tilsynsansvar for arbeidsmiljø, sikkerheit og beredskap for transport og lagring av CO₂ i undersjøiske geologiske formasjonar på kontinentalsokkelen. I tillegg har Havtil ansvar knytt til havenergilova § 5-1 om beredskap, sikkerheit og arbeidsmiljø og havbotnminerallova kapittel 6 og § 9-1 om sikkerheit og beredskap.

Havtil skal, på eit fagleg og sjølvstendig grunnlag, følge opp at aktørane følger opp ansvaret dei har etter petroleumslovgivinga, arbeidsmiljølovgivinga og anna relevant regelverk som ligg til myndigheita til Havtil.

Havtil har kontor i Stavanger. Det blei utført 176 årsverk i 2025.

Mål

Havtil skal, i tråd med gjeldande regelverk for dei enkelte ansvarsområda, bidra til å nå følgande hovudmål innanfor sitt ansvarsområde:

- at risikoen for storulykker i petroleumsverksemda blir redusert
- at verksemdene har eit systematisk førebyggjande arbeid med helse, arbeidsmiljø og sikkerheit, og at arbeidsforholda er forsvarlege
- at verksemdene har nødvendige sikringstiltak som bidrar til å hindre uønskte hendingar, og at dei sørger for beredskap tilpassa det til kvar tid gjeldande risikobiletet

Havtil følger opp verksemdene gjennom tilsyn, rettleiing og informasjon. I denne oppfølginga legg dei vekt på å vere ei sterk og tydeleg tilsynsmyndigheit med nødvendig tillit og legitimitet.

Det er verksemdene sjølve som har ansvaret for HMS-nivået på eigne anlegg og innretningar. Havtil fører tilsyn med at aktørane følger opp dette ansvaret gjennom alle fasar av verksemda.

I petroleumsverksemda er det potensial for storulykker. Verksemdene er ansvarlege for å førebygge, ha beredskap for og sette i verk risikoreduserande tiltak i tråd med gjeldande regelverk.

Ein føresetnad for å sikre trygg drift og eit forsvarleg arbeidsmiljø i tråd med regelverket er at verksemdene på kvar arbeidsplass legg til rette for eit godt fungerande topartssamarbeid, gjer systematiske risikovurderingar og set i verk risikoreduserande tiltak for kontinuerleg læring og forbetring.

Resultat 2025

Redusere risikoen for storulykker i petroleums- verksemda

Havtil nyttar resultat frå RNNP, saman med informasjon frå tilsynsaktivitetar og oppdatert kunnskap, som grunnlag for å sikre ei målretta og risikobasert tilsynsoppfølging.

Ved alvorlege hendingar kan Havtil gjennomføre granskingar. Talet på slike granskingar varierer frå år til år, avhengig av kor mange alvorlege hendingar det er i næringa. I 2025 blei det starta sju granskingar, noko som er på nivå med dei tre føregåande åra.

Havtil publiserer granskings- og tilsynsrapportane sine for å fremme erfaringsdeling og styrke læringa på tvers av sektoren.

Brønnkontroll

Brønnkontrollhendingar inneber ein potensiell risiko for storulykker og er derfor noko Havtil prioriterer høgt. Talet på slike hendingar på norsk sokkel har vore stabilt dei siste ti åra. I 2025 blei det registrert 15 brønnkontrollhendingar, mot 14 i 2024. I 2025 har Havtil særleg retta merksemda mot dei bakanforliggende årsakene for å styrke læringa og risikoførebygginga.

Internasjonal statistikk viser ein aukande trend i hendingar knytte til permanent plugging og forlating av brønningar. Når fleire felt nærmar seg slutten av levetida, blir det også fleire brønningar som skal pluggast. Prognosar fram mot 2032 viser at det skal pluggast i underkant av 300 utvinningsbrønningar, og at talet på brønningar som skal pluggast og forlatast permanent, vil auke årleg fram mot 2050. Det er viktig at dette arbeidet blir utført på ein sikker måte, samtidig som næringa utviklar ny teknologi og nye arbeidsmetodar og deler erfaringar. Havtil har i 2025 retta særleg merksemd mot arbeidet næringa gjer med å kvalifisere ny teknologi.

Havtil har i 2025 gjennomført tilsyn med planlegging og gjennomføring av bore-, brønn-, plugge- og intervensjonsoperasjonar. Tilsyna har vore risikobaserte og har særleg fokusert på kompetanse, kritiske operasjonar og operasjonar med små marginar. Havtil følger også opp statusen for brønnintegriteten i mellombels plugga og forlatne brønningar på norsk sokkel. Dette arbeidet har gitt betre oversikt og lagt grunnlaget for å prioritere næringa si oppfølging av brønningar med svekte barrierar eller barrierebrot. Gjennom systematisk kunnskapsdeling har etaten bidratt til ytterlegare risikoreduksjon innanfor brønnkontroll.

Hydrokarbonlekkasjar

Hydrokarbonlekkasjar kan føre til brann eller eksplosjon og dermed tap av menneskeliv, akutte utslipp av hydrokarbon til luft og sjø og store materielle tap. Totalt sett har talet på hydrokarbonlekkasjar på sokkelen gått markant ned i perioden 2005–2025, med nokre svingingar dei siste åra. På sokkelen var det registrert fem hydrokarbonlekkasjar utan brann både i 2024 og i 2025. På landanlegga blei det registrert tre hydrokarbonlekkasjar i 2025, mot fem i 2024. Dette er færre hydrokarbonlekkasjar enn i noko tidlegare år. I 2025 var risiko knytt til hydrokarbonlekkasjar eit gjennomgåande tema i tilsyna til Havtil, særleg innanfor risikostyring og barrierestyring.

Vedlikehald

Manglande vedlikehald er ofte ein medverkande faktor ved konstruksjonshendingar. Tilsyn viser at selskapa prioriterer vedlikehald av sikkerheitskritisk utstyr, men at det framleis er rom for forbetring. RNNP 2025 viser at det totale vedlikehaldsetterslepet har auka på sokkelen og ved enkelte landanlegg. Etaten har følgd opp gjennom revisjonar, studiar og deltaking i bransjeforum. Gjennom kunnskapsformidling bidrar Havtil til å auke bevisstheita om vedlikehald og god vedlikehaldsstyring som verkemiddel for å redusere risikoen for storulykker.

Konstruksjonar og marine system

Svikt og feil i dei marine systema kan skape risiko for storulykker. Svikt i konstruksjonar kan føre til redusert bereevne og i ytste konsekvens tap av innretninga. Degradering av materialar, som korrosjon og utmatting, kan dessutan føre til hydrokarbonlekkasjar frå røyr og tankar.

I 2025 blei det rapportert seks hendingar med skadar på konstruksjonar og marine system, mot ni i 2024. Gjennom fagrapportar, fagforum og konferansar har Havtil bidratt til å styrke kunnskapen i næringa om sentrale tema som kan redusere risikoen for hendingar knytte til konstruksjonar og marine system.

Kunstig intelligens

Havtil vel kvart år eit hovudtema som får særleg merksemd i oppfølginga av næringa. «Kunstig intelligens er også ein risikofaktor» var hovudtemaet i 2025. Bruken av kunstig intelligens (KI) i petroleumsverksemda aukar raskt og kan påverke

risikoen knytt til storulykker og kritisk infrastruktur. KI-løysingar i planlegging og drift kan påverke arbeidsmiljø, sikkerheit, beredskap og sikring både direkte og indirekte.

Tilsyn viser at fleire avgjerdstakarar har avgrensa kjennskap til korleis KI er regulert, og næringa har etterspurt meir rettleiing.

For å auke kunnskapen om KI-relatert risiko samarbeider Havtil med nasjonale og internasjonale myndigheiter og forskingsmiljø.

Førebyggjande helse-, arbeidsmiljø- og sikkerheitsarbeid

Havtil har også i 2025 prioritert oppfølging av førebyggjande helse-, arbeidsmiljø- og sikkerheitsarbeid, med særleg vekt på korleis selskapa handterer det fysiske og kjemiske arbeidsmiljøet, det organisatoriske og psykososiale arbeidsmiljøet og ergonomi. Dette kjem i tillegg til den kontinuerlege oppfølginga av tiltak for å redusere arbeidsmiljørisiko, hindre akutte personskadar og sikre seriøse og anstendige arbeidsvilkår.

Etaten har lagt særleg vekt på risiko knytt til eksponering for kreftframkallande kjemikaliar og tungmetall. Desse stoffa blir nytta i ulike delar av petroleumsvirksemda, som boring og brønn, vedlikehald, prosess og produksjon. I samarbeid med Statens arbeidsmiljøinstitutt har Havtil utvikla eit betre datagrunnlag for eksponering. I 2025 utarbeidde tilsynsmyndigheitene dessutan ei felles retningslinje for korleis ein skal forstå og etterleve krava til eksponeringsregister for arbeidstakarar som blir eksponerte for kreftframkallande, mutagene og forplantingsskadelege kjemikaliar og bly. Oppfølginga skjer både gjennom tilsyn med enkeltsekskap og gjennom informasjonsinnhenting og kunnskapsutvikling.

I løpet av året har Havtil også retta merksemd mot førebygging av personskadar ved løfteoperasjonar. Løfteoperasjonar er ei av hovudårsakene til personskadar i næringa. Årsaka er ofte knytt til operasjonelle forhold på innretningar og anlegg, som korleis løfteoperasjonar blir planlagde, risikovurderte og gjennomførte.

I juni 2025 vedtok Stortinget endringar i arbeidsmiljølova § 4-3 som tydeleggjer krava til det psykososiale arbeidsmiljøet. Målet er å gi betre rettleiing og gjere verksemdene meir bevisste på kva dei skal arbeide med for å sikre eit forsvarleg psykososialt arbeidsmiljø. Havtil har saman med Arbeidstilsynet bidratt med informasjon om endringane, og ser ei positiv utvikling i bransjen med auka merksemd på dette området.

Psykososiale og organisatoriske faktorar som kan føre til muskel- og skjelettplager, er inkluderte i risikovurderingane, og Havtil har vore opptatt av at selskapa balanserer førebyggjande og reaktive tiltak. Medverknad frå arbeidstakarane har vore eit sentralt tema i tilsyn og oppfølging av selskapa og i dialogen med partane i næringa. Det varierer framleis korleis selskapa legg til rette for medverknad, men oppfølginga har bidratt til at det har fått høgare prioritet.

Rammevilkår har også vore eit høgt prioritert tema, og Havtil har følgd opp moglege negative HMS-konsekvensar gjennom tilsyn og møte med aktørar i heile leverandørkjeda. Resultata viser at det framleis må rettast merksemd mot dette området.

I 2025 var det fleire alvorlege hendingar ved landanlegga, som arbeidsulykker, også med eit dødeleg utfall, eksponering for helseskadelege gassar og avdekte utfordringar knytte til arbeidsvilkåra for innleigde arbeidstakarar. Regjeringa ser alvorleg på forholda som er avdekte, og følger opp tilsynsmyndigheitene for å sikre at nødvendige tiltak blir gjennomførte, og at verksemdene følger opp ansvaret sitt for eit trygt og seriøst arbeidsliv.

Ny industriverksemd til havs

Havtil har i 2025 prioritert utvikling av kunnskapsgrunnlag og risikobilete knytte til havbotnmineralverksemd. Den nye havbotnmineralsikkerheitsforskrifta med tilhøyrande rettleiing blei fastsett 15. oktober 2025 og trede i kraft med same dag.

Sikker CO₂-handtering er eit viktig tiltak for å redusere dei globale utsleppa av klimagassar. Havtil regulerer og fører tilsyn med transport og injeksjon av CO₂ på norsk sokkel og har utarbeidd eit arbeidsmiljø- og sikkerheitsregelverk på området. Etaten følger med på utviklinga i næringa og tilpassar oppfølginga i takt med denne.

Petroleumsnæringa arbeider aktivt for å redusere klimaavtrykket ved produksjon av olje og gass, mellom anna gjennom elektrifisering og fangst, transport og lagring av CO₂. Havtil har i 2025 følgd utviklinga for å identifisere område med høg HMS-risiko og har arbeidd med kunnskapsinnhenting og regelverksutvikling.

Havtil arbeider med å utvikle ei forskrift om sikkerheit og arbeidsmiljø for fornybar energiproduksjon til havs. I 2025 har etaten også vidareført arbeidet med å utvikle kunnskapsgrunnlaget, mellom anna om risikoforhold som er relevante for havvindverksemd.

Sikring og beredskap for å bidra til å hindre uønskte hendingar

Sikring, IKT-sikkerheit og samfunnssikkerheit har vore i fokus i petroleumsverksemda dei siste åra, noko som mellom anna heng saman med den krevjande sikkerheitssituasjonen i Europa. Både myndigheitene og næringa følger med på korleis risiko- og trusselbiletet utviklar seg. Myndigheitene forventar at næringa, i tråd med regelverket, følger opp og tilpassar sikringstiltak og beredskap til det risikobiletet som gjeld til kvar tid.

Havtil har også i 2025 bidratt til å forbetre tilstanden gjennom tilsynsaktivitet, dialog og møte med aktørane i næringa og gjennom samhandling med andre myndigheiter. Staten har bidratt til den nasjonale beredskaps- og krisehandteringa ved å dele kunnskap om situasjonsbiletet i petroleumsverksemda. Ei felles situasjonsforståing og eit klare og meir presist situasjonsbilete er viktig for at myndigheitene skal kunne få eit betre avgjerds-

grunnlag for å handtere situasjonen, samhandle om iverksetting av tiltak og tilpasse oppfølginga av aktørane.

Petroleumsnæringa har over lengre tid vore opptatt av å styrke motstandskrafta mot tilsikta handlingar. Tilstrekkeleg grunnsikring og god reparasjonskapasitet er viktige tema som både næringa og myndigheitene har lagt vekt på. Samtidig utviklar trusselaktørane stadig nye verktøy og metodar. Selskapa må derfor følge med og ved behov vidareutvikle sikringstiltaka og tilpasse beredskapen. Havtil erfarer mellom anna at det framleis er behov for å styrke samhandlinga med leverandørane for å betre tiltaka knytte til personellsikkerheit, IKT-sikkerheit og fysisk sikring. I 2024 ferdigstilte Havtil eit sett med øvingsrettleiarar for IKT-sikkerheit, som næringa tok i bruk i 2025. I 2025 har Havtil gjennomført fleire tilsyn med industriell IKT-sikkerheit.

Ein nærmare omtale av sikring og beredskap i petroleumsverksemda finst under Sikkerheits- og beredskapsarbeid i del III.

Kap. 1860 Havindustritilsynet

(i 1 000 kr)

Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i>	393 403	385 300	405 000
21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	27 673	26 000	26 000
23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	3 404	4 000	4 000
Sum kap. 1860		424 480	415 300	435 000

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttast under post 21

Departementet foreslår å løyve 405 millionar kroner til lønnsutgifter og andre driftsutgifter, der lønnsrelaterte utgifter utgjer om lag 75 prosent. Vidare foreslår departementet å gi fullmakt til å overskride løyvinga mot tilsvarande meirinntekter under kap. 4860, post 10 Refusjonar, jf. forslag til vedtak II.

I tillegg til løns- og prisjustering heng auken frå saldert budsjett 2026 saman med ei styrking av intern sikring og støttefunksjonar innanfor sikkerheit. Det endra trusselbiletet, med skjerpte krav til risikohandtering og forvaltning av gradert kommunikasjon, har ført til vesentleg meir administrativt arbeid for Havtil.

Auka petroleumsaktivitet, levetidsforlengingar og omfattande arbeid med å fjerne innretningar krev tett fagleg oppfølging og eit oppdatert kunnskapsgrunnlag. For å sikre tilstrekkeleg kapasitet er løyvinga auka samanlikna med saldert budsjett for 2026. Aktiviteten omfattar sektorfinansierte oppgåver, jf. kap. 5582, post 75. Auken skal medverke til at Havtil kan nytte eksterne ressursar for å halde oppe nødvendig kapasitet og høg fagleg kvalitet i gjennomføringa av sektoroppgåvene.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overførast

Departementet foreslår å løyve 26 millionar kroner til tilsyn med petroleumsaktivitetar som Havtil utfører på eiga hand eller med bistand frå andre.

Utgiftene blir finansierte gjennom gebyrinntekter eller sektoravgifter frå operatørselskap og kontraktørar. Inntektene blir førte under kap. 4860, post 01 Gebyrinntekter, eller kap. 5582, post 75 Sektoravgifter under Havindustritilsynet.

Post 23 Oppdrags- og samarbeidsverksemd, kan overførast

Departementet foreslår ei løyving på 4 millionar kroner og ei fullmakt til å overskride løyvinga mot

tilsvarande meirinntekter under kap. 4860, post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter, jf. forslag til vedtak II.

Løyvinga skal dekke utgifter knytte til samarbeidsavtalar om rådgiving til utviklingsland innanfor områda sikkerheit og arbeidsmiljø, jf. tilsvarende inntektsløyving under kap. 4860, post 02.

Kap. 4860 Havindustritilsynet

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
01	Gebyrinntekter	82 338	92 312	96 000
02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	3 409	4 000	4 000
10	Refusjonar	5 280		
	Sum kap. 4860	91 027	96 312	100 000

Post 01 Gebyrinntekter

Posten omfattar gebyrinntekter frå tilsyn med helse, miljø og sikkerheit i petroleumssektoren, retta mot enkeltsselskap.

Post 02 Oppdrags- og samarbeidsinntekter

Posten omfattar inntekter frå oppdrags- og samarbeidsverksemda, jf. kap. 1860, post 23.

Kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet

(i 1 000 kr)				
Post	Nemning	Rekneskap 2025	Saldert budsjett 2026	Forslag 2027
75	Sektoravgifter under Havindustritilsynet	139 316	145 000	151 500
	Sum kap. 5582	139 316	145 000	151 500

Post 75 Sektoravgifter under Havindustritilsynet

Havindustritilsynet finansierer tiltak retta mot heile eller delar av petroleumsnæringa gjennom sektoravgifter. Sektoravgiftene blir fastsette slik at dei ikkje overstig dei faktiske kostnadene Havtil

har til dei formåla avgiftene skal dekke. Heimel for å krevje inn avgiftene er gitt i forskrift om gebyrinnkrevjing ved petroleumstilsyn.

Auken i inntektsløyvinga svarer til den auka aktiviteten for sektorfinansierte oppgåver under kap. 1860, post 01.

Del III
Omtale av særskilde tema

5 Prosjekt under utbygging på norsk kontinentalsokkel

Før nye førekomstar eller anlegg på norsk kontinentalsokkel kan byggast ut, må rettshavargruppene levere ein søknad om godkjenning av plan for utbygging og drift (PUD) eller ein plan for anlegg og drift (PAD) til myndigheitene. Dei må også sende inn ein endra PUD eller PAD dersom dei ønsker å gjere større endringar i ein allereie godkjend plan. Rettshavargruppene har ansvaret for å utarbeide planane og for å gjennomføre utbygginga i samsvar med dei godkjende planane.

Dette kapittelet omtaler utviklinga for dei prosjekta som har fått ein PUD/PAD godkjend av myndigheitene, og som framleis er under utbygging, og dei prosjekta som har komme i produksjon sidan rapporteringa til Stortinget i fjor. Departementet har henta inn oppdaterte opplysningar frå operatørselskapa for dei ulike prosjekta som bakgrunn for omtalen.¹

Per 1. september 2026 var 12 prosjekt med ein godkjend PUD/PAD under utbygging på norsk kontinentalsokkel. Åtte av prosjekta er i Nordsjøen, tre i Norskehavet og eitt i Barentshavet. Sidan rapporteringa i fjor har utbyggingsprosjekta Albuskjell/Vest Ekofisk og Tommeliten Gamma blitt godkjende. Sju utbyggingsprosjekt er ferdigstilte og sette i produksjon etter 1. august 2025. Det gjeld Verdande, Symra, Eirin, Dvalin Nord, Alve Nord, Idun Nord og Ørn.

Olje- og gassnæringa er ei syklisk næring og del av ein global industri. Utbyggingar er store og komplekse prosjekt som typisk omfattar leveransar frå ei rekke nasjonale og internasjonale aktørar. God planlegging og styring av prosjektgjennomføringa er derfor avgjerande for å lykkast. Sykliske svingingar kan føre til endringar i tilgangen på kapasitet, innsatsfaktorar eller kompetanse som kan påverke prosjektgjennomføringa. Utbyggingskostnadene blir i stor grad påverka av eksterne forhold, inkludert geopolitiske utviklingstrekk som endrar rammevilkåra for handel, investeringar og tilgang på innsatsfaktorar. Eit meir uføreseieleg globalt risikobilete verkar inn

på leverandørkjeda heime og ute, og kan gi auka kostnader og fare for forseinka leveransar.

I fleire av prosjekta som er under utbygging, har kostnadene auka som følge av geopolitiske forhold. Konflikhtar og geopolitisk uro i Europa og Midtausten har i periodar påverka både råvaremarknader og energimarknader. Dette har mellom anna ført til høgare prisar på enkelte innsatsfaktorar. Krigen i Midtausten har medverka til auka usikkerheit i internasjonale marknader, høgare transport- og logistikkostnader og press på leverandørkjeder, noko som kan auke kostnadene for prosjekt i utbyggingsfasen.

Sidan fleire av prosjekta blei kostnadsestimerte i PUD, har den norske krona svekt seg betydeleg, og dette er noko rettshavarane ikkje kan påverke. Ettersom nesten all norsk olje og gass blir eksportert og omsett i utanlandsk valuta, vil også inntektene målte i norske kroner bli høgare så lenge kronekursen held seg. Verdiaukande prosjektendringar er endringar som styrker verdipotensialet i prosjekta, for eksempel endringar i brønnplanlegginga som kan bidra til å auke reservebasen.

Sidan førre rapportering er som nemnt Symra, Verdande, Eirin, Dvalin Nord, Alve Nord, Idun Nord og Ørn sette i produksjon. Alle desse prosjekta blei sette i produksjon før planlagt, og Dvalin Nord blei ferdigstilt til ein lågare kostnad enn investeringsanslaget i PUD. Dei andre prosjekta har hatt ein kostnadsauke på mellom 8 og 27 prosent samanlikna med investeringsanslaget i PUD/PAD.

Status for utbyggingsprosjekta

På investeringstidspunktet er det alltid usikkert kor høge dei faktiske kostnadene for prosjekta blir. Investeringsavgjerder må derfor takast på usikkert grunnlag. Anslaget for forventa investeringskostnader i PUD/PAD har eit usikkerheitspenn på +/-20 prosent.

Blant prosjekta på norsk kontinentalsokkel blir nokre gjennomførte med lågare investeringar enn venta, medan andre får høgare kostnader.

Dei fleste prosjekta som er i gang no, ligg an til å få investeringar innanfor anslaget frå PUD/PAD.

¹ For prosjekt med ein utbyggingsplan som nyleg er sendt inn for myndigheitsgodkjenning, er det brukt tal frå planen i denne rapporteringa.

Av dei 19 prosjekta som er under utbygging eller har komme i produksjon sidan 1. august 2025, har 14 eit kostnadsanslag som ligg innanfor usikkerheitsspennet i utbyggingsplanen. Fem av prosjekta har derimot hatt ein kostnadsauke som går utover usikkerheitsspennet som var oppgitt i PUD/PAD.

Tabell 5.1 og 5.2 gir oversikt over investeringsanslaga til operatørane målte i norske kroner på tidspunktet for innlevering av PUD/PAD, anslaga deira per september 2026, forskjellen mellom desse to anslaga og endringa i investeringsanslaga sidan fjorårets rapportering i Prop. 1 S (2025–2026) frå departementet.²

Samla sett har prosjekta som er under utbygging no, anslåtte investeringar på om lag 428 milliardar 2026-kroner, mot om lag 312 milliardar 2026-kroner på PUD/PAD-tidspunktet. Det utgjer ein auke på om lag 37 prosent. Tilsvarende har prosjekta som har komme i produksjon det siste året, oppdaterte investeringar på om lag 54 milliardar 2026-kroner, mot om lag 48 milliardar 2026-kroner

² På grunn av berekningstekniske endringar, mellom anna oppdateringar i framtidige valutaprognozar, samanlikna med fjorårets rapportering, er endringa sidan i fjor høgare enn den reelle kostnadsauken frå førre rapportering for fleire av prosjekta.

på PUD/PAD-tidspunktet. Dette utgjer ein auke på om lag 12 prosent.

Basert på innrapporteringa har departementet berekna verdien av å føre vidare prosjekta, og internrenta for den samla prosjektporteføljen. Berekningane bygger på departementet sine eigne prisanslag for olje og gass.

Verdien av å føre vidare prosjektporteføljen er noverdien av dei forventa framtidige kontantstraumane frå prosjekta. Historiske kontantstraumar er ikkje tatt med, ettersom dei ikkje kan påverkast. Samla har prosjekta ein berekna noverdi framover på om lag 650 milliardar kroner med sju prosent kalkulasjonsrente reelt før skatt, og om lag 800 milliardar kroner med fire prosent kalkulasjonsrente.³

Internrenta er eit prosentmål på avkastninga for ei investering. Dei historiske kontantstraumane er kjende, medan dei framtidige er anslått basert på oppdaterte forventningar frå operatørane og departementet sine eigne prisanslag. Internrenta til den samla porteføljen av prosjekt under utbygging frå tidspunktet da utbyggingsplanane blei leverte, er berekna til om lag 16 prosent.

³ Om det var dei berekningstekniske prisane i nasjonalbudsjettet som låg til grunn, ville verdiane vore høvesvis om lag 500 milliardar kroner og 600 milliardar kroner, og internrenta ville vore 12 prosent.

Tabell 5.1 Investeringsanslag, prosjekt under utbygging per 1. september 2026

	(i mrd. 2026-kroner)					
	PUD/PAD- godkjent	PUD/PAD- estimat	Nye anslag	Endring frå i fjor	Total- endring	Totalendring i prosent
Troll Vest kraft frå land (TWEL)	2021	9,6	10,4	-0,0	0,8	8
Oseberg OGP	2022	12,3	14,3	-0,6	2,0	16
Draugen og Njord kraft frå land	2023	8,5	10,8	0,0	2,3	27
Yggdrasil	2023	133,0	195,0	11,5	61,9	47
Valhall-Fenris	2023	58,2	93,4	14,9	35,2	60
Irpa	2023	17,1	18,8	0,4	1,7	10
Berling	2023	10,5	12,1	0,4	1,6	15
Snøhvit Future	2023	15,2	26,5	9,2	11,3	74
Bestla	2024	6,4	6,3	-0,4	-0,0	-1
Fram Sør	2025	22,1	21,9	-0,2	-0,2	-1
Albuskjell/Vest Ekofisk	2026	13,7	13,7	-	-	-
Tommeliten Gamma	2026	5,2	5,2	-	-	-
Sum		311,9	428,4	35,4	116,5	37

Anslaga er baserte på tal som ikkje er avrunda til nærmaste desimal.

Tabell 5.2 Investeringsanslag, prosjekt som er ferdigstilte etter 1. august 2025

					(i mrd. 2026-kroner)	
	PUD/PAD- godkjent	PUD/PAD- estimat	Nye anslag	Endring frå i fjor	Total- endring	Totalendring i prosent
Symra	2023	10,5	11,9	-0,2	1,3	13
Verdande	2023	5,5	6,3	-0,1	0,8	14
Dvalin Nord	2023	8,7	8,4	-0,1	-0,3	-3
Alve Nord	2023	7,2	8,6	-0,2	1,4	19
Idun Nord	2023	4,4	4,8	-0,4	0,4	9
Ørn	2023	7,5	9,5	-0,3	2,0	27
Eirin	2024	4,4	4,8	0,3	0,4	8
Sum		48,4	54,3	-1,1	6,0	12

Anslaga er baserte på tal som ikkje er avrunda til nærmaste desimal.

Nærmare omtale av enkelte prosjekt

Nedanfor følger ein nærmare omtale av dei prosjekta som no har eit investeringsanslag eller realiserte investeringar utanfor usikkerheitsspennet på +/- 20 prosent.

Prosjekt under utbygging

Yggdrasil

Yggdrasil er ei samordna utbygging av felte Hugin, Hugin satellittar, Munin og Fulla og inkluderer i tillegg felles infrastruktur. Utbygginga består av tre nye plattformer: Hugin A, Hugin B og Munin. Dei to siste er no installerte til havs, medan Hugin A er under bygging på verftet til Aker Solutions på Stord. Landanlegg for kraft frå land blir ferdigstilt i 2026.

Utbygginga inneber planar og vilkårsbundne avgjerder om utbygging av påviste og ikkje-påviste ressursar i Yggdrasil-området. I 2023 blei det påvist utvinnbare ressursar i Øst Frigg, som er ein del av Yggdrasil-prosjektet. Øst Frigg skal byggast ut med brønner frå ei havbotnramme som skal knytast til Hugin A-plattformen. Dette medfører høgare investeringar, men vil også auke verdiskapinga. I 2025 blei det også påvist utvinnbare ressursar i Omega Alfa-funnet i Yggdrasil-området. Rettshavarane vil framover vurdere utbyggingskonsept for funnet, og det er venta at dette vil resultere i ytterlegare investeringar og auka verdiskaping i området.

Investeringsanslaget har auka betydeleg sidan PUD. Auken kjem av direkte og indirekte valuta-

effektar som følge av kontraktar i dollar og euro, og prosjektendringar som gir verdiauke, inkludert integreringa av Øst Frigg og brønnoptimalisering. Desse effektane utgjør no om lag 60 prosent av auken.

Auken i investeringsanslaget sidan rapporteringa i fjor utgjør om lag 12 milliardar 2026-kroner. Delar av auken kjem av direkte og indirekte valutaeffektar, men hovuddelen kjem av prosjektendringar, meir parallell aktivitet og tiltak for å unngå forseinkingar i prosjektgjennomføringa. Ein vesentleg del av meirkostnadene er knytt til tiltak for å sikre planlagd framdrift. I tillegg kjem mellom anna fleire arbeidstimar enn berekna.

Framdrifta følger planen, og produksjonen startar venteleg i 2027.

Valhall-Fenris

Valhall-Fenris er ei samordna utbygging av Valhall PWP (produksjons- og brønnhovudplattform) og Fenris-feltet. I 2026 har det vore stor aktivitet hos norske verft og leverandørar, og plattformdekka på Fenris og Valhall PWP er no installerte.

Dei opphavlege brønnane på Fenris og meir ein halvparten av dei opphavlege brønnane på Valhall er ferdigstilte. Vidare er det vedtatt å bore fire nye brønner på Valhall og éin ny brønn på Fenris. Fleire brønner aukar investeringskostnadene, men styrker samtidig ressursgrunnlaget og legg dermed til rette for auka verdiskaping.

Investeringsanslaget er no om lag 35 milliardar 2026-kroner høgare enn i PUD. Om lag halvparten av kostnadsauken kjem av prosjektend-

ringar og valutaeffektar. Resten kjem hovudsakeleg av ein stram marknad og tiltak for unngå forseinka oppstart.

Auken i investeringsanslaget sidan rapporteringa i fjor utgjer om lag 15 milliardar 2026-kroner. Auken kjem i hovudsak av prosjektendringar, som avgjerda om å bore fleire brønner. Det har også oppstått meirkostnader knytte til tiltak for å sikre planlagd framdrift. I tillegg kjem mellom anna fleire arbeidstimar enn berekna.

Framdrifta følger planen, og produksjonen startar venteleg i 2027.

Draugen og Njord kraft frå land

Prosjektet er ei samordna utbygging som inneber omlegging til delvis drift med kraft frå land på Draugen- og Njord-innretningane, og auka utvinning frå Draugen-feltet. Prosjektet bidrar til auka gassal og reduserte CO₂-utslepp frå petroleumsverksemda. Brann hos ein nøkkelleverandør i 2023 skapte forseinkingar i prosjektgjennomføringa. Prosjektet har blitt ytterlegare forseinka fordi modifikasjonsarbeid på Draugen-plattformen har tatt lengre tid enn planlagt. Dette har ført til auka kostnader for prosjektet.

Sidan utbyggingsplanen blei levert, har investeringsanslaget auka med 2,3 milliardar 2026-kroner. Sidan innrapporteringa i fjor er investeringsanslaget nær uendra.

Planlagd igangsetting av drift med kraft frå land på Draugen og Njord er i 2027.

Snøhvit Future

Snøhvit Future-prosjektet inneber installasjon av ein modul for landkompresjon for auka utvinning og omlegging til full drift med kraft frå nettet på Hammerfest LNG. Prosjektet vil auke utvinninga, forlengje levetida til Snøhvitfeltet og Hammerfest LNG og redusere CO₂-utsleppa frå Hammerfest LNG med om lag 90 prosent.

Sidan utbyggingsplanen blei godkjent i august 2023 har prosjektet hatt ein kostnadsauke på om lag 11,3 milliardar 2026-kroner.

Operatøren varsla i samband med innrapporteringa i fjor at investeringskostnadene var venta å auke. I desember 2025 blei det kjent at investeringsanslaget var oppjustert til over 20 milliardar 2026-kroner og at oppstart av landkompresjon var utsett med eitt år til 2029. Det innrapporterte investeringsanslaget er no på 26,5 milliardar 2026-kroner. Ei vesentleg årsak til kostnadsauken er at prosjektet gjennomførast på eit anlegg som er i drift og at gjennomføringa er meir kompleks enn føresett. I tillegg har operasjonelle utfordringar på Hammerfest LNG, vær og vanskelege bergforhold i tunnelen for kraftkabelen påverka framdrifta og kostnadene.

Planlagd igangsetting av lavtrykksproduksjon er i 2029 og full drift med kraft frå nettet i 2030.

Prosjekt som er sette i drift

Ørn-utbygginga

Utbygginga av Ørn har skjedd saman med felta Alve Nord og Idun Nord i eit felles prosjekt kalla Skarv-satellittprosjekt. Felta blir knytte til eksisterande infrastruktur på Skarv-feltet. Utbygginga har ein kostnadsauke på om lag 2 milliardar 2026-kroner (27 prosent) frå investeringsanslaget i PUD. Auken kjem i stor grad av endringar som legg til rette for verdiauke, særleg tiltak som betrar den forventade utvinninga og mogleggjer tidlegare oppstart. Marknads- og valutaeffektar har også ført til meirkostnader. Sidan innrapporteringa i fjor er investeringsanslaget redusert med om lag 280 millionar 2026-kroner.

Alle felta i Skarv-satellittprosjekt starta produksjonen i tredje kvartal 2026. Det er eitt år tidlegare enn planlagt i PUD-ane.

6 Klima- og miljøpolitikk

6.1 Klima- og miljøutfordringer

Olje- og gassutvinning fører til utslepp til luft og til sjø. Utbygging av vasskraft, vindkraft, solkraft og kraftleidningar legg beslag på areal, og fører med seg inngrep i natur- og kulturmiljø.

Utslepp til luft

Noreg skil seg frå andre land ved at størstedelen av det innanlandske stasjonære energiforbruket er dekt av elektrisitet, og at den innanlandske produksjonen av elektrisitet er basert på vass- og vindkraft. Dette gir svært låge klimagassutslepp frå den innanlandske stasjonære energibruken. Utsleppa frå innanlandsk energiforsyning (medrekna utslepp frå brenning av avfall der varmen blir nytta til energiformål) og energi brukt til oppvarming i andre næringar og hushald var, ifølge Statistisk sentralbyrå (SSB), på 1,6 millionar tonn CO₂-ekvivalentar i 2025. Produksjonen og bruken av kraft kan variere mykje frå år til år, som følge av variasjonar i tilsig og temperatur.

Stasjonær forbrenning, inkludert olje- og gassutvinning, gir utslepp til luft av karbondioksid (CO₂), nitrogenoksid (NO_x), flyktige organiske sambindingar utan metan (nmVOC), metan (CH₄), svoveldioksid (SO₂), partiklar (PM) og polysykliske aromatiske hydrokarbon (PAH).

Utsleppa i petroleumssektoren inngår i EUs kvotesystem (EU ETS), der det er omfanget av kvotar som bestemmer det totale utsleppsvolumet, ikkje nivået i enkeltbedrifter, enkeltsektorar eller enkeltland. Petroleumsverksemda på kontinentalsokkelen står for om lag ein firedel av dei samla norske klimagassutsleppa. Produksjonsutsleppa er vesentleg reduserte det siste tiåret.

I 2025 sleppte petroleumsverksemda ut klimagassar (CO₂ og metan) tilsvarande 10,8 millionar tonn CO₂-ekvivalentar. Det er om lag 4,2 millionar tonn (28 prosent) mindre enn i 2015, og om lag 0,1 millionar tonn mindre enn i 2024. Auka drift med kraft frå land er den viktigaste årsaka til dei betydelege utsleppsreduksjonane på kontinentalsokkelen. Næringa jobbar også kontinuerleg med

energieffektivisering, redusert fakling og andre tiltak for å avgrense utsleppa sine.

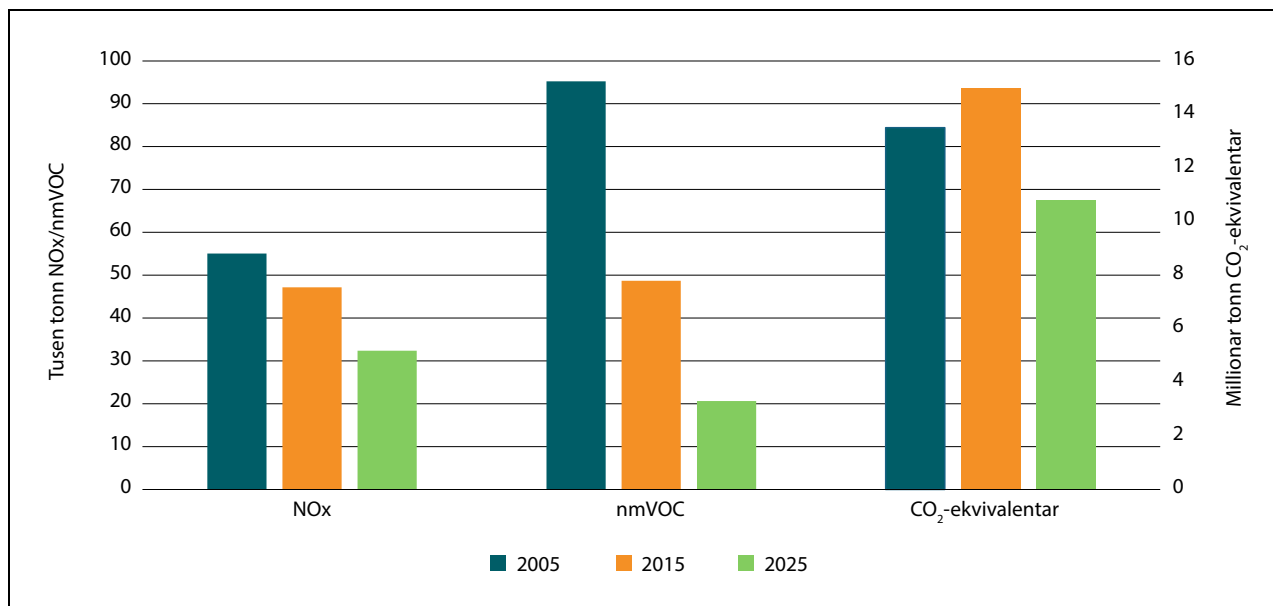
Petroleumsverksemda sleppte ut om lag 32 400 tonn NO_x (nitrogenoksid) i 2025. Det er om lag 14 770 tonn NO_x (31 prosent) mindre enn i 2015. Petroleumsverksemda står for noko over ein firedel av dei samla NO_x-utsleppa i Noreg. Gassbruk i turbinar, fakling av gass for sikkerheitsformål og dieselbruk på innretningane på kontinentalsokkelen, er sentrale utsleppskjelder for NO_x.

Olje- og gassutvinninga står for om lag ein femdel av dei samla norske utsleppa av flyktige organiske sambindingar utan metan (nmVOC), med utslepp i 2025 på om lag 20 600 tonn. Sidan starten av 2000-talet er desse utsleppa reduserte med om lag 90 prosent. Utsleppsreduksjonane er oppnådde som følge av at det er installert anlegg for fjerning og gjenvinning av oljedamp på lager-skip og skytteltankarar. Sjå framstilling av utsleppsutviklinga i figur 6.1.

Norske utslepp til luft er vesentleg lågare per produsert eining enn det som er gjennomsnittet for dei olje- og gassproduserande landa, sjå figur 6.2 og 6.3. Utsleppstala er baserte på leveransar til Europa, der det aller meste av den norske oljen og gassen blir levert. Tala inkluderer både CO₂ og metan og omfattar produksjon, prosessering og transport. For olje, er utsleppa frå andre land per produsert eining i gjennomsnitt over dobbelt så høge som frå Noreg. For gass, er utsleppa knytte til LNG frå andre land (som står for forsyninga på marginen til Europa) meir enn 11 gonger høgare per produsert eining, enn for røyr-gass frå Noreg.

Utslepp til sjø

Utsleppa til sjø frå regulær leiting, utbygging og produksjon innanfor petroleumsverksemda på norsk kontinentalsokkel har låge miljøverknader, og desse er avgrensa til nærområdet rundt utsleppa. Hovudårsaka til det er krav til reinsegrad, kjemikaliebruk og teknologival. Oljeselskapa er pålagde å overvake miljøet for å følge med på verknaden av utslepp til sjø. Det er ikkje påvist skadelege effektar på miljøet som følge av utslepp til sjø frå petroleumsverksemda.

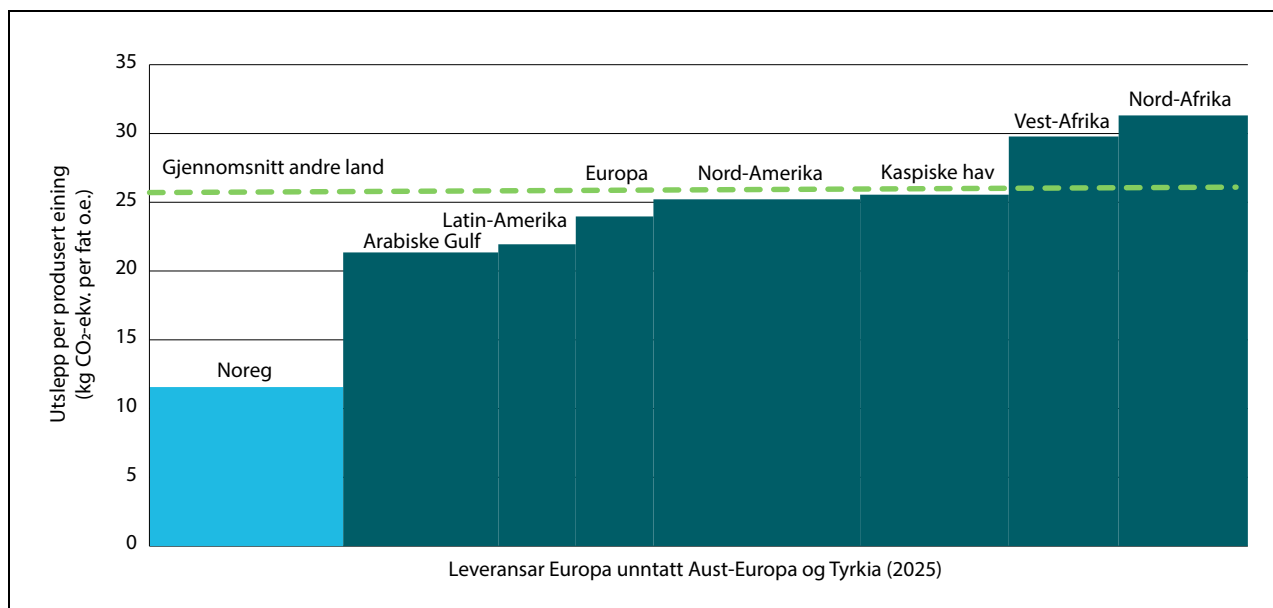
Figur 6.1 Klimagass-, NOx- og nmVOC-utslepp i 2005, 2015 og 2025

Kjelde: Sokkeldirektoratet

Utsleppa til sjø stammar i all hovudsak frå den regulære drifta og kjem frå produsert vatn, borekaks og restar av kjemikaliar og sement etter boring. Produsert vatn følger med oljen opp frå reservoaret og inneheld stoff som naturleg finst der, og restar av tilsette stoff. Produsert vatn blir enten reinsa og sleppt ut i sjøen, eller injisert tilbake i undergrunnen. Borekaks som inneheld olje, og borevæske blir enten injiserte i eigne

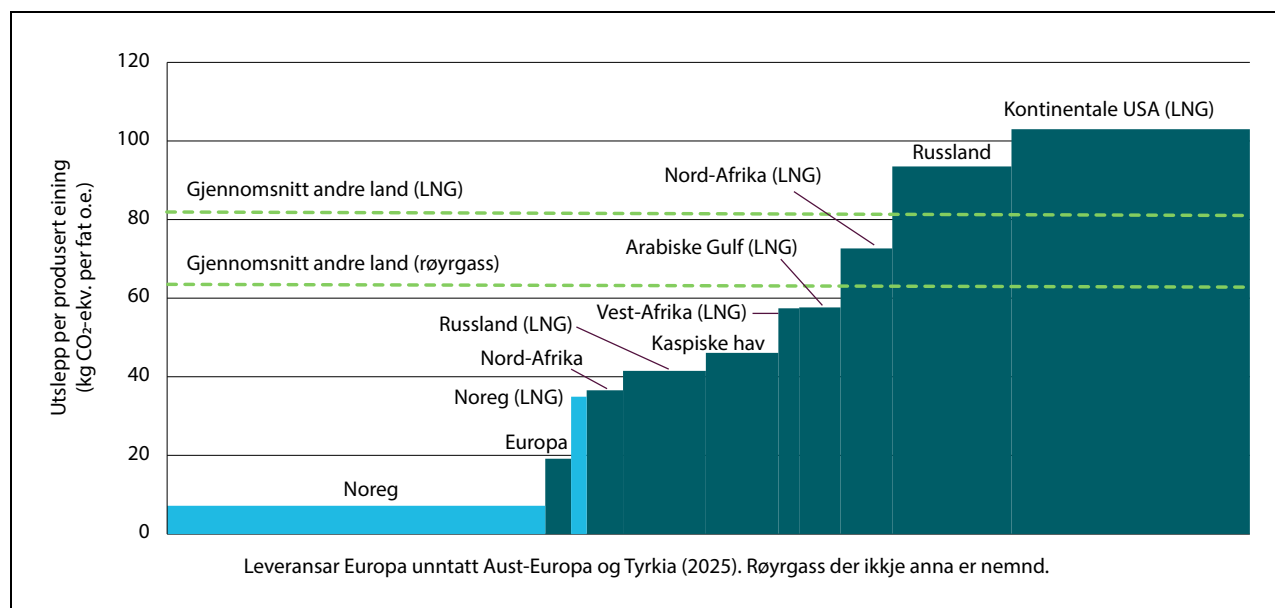
reservoar eller sende til land for vidare behandling.

Ein sideeffekt av å injisere produsert vatn, borevæske og oljehaldig borekaks er høgare energibruk. På felt med gass som energiforsyning fører dette også til høgare utslepp til luft. På felt som er drivne med kraft frå land, inneber det meir bruk av kraft frå nettet. Å sende borekaks og borevæske til land aukar transportbehovet og

Figur 6.2 Utslepp per produsert eining av olje og kondensat levert til Europa (Rotterdam)

Kjelde: Wood Mackenzie

Figur 6.3 Utslepp per produsert eining av rørgass og LNG levert til den europeiske marknaden

Kjelde: Wood Mackenzie

omfanget av avfallshandteringa på land. Voluma av produsert vatn er venta å stige litt dei neste åra, før dei deretter avtar.

Akutte utslepp til sjø

Akutte utslepp frå petroleumsverksemd kan vere hendingar med forureining som varierer frå utblåsingar med ukontrollert utstrøyming av olje og potensielt store mengder olje på sjøen, til mindre uhellsutslepp av olje eller kjemikaliar. Sjansane for ulykker som fører til større utslepp, er svært små, men dersom slike ulykker skjer, kan konsekvensane for miljøet vere store.

Det må heile tida takast høgde for at det kan skje ulykker. Derfor er det krav om at oljeselskapa skal ha oljevernberedskap. Beredskapen skal dimensjonert etter behov. Store akutte utslepp av råolje kan gi miljøskade, medan eventuelle akutte utslepp av gass har avgrensa potensial for miljøskade. I tillegg kan leiteaktivitet styrast til periodar av året der miljøverdiane er mindre sårbare på bestandsnivå, for å redusere risikoen for miljøskade dersom akutte utslepp skulle skje.

Talet på akutte råoljeutslepp har alt i alt gått ned sidan 2005, men har vore stabilt sidan 2016. Dei årlege utsleppsmengdene har variert gjennom perioden frå 2005 til 2025. Det er ingen klar samanheng mellom talet på hendingar og utsleppsmengder, sidan dei årlege utsleppa i stor

grad blir påverka av enkelthendingar. Meir alvorlege hendingar kan føre til større utslepp, men slike hendingar er sjeldne og har ofte eit anna årsaksbilette enn mindre hendingar.

Det skjer også akutte kjemikalieutslepp. Dei fleste akutte kjemikalieutslepp er små, og i all hovudsak består dei av kjemikaliar i gul og grøn kategori. Kjemikaliar i desse kategoriane er vurderte til å ha avgrensa potensial for miljøskade dersom dei hamnar i sjøen.

Havindustritilsynet publiserer tal for 2025 i rapporten *Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet – akutte utslipp* (RNNP AU), som kjem ut i oktober.

Inngrep ved utbygging av fornybar energi og nett

Utbygging av fornybar energiproduksjon som vasskraft, vindkraft og solkraft legg beslag på areal og fører ofte med seg inngrep i natur- og kulturmiljø. Ved utnytting av fornybare energikjelder og ved bygging av kraftleidningar må samfunnet gjere viktige avvegingar. Vegar, kraftleidningar og andre installasjonar knytte til produksjonsanlegg vil kunne påverke økosystem, naturverdiar og naturopplevingar. Når det skal byggast ut ny produksjon og nye kraftoverføringar, er det viktig å finne dei beste løysingane ut frå ei heilskapleg avveging av miljøomsyn og andre samfunnsomsyn.

6.2 Verkemiddel som har ein klima- og miljøeffekt

CO₂-handtering

Regjeringa fremmer CO₂-handtering som eit viktig bidrag til å kutte utslepp, både i Noreg og internasjonalt. Særleg i sektorar med avgrensa moglegheiter for direkte elektrifisering eller andre utsleppsreducerande tiltak kan fangst og lagring av CO₂ spele ei viktig rolle. Ifølgje Miljødirektoratet er CO₂-handtering det enkelttiltaket som har størst potensial for å redusere utsleppa frå landbasert industri og avfallssektoren i Noreg. I rapporten *Klimatiltak i Norge – kunnskapsgrunnlag 2026* anslår direktoratet eit teknisk reduksjonspotensial på opptil 5,8 millionar tonn CO₂-ekvivalentar i 2035 ved bruk av CCS på industrianlegg og avfallsforbrenningsanlegg og ved direkte fangst av CO₂ frå lufta (DAC). Anslaget er usikkert og føreset både vidareføring av eksisterande og innføring av nye verkemiddel, inkludert støtteordningar.

Regjeringa sitt arbeid med CO₂-handtering omfattar eit breitt spekter av aktivitetar, inkludert støtte til forskning, teknologiutvikling og internasjonalt samarbeid. Eit sentralt element i satsinga er Langskip, Noregs prosjekt for fullskala CO₂-handtering, som kom i drift hausten 2025. Prosjektet demonstrerer korleis CO₂ kan fangast ved industrielle utsleppskjelder og transporterast til permanent lagring på norsk sokkel. I august 2025 blei dei første voluma CO₂ frå fangstanlegget til Heidelberg Materials i Brevik injiserte i Northern Lights sitt lager under havbotnen. Utvikling av CO₂-fangst ved avfallsforbrenningsanlegget til Hafslund Celsio på Klemetsrud i Oslo er også ein del av Langskip. I 2023 sette Hafslund Celsio prosjektet på vent for å redusere kostnader, men arbeidet starta opp igjen i januar 2025. Anlegget skal etter planen settast i drift i 2029 og vil kunne fange om lag 350 000 tonn CO₂ årleg.

I juni 2025 godkjende Energidepartementet utbyggingsplanen for fase 2 av Northern Lights. Fase 2 vil auke lagringskapasiteten frå 1,5 til minst 5 millionar tonn CO₂ årleg. Investeringa er på 7,5 milliardar kroner og blir gjennomført på kommersielt grunnlag, med støtte frå EU.

I tillegg til utnyttingsløyvet til Northern Lights har departementet dei siste åra tildelt ei rekke løyve til å vurdere potensialet for lagring av CO₂ i undersjøiske reservoar på norsk kontinental-sokkel. Ti av desse løyva er aktive i dag. Selskapa som har fått tildelt eller søkt om CO₂-lagrings-

areal, har ambisiøse planar for kommersiell CO₂-lagring. Dei fleste planane gjeld lagring av CO₂ frå kontinentet. For å utløyse investeringsavgjerder i fangstprosjekt og legge til rette for forpliktande avtalar om lagring på norsk sokkel er det nødvendig at europeiske land gir økonomisk og politisk støtte til eigen industri.

Forskning, teknologiutvikling og demonstrasjon står sentralt i den langsiktige satsinga på CO₂-handtering. Gjennom Teknologisenter Mongstad (TCM), CLIMIT-programmet og forskningssenteret GigaCCS bidrar staten, saman med forskingsmiljø og industri, til å utvikle teknologi som kan redusere kostnader og risiko ved CO₂-fangst og -lagring. På sikt kan dette redusere kostnadene og risikoen ved fullskala CO₂-handtering.

Regjeringa arbeider også aktivt internasjonalt for å skape større aksept for fangst og lagring av CO₂ som eit viktig klimatiltak, auke forståinga av potensialet for utsleppsreduksjonar og medverke til at teknologien blir tatt i bruk i fleire land. Noreg og norske aktørar deltar på fleire internasjonale, bilaterale og regionale samarbeidsarenaer for CO₂-handtering. I tillegg samarbeider norske myndigheiter tett med EU og deltar i relevante ekspert- og arbeidsgrupper.

Noreg, ved Energidepartementet, har inngått bilaterale intensjonsavtalar med Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Nederland og Sverige om transport av CO₂ mellom landa for permanent lagring. Dette er viktig for å legge til rette for grensekryssande CCS-prosjekt med sikte på lagring på norsk sokkel i tråd med krava i *Protokoll av 1996 til Overenskomst om bekjempelse av havforurensning ved dumping av avfall og annet materiale av 1972* (Londonprotokollen). I mars 2026 signerte Noreg ein avtale med Belgia som skal legge til rette for transport av CO₂ i røyr til norsk sokkel. Departementet er i dialog med myndigheiter i andre europeiske land om tilsvarande avtalar. Noreg har også inngått ein bilateral avtale med Sveits som omfattar både grensekryssande transport av CO₂ og eit samarbeid om overføring av utsleppsreduksjonar mellom landa.

I mai 2026 lanserte Enova ei ny auksjonsordning for CO₂-fangst og permanent lagring av CO₂. Første utlysing kjem etter planen i løpet av første halvår 2027. Enova har også etablert ei støtteordning for mottaksterminalar for CO₂. Ordninga skal gjere det mogleg for små og mellomstore fangstaktørar å levere mindre volum CO₂ til terminalar for samlasting og vidare transport til permanent lagring. Ho skal også bidra til meir kostnadseffektiv logistikk for transport av CO₂.

Energi og vassressursar

Energiomlegging og energieffektivisering

Kvotesystemet, klimaavgifter og fleire andre verkemiddel bidrar til ei miljøvennleg energiomlegging og til utvikling og bruk av energi- og klimateknologiar. Miljøavgifter og særavgifter knytte til energi påverkar også energibruken.

Energieffektivisering er viktig for å redusere veksten i energiforbruket. Verknaden er ofte størst om vinteren, når behovet for kraft er størst og prisane er på sitt høgaste. Energieffektivisering og fleksibelt elektrisitetsforbruk som reduserer forbrukstoppane, kan over tid redusere behovet for nettinvesteringar og andre tiltak for å sikre effektbalansen delar av året.

Stadig fleire produkt blir omfatta av økode-signregelverket, som mellom anna stiller minimumskrav til energibruk i produkt, og krav om energimerking gjennom energimerkeordninga. Energibehovet i nye bygg og ved større rehabiliteringar blir regulert, og det blir stilt krav om energimerking ved sal, utleige og oppføring av bygningar. Byggteknisk forskrift tillèt ikkje varmeinstallasjonar for fossilt brensel i nybygg eller ved store ombyggingar. Sidan 1. januar 2020 har det vore forbode å bruke mineralolje til oppvarming av bygg, og frå 1. januar 2022 gjeld forbodet også bruk av fossil olje til mellombels oppvarming og tørking av bygg under oppføring og rehabilitering.

I styringsavtalen med Enova for perioden 2025–2028 er energi på ny ein del av målstrukturen, og Enova skal mellom anna legge vekt på å avgrense belastninga på kraftsystemet i all bruk av verkemiddel. Enova har fleire relevante støtteordningar for energiomlegging og energieffektivisering.

Miljøomsyn ved vassdrags- og energiverksemd

Miljøomsyn i samband med fornybar kraftproduksjon og nettutvikling er varetatt gjennom sektorlovgivinga, plan- og bygningslova, forureiningslova, naturmangfaldslova og vassforskrifta.

Konsesjonsbehandling av fornybar kraftproduksjon og nett har hatt høg prioritet hos Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) dei siste åra. For å finne dei beste løysingane samla sett, legg direktoratet vekt på å samordne behandlinga av prosjekt i same område og sjå nett- og produksjonsprosjekt i samanheng. Miljøtilsynet i NVE kontrollerer at krav som er fastsette i konsesjonar, blir oppfylte i både anleggs- og driftsfasen. Ei viktig oppgåve er også å godkjenne og

følge opp detaljplanar for vassdrags- og energianlegg.

Kunnskap om og systematisk oversikt over viktige område for trua artar og naturtypar er ein føresetnad for å stanse tapet av naturmangfald. Her spelar Artsdatabanken ei viktig rolle. Formålet med Artsdatabanken er å sette høl i kunnskapen og medverke til at data om naturmangfald blir samla i nasjonale databasar.

Verneplanen for vassdrag er viktig for å sikre representative delar av vassdragsnaturen i landet. Vernet gjeld først og fremst mot kraftutbygging, men verneverdiane skal også takast omsyn til ved andre inngrep. Gjennomføringa av EUs vassdirektiv med tilhøyrande forvaltningsplanar skal fremme ei heilskapleg forvaltning av vassressursane.

Klimatilpassing

Eit endra klima med meir nedbør og ekstremvær krev tilpassingar, ikkje minst i energi- og vassdragsforvaltninga. NVE tar omsyn til behovet for klimatilpassing i arbeidet med flaum og skred, damsikkerheit, vassdragskonsesjonar, energikonsesjonar, miljøtilsyn, kraftforsyning og energietterspørsel.

NVEs oppgåver knytte til flaum og skred er delte inn i desse områda: kartlegging, arealplanlegging, sikring, varsling og overvaking, og skred- og flaumfagleg bistand ved alvorlege beredskaps- og krisesituasjonar. For å førebygge skade på liv, helse og verdiar tar NVE høgde for eit endra framtidig klima når dei utarbeider naturfarekart. Desse karta og fagleg rådgiving om klimaendringar er eit viktig grunnlag for arealplanarbeidet i kommunane og medverkar til at nye utbyggingar skjer i trygge område. I arealplanarbeid etter plan- og bygningslova er NVE høyringspart og kan fremme motsegn mot planar.

Bistand til sikring av eksisterande busetting står også sentralt i NVEs arbeid med klimatilpassing. NVE formidlar kunnskap om flaum- og skredfare og klimatilpassing på fagsamlingar for kommunar, konsulentar og andre. Innanfor arbeidet med flaum og skred er det utvikla eit godt samarbeid mellom NVE og andre statlege etatar, som Meteorologisk institutt, Direktoratet for samfunnstryggleik og beredskap, Direktoratet for byggkvalitet, Statens vegvesen og Bane NOR.

Gjennom datainnsamling og analysar av lange tidsseriar overvaker og vurderer NVE hydrologiske effektar av klimaendringar. Direktoratet modellerer også korleis klimaendringar påverkar og vil påverke hydrologien i Noreg, slik som

effekten på flaum, tørke, snømengder og utbreiinga av isbrear. Resultata gir grunnlag for klimatilpassing i fleire sektorar. NVE er ein av samarbeidspartnarane i Norsk klimaservicesenter.

Petroleumsverksemda

I samsvar med dei overordna prinsippa for klimapolitikken er petroleumssektoren underlagd sterke økonomiske verkemiddel. Selskapa som opererer på norsk kontinentalsokkel, skal – på lik linje med andre verksemdar i Noreg og EU – bidra til å nå klimamåla ved å redusere kvotepliktige utslipp fram mot 2030 gjennom deltaking i EU ETS.

Regjeringa vil halde fram med å bruke økonomiske verkemiddel som hovudverkemiddel for å få ned utslappa på norsk kontinentalsokkel. Kombinasjonen av kvotesystemet EU ETS og ei høg CO₂-avgift – ofte omtalt som dobbel verkemiddelbruk – gjer at utslppskostnaden i petroleumsverksemda for 2027 er forventa å ligge på om lag 2 055 kroner per tonn CO₂.

Høge utslppskostnader har bidratt til ei rekke vedtak om bruk av kraft frå land i petroleumsproduksjonen på kontinentalsokkelen. Dei eksisterande innretningane som er eigna for heil eller delvis drift med kraft frå land i nær framtid, har no ei slik løysing, eller så er ei slik løysing under utbygging. Det er derfor ikkje venta nye ombyggingar no.

Det einaste alternativet til drift med kraft frå nettet for å redusere utslappa frå ei innretning eller eit felt til nær null, er å stenge ned verksemda. Høg karbonpris som følge av dobbel verkemiddelbruk (CO₂-avgift og kvotepris) kan mellom anna føre til at felt og innretningar blir stengde ned tidlegare enn dei elles ville blitt. Departementet har sett i gang ei ekstern utgreiing av kva effekt den doble verkemiddelbruken kan få for framtidig ressursforvaltning og verdiskaping, for leveransar av olje og gass og for produksjonsutslappa på kontinentalsokkelen. Rapporten er venta i løpet av hausten.

For utslipp av NO_x må selskapa betale avgift eller slutte seg til miljøavtalen mellom den norske staten og næringsorganisasjonane. Noverande avtale gjeld til utgangen av 2027. Regjeringa tar sikte på å avvikle NO_x-avgifta frå 1. januar 2030. Ei avvikling frå 2030 føreset at det er overvegande sannsynleg at Noreg vil oppfylle ei ny utslppsforpliktning for NO_x etter EØS-avtalen gjeldande frå 2030.

Utslipp av nmVOC frå petroleumssektoren er direkte regulerte gjennom krav om bruk av beste

tilgjengelege teknologiar (BAT) og ved at det er fastsett spesifikke utslppsgrenser i utslppsløysa.

Omsynet til miljø er ein integrert del av forvaltninga av dei norske petroleumsressursane. Miljøreguleringar gjeld i alle fasar av verksemda – frå vurderinga av om eit område skal opnast for petroleumsverksemd, via leiting, planlegging og utbygging av felt, til drift med spesifikke løyve og årlege oppdateringar av desse, og endeleg til avslutning av produksjonen og disponering av innretningane. Dette sikrar eit heilskapleg system der alle relevante myndigheiter er med.

Utsleppa frå petroleumsverksemda i Noreg er regulerte gjennom fleire lover, mellom anna petroleumslova særavgiftslova, klimakvotelova og forureiningslova. Oppdateringar av forvaltningsplanar og nye konsekvensutgreiingar med oppdatert kunnskap gjer at avgjerder kan takast på eit best mogleg faktagrunnlag. Høyringsrundar gir alle aktørar høve til å bli høyrd. I tillegg kan myndighetene gjere enkeltvedtak, for eksempel ved godkjenning av utbyggingsplanar.

Å brenne overskotsgass har aldri vore lov på norsk sokkel. Brenning av petroleum er berre lov når det er nødvendig av sikkerheitsgrunnar under normal drift, og elles berre dersom departementet godkjenner det.

Å utnytte stordriftsfordelar har alltid vore viktig for aktiviteten på sokkelen og legg også til rette for energieffektiv drift.

Nye utbyggingar baserer seg på den beste tilgjengelege teknologien.

Når det gjeld maritime operasjonar i tilknytning til petroleumsverksemda, har det i mange år blitt sett inn tiltak for å redusere utslipp. Fleire operatørselskap stiller for eksempel krav om batteri-hybride skip, landstraum og energieffektivisering ved nye langtidskontraktar. Regjeringa fastsatte våren 2026 klimakrav til offshoreskip. Kravet vil tre i kraft frå 2029.

Forsking og utvikling

Regjeringa si satsing på forsking og utvikling i energi- og petroleumsverksemda er avgjerande for at Noreg skal halde fram med å vere ein føregangsnasjon innanfor miljøvennleg energiproduksjon og -bruk. Satsinga bidrar til at nye teknologiar og løysingar blir utvikla og tatt i bruk, og til effektiv og berekraftig utnytting av dei norske energi- og petroleumsressursane. Samtidig skal satsinga sette næringsliv og kompetansmiljø i Noreg i betre stand til å konkurrere i dei internasjonale marknadene for miljø- og klimavennlege energiløysingar.

Energidepartementet er den største bidragsytaren til finansiering av miljø- og klimarelevant forskning og utvikling gjennom Noregs forskingsråd, med ei samla tilsegnsramme på over 1,3 milliardar kroner i 2027. Departementet har vedtatt å utvikle Energi2050, ein samla FoU-strategi for heile energiområdet, som dekker både energi, petroleum, CO₂-handtering og havbotnmineralutvinning. Den nye strategien vil gjelde frå 2027. I samråd med Energidepartementet vil Forskingsrådet bruke den nye strategien til å oppdatere prioriteringane sine og til å utforme kommande utlysingar.

Energiforsking

Offentleg støtte til energiforsking skal medverke til ei effektiv og berekraftig utnytting av nasjonale energiressursar og til ei effektiv, robust og miljøvennleg kraft- og energiforsyning i Noreg. Støtta skal bidra til at det blir utvikla miljøvennlege produkt, tenester og prosessar, mellom anna nye teknologiar for fornybar energi, energieffektivisering og CO₂-handtering. Den offentlege satsinga på energiforsking skal også medverke til næringsutvikling og til å bygge opp kunnskap av samfunnsfagleg karakter, for eksempel om effektar av klimaendringar på energiområdet og effekten av energiutbygging på omgivnadene.

Det er elleve teknologisk retta forskingssenter for miljøvennleg energi (FME). Sentera forskar på CO₂-handtering, distribusjonsnett, smarte energisystem, vasskraft, maritim transport, klimanøytral metallurgisk industri, solceller, batteri, vindkraft og hydrogen. For hydrogen er det to senter. Det er også to samfunnsvitskaplege FME: NTRANS, som skal forske på energisystemet si rolle i avkarbonisering av sektorar som energi, transport, industri, bygg og hushald, og INCLUDE, som skal skaffe fram kunnskap om korleis vi kan realisere eit sosialt rettferdig lågutsleppssamfunn. Begge sentera blir avslutta i 2027 og skal etter planen erstattast av opptil tre nye senter. FME-ordninga, som ligg under Noregs forskingsråd, er ein av dei viktigaste berebjelkane i den norske satsinga på forskning, utvikling og innovasjon for berekraftige energisystem.

Noregs forskingsråd har ei stor og målretta satsing på energiområdet og forskning på reduserte utslepp. Forskingsrådet finansierer forskning og innovasjon for ei berekraftig utvikling av energisystemet. Dette omfattar alt frå utvikling av energisystemet og fornybar energiteknologi til effektiv bruk av energi i bygg, industri og transport. Målet er å medverke til omstillinga til

lågutsleppssamfunnet og å fremme eit konkurransedyktig norsk næringsliv. CLIMIT gir støtte til forskning, utvikling og demonstrasjon av teknologiar og løysingar for CO₂-handtering og er administrert av Gassnova saman med Forskingsrådet. CLIMIT skal gi økonomisk støtte til prosjekt som utviklar kunnskap, kompetanse, teknologi og løysingar som kan bidra til kostnadsreduksjonar og stor internasjonal utbreiing av CO₂-handtering.

Opninga av område for utvinning av havbotnmineral medfører behov for forskning på biologisk mangfald og miljøkonsekvensar ved eventuell utvinning. I 2027 skal Forskingsrådet prioritere oppfølging av den etablerte satsinga på forskning og innovasjon knytt til havbotnmineral, som rådet forvaltar på oppdrag frå departementet.

Petroleumsforsking

Offentleg støtte til forskning, utvikling og kompetansebygging i petroleumsverksemda er viktig for å sikre effektiv og miljøvennleg utnytting av petroleumsressursane og medverke til å vidareutvikle den norske petroleumsnæringa som den fremste høgt teknologiske kunnskapsindustrien vår. Slik støtte legg til rette for at norsk kontinentalsokkel framleis skal vere ein stabil og langsiktig leverandør av olje og gass til Europa, og bidrar samtidig til å bygge opp kunnskap og utvikle nye, meir miljøvennlege teknologiar og løysingar.

I 2027 skal Forskingsrådet prioritere prosjekt og teknologiutvikling som støttar opp under måla i Energi2050-strategien. Dette inneber særleg teknologi for å redusere klimagassutslepp, energieffektivisere drift på sokkelen og dempe det forventa fallet i produksjonen for å trygge energiforsyninga til Europa. Forskingssentera for petroleum (PETROSENTER) skal vidareførast som sentrale arenaer for langsiktig kompetansebygging, forskarutdanning og teknologi- og kunnskapsoverføring til framveksande næringar som hydrogen og CO₂-lagring.

Det er utlyst opptil to nye PETROSENTER. Midlane i utlysinga skal gå til prosjekt som omfattar grunnforskning og/eller anvend forskning på problemstillingar knytte til petroleumsverksemda i opne område på norsk kontinentalsokkel. Prosjekt som det er aktuelt å finansiere, må falle inn under minst eitt av desse områda: reduksjon av klimagassar, energieffektivisering og miljø; undergrunnsforståing; boring, komplettering, intervensjon og permanent stenging av brønningar (P&A); produksjon, prosessering og transport; og storulykker og arbeidsmiljø.

I 2026 blei det utført ein ny analyse av petroleumsporteføljen med tanke på effektar som bidrar til klimamåla. Analysen omfatta nye prosjekt i perioden 2022–2025 og viste at 61 prosent av prosjekta har utvikla kunnskap og teknologi som kan bidra til energieffektiviseringstiltak og lågare utslepp av klimagassar på eksisterande og nye installasjonar på norsk sokkel.

Naturkartlegging

Departementet har sett i gang feltundersøkingar for å auke kunnskapen om naturmangfald og miljø i områda som er lyste ut for havvind. Kunnskapsinnhentinga er ein del av regjeringa sin heilskaplege plan for naturkartlegging og inkluderer mellom anna overvaking og undersøkingar av fisk, sjøpattedyr og sjøfugl. NVE har ei koordineringsrolle for arbeidet med naturkartlegging. Resultata av naturkartlegginga er nærmare omtalte under Energidepartementets resultat for 2025 i programkategori 18.30 Klima, industri og teknologi.

6.3 Status for utsleppsutviklinga i petroleumsvirksemda

Framskrivningane for utslepp frå petroleumsvirksemda reflekterer planane til selskapa, som igjen baserer seg på forventningane deira til framtidig klimapolitikk, mellom anna økonomiske verkemiddel. Utsleppsframskrivningane kombinerer vedtatte, planlagde og umodne tiltak og tar utgangspunkt i føresetnader for levetida til innretningar. Dei tar også høgde for at energieffektiviseringa vil bli gradvis betre, og at faklinga vil bli ytterlegare redusert. Som med alle framskrivningar er det usikkerheit knytt til utviklinga fram mot og etter 2030.

Fleire godkjende prosjekt for omlegging til heil eller delvis drift med kraft frå land er i gjennomføringsfasen. Dette gjeld ombygging til drift med kraft frå land på felta Troll, Oseberg, Draugen, Njord og landanlegget Hammerfest LNG. Desse prosjekta skal etter planen settast i drift fram mot 2030. I tillegg er Yggdrasil-området under utbygging med kraft frå land som energiløysing.

Selskapa har dei siste åra lagt ned eit betydeleg arbeid i å vurdere omlegging til drift med kraft frå land også på andre felt. Arbeidet har vist at prosjekta ikkje er lønnsame, og at tiltakskostnadene er høge. Selskapa har derfor stansa arbeidet med desse prosjekta. Kraft frå land skal utgreiast og kan vere ei aktuell løysing ved søknader som med-

fører utplassering av nye, sjølvstendige produksjonsinnretningar.

Sidan 2015 har klimagassutsleppa frå petroleumsprroduksjon gått ned med 28 prosent. Det er usikkert kor raskt utsleppsreduksjonen vil gå framover, mellom anna knytt til gjennomføring og oppstartstidspunkt for pågåande prosjekt. Dei siste anslaga frå Sjøkkeldirektoratet viser eit liknande bilete som i 2025, jf. figur 6.4, det vil seie ein nedgåande trend. Direktoratet ventar likevel noko høgare utslepp på 2030-talet enn anslått i fjor. Årsaka er i hovudsak at dei nemnde prosjekta for omlegging til drift med kraft frå land er stansa.

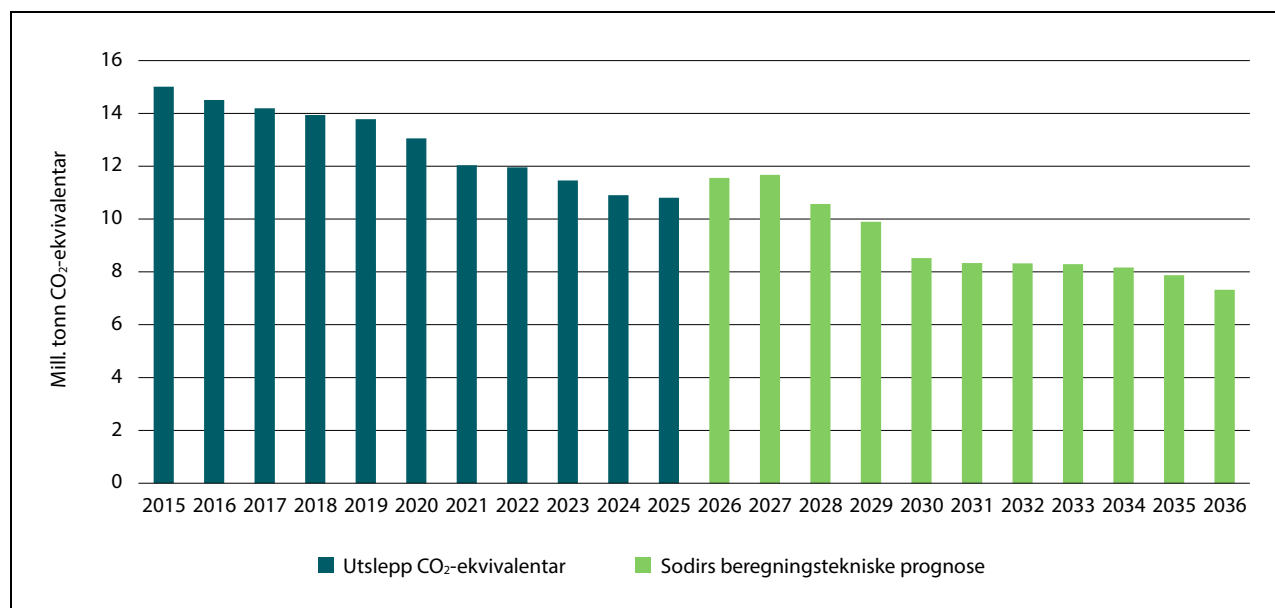
Sjøkkeldirektoratet anslår at utsleppa frå petroleumssektoren vil vere om lag 37 prosent lågare i 2030 enn dei var i 2005. I perioden fram til 2030 er det ikkje realistisk at nye tiltak kan bidra til store utsleppsreduksjonar. Ein reduksjon på 50 prosent er først venta mot slutten av 2030-talet.

Utsleppa framover går også ned ved at felt blir tømde ut. Nedstenging av produksjonsinnretningar må vurderast i eit heilskapleg perspektiv. Om ikkje kan det som er lønnsam produksjonskapasitet eller framtidig fleksibilitet for samfunnet, bli avvikla for tidleg.

I samband med behandlinga av Prop. 104 S (2023–2024) *Tilleggsbevilgningar og omprioriteringar i statsbudsjettet 2024*, jf. Innst. 447 S (2023–2024), gjorde Stortinget 21. juni 2024 oppmodingsvedtak nr. 910 om energipartnerskap med olje- og gassnæringa. Hausten 2024 rapporterte departementet om korleis dette oppmodingsvedtaket var følgt opp, jf. Prop. 1 S (2024–2025). Stortinget bad om vidare rapportering på vedtaket, jf. Meld. St. 4 (2024–2025) og Innst. 216 S (2024–2025). Departementet rapporterte hausten 2025 om oppfølginga av vedtaket, jf. Prop. 1 S (2025–2026).

Departementet har sidan hausten 2025 ført vidare dialogen med petroleumsnæringa gjennom KonKraft. KonKraft er ein samarbeidsarena for Offshore Norge, Norsk Industri, Norges Rederiforbund, Næringslivets hovedorganisasjon (NHO) og Landsorganisasjonen i Norge (LO), med LO-forbunda Fellesforbundet og Forbundet Styrke.

Hausten 2024 gav departementet Sjøkkeldirektoratet, i samarbeid med NVE, i oppdrag å utarbeide eit oppdatert kunnskapsgrunnlag om eventuelle framtidige kraft-frå-land-prosjekt på eksisterande felt og innretningar. Sjøkkeldirektoratet publiserte ein rapport i oktober 2025. Rapporten blei også presentert for medlemmene i KonKraft. Ifølge rapporten var det ingen selskap som melde inn nye kraft-frå-land-prosjekt i samband med den årlege innrapporteringa til Sjøkkeldirektoratet hausten 2024.

Figur 6.4 Historisk utsleppsutvikling i petroleumsvirksomhet og anslag framover

Kjelde: Sokkeldirektoratet

6.4 Oppfølging av FNs bærekraftsmål

I 2015 vedtok FNs medlemsland 17 hovedmål med 169 tilhørende delmål for bærekraftig utvikling fram mot 2030. Bærekraftsmåla utgjør FNs arbeidsplan for å utrydde fattigdom, nedkjempe ulikskap og stoppe klimaendringane innan 2030. For å følge med på utviklinga for delmåla under kvart hovudmål, har FN vedtatt 231 globale indikatorar. Ein samla omtale av statusen finst i Meld. St. 35 (2024–2025) *Norges arbeid med bærekraftsmålene – Status, utfordringer og veien videre*. Måla er universelle, det vil seie at alle land har ansvar for å følge dei opp nasjonalt. Måla skal fungere som ei felles global retning for statar, næringsliv og sivilsamfunn.

Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet koordinerer arbeidet med den nasjonale oppfølginga av bærekraftsmåla. Energidepartementet har ansvaret for oppfølginga av hovudmål 7, som handlar om å sikre rein energi til alle. I tillegg har departementet ansvar for å følge opp tiltak innanfor delmål under fleire av hovudmåla.

Mål 6: Sikre bærekraftig vassforvaltning og tilgang til vatn og gode sanitærforhold for alle

Energidepartementet har ansvar for å forvalte vass- og energiresursane i landet. Departementet skal sikre ei samla og miljøvennleg forvaltning av vassdraga, fremme ei effektiv kraftomsetning og kostnadseffektive energisystem. Departementet

bidrar til å sikre ei bærekraftig vassforvaltning gjennom å legge vekt på omsynet til vassdragsmiljø ved vedtak om og oppfølging av konsesjonar til vassdragsanlegg, i vilkårsrevisjonar og ved nye flaum- og skredsikringstiltak og miljøtiltak. Departementet gjer faglege vurderingar og stiller krav om avbøtande tiltak for i størst mogleg grad å bote på dei negative konsekvensane for vassdragsmiljøet ved løyve til nye inngrep. Omsynet til ei heilskapleg og integrert vassforvaltning blir varetatt gjennom dei norske vassforvaltningsplanane som følger av EUs vassdirektiv.

Delmål 6.5) Innan 2030 innføre integrert forvaltning av vassressursar på alle nivå, mellom anna gjennom samarbeid over landegrensene der det er aktuelt

NVE bidrar til å sikre ei bærekraftig vassforvaltning. Mål om betre vassdragsmiljø må vegast mot omsynet til kraftproduksjon, reguleringsevne og forsyningssikkerheit. Eit viktig verkemiddel for å nå mange av miljømåla i vassdraga er å revidere eldre vassdragskonsesjonar, men også å innkalle til konsesjonsbehandling og gjere om eldre konsesjonar. NVE har prioritert å behandle saker som gjeld miljømål etter vassforskrifta med frist i 2027. Vidare har direktoratet prioritert miljøtilsyn med anlegg under bygging for å sikre at nødvendige omsyn i vassdraga er tatt. Målingane NVE gjer av hydrologi og kryosfære (snø, bre og is), danner grunnlag for berekningar av vassressursane i Noreg, for varslina av flaum, skred og is og for

forvaltning og forskning generelt. Gjennom målinger, innsamling og kvalitetssikring av data til den nasjonale hydrologiske databasen og gjennom bruk av ny teknologi som satellittdata og dronar til overvaking og kartlegging får NVE god oversikt over hydrologien og vassressursane i Noreg. Deling og bruk av desse målingane bidrar dermed til ei samla og miljøvennleg forvaltning av vassdraga.

Delmål 6.6) Innan 2020 verne og bygge opp igjen vassrelaterte økosystem, inkludert fjell, skogar, våtmarker, elver, vassførande bergartar og innsjøar

NVE bidrar til å verne og restaurere vassrelaterte økosystem ved å ta omsyn til miljø og vern i behandlinga av arealplansaker i og langs vassdrag.

Mål 7: Sikre tilgang til påliteleg, berekraftig og moderne energi til ein overkommeleg pris for alle

Energidepartementet har ansvaret for å koordinere energipolitikken til regjeringa.

Rikeleg og kontinuerleg tilgang på påliteleg, berekraftig og moderne energi til ein overkommeleg pris, er ein føresetnad for berekraftig økonomisk framgang og velstandsutvikling. Samtidig er vi avhengige av å gjennomføre store og raske utsleppskutt, i tråd med måla i Parisavtalen. Det krev ei stor endring av energiforsyninga i verda, og inneber effektivisering av energibruken, meir utbygging av fornybar energi og utvikling av nye lågutsleppsløysingar som for eksempel fangst og lagring av CO₂. Dette er krevjande mellom anna fordi energisystema i verda er avhengige av omfattande infrastruktur til produksjon, distribusjon og bruk, noko som skaper arealkonfliktar og annan type motstand mot etablering av ny energi-produksjon og tilhøyrande infrastruktur. Ny teknologi, strengare klimapolitikk og aukande etterspørsel etter energi legg likevel press på den globale energimarknaden, som er i sterk endring.

Delmål 7.1) Innan 2030 sikre allmenn tilgang til pålitelege og moderne energitjenester til ein overkommeleg pris

I Noreg er praktisk talt alle sikra tilgang til energi. Det norske energisystemet består av to hovudelar. Kraftproduksjonen og tilhøyrande nett dekker innanlands etterspørsel etter kraft, medan petroleumsverksemda er eksportorientert og bidrar til å dekke behovet for energi i verda elles, særleg i Europa.

Tal frå SSB viser at det blei produsert 2 593 TWh primærenergi i Noreg i 2025, medan netto innanlands forbruk utanom råstoff var på 212 TWh. Av dette er om lag 65 prosent (138 TWh) knytte til bruk av elektrisk kraft. Vasskraft står i dag for nesten 90 prosent av den norske kraftforsyninga. Totalt er om lag 98 prosent av kraftproduksjonen i Noreg fornybar.

Den samla kraftproduksjonen i 2025 var ifølge NVE 161 TWh. I eit normalår er Noreg nettoeksportør av kraft. Den klart største delen av nettoeksporten av energi kjem likevel frå petroleumsverksemda. I 2025 blei det produsert olje og gass tilsvarande over 2 400 TWh på norsk kontinentalsokkel. Nesten alt dette blir eksportert. Noreg er den største produsenten og den einaste betydelege nettoeksportøren av olje og gass i Vest-Europa.

Innanlands energiforsyning

Med ein høg elektrifiseringsgrad er tilgangen på kraft avgjerande for det norske samfunnet. Noreg har overskot av kraft i eit normalår og god forsyningssikkerheit. I åra framover er det venta at kraftbehovet vil auke i takt med ei aukande elektrifisering av samfunnet, ny næringsverksemd med stort kraftbehov og vidare omlegging frå fossil energi til fornybar kraft. I NVEs langsiktige kraftmarknadsanalyse frå juni 2025 er hovudkonklusjonen at kraftoverskotet i Noreg held seg fram mot 2050. NVE peikar likevel på at auke i forbruket saman med svak vekst i produksjonen vil redusere kraftoverskotet noko fram mot 2030. Etter 2035 vil det betre seg igjen på grunn av ny produksjon, særleg frå vindkraft på land og havvind. For å sikre krafttilgang i åra framover har regjeringa lagt fram ei rekke tiltak for raskare utbygging av kraftproduksjon og straumnett.

For å gi hushalda tryggleik og meir føreseielege straumkostnader i møte med tidvis høge og volatile kraftprisar innførte regjeringa i 2021 ei straumstønadsordning for hushald, og hausten 2025 blei Noregspris for hushald og fritidsbustader innført. Stortinget har vedtatt at straumstønadsordninga og Noregspris skal gjelde til 31. desember 2029.

Den globale verknaden av petroleumsverksemda

Den norske petroleumssektoren bidrar til å dekke det globale energibehovet. Produksjonen frå norske olje- og gassfelt er viktig for energisikkerheita og stabiliteten hos Noregs allierte. Sjølv om

Storbritannia og EU har ambisjonar om å redusere gassforbruket, vil importbehovet i Europa venteleg vere høgt i lang tid framover. Gass er også svært viktig i den europeiske energiforsyninga for å balansere marknaden og på den måten gjere det mogleg å erstatte tradisjonell grunnlast med meir uregulerbar kraftproduksjon. Globalt er det venta behov for betydelege nye investeringar også i tradisjonelle energikjelder framover. Det gjeld sjølv om etterspørselen etter olje og gass sluttar å vekse eller går ned. Årsaka er at olje- og gassproduksjon er ei uttømmande verksemd, noko som inneber at produksjonen i eksisterande felt minkar raskt dersom det ikkje blir gjennomført mottiltak, for eksempel boring av nye brønner. Det internasjonale energibyrået (IEA) har anslått at den globale olje- og gassproduksjonen vil falle med høvesvis om lag 8 og 9 prosent årleg utan nye investeringar. Dersom investeringane blir lågare enn det er behov for, vil resultatet bli høgare prisar og dårlegare energitilgang, særleg for dei fattige i verda.

Norsk petroleumsvirksemd skjer med vesentleg lågare klimagassutslepp per produsert eining enn det som er gjennomsnittet for dei olje- og gassproduserande landa. Utsleppa er i tillegg omfatta av det europeiske kvotesystemet. Korleis norsk petroleumsvirksemd påverkar dei globale klimagassutsleppa, avheng av korleis endringar i norsk produksjon påverkar dei globale energimarknadene. Noregs olje- og gassproduksjon kan bidra til at dei globale klimagassutsleppa blir lågare enn dei elles ville vore, ved å fortrenge annan energiproduksjon med høgare utslepp i produksjons- og/eller forbruksfasen, for eksempel ved å erstatte kol i den europeiske energimiksen. Nettoeffekten av norsk petroleumsvirksemd på globale klimagassutslepp er like fullt usikker. Regjeringa vil legge til rette for at norsk kontinentalsokkel framleis skal vere ein stabil og langsiktig leverandør av olje og gass produsert med låge utslepp til Europa og resten av verda.

Delmål 7.2) Innan 2030 auke prosentdelen fornybar energi i det samla energiforbruket i verda vesentleg

Vasskrafta står i dag for nesten 90 prosent av den norske kraftforsyninga, og potensialet for ny vasskraft er avgrensa. Totalt er om lag 98 prosent av kraftproduksjonen i Noreg fornybar. Sjølv om det største potensialet av vasskraft er realisert, vil vasskrafta framleis stå for størsteparten av den norske kraftforsyninga i tida framover.

Vindkraft utgjør om lag 10 prosent av den samla kraftproduksjonen, og vi ser ein auke i sol-

kraftproduksjon. Ny utbygging må skje slik at ho ikkje gir uakseptable verknader for lokalsamfunn og viktige miljø- og samfunnsinteresser. Regjeringa varsla i august 2026 at det vil komme forslag til endringar i regelverket for vindkraft på land. Regjeringa vil mellom anna fjerne kravet til kommunal planbehandling for vindkraft på land og gi kommunane ein lovfesta rett til å seie ja eller nei til nye vindkraftprosjekt.

Regjeringa har lagt til rette for at lokalsamfunn som stiller naturressursane sine til disposisjon for vindkraftutbygging, får meir igjen for det og blir sikra ein rettmessig del av verdiskapinga.

Regjeringa vil også legge til rette for meir utbygging av solkraft og lokal energiproduksjon. Frå 1. juli 2025 er det ikkje lenger krav om konsekasjon etter energilova for solkraftanlegg med ein installert effekt på inntil 10 MW.

Regjeringa har som mål at havvindsatsinga skal bidra til meir utsleppsfri kraftproduksjon i Noreg. I 2024 blei den første auksjonen for prosjektområde for havvind på norsk kontinentalsokkel gjennomført. Prosjektområdet i Sørlege Nordsjø II blei tildelt Ventyr SN II AS. Prosjektet til Ventyr omfattar ein storskala havvindpark med inntil 100 turbinar og ein samla installert effekt på 1 500 MW. Prosjektet er venta å gi ein kraftproduksjon på 7–8 TWh.

I 2025 lyste Energidepartementet ut ein konkurranse om tre prosjektområde for havvind i Utsira Nord. Dei tre prosjektområda har ein kapasitet på inntil 500 MW kvar og eignar seg for flytande havvind. Søknadsfristen var 15. september 2025, og i februar 2026 fekk Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA tildelt kvart sitt prosjektområde. Dei to aktørane skal utvikle prosjekta sine vidare før det blir gjennomført ein konkurranse om investeringsstøtte. Prosjektet som får støtte, vil venteleg gi ein kraftproduksjon på om lag 2 TWh.

NVE har gjennomført ei strategisk konsekvensutgreiing av identifiserte område for havvind. Utgreiinga blei send på høyring hausten 2025, og departementet har arbeidd med å vurdere og følge opp utgreiinga og høyringsinnspela. Dette arbeidet vil vere ein del av grunnlaget for regjeringa sin plan for havvindutvikling framover.

Delmål 7.3) Innan 2030 få forbetringa av energieffektivitet på verdsbasis til å gå dobbelt så fort

I åra framover er bruken av elektrisitet i Noreg venta å auke i fleire sektorar og på nye område, særleg på grunn av elektrifisering av industri og

transport og etablering av ny kraftkrevjande næringsverksemd. Energieffektivisering blir viktig for å redusere veksten i energiforbruket. Verknaden av energieffektivisering er ofte størst om vinteren, når behovet for kraft er størst og prisane er på sitt høgaste. Energieffektivisering og fleksibelt forbruk som reduserer forbrukstoppane, kan over tid redusere behovet for nettinvesteringar og andre tiltak for å sikre effektbalansen delar av året.

Regjeringa har styrkt arbeidet med energieffektivisering betydeleg, og la hausten 2023 fram ein handlingsplan for energieffektivisering. Verke- midla i handlingsplanen er enten gjennomførte, eller blir følgde opp som løpande oppgåver. I styringsavtalen med Enova for perioden 2025–2028 er energi på ny ein del av målstrukturen, og Enova skal legge vekt på å avgrense belastninga på kraftsystemet i all verkemiddelbruk.

Delmål 7.a) Innan 2030 styrke det internasjonale samarbeidet for å lette tilgangen til forskning og teknologi på området rein energi, inkludert fornybar energi, energieffektivisering og avansert og reinare teknologi for fossilt brensel, og fremme investeringar i energiinfrastruktur og teknologi for rein energi

Noreg deltar i ei rekke internasjonale samarbeidsforum for energiforskning og innovasjon, for å utvikle og fremme bruken av nye og meir effektive klima- og miljøvennlege energiteknologiar. Samarbeidet på EU-arenaen er det klart viktigaste for norske forskingsaktørar og norsk næringsliv. Dei seinare åra har også det globale initiativet Mission Innovation fått auka merksemd. 22 land og EU-kommisjonen deltar i initiativet. Målet er å få fart på offentleg og privat innovasjon innanfor rein energi, for å møte klimaendringane, gjere rein energi rimeleg for forbrukarar og skape grøne arbeidsplassar og kommersielle moglegheiter.

Regjeringa si satsing på fangst, transport og lagring av CO₂ skal bidra til å redusere klimagass- utslepp, og til å utvikle teknologi for CO₂-handtering. Gjennom Langskip bidrar Noreg til å utvikle CO₂-handtering som eit effektivt klimatiltak, og til teknologiutvikling i eit internasjonalt perspektiv. Langskip blei sett i drift hausten 2025, og viser at storskala CO₂-handtering er teknisk mogeleg og trygt. Ved utgangen av juli 2026 var om lag 150 000 tonn CO₂ permanent lagra gjennom prosjektet. Vidare fremmer det statlege føretaket Gassnova teknologiutvikling, kompetansebygging og kostnadseffektive løysingar for CO₂-handtering nasjonalt og internasjonalt.

Delmål 7.b) Innan 2030 bygge ut infrastruktur og oppgradere teknologi for å tilby moderne og berekraftige energitenester til alle innbygarar i utviklingsland, særleg i dei minst utvikla landa, små utviklingsøystatar og kystlause utviklingsland, i samsvar med dei respektive støtteprogramma i landa

Bistandsbudsjettet bidrar til auka utbygging av fornybar energi, og betre tilgang til elektrisitet og reinare kokeløysingar. Norfund, som er Noregs hovudinstrument for utbygging av fornybar energi i utviklingsland, investerer stort i fornybar energi gjennom utviklingsmandatet og Klima- investeringsfondet (KIF). Noreg har også etablert ei statleg garantiordning for fornybar energi. Den første garantiavtalen under ordninga, blei inngått med Den interamerikanske utviklingsbanken i desember 2025.

Mål 9: Bygge solid infrastruktur og fremme inkluderande og berekraftig industrialisering og innovasjon

Delmål 9.1 Utvikle påliteleg, berekraftig og solid infrastruktur av høg kvalitet, inkludert regional og grensekryssande infrastruktur, for å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet med vekt på overkommeleg pris og likeverdig tilgang for alle

Tilgang til straum er ein viktig faktor i næringsutvikling. Både nettselskapa og energimyndigheitene opplever stor pågang frå aktørar som ønsker å bli knytte til straumnettet. I dag er det mange som må vente i kø. Våren 2023 la regjeringa fram ein handlingsplan for raskare nettutbygging og meir effektiv utnytting av straumnettet. Regjeringa har gjennomført og sett i gang fleire viktige tiltak som skal bidra til raskare konsesjonsbehandling, meir effektiv tilknytning til straumnettet og betre utnytting av nettkapasiteten. Mellom anna har NVE fått betydeleg auka ressursar til å behandle konsesjonssøknader og digitalisere konsesjonsprosessane, og det er etablert eit hurtigspor for rask behandling av godt førebudde og lite konfliktfylte søknader om nettanlegg. Den 1. januar 2025 kom det krav om at nettselskapa må vurdere om prosjekt som ønsker ny eller auka kapasitet i straumnettet, er tilstrekkeleg modne, før dei får reservere kapasitet. Bruk av modnads- kriterium skal sikre at prosjekta som får nettkapasitet, er dei som blir gjennomførte. I mai 2025 vedtok Stortinget regjeringa sitt forslag om endringar i energilova for å effektivisere og modernisere konsesjonsbehandlingsa, jf. Prop. 43 L (2024–2025) og Innst. 232 L (2024–2025). Endringane, som mellom anna omfattar tidleg saksavslutning og

plikt for områdekonsesjonærar til å knyte til produksjon i nett opp til og med 22 kV, skal forenkle prosessen med å etablere ny fornybar kraftproduksjon og redusere presset på konsesjonsbehandlinga i NVE. I tillegg la regjeringa i august 2026 fram ei rekke tiltak for raskare utbygging av kraft og nett.

Gasstransportsystemet på norsk sokkel sørger for kostnadseffektiv og påliteleg transport av norsk gass til marknadene i Europa, med låge utslepp. Gasseksporten bidrar til å støtte økonomisk utvikling og livskvalitet både i Noreg og i importlanda. Framtidig utnytting og utvikling av eksisterande gassinfrastruktur vil ha samfunnsøkonomisk og miljømessig effekt. Gassco AS har eit mandat til å koordinere drift og vidareutvikling av gasstransportsystemet med mål om å oppnå heilskaplege løysingar. I rolla som systemoperatør bidrar dei også til å utvikle ein sikker, påliteleg og berekraftig infrastruktur av høg kvalitet.

Infrastruktur for transport, mellomlagring og permanent lagring av CO₂ er nødvendig for å redusere utslepp i sektorar som er vanskelege å avkarbonisere, som for eksempel avfallshandtering og sementproduksjon. Regjeringa si satsing på CO₂-handtering gjennom mellom anna Langskip, har bidratt til å bygge opp ei verdikjede for fangst, transport og lagring av CO₂, for norske og utanlandske aktørar. Energidepartementet har signert intensjonsavtalar om eksport og import av CO₂, for permanent lagring med Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Nederland og Sverige. I tillegg har Noreg ein bilateral avtale med Sveits som omfattar både grensekryssande transport av CO₂ og samarbeid om å overføre utsleppsreduksjonar mellom landa. I mars 2026 signerte Noreg ein avtale (traktat) med Belgia, som skal legge til rette for transport av CO₂ i røyr til norsk sokkel.

Mål 11: Gjere byar og lokalsamfunn inkluderande, trygge, robuste og berekraftige

Delmål 11.3) Innan 2030 styrke inkluderande og berekraftig urbanisering og moglegheitene for ei deltakande, integrert og berekraftig samfunnsplanlegging og forvaltning

NVE bidrar til å gjere byar og lokalsamfunn trygge, robuste og berekraftige gjennom å førebygge mot skadar frå flaum, skred og overvatn. I Noreg er det blitt bygd i område der det er fare for flaum og skred, i ei tid da det ikkje blei stilt strenge krav til sikkerheit ved nybygging. NVE bidrar til at målet om berekraftige byar og lokalsamfunn blir nådd, gjennom arbeidet med kartlegging, sikring, arealplanbehandling og over-

vaking og varsling av naturfare. Klimaet er i endring, og meir ekstremvær kan føre til meir overvatn og fleire og større flaum- og skredhendingar. Eit auka press på areal for utbygging vil auke behovet for kunnskap, rettleiing, overvaking og sikring.

Mål 12: Sikre berekraftige forbruks- og produksjonsmønster

Delmål 12.2) Innan 2030 oppnå berekraftig forvaltning og effektiv bruk av naturressursar

Auka og meir effektiv bruk av fornybare ressursar innanfor berekraftige rammer er sentralt for grøn omstilling. Noreg har rikeleg tilgang på fornybare ressursar og ein industri- og kompetansebase som er godt eigna til å utnytte dette potensialet. Ein berekraftig bruk av norske naturressursar er avgjerande for å legge til rette for framtidig verdiskaping, arbeidsplassar og busetnad over heile landet. Samtidig som det trengst areal for å dekke etterspørselen etter fornybar kraft, er endra arealbruk den faktoren som har størst negativ påverknad på naturen i Noreg i dag. I arealforvaltninga skal særleg samfunnsnyttige formål som fornybar kraftproduksjon og kraftleidningar bli vekta tungt ved konflikt mellom utbyggingsformål. Vi må sjå klima og natur i samanheng, slik at vi ikkje lèt viktige natur- og økosystem gå tapt for å nå klimamål. Jordvernet må også sikrast. Å oppretthalde natur er eit viktig klimatiltak som gjer oss meir robuste mot klimaendringar. Avgjerder om endra arealbruk må ta omsyn til konsekvensar for miljø og lokalsamfunn og basere seg på heilskaplege avvegingar som sikrar at fornybar energi blir bygd ut på ein berekraftig måte.

Mål 13: Stoppe klimaendringane

Klima- og miljøpolitikken til regjeringa bygger på at alle samfunnssektorar har eit sjølvstendig ansvar for å legge miljøomsyn til grunn for aktivitetane sine og for å medverke til å nå dei nasjonale klima- og miljømåla. Fagproposisjonen frå Klima- og miljødepartementet inneheld ein samla omtale av klima- og miljørelevante saker.

Omsynet til miljø og berekraftig utvikling er ein integrert del av den norske petroleumsverksmda og kraftproduksjonen. Regjeringa vil at Noreg skal vere ein føregangsnasjon innanfor miljøvennleg energibruk og produksjon av fornybar energi. Regjeringa vil fremme ein effektiv, klima- og miljøvennleg og sikker energiproduksjon, og sikre ei berekraftig forvaltning av naturen.

Delmål 13.1) Styrke evna til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farar og naturkatastrofar i alle land

Departementet har gått gjennom rammene for å førebygge flaum- og skredskadar i samband med meldinga om flaum og skred som regjeringa la fram for Stortinget våren 2024.

Nasjonalt bidrar NVE til å styrke evna til å stå imot og tilpasse seg klimarelaterte farar og naturkatastrofar gjennom arbeidet med kunnskapsbygging, kartlegging, sikring, arealplanbehandling og overvaking av naturfare. Eit av hovudmåla til NVE er å betre evna til å handtere flaum og skred.

Gjennom nasjonale og internasjonale FoU-prosjekt bidrar NVE til å skaffe fram ny kunnskap om klimasystemet og om effektane klimaendringane har på hydrologi, kryosfære (snø, brear og is) og naturfare.

Heile verksemda til Statnett er knytt til overføring og distribusjon av elektrisitet og oppfyller taksonomikrava for å redusere og førebygge klimagassutslepp og tilpasse seg klimaendringar. Statnett har kartlagt fysisk klimarisiko og sett i verk tiltak der dei har funne vesentlege risikoar. Mellom anna tar Statnett høgde for scenario med ekstreme vørsituasjonar når nye anlegg skal utformast.

Delmål 13.2) Innarbeide tiltak mot klimaendringar i politikk, strategiar og planlegging på nasjonalt nivå CO₂-handtering

I mai 2026 lanserte Enova ei ny auksjonsordning for karbonfangst og permanent lagring av CO₂ frå industri og avfallsforbrenning i Noreg. Første utlysing under ordninga kjem etter planen innan første halvår av 2027. I tillegg har Enova etablert ei støtteordning for mottaksterminalar for CO₂. Målet er å sikre ein meir kostnadseffektiv logistikk for transport av CO₂, og å gjere det mogleg for små og mellomstore fangstaktørar å levere CO₂ til terminalar for samlasting og vidare transport til permanent lager.

SF6 i kraftbransjen

Ei kjelde til klimagassutslepp i kraftbransjen er bruken av den potente klimagassen SF6, som blir brukt som isolasjons- og sløkkemiddel i kapslande anlegg (GIS-anlegg) og i andre komponentar, for eksempel effektbrytarar. Statnett er opptatt av å redusere lekkasjar av SF6 frå anlegga sine og har sett i verk fleire tiltak. Tiltaka omfattar både førebygging av lekkasjar og bruk av alternative gassar.

Statnett har utarbeidd ein heilskapleg omstillingsplan for klima, natur og menneske, og har sett seg vitskapsbaserte klimamål for å avgrense klimapåverknaden frå eiga verksemd. Lekkasjar av SF6 er den største kjelda til dei direkte utsleppa (scope 1) frå Statnett. I 2025 reduserte Statnett scope 1-utsleppa sine med 30 prosent samanlikna med 2024. Reduksjonen kjem særleg av at utsleppa frå SF6-lekkasjer har gått betydeleg ned. Statnett har som mål å fase ut bruk av SF6 og bli heilt SF6-fritt innan 2050.

Mål 15: Verne, tilbakeføre og fremme berekraftig bruk av økosystem, sikre berekraftig skogforvaltning, motverke ørkenspreiing, stanse og reversere landforringing og stanse tap av artsmangfald

Delmål 15.1) Innan 2020 bevare og gjenopprette berekraftig bruk av ferskvassbaserte økosystem og tenester som nyttar seg av desse økosystema, på land og i innlandsområde, særleg skogar, våtmarker, fjell og tørre område

I dei regionale vassforvaltningsplanane legg regjeringa til rette for å verne om og bruke elver, innsjøar, grunnvatn og kystvatn på ein berekraftig måte. Samordninga mellom ulike sektormyndigheter og myndighetsnivå i vassplanarbeidet sikrar ei felles forståing av tilstanden til og påverknaden på vassmiljøet og av rammer for miljømål, prioriteringar og tiltaksbehov. Planane bevarer evna vassmiljøet har til å levere økosystemtenester som reint drikkevatt, god kvalitet på badevatn, trygg sjømat, fiske, rekreasjon og turisme, samtidig som dei sikrar det langsiktige grunnlaget for verdiskaping og næringsutvikling. Robuste vassøkosystem kan også dempe effekten av klimaendringane, for eksempel i form av flaumdemping, overvasshandtering og vassreinsing. Regjeringa arbeider med å styrke norsk vassforvaltning gjennom ein samordna innsats mellom involverte sektorar for å følge opp tiltak i vassforvaltningsplanane.

Delmål 15.5) Sette i verk omgåande og omfattande tiltak for å redusere øydelegginga av habitat, stanse tap av biologisk mangfald og innan 2030 verne trua artar og hindre at dei dør ut

Arealendringar er den største trusselen mot naturmangfaldet. Utbygging og drift av produksjonsanlegg med tilhøyrande infrastruktur påverkar det biologiske mangfaldet ved å fragmentere og degradere leveområda til artane. I konsesjonsprosessane gjer ein aktive arealval for å unngå dei mest sårbare naturområda. Konsesjonane som

blir gitt i dag, inneheld krav om fleire avbøtande tiltak for miljøet, for eksempel slepp av minstevassføring for vasskraftanlegg. I tillegg er behandlinga av detaljplanar for anlegg viktig for å sikre at det blir tatt omsyn til miljø og landskap i bygge- og driftsfasen. Vidare får eksisterande vasskraftanlegg oppjusterte miljøvilkår i tråd med ny kunnskap. Regjeringa jobbar også aktivt med å forbetre kunnskapsgrunnlaget for konsesjonsbehandlinga.

Statnett påverkar økosystem i områda der dei bygger og driftar nett. For å minimere påverknaden på biologisk mangfald legg Statnett tiltakshierarkiet til grunn for aktiviteten sin. Alle store prosjekt i føretaket skal dokumentere at dei bruker denne metodikken. Tiltakshierarkiet inneber at Statnett i første instans skal arbeide for å unngå negativ påverknad på spesielt sårbare og verdifulle naturområde og unngå oppsplitting av store

samanhengande naturområde. I andre instans skal Statnett avgrense areal- og materialbruk og redusere den negative påverknaden på naturen. Der det ikkje er mogleg å unngå å påverke naturmangfaldet, skal Statnett arbeide for å restaurere natur og kompensere for tap av natur og leveområde som følge av prosjekt og drift.

Departementet har sett i gang feltundersøkingar for å auke kunnskapen om naturmangfald og miljø i områda som er lyste ut for havvind. Kartlegginga kjem i tillegg til den strategiske og prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga og omfattar feltundersøkingar av sjøfugl gjennom SEAPOP og SEATRACK, Mareano-kartlegging, overvaking av fisk og sjøpattedyr ved Havforskningsinstituttet og auka radardekning for å forbetre havvarslings-tenestene i Nordsjøen.

7 Sikkerheits- og beredskapsarbeid

Energidepartementet har det overordna ansvaret for den kritiske samfunnsfunksjonen kraftforsyning. I tillegg har departementet oppgåver knytte til å førebygge skade som følge av dambrot, flaum og skred.

Vidare har departementet ansvar for beredskap og sikring etter petroleumslova og ansvar når det gjeld transport og lagring av CO₂ på kontinentalsokkelen. Departementet har også forvaltningsansvar for sikkerheit og beredskap etter havenergilova og havbotnminerallova.

Gjennom eit godt beredskapsplanverk, god organisering og hyppige og relevante øvingar skal departementet vere førebudd på å møte ulike typar kriser, både slike som gjeld departementet sjølv, og kriser i eigen sektor.

Departementet har identifisert desse grunnleggjande nasjonale funksjonane (GNF) innanfor sitt sektoransvar:

- GNF 1: den nasjonale kraftforsyninga, ein samla nasjonal funksjon som omfattar kraftsystemet på nasjonalt nivå
- GNF 2: verksemda, handlefridommen og avgjerdsevna til departementet, både i rolla som fagleg sekretariat for den politiske leiinga og i myndigheitsutøvinga og styringa av underliggjande verksemdar
- GNF 3: kontroll med utvinning av petroleum på norsk sokkel
- GNF 4: transport av gass i røyr til Europa

Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) er peika ut som sektortilsyn for kraftsektoren etter sikkerheitslova. Havindustritilsynet (Havtil) er peika ut som sektortilsyn for petroleumsverksemda etter sikkerheitslova.

7.1 Kraftforsyning

Det er ei prioritert oppgåve for regjeringa å vareta samfunnssikkerheit og nasjonal sikkerheit. Kraftforsyninga er ein sentral del av den kritiske infrastrukturen i Noreg, og tilgang på elektrisk kraft er avgjerande for å oppretthalde normal samfunnsaktivitet. Stabil og sikker elektrisitetsforsyning er

også viktig for å sikre kritiske samfunnsfunksjonar i krisesituasjonar og for å oppretthalde forsvarevna i beredskap og krig. Eit overordna mål for energi- og vassressursområdet er å legge til rette for ei effektiv, sikker og miljøvennleg energiforsyning. Målet om ei sikker kraftforsyning handlar om å oppretthalde og styrke forsyningssikkerheita, redusere konsekvensane av avbrot og sikre rask gjenoppretting av forsyninga.

Det operative ansvaret for kraftforsyningsberedskapen er delegert til NVE, som er beredskapsmyndigheit etter energilova kapittel 9. NVE leiar beredskapsorganisasjon for kraftforsyninga (KBO), der einingane i kraftforsyninga deltar. Grunnivået for fysisk sikring, vern av IKT-sikring (passord, brannmurar m.m.) og digital systemsikring i kraftforsyninga er fastsett i kraftberedskapsforskrifta. NVE fører tilsyn, gir rettleiing og utviklar regelverk. Dette er viktige verkemiddel for å førebygge og handtere uønskte hendingar. NVE kan også, med heimel i sektorregelverket, pålegge KBO å sette inn ytterlegare tiltak gjennom enkeltvedtak for å beskytte kraftforsyninga.

På oppdrag frå departementet har NVE utvikla statistikk og indikatorar som gir innsikt i tilstanden i kraftforsyninga over tid. Avbrotstatistikken viser at ein gjennomsnittleg sluttbrukar i Noreg i 2025 opplevde straumavbrot på om lag 3,5 timar, noko som er markant høgare enn snittet for dei siste åra. Hovudårsaka til avbrota var primært ekstremvêret Amy. Feilstatistikken peikar på vêrrelaterte hendingar som trefall, vind, snø og is som dei viktigaste årsakene til avbrot. KBO einingane rapporterer årleg om uønskte hendingar. Dei vanlegaste gjeld informasjonssikkerheit, ekstremvêr, innbrot og teknisk svikt. I tillegg kjem uønskt fotografering, dronar og liknande. KraftCERT rapporterer at talet på digitale angrep har auka jamt dei siste åra.

Både den sikkerheitspolitiske situasjonen og klimaendringane krev at arbeidet med sikkerheit og beredskap i kraftforsyninga har høg prioritet. Meir elektrifisering, ikkje-regulerbar produksjon og auka bruk av digital teknologi bidrar til å auke sårbarheita.

Som følge av den sikkerheitspolitiske situasjonen har NVE vore på beredskapsnivået «auka

aktsemd» sidan 2022. NVE har oppdatert oversikta over kva kraftforsyningsobjekt det er viktigast å beskytte, og innført tiltak med heimel i sektorregelverket for å betre evna til å oppdage mistenkeleg aktivitet, både fysiske truslar og uønskt aktivitet retta mot IKT-system. For å styrke sikkerheitsperspektivet i sektorregelverket har departementet bedt NVE vurdere korleis kraftberedskapsforskrifta kan vidareutviklast og tilpassast. NVE har følgd opp mellom anna ved å kartlegge reparasjonsberedskapen. Kartlegginga viste at beredskapen i liten grad er dimensjonert for sabotasje. Frå 1. juli gjeld derfor strengare krav til reparasjonsberedskap.

I januar 2025 la regjeringa fram Meld. St. 9 (2024–2025) *Totalberedskapsmeldingen – Forberedt på kriser og krig*. I meldinga set regjeringa retninga for ei omlegging av den sivile motstandskrafta og den sivile delen av totalforsvaret. Meldinga peikar på at alle sivile sektorar, inkludert kraftsektoren, som er ein viktig del av totalforsvaret, må vere førebudde på situasjonar som ligg høgt i krisespekteret, også væpna konflikt og i verste fall krig. For å følge opp meldinga har Energidepartementet mellom anna oppretta *Strategisk råd for kraftforsyninga* og utarbeidd ei tilstandsvurdering for kraftforsyninga i øvre del av krisespekteret.

Regjeringa tar sikte på å fremme den første langtidsplanen for sivil beredskap i 2026. Planen skal bidra til å styrke den sivile beredskapen, med særleg vekt på situasjonar høgt i krisespekteret og dei kritiske samfunnsområda kraftforsyning, digital infrastruktur (ekom) og transport. Helseberedskap og vassforsyning for forsvarssektoren vil også få merksemd. På bakgrunn av tilstandsvurderingane innanfor dei nemnde områda vil planen gjere greie for regjeringa sine strategiske, tverrsektorielle prioriteringar for å styrke beredskapen høgt i krisespekteret.

Ein kan aldri garantere at det ikkje vil skje straumavbrot, og dette må samfunnsplanlegginga ta høgde for. Aktørar som er heilt avhengige av ei straumforsyning utan avbrot, må sjølv sørge for beredskap gjennom naudstraumaggregat eller andre løysingar. Det gjeld særleg verksemdar som er underlagde sikkerheitslova, og som er kritisk avhengige av straum.

7.2 Skred og vassdrag

Gjennomføringa av statlege oppgåver med å førebygge skade som følge av dambrot, flaum og skred er delegert til NVE.

NVE har ansvar for å sjå til at tiltakshavarar planlegg, bygger og driv vassdragsanlegg slik at sikkerheita for menneske, miljø og eigedom blir varetatt, og at tiltakshavarar utarbeider beredskapsplanar for å handtere større hendingar. NVE kan gi pålegg til eigarar av vassdragsanlegg om å gjennomføre tiltak for å avgrense skadar. NVE kan også sjølv sette i verk tiltak når det er særskild fare for alvorleg skade.

NVE hjelper og rettleiar kommunane i å førebygge skadar frå flaum og skred. Arbeidet omfattar kartlegging og informasjon om fareområde, faglege råd og retningslinjer for kommunal arealplanlegging, og fagleg og økonomisk støtte til planlegging og gjennomføring av sikringstiltak. NVE overvaker og varslar om flaum- og skredfare og kan gi kommunar, politi, redningstenesta og andre beredskapsmyndigheiter fagleg og praktisk bistand ved større og alvorlege krisehendingar, særleg når desse rammar busetnad.

7.3 Petroleumsverksemd

Det er ei prioritert oppgåve for regjeringa å vareta samfunnssikkerheit og nasjonal sikkerheit på kontinentalsokkelen. Samarbeidet mellom næringa og relevante myndigheiter har blitt sterkare dei siste åra, og det er lagt til rette for betre samhandling mellom myndigheiter nasjonalt. Noreg har også styrkt samarbeidet med andre land.

Det er aktørane i næringa som er ansvarlege for at verksemda er forsvarleg og i tråd med regelverket. Rettshavarar og andre som deltar i petroleumsverksemda, skal til kvar tid oppretthalde ein effektiv beredskap med sikte på å handtere fare- og ulykkessituasjonar som kan føre til tap av menneskeliv, personskade, forureining eller stor materiell skade. Rettshavarane skal også sette i verk og oppretthalde sikringstiltak for å førebygge bevisste anslag mot innretningar og ha beredskapsplanar for slike hendingar.

Havtil har ansvaret for å følge opp og vareta samfunnssikkerheit, sikring og beredskap innanfor sitt myndigheitsområde. Havtil fører mellom anna tilsyn med at aktørane i petroleumsverksemda tar ansvar for å førebygge og handtere risiko og sikkerheitskritiske forhold som påverkar sikkerheit, storulykkerisiko og sikring i petroleumsverksemda på norsk sokkel og ved dei tilknytte landanlegga. Tilsynet gir aktørane rettleiing og informasjon og fører tilsyn med at dei tar ansvar i tråd med regelverket.

Petroleumsregelverket stiller strenge krav til innsatsen hos dei enkelte selskapa. Styring av

storulykkerisiko skal vere ein integrert del av aktiviteten til selskapa. Petroleumslova pålegg rettshavarane og operatørane i petroleumsverksemda eit sjølvstendig ansvar for beredskap mot fare- og ulykkessituasjonar. Dette inneber også ansvar for å sjå til at underleverandørar oppfyller krava til beredskaps- og sikkerheitstiltak. Operatørane har dessutan ansvar for å rapportere om uønskte hendingar til Havtil og andre involverte etatar.

Havtil har ei døgntkontinuerleg beredskapsvaktordning for mottak, vidarevarsling og oppfølging av fare- og ulykkeshendingar. Om nødvendig kan Havtil nytte tilsynsverkemidla sine også ved beredskapshendingar, og tilsynet har fått delegert myndigheit til å opprette mellombelse utestengings- og fareområde dersom det er påkravd for å hindre eller redusere skadeverknadene. Havtil varslar vidare til og har dialog med andre myndigheiter, og sikrar koordinert og effektiv oppfølging av eige ansvarsområde i krisesituasjonar.

Energidepartementet har identifisert kontroll med utvinning av petroleum på norsk sokkel og

transport av gass i røyr til Europa som GNF-ar i petroleumssektoren. Departementet har identifisert verksemdar som er avgjerande for GNF-ane, og underlagt dei sikkerheitslova. Verksemdene som er underlagde sikkerheitslova, har gjennomført omfattande skadevurderingar for verksemda si. På bakgrunn av desse vurderingane har departementet peika ut og klassifisert skjermingsverdige objekt og infrastruktur i tråd med sikkerheitslova. GNF-prosessen vil skje kontinuerleg for at formålet med sikkerheitslova skal vere oppfylt, og departementet arbeider vidare med å implementere lova i sektoren.

Havtil representerer Noreg i samarbeidet vårt med Belgia, Danmark, Nederland, Tyskland og Storbritannia om vern av kritisk infrastruktur i Nordsjøen. Havtil samarbeider med NVE og Nasjonal kommunikasjonsmyndigheit (Nkom) når det gjeld oppfølginga av kraft- og fiberkablar, som også er omfatta av samarbeidet, og har kontakt med andre nasjonale myndigheiter etter behov.

8 Flytande havvind i Utsira Nord

I samband med behandlinga av Dokument 8: 213 S (2025–2026) om kvalitetssikring av støtte til flytende havvind, jf. Innst. 401 S (2025–2026), gjorde Stortinget oppmodingsvedtak 919:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en ekstern kvalitetssikring, samfunnsøkonomisk analyse og vurdering av teknologiutviklingspotensialet for støtteprogrammet for flytende havvind, slik at Stortinget kan behandle saken før det inngås forpliktelser basert på vedtak nr. 385 (2024–2025) og med sikte på at kvalitetssikringen er gjennomført senest innen første halvdel av 2027.»

8.1 Bakgrunn om flytande havvind i Utsira Nord

Status for flytande havvind

Havdjupna i Noreg varierer mykje. Store delar av havområda er djupare enn 65 meter, som med den noverande teknologien er rekna for å vere grensa for der ein kan ha teknologi for botnfast havvind. Dermed tilseier djupneforholda på norsk sokkel at flytande havvindteknologi kan bli sentral for havvindsatsinga i Noreg. Flytande havvind er enno ein umoden teknologi. Dei flytande havvindprosjekta som så langt er sette i drift, er mindre FoU-prosjekt, demonstrasjonsprosjekt og prosjekt opp til prekommersiell skala. Eit eksempel er pilotprosjektet Hywind Scotland, som blei sett i drift i 2017 og har ein installert kapasitet på 30 MW. Hywind Tampen, som blei sett i drift i 2023, er den største flytande vindparken som er i drift i verda i dag (94 MW). Når fleire flytande havvindprosjekt blir realiserte globalt, er det venta at kostnadene fell som følge av teknologiutvikling og lærings- og skalaeffektar.

Flytande havvind kan også spele ei viktig rolle globalt dersom fornybar kraftproduksjon skal aukast vesentleg. Om lag 70 prosent av havvindpotensiala i verda er i område som er for djupe for botnfast havvind med dagens teknologi.¹ Fleire andre land satsar derfor på flytande havvind, mellom anna Frankrike, Storbritannia og Japan.

Status for flytande havvind i Utsira Nord

Planlegginga og modninga av flytande havvind i Utsira Nord har gått for seg over fleire år. Det er også gjennomført fleire offentlege høyringar om å utvikle flytande havvind i Utsira Nord. Utsira Nord blei opna for fornybar energiproduksjon til havs ved kgl.res. av 12. juni 2020. Området har djupneforhold som gjer at det berre er eigna for flytande havvind.

I samband med behandlinga av revidert nasjonalbudsjett 2024, jf. Meld. St. 2 (2023–2024) og Innst. 447 S (2023–2024), gjorde Stortinget eit oppmodingsvedtak der dei bad regjeringa foreslå eit støtteprogram for flytande havvind på minst 35 milliardar kroner i statsbudsjettet for 2025, i vedtak nr. 911 (2023–2024).

Stortinget behandla støtteprogrammet for flytande havvind i samband med behandlinga av Energidepartementet sin Prop. 1 S (2024–2025), der departementet gjer greie for vurderingane sine. Formålet med dette støtteprogrammet er å bidra vesentleg til å utvikle flytande havvind. Målet er at havvind skal gi meir fornybar kraftproduksjon, bidra til industriutvikling og legge til rette for innovasjon og teknologiutvikling, jf. Meld. St. 11 (2021–2022). I forslaget gjorde departementet mellom anna greie for kostnadsoverslag for eit referanseprosjekt for flytande havvind, føresetnader for oppnådd kraftpris i NO₂ i referanseprosjektet og estimat for netto noverdi. Basert på desse berekningane foreslo regjeringa ei tilsegnsmakt på 35 milliardar kroner (2025-kroner) for å kunne gi støtte til flytande havvind i Vestavind F og Vestavind B.

Stortinget behandla forslaget til støtteprogram og samtykte til at Energidepartementet kan inngå forpliktingar om støtte til flytande havvind, men da slik at dei samla statlege forpliktingane ikkje overstig ei kostnadsramme på 35 milliardar kroner, jf. vedtak nr. 385 (2024–2025). Det endelege støttebeløpet vil bli avgjort ved auksjon.

¹ IEA (2019) Offshore Wind Outlook 2019: World Energy Outlook Special Report

Statsstøtteavklaringane med ESA, overvåkingsorganet til EFTA, var ikkje fullførte da Prop. 1 S (2024–2025) blei lagd fram. Basert på stortingsbehandlinga, og vedtak nr. 385 (2024–2025), gjorde departementet ferdig støtteprogrammet og notifiserte dette til ESA, jf. boks 8.1.

Energidepartementet lyste ut konkurranse om prosjektområde i Utsira Nord 19. mai 2025. Departementet fekk to søknader om tildeling av prosjektområde. Etter ein gjennomgang av søknadene vurderte departementet at begge søkerane oppfylte kvalifikasjonskrava og leverte svar som tilfredsstilte dei kvalitative kriteria. Selskapa Harald Hårfagre AS og Utsira Nord Havvind DA blei 13. februar 2026 tildelt eit prosjektområde kvar. Aktørane fekk dermed rett til å sende inn forslag til prosjektspesifikt konsekvensutgreiingsprogram, gjennomføre konsekvensutgreiing og sende inn søknad om konsesjon.

Høyring av meldingane til selskapa med forslag til utgreiingsprogram hadde frist 18. juni 2026. Etter at utgreiingsprogrammet er fastsett,

Boks 8.1 Notifisering av støtteordninga til ESA

ESA, overvåkingsorganet til EFTA, godkjende støtteordninga for flytande havvind i området Utsira Nord 15. april 2025.

ESA har vurdert om støtteordninga for flytande havvind i Utsira Nord er statsstøtte etter EØS-avtalen, og om støtta kan sameinast med EØS-reglane for statsstøtte til klima, miljøvern og energi. ESA konkluderte med at ordninga var nødvendig og eigna for å realisere flytande havvind, og at investeringa ikkje ville blitt gjennomført utan offentleg støtte. Vidare vurderte ESA at støtta var avgrensa til det som var nødvendig, mellom anna gjennom konkurranse om støtte og ei avgrensing av støttebeløpet. I proporsjonalitetsvurderinga la ESA også vekt på at ordninga inneheld ein mekanisme for inntektsdeling ved uventa høge kraftprisar, som bidrar til å hindre overkompensasjon.

ESA meinte også at dei positive verknaene for klima, fornybar kraftproduksjon og teknologiutvikling vog tyngre enn eventuelle konkurransevridingar, og godkjende derfor ordninga som å vere i samsvar med statsstøtteregelverket i EØS. Ordninga er også underlagd krav om etterfølgande evaluering.

har selskapa to år på seg til å konsekvensutgreie tiltaket og søke om konsesjon.

Nærmare om støtteordninga for Utsira Nord

Støtteordninga for Utsira Nord er utarbeidd over tid og i dialog med havvindnæringa. Den valde modellen legg til grunn at tildelinga av prosjektområde og statsstøtte skjer i to steg med ein modningsfase imellom.

I *første steg* blei prosjektområde tildelt i ein konkurranse basert på objektive og ikkje-diskriminerande kvalitative kriterium.

I *andre steg* blir det mogleg for aktørane som har blitt tildelt prosjektområde, å delta i ein auksjon om statsstøtte. Steg to blir gjennomført etter ein modningsperiode. Konkurransen om statsstøtta kjem til å organiserast som ein auksjon der støtta blir tildelt selskapet som er villig til å gjennomføre prosjektet sitt med minst mogleg støtte per megawatt (støtte/MW) innanfor kostnadsramma på 35 milliardar kroner (2025-kroner). For å kunne delta i auksjonen om statsstøtte må selskapa ha sendt inn søknad om konsesjon og stilt bankgaranti. Konkurransen om statsstøtte blir gjennomført dersom begge selskapa sender inn konsesjonssøknad. Den aktøren som byr lågast statsstøtte per MW, vinn og må inngå ein støtteavtale med staten, jf. boks 8.2. Prosjektet skal ha ein kapasitet på 500 MW².

Departementet vurderer at støtteordninga legg til rette for at det ikkje blir gitt meir støtte enn det som er nødvendig for at prosjektet blir realisert. Modellen inneber samtidig at aktørane må gjennomføre konsekvensutgreiingar og modne fram prosjekta for eiga rekning og eigen risiko fram mot auksjonen. Ein vellykka auksjon og gjennomføring av prosjektet er avhengige av at begge aktørane vurderer risikoen som akseptabel i lys av rammevilkåra og marknaden elles.

Nærmare om løyvinga til Utsira Nord

Regjeringa legg til grunn at framgangsmåten i rammeverket for OPS-prosjekt (offentleg-privatsamarbeid) skal nyttast til å løyve støtte til Utsira Nord. Dette inneber at løyvingane skal komme om lag i takt med aktiviteten i prosjektet, som i hovudsak skjer i investeringsfasen. Investeringsfasen blir rekna frå føretaket har tatt ei investeringsavgjerd, fram til og med energianlegget er ferdigstilt, og løyvingane over statsbudsjettet

² Turbinstørrelse kan gjere at kapasiteten blir noko lågare enn 500 MW.

Boks 8.2 Støtteavtale for Utsira Nord

Stortinget har sett ei samla kostnadsramme for dei statlege økonomiske forpliktingane på inntil 35 milliardar 2025-kroner for Utsira Nord. Departementet bestemte at statsstøtte vil bli gitt som investeringsstøtte, ettersom dette gir ein positiv noverdieffekt for selskapa og er godt tilpassa den norske budsjettmodellen. Den faktiske støtta, innanfor denne ramma, blir fastsett gjennom støttekonkurransen mellom dei to tildeelte prosjektområda. Anlegget skal ha ein installert effekt på 500 MW, eller så nær 500 MW som mogleg gitt valt turbinstørrelse, men ikkje høgare.

Utbyggaren dekkjer sjølv alle kostnader ved å etablere og drive energianlegget, mot at staten yter eit investeringstilskot til delar av kostnadene. Eit utkast til støtteavtale er publisert på nettsidene til departementet.

Hovudtyngda av støtta blir utbetalt når anlegget står ferdig, medan ein avgrensa del blir utbetalt i utbyggingsfasen for prosjektet. Investeringsstøtta kan berre gå til å dekke dei faktiske og nødvendige kostnadene som utbyggaren har til å etablere energianlegget (produksjons- og nettanlegg). Kostnader til drift og vedlikehald etter ferdigstilling, og dessutan kostnader knytte til grunn, anlegg eller rettar utbyggaren allereie disponerer, fell utanfor. Investeringsstøtta blir indeksregulert i tråd med utviklinga i SSBs kon-

sumprisindeks (KPI) frå 1. januar 2025 og fram til månaden støtta blir utbetalt.

Støtteavtalen inneheld sanksjonerte fristar for når selskapet må ta investeringsavgjerda og ferdigstille prosjektet. Blir prosjektet forseinka eller skrinlagt, kan det bli ilagt bøter til utbyggaren.

Støtteavtalen inneheld ein mekanisme for å unngå overkompensasjon ved høge kraftprisar. Mekanisamen inneber at staten får ein del av inntektene ved høge kraftprisar. Mekanisamen består av ein referansepris og ein terskelpris. Terskelprisen blir fastsett i forkant av auksjonen, basert på den langsiktige kraftmarknadsanalysen til NVE, der høgprisestimatet til NVE for gjennomsnittleg årleg straumpris i bodområde NO2 blir lagt til grunn, med eit tillegg på 25 prosent. Referanseprisen blir berekna som ein produksjonsvekta gjennomsnittleg spotpris for det aktuelle året, der volum som er prissikra gjennom langsiktige kraftavtalar, blir haldne utanfor.

Mekanisamen trer i kraft dersom referanseprisen overstig den fastsette terskelprisen. Da skal dei overskytande inntektene, som er inntekter frå kraftsal som ikkje er prissikra gjennom langsiktige kraftavtalar, delast likt mellom staten og utbyggaren. Ordninga gjeld i 15 år frå ferdigstilling, og terskelprisen blir justert årleg etter konsumprisindeksen (KPI).

avheng av at føretaket har tatt denne investeringsavgjerda. Basert på den informasjonen Energi-departementet har i dag, er det venta at den første løyvinga til Utsira Nord kjem på 2030-talet. Størrelsen på løyvinga vil komme an på resultatet i støttekonkurransen.

8.2 Om prosjektmodellen til staten og ekstern kvalitetssikring

Utforminga av støtteordninga for flytande havvind i Utsira Nord som ein konkurranse om tilskot inneber at modellen ikkje er omfatta av krava i prosjektmodellen til staten.

Den statlege prosjektmodellen stiller krav til utgreiing og ekstern kvalitetssikring av statlege investeringsprosjekt med ei estimert samla kostnadsramme på over 300 millionar kroner for digita-

liseringsprosjekt og over 1 milliard kroner for andre prosjekt. Prosjektmodellen til staten stiller krav til metodikk og kvalitet på utgreiingane når store statlege investeringsprosjekt skal utgreiast. Ordninga legg til rette for god utgreiing før det blir tatt avgjerder om statlege investeringar. Målet er å unngå feilinvesteringar og halde god kontroll med kostnader og nytte gjennom planlegginga og gjennomføringa av prosjekta og slik sørge for mest mogleg effektiv bruk av ressursane til fellesskapen.

Modellen er innretta for statlege investeringar, det vil seie prosjekt der staten greier ut, planlegg og gjennomfører prosjekta. I Finansdepartementets rundskriv R-108/25 om den statlege prosjektmodellen går det fram korleis det blir avgrensa mellom statlege og private prosjekt. Den statlege prosjektmodellen kan gjelde visse ikkje-statlege investeringar. Dette kan vere investeringsprosjekt i selskap, stiftingar og andre sjølvstendige retts-

subjekt som ikkje er ein del av staten, og dessutan i ikkje-statlege verksemdar (for eksempel kommunale) dersom staten bidrar med heil eller delvis finansiering av eller garanti for prosjektet. Statleg finansiering eller garanti er avgrensa til at staten skal vere med på å bere risiko i prosjektet gjennom finansieringa si. Dette skjer typisk ved avtale om at staten skal dekke heile, eller ein spesifisert del, av realiserte investeringskostnader, slik at omfanget av statleg støtte direkte kjem an på kor godt sjølve prosjektet blir styrt og gjennomført. Prosjekt der tilskotet er avgrensa til eit fastsett beløp som blir utbetalt når visse vilkår er oppfylte, eller regelstyrte tilskotsordningar er dermed ikkje eigna for den statlege prosjektmodellen. Det er elles eigne reglar og finst eiga rettleiing knytt til god tilskotforvaltning, som Direktoratet for økonomistyring forvaltar.

Staten skal yte statsstøtte til vinnaren av konkurransen i Utsira Nord innanfor dei rammene som Stortinget har vedtatt. Det endelege støttebeløpet blir avgjort gjennom konkurranse. Staten ber ikkje finansiell risiko utover det avtalte støttebeløpet, og det er opp til selskapa å gjennomføre prosjektet på best mogleg vis. Den store majoriteten av statsstøtta blir utbetalt først når anlegget er i drift, og krava til drifta følger av den inngåtte avtalen. Det er heller ikkje mogleg for staten å detaljstyre konsortiet det eventuelt blir inngått avtale med. Å halde på eit tydeleg avgrensa ansvarsforhold er avgjerande også for å skjerme staten mot risiko utover det staten forpliktar seg til i støttekonkurransen.

At tiltaket er forma som ein konkurranse om tilskot, inneber at krava i den statlege prosjektmodellen ikkje gjeld støtteordninga for flytande havvind i Utsira Nord.

8.3 Eksterne vurderingar

Energidepartementet har henta inn fleire eksterne vurderingar i samband med oppfølginga av oppmodingsvedtak 919 (2025–2026).

Energidepartementet har bedt advokatfirmaet Wiersholm om å gjere ei oppdatert juridisk vurdering av kva for risiko og ansvar som ligg til staten gjennom støttekonkurransen og støtteavtalen for Utsira Nord. Wiersholm er vidare bedt om å vurdere kva krav som blir stilte til støttemottakaren for at dei skal kunne få støtte. Wiersholms vurderingar inkluderer eit notat og ei risikomatrise. Risikomatrisa er framstilt i boks 8.3.

Enova har på oppdrag frå Energidepartementet laga ein rapport der potencialet for tekno-

logiutvikling for flytande havvind i Utsira Nord blir vurdert. I rapporten gjer Enova greie for den overordna teknologistatusen for flytande havvind og vurderer korleis realiseringa av eit flytande havvindprosjekt på 500 MW i Utsira Nord vil bidra til å utvikle teknologien for flytande havvind vidare. Rapporten omtaler også korleis dette kan påvirke kostnadene for etterfølgande prosjekt. Vurderinga til Enova er gjort greie for i boks 8.5.

Oslo Economics har på oppdrag frå Energidepartementet gjennomført ein ringverknadsanalyse av eit flytande havvindprosjekt på 500 MW. I analysen anslår Oslo Economics direkte og indirekte effektar og verdiskaping og tal på sysselsette, basert på visse føresetnader. Analysen estimerer mellom anna kor stor del av ringverknadene som vil komme regionalt og nasjonalt. Vurderingane til Oslo Economics er gjort greie for i boks 8.7.

8.4 Ansvar og risikoen til staten i støtteordninga

Gjennom støtteordninga for Utsira Nord forpliktar staten seg til å yte økonomisk støtte til kostnadene utbyggaren har ved å etablere prosjektet. Støtteordninga er laga til slik at den økonomiske risikoen for utbyggaren blir redusert ved at staten dekker ein del av investeringskostnadene, medan modellen for staten inneber at den økonomiske forpliktinga er føreseieleg og avgrensa til eit fastsett beløp. Formålet er å bidra til å realisere eit flytande havvindprosjekt som ikkje ville vore mogleg å gjennomføre utan statsstøtte.

Rolla staten har, er i hovudsak avgrensa til å gjennomføre støttekonkurransen og betale ut statsstøtta, som blir fastsett ved auksjon. Staten har ikkje høve til å auke investeringsstøtta etter støttekonkurransen. I tillegg har staten dei vanlege myndighetsoppgåvene sine som forvaltningsorgan. Staten har altså inga «byggherrolle» og skal ikkje greie ut, planlegge eller gjennomføre prosjektet. Det er selskapet, ikkje staten, som ber risikoen for kostnadsoverskridingar, og som avgjer om prosjektet blir realisert. Dersom selskapet skrinlegg prosjektet, må dei betale ei bot til staten. Selskapet ber også all drifts-, produksjons-, og marknadsrisiko for vindkraftverket.

Før støttekonkurransen har staten inga betalingsforplikting. Arealtildelinga gir i seg sjølv ikkje rett til statsstøtte, og staten yter heller ikkje anna økonomisk støtte i samband med arealtildelinga eller den etterfølgande modningsfasen. Staten har heller ikkje noko økonomisk ansvar dersom støttekonkurransen ikkje blir vellykka, for eksem-

pel fordi ein av aktørane trekker seg før støttekonkurransen. Dersom staten på eige initiativ skulle avlyse støttekonkurransen, kan staten derimot pådra seg erstatningsansvar.

Etter at støttekonkurransen er ferdig og vilkåra i støtteavtalen er oppfylte, er ansvaret til staten avgrensa til å betale ut investeringsstøtte. Før investeringsavgjerda har utbyggaren ikkje krav på støtte. Utbyggaren kan krevje utbetalt ein del av investeringsstøtta etter investeringsavgjerda og ved første leveranse av kraft til land. Dersom utbyggaren i perioden etter at investeringsavgjerda er tatt, vel å ikkje realisere prosjektet, kan staten heve avtalen og krevje ei bot. Mellom investeringsavgjerda er tatt og anlegget sett i drift, er den økonomiske eksponeringa for staten enkelt sagt differansen mellom det støttebeløpet som til kvar tid er utbetalt, og bota for å skrinlegge prosjektet.

I samband med utlysinga av prosjektområde blei det publisert eit utkast til støtteavtale, sjølv

om avtalen ikkje skal signerast før etter støttekonkurransen. Auka usikkerheit etter utlysinga med tanke på kva for turbinar som vil vere tilgjengelege for flytande havvind, kan mellom anna påverke prosjektframdrifta og finansieringskostnadene. Departementet har derfor gjort enkelte justeringar i støtteavtalen og fastsett at bota for å skrinlegge prosjektet blir sett til 500 millionar kroner fram til det er tatt ei investeringsavgjerd. Etter investeringsavgjerda blir bota sett til 2 milliardar kroner. Departementet har også fastsett at utbyggaren kan få utbetalt inntil 10 prosent av støttebeløpet ved investeringsavgjerd, 20 prosent ved første leveringa av kraft til nettet og resterande 70 prosent når anlegget står ferdig. Det blir ikkje justert ytterlegare i den endelege støtteavtalen.

Ei oppdatert risikomatrise som beskriv kostnadene, ansvaret og risikoen staten har i samband med støttekonkurransen og støtteavtalen for Utsira Nord, står i boks 8.3.

Boks 8.3 Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Tabell 8.1 beskriv overordna dei kostnadene, risikoen og ansvaret staten tar på seg i samband med investeringsstøtteavtalen for Utsira Nord. Risikomatrisa omfattar ikkje forhold knytte til rolla staten har som konsesjonsmyndigheit,

eller rolla Statnett har som nettselskap eller systemansvarleg. Ho omfattar heller ikkje risiko knytt til utlysing og konkurranse. Advokatfirmaet Wiersholm har utarbeidd risikomatrisa på oppdrag frå Energidepartementet.

Tabell 8.1 Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Overordna

Støttemodell

Utbyggaren (i avtalen kalla støttemottakar og i andre samanhengar kalla søkar eller tiltakshavar) skal etablere og drive produksjonsanlegg og nettanlegg (i avtalen samla kalla energianlegg) for eiga rekning og eigen risiko.

Staten bidrar til å finansiere prosjektet ved å gi økonomisk støtte til kostnadene utbyggaren har til å etablere energianlegget (investeringsstøtte). Investeringsstøtta frå staten er avgrensa beløpsmessig, og størrelsen på beløpet er fastsett gjennom ein føregåande konkurranse/auksjon innanfor ei ramme på 35 milliardar kroner (2025-kroner). Hovuddelen av investeringsstøtta blir utbetalt når anlegget er ferdigstilt og sett i drift. Staten yter ikkje økonomisk støtte til drift og vedlikehald av energianlegget etter at det er ferdigstilt.

Støttemodellen gir utbyggaren risikoavlasting i form av dekning av ein beløpsmessig avgrensa del av investeringskostnadene til utbyggaren. Dei eventuelle investeringskostnadene utbyggaren har utover det maksimale støttebeløpet, og kostnadene utbyggaren har til drift og vedlikehald, påverkar ikkje den økonomiske forpliktinga til staten.

Utbyggaren skal sjølv og for eiga rekning og eigen risiko stå for salet av kraft frå energianlegget og få inntektene frå slikt sal. Ved høge kraftprisar over tid pliktar likevel utbyggaren å dele ein del av inntektene med staten. Inntektsdelingsplikta gjeld i 15 år frå energianlegget er ferdigstilt.

Boks 8.3 fortset

Tabell 8.1 Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Kostnader i etableringsperioden

Investeringskostnader	Utbyggaren skal etablere energianlegget for eiga rekning og eigen risiko. Staten yter økonomisk støtte ved å dekke dei faktiske og nødvendige kostnadene utbyggaren har til etableringa (i avtalen kalla støtteberettiga investeringskostnader). Kostnader utbyggaren har til andre investeringar, og kostnader til vedlikehald og drift er ikkje investeringskostnader som gir rett til støtte. Investeringsstøtta frå staten er avgrensa oppover til eit maksimalt støttebeløp (i avtalen kalla maksimal investeringsstøtte), som blir indeksregulert. Maksimal investeringsstøtte blir rekna ut ved å multiplisere bodet frå utbyggaren i støttekonkurransen (NOK per MW) med installert effekt, avgrensa oppover til 500 MW. Investeringskostnader utover det maksimale støttebeløpet er utbyggaren sitt ansvar og risiko. Investeringsstøtta vil bli utbetalt i fleire omgangar, men hovuddelen blir først utbetalt når energianlegget er ferdigstilt. Utbyggaren kan krevje utbetalt inntil 10 prosent av maksimal investeringsstøtte når utbyggaren har tatt ei investeringsavgjerd og dokumentert tilkomne investeringskostnader som gir rett til støtte, tilsvarende beløpet som blir kravd utbetalt. Utbyggaren kan vidare krevje utbetalt inntil 20 prosent av maksimal investeringsstøtte når minst éin vindturbin er installert og har levert elektrisk kraft til land, utbyggaren har sannsynleggjort at resten av energianlegget vil bli installert, og utbyggaren har dokumentert tilkomne investeringskostnader som gir rett til støtte, tilsvarende beløpet som blir kravd utbetalt. Resten av investeringsstøtta blir utbetalt når utbyggaren har ferdigstilt energianlegget i samsvar med vilkåra for ferdigstilling i avtalen og staten har fått revisorgodkjend prosjektrekneskap over alle investeringskostnadene til utbyggaren som gir rett til støtte. For at energianlegget skal reknast som ferdigstilt, må mellom anna nettanlegget og det vesentlege av produksjonsanlegget vere klare for ordinær drift, anlegget ha levert kraft i tilknytingspunktet på land og Energidepartementet ha fått ein rapport frå ein uavhengig tredjepart som stadfestar at vilkåra i avtalen for ferdigstilling er oppfylte.
-----------------------	--

Kostnader og inntekter i driftsperioden

Driftskostnader	Utbyggaren skal drive energianlegget for eiga rekning og eigen risiko. Staten yter ikkje økonomisk støtte til drift og vedlikehald og har ingen risiko eller eksponering knytt til driftskostnadene til utbyggaren. Utbyggaren er sjølv eller ved ein tredjepart balanseansvarleg for krafta som blir produsert, og ansvarleg for eventuelle balansekostnader.
Inntekter frå kraftproduksjon	Inntektene frå sal av elektrisk kraft frå energianlegget går til utbyggaren, og utbyggaren ber både marknadrisikoen og produksjonsrisikoen. Ved høge kraftprisar over tid pliktar likevel utbyggaren å dele ein del av inntektene med staten (sjå nedanfor).
Avleia produkt eller sertifikat	Alle inntekter og kostnader knytte til avleia sertifikat eller produkt går til utbyggaren og blir dekte av utbyggaren og påverkar ikkje pliktene til staten.

Boks 8.3 fortset

Tabell 8.1 Risikomatrise – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Inntektsdeling ved høge kraftprisar

Inntektsdeling ved høge kraftprisar	Ved høge kraftprisar over tid pliktar utbyggaren å dele ein del av inntektene med staten: Dersom referanseprisen i eit år er høgare enn terskelprisen, skal 50 prosent av inntektene over terskelprisen gå til staten. Grunnlaget for inntektsdelinga blir rekna ut årleg og etterskotsvis. Referanseprisen blir fastsett årleg og er den gjennomsnittlege spotprisen i eit kalenderår, vekta basert på all kraft som ikkje blir seld under langsiktige kraftavtalar (produksjonsvekta gjennomsnittspris). Kraft som utbyggaren sel under langsiktige kraftavtalar (i avtalen kalla sikra volum), inngår ikkje i utrekninga av referanseprisen og er halden utanfor inntektsdelingsmodellen. Terskelprisen er NVE sitt høgprisestimat for gjennomsnittleg årleg pris i prisområde NO2 + 25 prosent. Terskelprisen blir fastsett i forkant av auksjonen basert på den siste langsiktige kraftmarknadsanalysen til NVE og blir indeksregulert. Formålet med inntektsdelingsmekanismen er å hindre at utbyggaren får ein overkompensasjon frå staten. Plikta utbyggaren har til inntektsdeling, gjeld i 15 år frå energianlegget er ferdigstilt.
-------------------------------------	---

Kostnader og inntekter etter avtalen tar slutt

Driftskostnader	Avtalen tar slutt 1. juli året etter at inntektsdelingsperioden går ut (15 år frå ferdigstilling). Avtalen legg ingen føringar for vidare drift etter at avtalen er gått ut. Drift etter at avtalen er gått ut, vil, som under driftsperioden, vere for utbyggaren si rekning og risiko. Vidare drift må i alle tilfelle følge vilkår i konsesjon og krava i havenergilova.
Inntekter frå kraftproduksjon	Inntektene frå sal av kraft frå energianlegget etter at avtalen har gått ut, går til utbyggaren uavkorta og er ikkje gjenstand for inntektsdeling med staten.
Avviklings- og fjerningskostnader	Utbyggaren må dekke kostnader til å avvikle og fjerne energianlegget ved utløpet av konsesjonsperioden i samsvar med gjeldande regelverk.

Garanti

Bankgaranti og/eller morselskapsgaranti	Utbyggaren må stille garanti til sikkerheit for forpliktingane sine overfor staten etter avtalen, som skal dekke kvart krav staten måtte ha mot utbyggaren på grunnlag av avtalen. Garantien(ane) skal vere bankgaranti(ar) og/eller morselskapsgaranti(ar). Garantien(ane) til sikkerheit for forpliktingane til utbyggaren vil som utgangspunkt vere gjeldande fram til 12 månader etter forventa tidspunkt for ferdigstilling av energianlegget, og skal frigivast innan 6 månader etter ferdigstillinga er oppnådd (føresett at staten ikkje har uoppgjorde krav mot utbyggaren). Garantien(ane) kjem i tillegg til eventuelle garantiar som blir stilte i medhald av havenergilova. For eksempel vil garantiar for fjerningskostnader ved utløpet av konsesjonsperioden måtte krevjast stilt i samsvar med havenergilova.
---	---

Boks 8.3 fortset

Tabell 8.1 Risikomatrikse – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Scenario som påverkar rettane, ansvaret og risikoen for staten

Konsesjon etter havenergilova og energilova	Avtalen legg ingen føringar for høvet staten har til å tildele eller ikkje tildele konsesjon for etablering av energianlegget etter havenergilova eller energilova, eller for høvet staten har til å stille vilkår for slike konsesjonar. Utbyggaren er forplikta til å etablere og drive energianlegget i samsvar med konsesjonane og dei vilkåra som måtte stillast. Staten har likevel tidsrisikoen for behandlinga av konsesjonssøknadene, som kan gi utbyggaren krav på forlengd frist for å ferdigstille energianlegget dersom staten bruker meir tid i saksbehandlinga av søknadene enn føresett. Kostnadene til utbyggaren knytte til forhold som staten har tatt på seg tidsrisikoen for, gir ikkje utbyggaren krav på endringar i investeringsstøtte, anna form for økonomisk kompensasjon eller andre endringar i avtalen. Dersom utbyggaren ikkje får innvilga konsesjon etter havenergilova eller energilova, blir begge partar fritatt for forpliktingane sine og avtalen gjeld ikkje lenger. I ein slik situasjon kan ingen av partane rette krav mot kvarandre.
Kapasitet i tilknytingspunktet i nettet på land	Utbyggaren har ansvar og risiko for å sikre nettilknytning til nettet på land, under dette at det er tilgjengeleg nettkapasitet i tilknytingspunktet. Staten har likevel tidsrisikoen, som kan gi utbyggaren krav på forlengd frist for å ferdigstille energianlegget dersom det ikkje er kapasitet i tilknytingspunktet på det tidspunktet energianlegget er planlagt sett i drift. Kostnadene utbyggaren har knytte til forhold som staten har tatt på seg tidsrisikoen for, gir ikkje utbyggaren krav på endringar i investeringsstøtte, anna form for økonomisk kompensasjon eller andre endringar i avtalen.
Løyve etter andre regelverk	Utbyggaren har ansvaret for å innhente alle løyve som er nødvendige etter andre regelverk, og inngå nødvendige avtalar med private partar. Utbyggaren har risikoen for at slike løyve og avtalar kjem på plass, og at det skjer i tide til at prosjektet ikkje blir forseinka.
Forseinka investeringsavgjerd og forseinka ferdigstilling	Forseinka investeringsavgjerd og forseinka ferdigstilling gir staten rett til å krevje ei dagbot som er fastsett på førehand. Langvarig forseinking gir staten rett til å heve avtalen og krevje ei fasthaldingsbot som er fastsett på førehand. Fasthaldingsbota er 500 millionar kroner fram til investeringsavgjerd og 2 milliardar kroner etter investeringsavgjerd. Staten har ikkje rett til å krevje dagbot eller heve avtalen dersom forseinkinga skriv seg frå saksbehandlingstida for konsesjon etter havenergilova eller energilova, manglande nettkapasitet i tilknytingspunktet eller force majeure.
Utbyggaren skrinlegg prosjektet	Dersom utbyggaren skrinlegg prosjektet, eller det er klart frå handlingane eller unnlatingane til utbyggaren at energianlegget ikkje vil bli etablert, kan staten heve avtalen og krevje ei på førehand fastsett fasthaldingsbot. Fasthaldingsbota er 500 millionar kroner fram til investeringsavgjerd og 2 milliardar kroner etter investeringsavgjerd.

Boks 8.3 fortset

Tabell 8.1 Risikomatrikse – kostnadene, ansvaret og risikoen staten ber

Irregulær drift	Utbyggaren er etter ferdigstilling forplikta til å produsere elektrisk kraft, og skal etter avtalen arbeide for å ha kontinuerleg drift, høg driftsregularitet og stabile leveransar. Utbyggaren skal ikkje redusere, avgrense eller tilpasse drifta for å avgrense inntektsdelinga med staten. Brot på desse forpliktingane vil vere kontraktsbrot (sjå nedanfor).
Kontraktsbrot	Ved kontraktsbrot frå utbyggaren kan staten halde tilbake utbetaling av investeringsstøtte så lenge utbyggaren er i kontraktsbrot. Ved kontraktsbrot som ikkje blir bringa i orden, kan staten redusere framtidig betaling av investeringsstøtte eller krevje tilbakebetalt investeringsstøtte som allereie er utbetalt. Slik reduksjon / krav om tilbakebetaling skal vere forholdsmessig og er beløpssmessig avgrensa per år og totalt.¹ Ved eit vesentleg kontraktsbrot kan avtalen hevast. Hevingsretten er gjensidig for begge paratar. Staten kan i tillegg heve avtalen ved visse særskilt oppgitte avtalebrot.
Regelverksendringar, forseinka eller endra løyve	Utbyggaren skal for eiga rekning og eigen risiko etablere og drive energianlegget i samsvar med det til kvar tid gjeldande offentlegrettslege regelverket. Utbyggaren har risikoen for alle løyve, godkjenningar og samtykke frå offentlege og private aktørar som er nødvendige for å etablere, drive og eige energianlegget, med unntak for situasjonen der utbyggaren får avslag på søknad om konsesjon og forholde staten har tidsrisikoen for (sjå ovanfor). Avtalen legg ikkje føringar for høvet staten har til å handheve og/eller endre gjeldande regelverk, irekna skatte- og avgiftsregelverk.
Overføring av nettanlegg	Staten kan krevje å overta eigarskapen til nettanlegget på nærmare fastsette vilkår. Ved slik overtaking vil staten (eventuelt Statnett eller ein annan operatør staten peikar ut) overta ansvar og risiko knytte til eigarskap, drift, vedlikehald og nedlegging av nettanlegget.
Valutasvingingar	Betalingar frå staten under avtalen skal vere i norske kroner. Staten har dermed inga direkte valutaeksposering i avtalen. Størrelsen på investeringskostnadene til utbyggaren som gir rett til støtte, vil kunne påverkast av valutasvingingar, men slike valutasvingingar vil ikkje påverke det maksimale støttebeløpet.
Force majeure	Force majeure-hendingar i etableringsfasen vil kunne føre til at fristane for investeringsavgjerd og ferdigstilling av energianlegget blir forskyvde. Kostnader utbyggaren har som følge av force majeure-hendingar, gir ikkje utbyggaren krav på endringar i investeringsstøtte, anna form for økonomisk kompensasjon eller andre endringar i avtalen. Force majeure-hendingar i driftsperioden vil kunne påverke produksjonen av elektrisk kraft frå energianlegget.
Andre uføresette forhold	Avtalen inneheld ingen føreseigner som gir utbyggaren rett til meir investeringsstøtte enn maksimalt støttebeløp eller rett til å krevje at avtalen blir reforhandla dersom det skjer uføresette forhold. Avtalen blir regulert av norsk rett, og norsk bakgrunnsrett stiller opp ein svært høg terskel for revisjon av avtalar mellom profesjonelle paratar.
Oppseiing	Ingen av partane har rett til å seie opp avtalen.

¹ Departementet gjør oppmerksom på at kravet om tilbakebetaling ikkje samla kan overstige 10 prosent av det maksimale støttebeløpet.

8.5 Samfunnsøkonomiske verknader

8.5.1 Innleiing

Å bygge ut eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord vil føre til både samfunnsøkonomiske kostnader og samfunnsøkonomisk nytte. Dei samfunnsøkonomiske verknadene omfattar mellom anna prissette effektar i kraftsystemet, investerings- og driftskostnader knytte til prosjektet, ikkje-prissette verknader som teknologiutvikling og læring og konsekvensar for natur, miljø og andre næringsinteresser. Formålet med dette kapittelet er å gi ei oppdatert vurdering av nokre sentrale samfunnsøkonomiske verknader av ei utbygging i Utsira Nord.

Departementet har ikkje utarbeidd oppdaterte overslag for prosjektøkonomien til havvindutbyggarane i Utsira Nord, som investeringskostnader og driftskostnader eller prosjektets netto overdi. Bakgrunnen er at det skal gjennomførast ein konkurranse om statsstøtte, og at offentleggjing av slike oppdaterte overslag kan påverke konkurransen. I dette kapittelet er merksemda derfor retta mot andre samfunnsøkonomiske verknader av å bygge ut, irekna effektar i kraftsystemet, verdien av teknologiutvikling og andre verknader som følger av etablering av flytande havvind. I tillegg vil det tilkomme ein skattefinansieringskostnad, men det blir ikkje gitt anslag for dette. Størrelsen på skattefinansieringskostnaden vil avhenge av utfallet på støttekonkurranse.

8.5.2 Tidlegare overslag på netto overdi og kostnader

I Prop. 1 S (2024–2025) presenterte Energidepartementet overslag for kostnader, inntekter og netto overdi for eit generisk referanseprosjekt på 506 MW.

Basert på overslaga om kostnader, inntekter og overdi for referanseprosjektet vurderte Energidepartementet i Prop. 1 S (2024–2025) at det ikkje er økonomisk lønnsamt for utbyggarar å investere i eit tilsvarende prosjekt utan statsstøtte, fordi kostnadene for utbyggarane vil vere langt høgare enn inntektene frå kraftproduksjonen.

Den øvre ramma for statsstøtta er sett gjennom stortingsvedtaket om tilsegnsmakt på 35 milliardar 2025-kroner. Dette er ei politisk sett ramme og representerer den øvre betalingsvilligheita staten har for å realisere eit prosjekt på 500 MW flytande havvind. Denne ramma utgjør den maksimale støtta staten kan tilby gjennom konkurranse, men er ikkje eit uttrykk for forventastøttebetaling.

8.5.3 Havvind og verdien av ny produksjon i det norske kraftsystemet

Innleiing

Departementet meiner at den samfunnsøkonomiske verdien av ny kraftproduksjon frå havvind må sjåast i samheng med behova i kraftsystemet dei neste tiåra. Endra kraftbalanse gir verknader på kraftprisar og forsyningssikkerheit. Endra kraftprisar påverkar ulike aktørar i samfunnet ulikt og gir fordelingsverknader mellom straumkundar og kraftprodusentar. I kapittel 8.5 blir det presentert eit knippe scenario for utviklinga i kraftsystemet som legg til grunn ulike føresetnader om framtidig vekst i kraftforbruket og tilgangen på ny produksjon. Trygg tilgang på kraft er nødvendig for dei fleste samfunnsfunksjonar, og tilgang på kraft er også ein føresetnad for å nå Noregs ambisjonar innanfor energi- og klimaområdet.

Noreg hadde rekordhøg kraftproduksjon og eit historisk stort kraftoverskot i 2025. Likevel peikar utviklinga mot ein strammare kraftbalanse i åra som kjem. Etter sterk vekst i produksjonen nokre år tilbake har utbygginga av ny kraftproduksjon gått ned, medan interessa for å etablere nytt forbruk held fram med å stige. Det er stor uvisse knytt til kor stort kraftbehovet blir i åra som kjem, og kor fort og i kva omfang ny produksjonskapasitet kan realiserast på kort og lang sikt.

NVE har gjennomført nye scenarioanalysar der det er lagt til grunn ulike føresetnader om framtidig vekst i kraftforbruket og tilgangen på ny produksjon, som vindkraft på land og havvind. Sjå boks 4.2 i del II av proposisjonen. Analysane gir departementet eit utgangspunkt for å vurdere korleis ny kraftproduksjon som havvind, vil kunne påverke kraftbalansen, forsyningssikkerheita og kraftprisane under ulike utviklingstrekk framover. NVE har også på oppdrag frå departementet gjort modellberekningar av Utsira Nord.

Effektar av ny havvind i det norske kraftsystemet

Utbygging av havvind tilfører ny kraftproduksjon til det norske kraftsystemet. Kraftproduksjonen frå havvind varierer med vindforholda og kan ikkje regulerast på same måten som vasskraft med magasin. Havvind har høge investeringskostnader, men låge marginale produksjonskostnader, det vil seie kostnaden frå å produsere

én ekstra kilowatttime, i driftsperioden. Når havvinden produserer, vil han normalt redusere behovet for annan kraftproduksjon eller import. I periodar med overskot kan produksjonen i staden føre til auka eksport eller til at regulerbar vasskraftproduksjon kan flyttast til periodar med større knappleik og høgare prisar. Alt anna likt vil auka tilbod av kraft normalt bidra til lågare kraftprisar.

Havvind har normalt høgare produksjon i vinterhalvåret enn i sommarhalvåret. Dette samsvarer med profilen på kraftforbruket i Noreg, som er høgast om vinteren. Det er likevel ikkje slik at havvinden produserer for fullt i alle enkeltimar med størst forbruk eller når det er lite straum tilgjengeleg i kraftsystemet.

Ny kraftproduksjon vil, når alt anna er likt, redusere kraftprisane i området der produksjonen blir knytt til nettet. Verknaden spreier seg til andre bodområde gjennom kraftnettet, men prisverknaden blir avgrensa av kapasiteten og flaskehalsane i nettet. Prisverknaden vil mellom anna vere avhengig av produksjonsnivået, produksjons-

samansetninga og kraftbalansen i bodområdet, tilgjengeleg nettkapasitet og prisane i dei tilgrensande bodområda.

Berekningar av samfunnsøkonomiske effektar av Utsira Nord i kraftmarknaden.

NVE har på oppdrag frå departementet gjennomført modellberekningar av eit flytande havvindprosjekt på 500 MW med radiell tilknytning til NO2. Berekninga er gjort for eit eksempelår, 2035, og illustrerer kva for prissette verknader eit prosjekt som Utsira Nord kan ha i kraftsystemet³. Basert på modellberekningane frå NVE har departementet vurdert effektar av Utsira Nord i kraftmarknaden. Korleis ny kraftproduksjon vil slå ut i kraftprisar og fordelinga av samfunnsøkonomiske verknader mellom produsentar og forbrukarar,

³ Dei faktiske verknadene av Utsira Nord kan avvike frå desse resultata, mellom anna som følge av forskjellar i prosjektutforming og utviklinga i kraftsystemet.

Boks 8.4 Prissette samfunnsøkonomiske verknader i kraftmarknaden av havvind

Dei ulike elementa som inngår i den samfunnsøkonomiske verknaden i kraftsystemet av kraftproduksjonen frå havvind, kjem av at produksjonen påverkar kraftprisane. Gjennom prisverknader endrar fordelinga av den samfunnsøkonomiske nytta seg mellom forbrukarar, produsentar og andre aktørar i kraftsystemet.

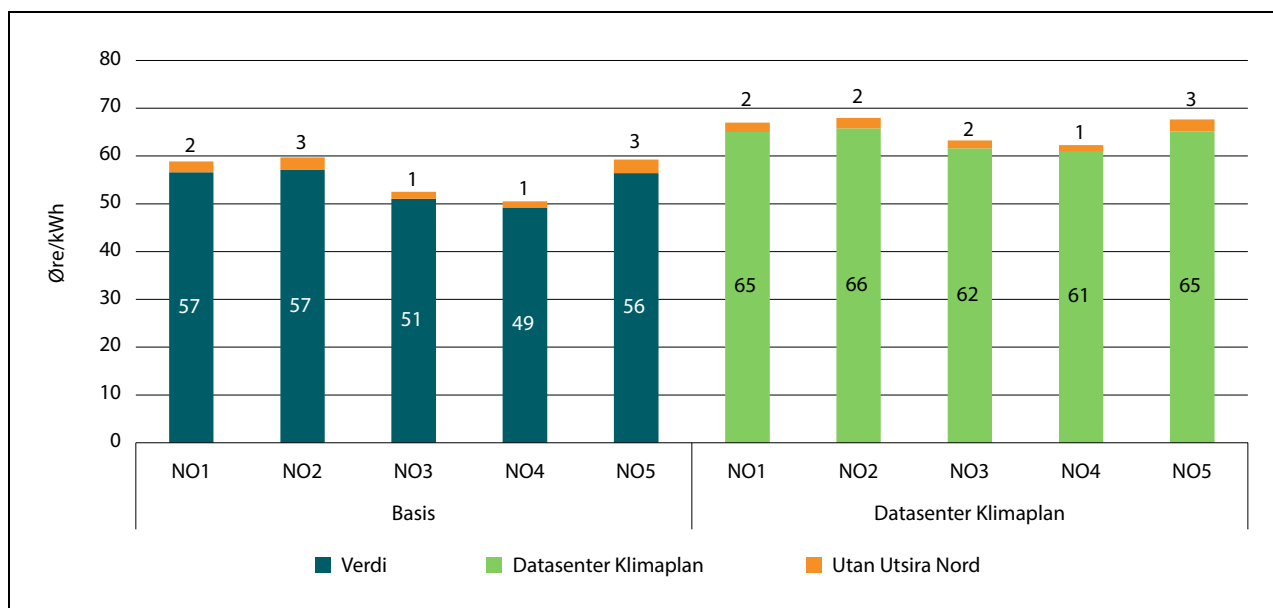
Konsumentoverskot er eit mål på gevinsten forbrukaren får ved å kjøpe ei vare til ein viss pris. Når auka kraftproduksjon bidrar til lågare kraftprisar, aukar konsumentoverskotet. Denne nytteverknaden kjem mellom anna hushald og næringsliv til gode gjennom lågare straumkostnader.

Produsentoverskot er eit mål på forskjellen mellom inntektene til kraftprodusentane og kostnadene ved å produsere krafta, både for nye og eksisterande kraftprodusentar. Reduserte kraftprisar vil isolert sett redusere produsentoverskotet for eksisterande kraftprodusentar. Samtidig bidrar inntektene frå den nye kraftproduksjonen frå Utsira Nord positivt til produsentoverskotet. Ein stor del av gevinsten som følger av lågare kraftprisar på grunn av auka produksjon for forbrukarane, blir dermed motsvar av lågare inntekter for eksisterande kraftprodusentar, medan inntektene frå Utsira Nord

trekker i motsett retning. Endringane i konsument- og produsentoverskot er ikkje nødvendigvis like store, mellom anna fordi produksjon og forbruk har ulike profilar gjennom året.

Flaskehalsinntekter oppstår når avgrensingar i overføringskapasiteten fører til ulike kraftprisar mellom bodområde innanlands eller land imellom og kan dessutan bli påverka av ny produksjon. Flaskehalsinntektene er avhengige av prisdifferensen mellom bodområda og kor mykje kraft som blir overført mellom dei. Havvind kan både endre kraftflyten og prisdifferensane mellom norske bodområde og mellom Noreg og naboland som det er kraftutveksling med, og dermed påverke den norske delen av flaskehalsinntektene.

For å vurdere den samfunnsøkonomiske effekten av ny havvindproduksjon i kraftsystemet må endringane i konsumentoverskot, produsentoverskot, flaskehalsinntekter og inntektene frå den nye havvindproduksjonen sjåast i samanheng. I ein samla samfunnsøkonomisk analyse må desse verknadene vurderast opp mot kostnadene ved å bygge ut, knyte til, drifte og avvikle havvindproduksjonen, i tillegg til andre eksterne effektar av ny produksjon.

Figur 8.1 Endringer i gjennomsnittspris per bodområde i «Basis» og «Datasenter Klimaplan» i 2035, med og utan Utsira Nord

Kjelde: NVE

kjem likevel an på vilkåra for utviklinga i kraftsystemet elles, mellom anna forholda i energimarknadene i landa rundt oss. Dei samla samfunnsøkonomiske effektane for kraftsystemet av ei gitt utbygging må dermed sjåast over heile levetida til kraftverket, og ta omsyn til at kraftsystemet kan vere annleis i ulike periodar.

Effektane av Utsira Nord i kraftmarknaden er analysert ved å samanlikne med ein situasjon kor det ikkje kjem produksjon frå Utsira Nord. Desse effektane er vurdert for to ulike scenario: Basis-scenarioet («Basis») som tilsvara basisbanen i 2035 frå NVEs rapport *Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2025* (LA25) og eit scenario der forbruksveksten blir høgare enn i basisbanen («Datasenter Klimaplan»). Sjå omtalen av scenarioarbeidet til NVE i del II, boks 4.2.

Modellberekningane viser at 500 MW ny flytande havvind gir størst reduksjon i kraftprisane i Vest-Noreg (NO5) og Sørvest-Noreg (NO2), nær der havvinden blir knytt til nettet. Prisverknadene er mindre i dei andre bodområda, sjå figur 8.1. Gjennomsnittleg norsk kraftpris minkar med rundt 2,2 øre/kWh i «Basis» i 2035⁴, samanlikna med eit elles likt scenario utan Utsira Nord, sjå figur 8.2. I scenarioet «Datasenter Klimaplan» bidrar produksjonen frå Utsira Nord til å redusere

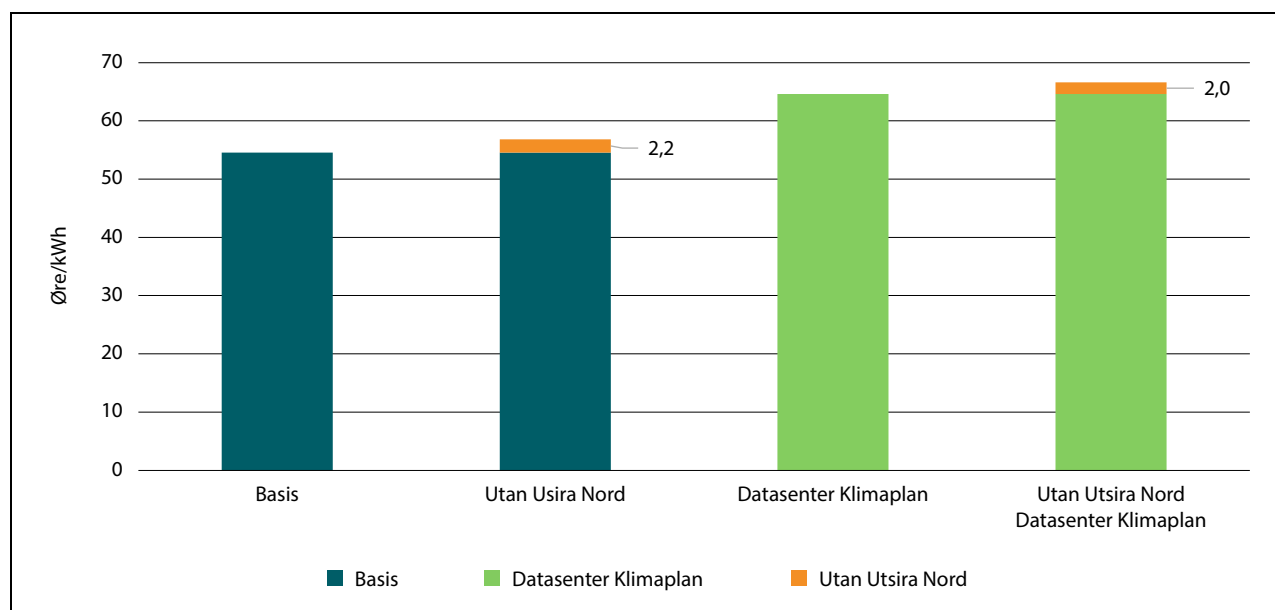
kraftprisen med om lag 2 øre per kWh. Den faktiske verknaden på kraftprisane vil vere avhengig av utviklinga i kraftbalansen og kraftmarknaden framover. Sjølv om verknadene på gjennomsnittsprisen er i same storleikssorden i dei to scenarioa, viser berekningane at prisverknaden av Utsira Nord varierer over året, mellom ulike vêrår og bodområde.

Modellberekningane NVE har gjort for 2035, er gjennomførte med vêrdata frå 30 historiske år (1991 til 2020). Berekningane illustrerer dermed korleis ulike vêrforhold påverkar kraftsystemet og effektane av Utsira Nord. I basisbanen er 2012 det vêråret der manglande utbygging av Utsira Nord gir størst prisutslag, i gjennomsnitt om lag 4 øre/kWh på tvers av bodområda gjennom året. 2012 var eit år med høgt kraftoverskot, mellom anna fordi ein gjekk inn i året med god magasin-fylling etter høgt tilsig i 2011. Berekningane illustrerer at ny kraftproduksjon særleg kan gi ein prisnedgang i år med høgt kraftoverskot.

I scenarioet «Datasenter Klimaplan», vil prisverknadene med og utan utbygging av Utsira Nord utgjere opp til 5 øre/kWh i nokre bodområde og vêrår⁵.

⁴ Snittpris for Noreg er rekna ut som eit vekta snitt. Vektene per bodområde blir rekna som forbruk pluss produksjon (snitt over vêrår).

⁵ Dette gjeld NO5 i vêråret 2002 i scenarioet «Datasenter Klimaplan». Modellberekningane viser ein prisforskjell på 4,6 øre/kWh med og utan Utsira Nord, som er den største prisendringa i dette scenarioet.

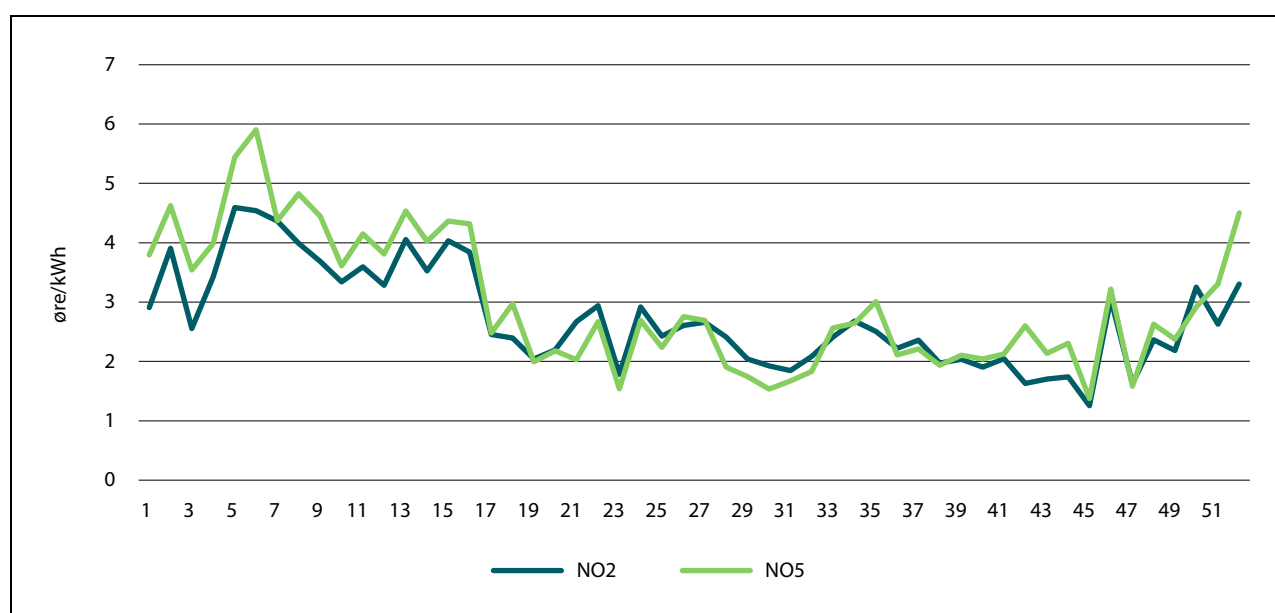

Figur 8.2 Beregna prisverknader av Utsira Nord i 2035 i scenarioa «Basis» og «Datasenter Klimaplan».

Kjelde: NVE

Figur 8.3 viser at prisverknaden av Utsira Nord for scenarioet «Basis» er størst i vinterhalvåret og tidleg på våren, og lågare gjennom delar av sommaren og hausten. Prisverknaden er relativt lik i NO2 og NO5, men er i fleire veker gjennom vinterhalvåret noko større i NO5.

Tabell 8.2 gir ein illustrasjon av dei samfunns-økonomiske effektane Utsira Nord kan få i kraftsystemet i 2035. Effektane er berekna ved å samanlikne scenarioet «Basis» med eit elles likt scenario utan Utsira Nord. Det same er gjort for scenarioet «Datasenter Klimaplan». I «Basis»

Figur 8.3 Prisverknader av Utsira Nord per veka for scenarioet «Basis»

Figuren viser prisskilnaden frå «Basis» i 2035, samanlikna med eit likt scenario utan etablering av Utsira Nord.

Kjelde: NVE

viser modellberekningane at 500 MW flytande havvind, med ein årleg produksjon på om lag 2,2 TWh⁶, kan auke det norske konsumentoverskotet med 3,7 milliardar kroner i 2035. Endringane i konsumentoverskotet kjem av at forbrukarane kan få lågare kraftprisar gjennom året i ein situasjon der Utsira Nord blir realisert. Lågare prisar kan samtidig føre til tapte inntekter for dei resterande kraftprodusentane. Samla produsentoverskot går ned med om lag 3,1 milliardar kroner. Dette inkluderer dei inntektene som kraftproduksjonen frå Utsira Nord genererer, medan kostnaden ved prosjektet ikkje er rekna inn her. End-

⁶ Utan Utsira Nord er havvindproduksjonen om lag 2,2 TWh lågare, men produksjonsavkortinga blir samtidig redusert med om lag 0,2 TWh. Når det blir tatt omsyn til mindre endringar i annan kraftproduksjon og forbruk, er den berekna verknaden av Utsira Nord på den norske kraftbalansen om lag 1,9 TWh i basisbanen for 2035.

ringa i kraftprisane fører også til endringar i flaskehalsinntektene. Til saman utgjer dette om lag 0,1 milliardar kroner i 2035.

I scenarioet «Datasenter Klimaplan» blir summen av overslaga for den samfunnsøkonomiske verknaden i 2035 større. Konsumentoverskotet aukar med om lag 3,5 milliardar kroner, medan produsentoverskotet minkar med om lag 2,3 milliardar kroner. Flaskehalsinntektene blir om lag uendra. Forskjellen mellom scenarioa kjem i hovudsak av verknaden på produsentoverskotet. Når kraftbalansen i utgangspunktet er svakare, er den samfunnsøkonomiske verdien av å tilføre ny kraftproduksjon høgare. Også desse overslaga er ein illustrasjon av effektar i enkeltåret 2035. Størrelsen på dei ulike samfunnsøkonomiske elementa for kraftsystemet vil variere med kraftsituasjonen i Noreg og landa rundt oss og vil kunne endre seg over levetida til kraftverket.

Tabell 8.2 Effekt av Utsira Nord i scenarioa «Basis» og «Datasenter Klimaplan» i 2035

Samfunnsøkonomiske element	Berekna effekt «Basis» 2035	Berekna effekt «Datasenter Klimaplan» 2035
Gjennomsnittleg norsk kraftpris i 2035	- 2,3 øre/kWh	- 2,0 øre/kWh
Endring i produsentoverskot i 2035	- 3,1 mrd. kroner	- 2,3 mrd. kroner
Endring i konsumentoverskot i 2035	+ 3,7 mrd. kroner	+ 3,5 mrd. kroner
Endring i flaskehalsinntekter i 2035	+ 0,1 mrd. kroner	0,0 mrd. kroner

Berekningane er gjorde ved å samanlikne scenarioet «Basis» og «Datasenter Klimaplan», med eit scenario der Utsira Nord er tatt ut frå desse scenarioa. Investerings- og driftskostnader er ikkje ein del av berekninga.

Kva har havvind å seie for kraftbalanse, kraftprisar og forsyningssikkerheit?

Avhengig av utgangspunktet kan ny kraftproduksjon, som havvind, ha verdi utover dei prissette marknadsverknadene. Det er fordi produksjonen kan bidra til å halde ved lag forsyningssikkerheita og redusere risikoen for ein anstrengd kraftsituasjon.

Auka kraftproduksjon vil isolert sett bidra til ein betre kraftbalanse og dermed, når alt anna er likt, redusere sjansen for knappheit på kraft. Ny produksjon kan såleis redusere sårbarheita i kraftsystemet.

I kor stor grad ny produksjon bidrar til å redusere sannsynet for ein anstrengd kraftsituasjon, avheng mellom anna av kor mykje ny produksjon som blir tilført det norske kraftsystemet, og av kvar produksjonen blir knytt til. Produksjon som blir knytt til område med svak eller fallande lokal kraftbalanse, kan ha større verdi for kraftsystemet

enn auka produksjon i område med stort og varig kraftoverskot, gitt flaskehalsar i nettet.

Noreg har i dag eit kraftoverskot på rundt 15 TWh i år med normale vêrforhold. Kraftbalansen varierer likevel atskilleg mellom år, som følge av variasjonar i nedbør, temperatur og kraftforbruk. Eit overskot på kraftbalansen, og kraftforsyning basert på fleire produksjonsteknologiar gjer kraftsystemet meir robust.

Samfunnet vårt i dag er avhengig av straum. Utviklinga går i retning av meir bruk av elektrisk kraft til stadig fleire formål, i takt med digitaliseringa av samfunnet, etablering av nye næringar og klimaomstilling. Samtidig er det avgrensa vekst i ny kraftproduksjon dei nærmaste åra, og det er avgrensingar i nettkapasiteten mange stader i landet.

I hovudsak er det vindkraft på land og havvind som har potensial til å bidra med store volum av kraft framover. Regjeringa vil legge til rette for vindkraft på land og har i august 2026 foreslått

omfattande tiltak for å bygge ut ny kraftproduksjon og meir straumnett raskare. Det er likevel uvisse knytt til kor mykje vindkraft på land som vil kunne realiserast fram mot 2035 og 2040. Vasskrafta er i stor grad allereie utbygd, og potensialet for større vasskraftutbyggingar er avgrensa. Samtidig finst det eit visst potensial for auka effektkapasitet i større vasskraftanlegg gjennom opprusting og utviding (O/U). Det finst også eit visst potensial for solkraft, men solkraft bidrar i mindre grad til kraftsystemet når behovet er størst om vinteren.

Som følge av mellom anna høgare venta vekst i kraftforbruket, for eksempel frå datasenter, har NVE det siste året justert ned det venta kraftoverskotet i 2030. I rapporten *Status og utvikling i kraftsystemet 2025–2030*, publisert juni 2026, legg NVE til grunn ein kraftbalanse på 4 TWh i 2030 i eit normalår. Det er ein reduksjon på om lag 3 TWh samanlikna med *Langsiktig kraftmarkedsanalyse 2025* (LA25). NVE understrekar samtidig at uvisse om forbruksveksten dei nærmaste åra er betydeleg. I scenarioanalysen⁷ som kjem i oktober 2026 har NVE gjort nye overslag på kraftforbruk til datasenter i 2035 basert på ein ny metode⁸. Overslaga baserte på den nye metoden aukar det venta kraftforbruket til datasenter ytterlegare.

NVE har på oppdrag frå departementet analysert konsekvensane av lågare utbygging av kraft i tre ulike scenario der det ikkje kjem til ny kraftproduksjon: 1) ingen ny vindkraft på land i Noreg mot 2035 («Nullvekst Landvind»), 2) ingen ny havvind i Noreg mot 2035 («Nullvekst Havvind») og 3) ingen ny vindkraft i Noreg mot 2035, verken på land eller til havs («Nullvekst Vind»). Berekningane tar utgangspunkt i basisbanen i 2035 frå LA25, men analysane er også utførte for scenario der veksten i forbruket av kraft blir høgare enn det som tidlegare er lagt til grunn («Datasenter Klimaplan»), sjå boks 4.2 i del II.

I scenarioet «Nullvekst Landvind», blir vindkraftproduksjonen redusert med 6,5 TWh i 2035, samanlikna med «Basis». I scenarioet «Nullvekst Havvind», det vil si utan Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II fase I, blir kraftproduksjonen frå havvind redusert med 9 TWh. Endringa i produksjonskapasitet fører kvar for seg til ein lågare, men framleis positiv kraftbalanse på høvesvis 14

og 11 TWh i 2035 i dei to scenarioa.⁹ Til samanlikning anslo NVE ein kraftbalanse på rundt 20 TWh i 2035 i «Basis».

Endringa i kraftoverskot samanlikna med alternativet der både vindkraft på land og havvind blir realiserte, gir ein betydeleg verknad på dei norske kraftprisane. Når alt anna er likt, aukar gjennomsnittleg kraftpris i 2035 for Noreg samla sett med 6,7 øre/kWh i scenarioet «Nullvekst Landvind» og med 8,4 øre/kWh i scenarioet «Nullvekst Havvind», samanlikna med «Basis». Nullvekst i landvind gir størst prisendring i Nord-Noreg (NO4), der snittprisane stig med over 11 øre/kWh. I det sørlege Noreg (NO1, NO2 og NO5) aukar snittprisane med om lag 5 øre/kWh. Motsett er prisverknaden størst i det sørlege Noreg i scenarioet utan havvind. Utan havvind aukar snittprisane i det sørlege Noreg med 9 til 11 øre/kWh, medan snittprisane i Midt- og Nord-Noreg (NO3 og NO4) stig med om lag 5 øre/kWh. Sjå figur 8.4.

I scenarioet der verken havvind eller vindkraft på land blir realiserte dei nærmaste åra, «Nullvekst Vind», fell kraftbalansen til 6 TWh i 2035, ein reduksjon på 14 TWh samanlikna med «Basis». Eit slikt scenario inneber ein årleg gjennomsnittleg auke på 13 til 17 øre/kWh for norske kraftprisar – i visse bodområde og vêrår ein auke på opp mot 21 øre/kWh. Dersom manglande utbygging av ny produksjon fell saman med høgare forbruksvekst enn det som tidlegare er lagt til grunn, aukar effekten på norske kraftprisar. I dette scenarioet («Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan») blir gjennomsnittleg kraftpris for Noreg samla sett 22,7 øre høgare enn i «Basis».

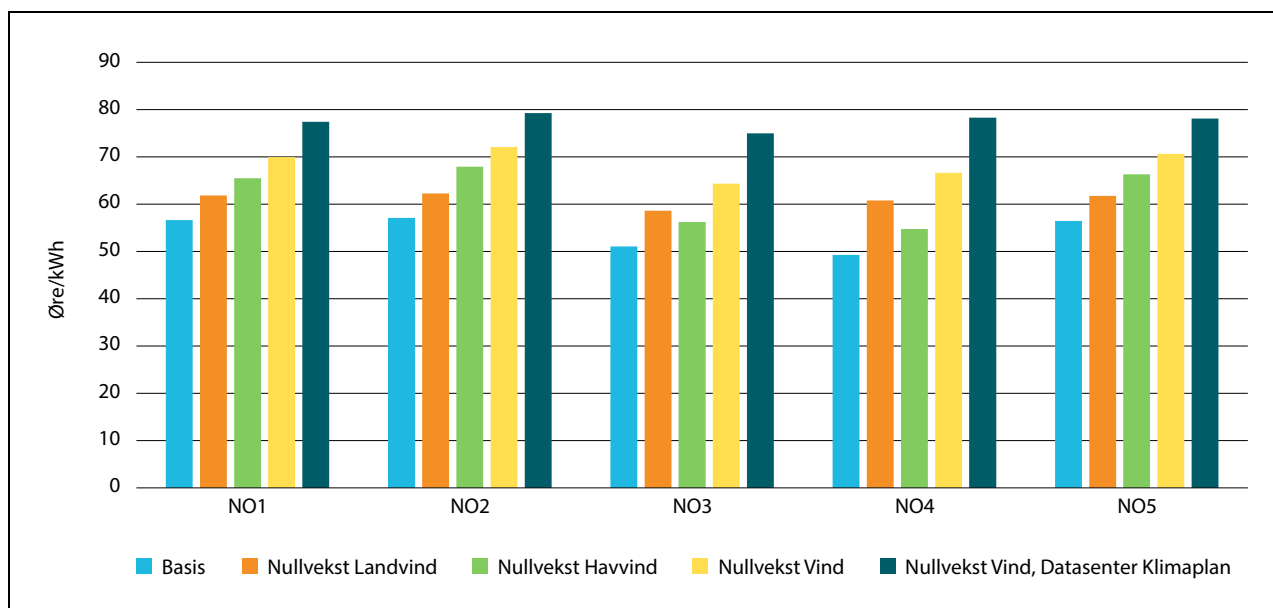
Ein svakare kraftbalanse gjer kraftsystemet meir sårbart og vil gjere Noreg meir avhengig av import for å dekke innanlandsk etterspørsel. Figur 8.5 viser korleis føresetnaden om lågare produksjon og høgare forbruksvekst påverkar behovet for nettoimport til Noreg i ulike vêrår. I scenarioet «Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan» viser berekningane til NVE at Noreg vil ha nettoimport av kraft i 17 av 30 vêrår. I dette scenarioet viser modellberekningane ein nettoimport på over 30 TWh i dei tørraste åra. Til samanlikning viser berekningane at i «Basis» vil Noreg berre ha behov for nettoimport i svært tørre år.

NVE sine modellberekningar viser også at med ein svak kraftbalanse vil kraftprisane i Noreg oftare vere på nivå med prisane på kontinentet, som historisk har vore høgare enn norske prisar. Å bli meir avhengig av import inneber at norske

⁷ NVE publiserer årleg rapporten *Scenarioer for kraftmarkedet*. Rapporten for 2026 kjem ut i oktober etter at budsjettet er lagt fram.

⁸ Link til metode ark: <https://www.nve.no/media/20262/metodenotat-framskriving-datasentre-2026.pdf>

⁹ Endringa i havvind og landvind blir utjamna av endring i produksjonsavkorting, forbruk og utnytting av vasskraft.

Figur 8.4 Årleg gjennomsnittleg kraftpris i 2035 i ulike scenario for produksjonsvekst

Kjelde: NVE

kraftprisar i større grad ligg på nivå med eller over europeiske prisar, sjå figur 8.6. For norske forbrukarar og næringslivet vil dette slå ut i høgare straumkostnader.

Kraftutveksling styrker forsyningssikkerheita ved å gjere det mogleg med import når norsk produksjon er låg. I krevjande situasjonar kan det likevel vere avgrensa moglegheiter for import på grunn av knappleik eller flaskehalsar i landa rundt oss.

Samla vurdering av kva Utsira Nord har å seie for kraftsystemet

Utfallsrommet for den norske kraftbalansen framover er stor. Medan veksten i kraftforbruket kan komme fort, kan det ta fleire år frå eit kraftprosjekt blir planlagt, til eit anlegg blir sett i drift. Framdrifta blir påverka mellom anna av avgjerdsprosessar hos tiltakshavar, konsesjonsprosessar, lokal medverknad, nettilknytning, finansiering og tilgang på leverandørkapasitet. Vala som blir tatt i dag, vil derfor vere viktige for kva slags kraftsystem Noreg vil ha om nokre år.

Korleis kraftbalansen utviklar seg framover, vil påverke forsyningssikkerheita i Noreg, utviklinga i kraftprisane og moglegheitene for omstilling og etablering av nye næringar. Eit underskot i den norske kraftbalansen gjer oss meir avhengige av import og meir sårbare for svikt i tilsiget til vasskraftsystemet. Å bli meir avhengige av import bidrar til at norske kraft-

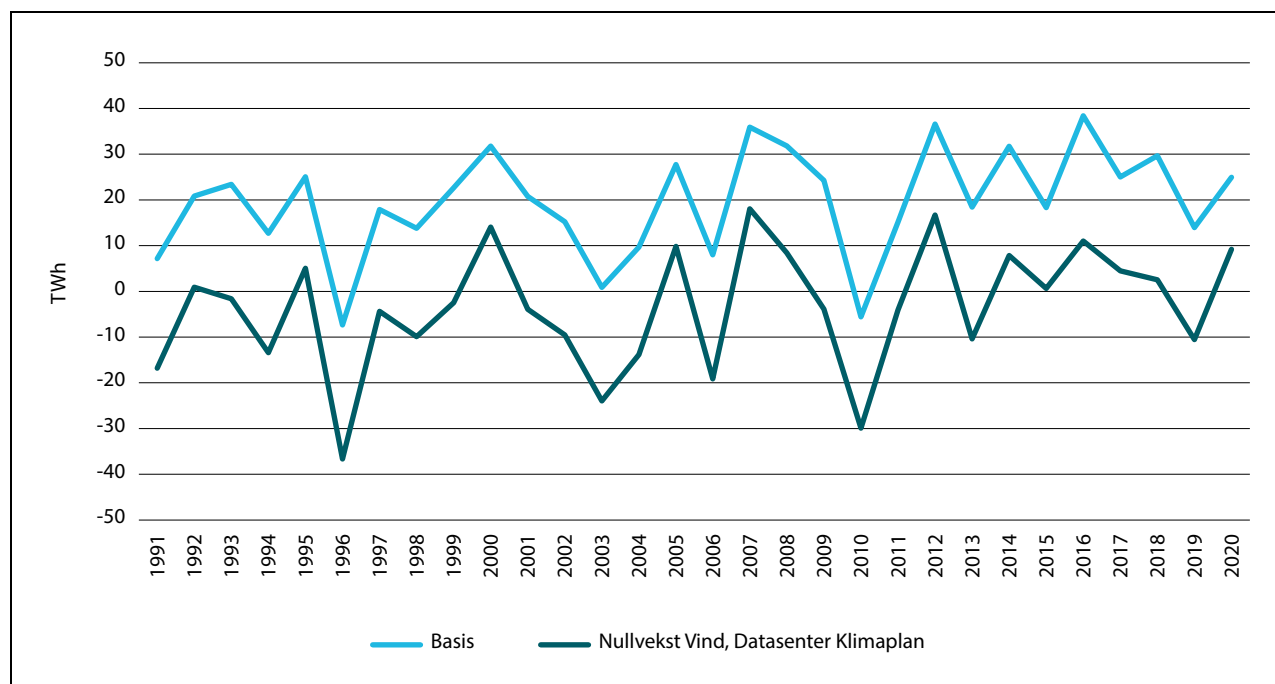
prisar i større grad blir påverka av prisane i nabolanda våre.

Analysane NVE har gjort av ulike scenario for utviklinga framover, underbygger kor viktig det er å realisere ny kraftproduksjon i Noreg i åra som kjem. I lys av den store uvisse om framtidig vekst i forbruket og i kva omfang vindkraft på land vil bli realisert, vil det å bygge ut dei planlagde havvindprosjekta medverke til å redusere risikoen for aukande knappheit på kraft og høge kraftprisar i det norske kraftsystemet. Å realisere berre eitt prosjekt i Utsira Nord vil aleine bidra med ein produksjon på om lag 2 TWh og kan ha ein merkbar effekt på kraftbalansen. I ein situasjon der kraftforbruket kan vekse fort i åra som kjem, må dette vurderast å ha større verdi for kraftsystemet på sikt enn det dei prissette effektane av Utsira Nord isolert sett skulle tilseie.

8.5.4 Teknologiutvikling

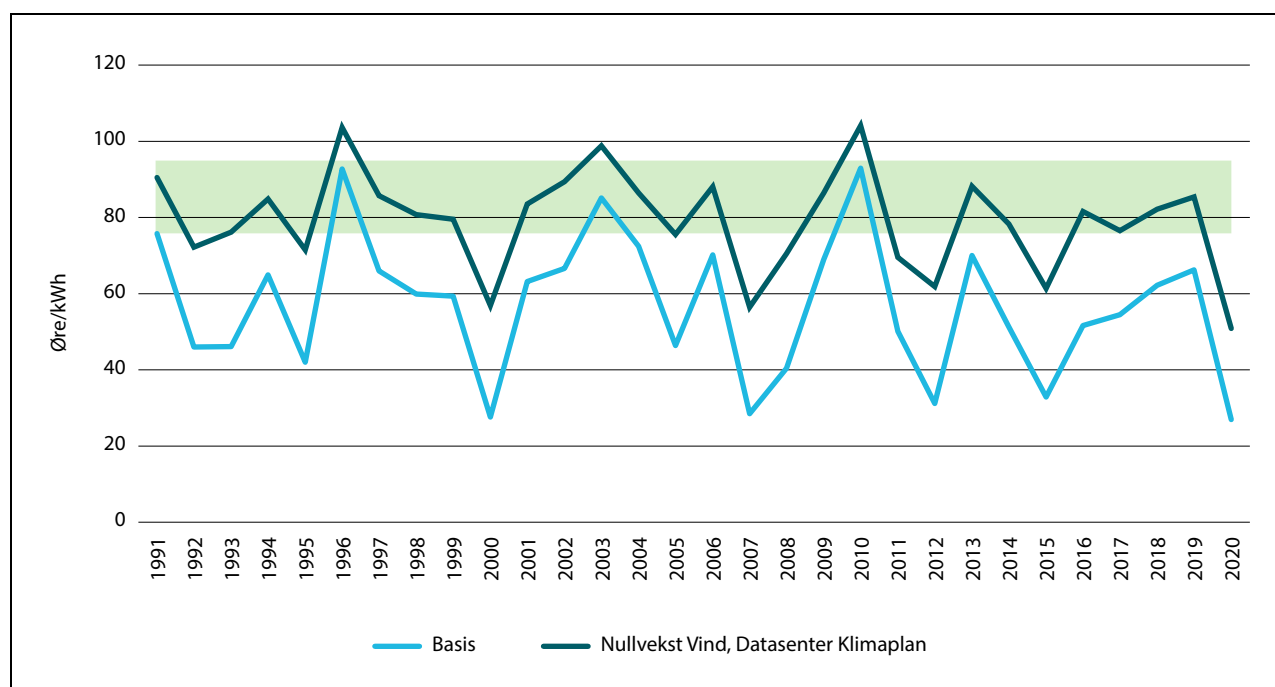
Teknologiutvikling for flytande havvind kan bidra til reduserte kostnader eller gi andre gevinstar, som auka pålitelegheit og driftstid, redusert installasjonskompleksitet, betre nettintegrasjon og lågare miljøpåverknad over levetida for anlegga. Det er venta meir teknologiutvikling og større kostnadsreduksjonar for flytande havvind enn for botnfast, ettersom flytande havvind er ein mindre moden teknologi.

Nye teknologiar og kunnskap gir gevinstar for fleire aktørar enn den som investerer, gjen-

Figur 8.5 Nettoeksport i ulike v  r, i scenarioa «Basis» og «Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan»

K  lde: NVE

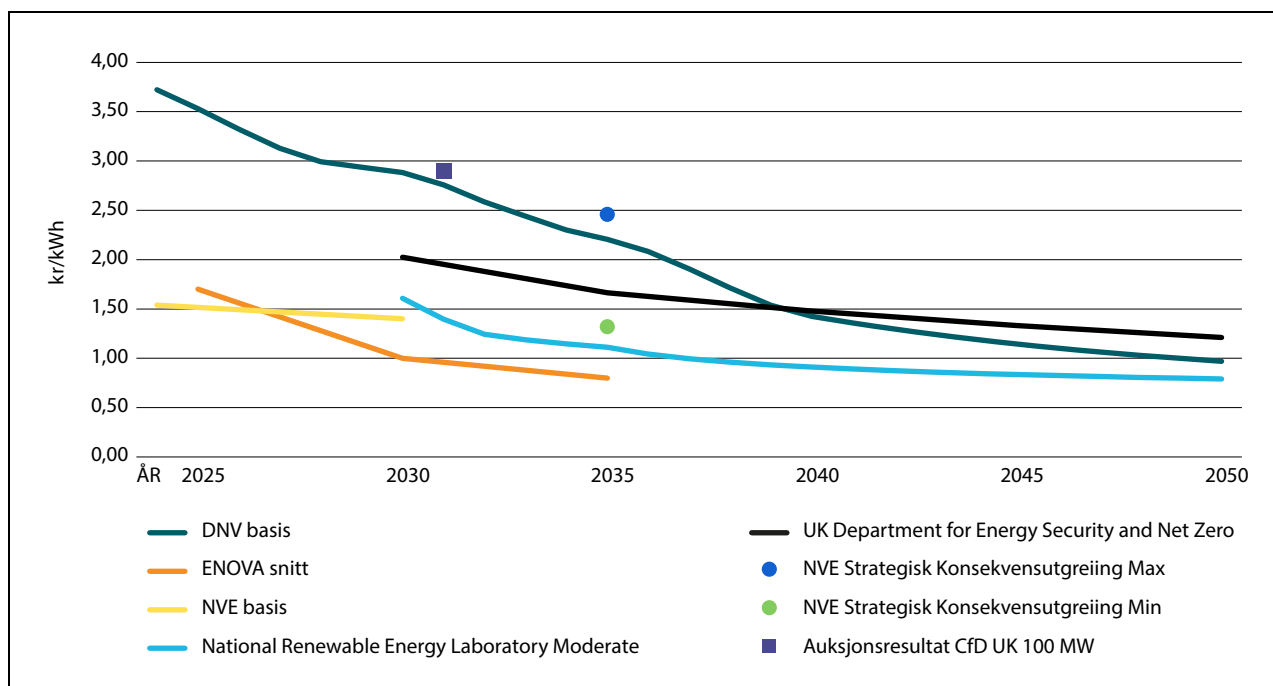
Figur 8.6 Kraftprisar i ulike v  r i NO2 i to scenario samanlikna med tyske prisar

Skravert felt: Tyske prisar i «Basis» og «Nullvekst Vind, Datasenter Klimaplan»

K  lde: NVE

nom spreing og læring, såkalla positive ekster-nalitetar. Desse eksterne gevinstane blir ikkje nødvendigvis reflekterte i marknadsprisane. Som følge av dette vil private aktørar kunne investere mindre i teknologiutvikling enn det

som er samfunnsøkonomisk optimalt. Dette er ein marknadssvikt som kan grunngi bruk av offentlege verkemiddel, som Enova-støtte. For at teknologiutvikling skal ha ein positiv verdi for samfunnet, må det komme etterfølgande pro-

Figur 8.7 LCOE-prognosar og auksjonsresultat for flytande havvind (inkl. nettilknytning) frå ulike analysar

Kjelder: DNV, NVE, UK Department of Energy Security and Net Zero, Enova, National Renewable Energy Laboratory Moderate

sjeikt som nyttar seg av produktivitetsforbetringar, læring og kostnadsreduksjonar.

Ettersom flytande havvind er ein relativt umoden teknologi, er det venta at utbygging av flytande havvind i Noreg og i utlandet vil gi lærings-effektar og stordriftsfordelar, som i sin tur gradvis reduserer kostnadsnivået for framtidige prosjekt.

Det er stor variasjon og usikkerheit om framtidige kostnader. Dette har samanheng med teknologimodninga og at det er få referanseprosjekt internasjonalt. Det er også usikkert i kva grad utfordrande makroøkonomiske forhold, finansieringskostnader, regulatoriske rammer, nettilknytning og leverandørkapasitet har påverka kostnadsnivået til no, og kva desse faktorane har å seie for framtidige kostnader. Figur 8.7 viser estimert energikostnad over levetida, eller *levelized cost of energy* (LCOE), frå sentrale analysemiljø og auksjonsresultat frå Storbritannia for flytande havvind i 2026. Kostnader ved eventuelle nettførsterkingar i transmisjonsnettet eller underliggjande nett er ikkje inkluderte. Alle analysane ventar ein nedgåande kostnadstrend. Utviklinga er driven av at det blir realisert prosjekt som gir lærings-effektar, noko som vil bidra til lågare kostnader i framtidi-

dige prosjekt. Kor raskt og om kostnadene fell, er dermed tett knytt til utbyggingstakten og størrelsen på dei prosjekta som blir gjennomførte.

Å få realisert Utsira Nord kan spele ei rolle i å få ut lærings- og skaleringsgevinstar. Samtidig er gevinstane ved teknologiutvikling, for eksempel *spillover*, kompetansebygging og framskunda modning, vanskelege å talfeste. I tillegg er det vanskeleg å anslå konkrete kostnadsreduksjonar som følger av teknologiutviklinga ved eit gitt prosjekt.

Det er rimeleg å rekne med at eitt prosjekt i Utsira Nord vil kunne bidra til relativt store lærings-effektar ettersom det vil vere eit av dei første fullskalaprojekta. Med ein kapasitet på om lag 500 MW vil eit prosjekt i Utsira Nord representere ei betydeleg oppskalering samanlikna med dei noverande flytande havvindprosjekta globalt.

Enova har vurdert potensialet for teknologiutvikling for flytande havvind i Utsira Nord, dette er samanfatta i boks 8.5.

Departementet har også innhenta innspel frå selskapa som er tildelte prosjektområde i Utsira Nord, om kva prosjektet vil bidra med for å utvikle teknologien for flytande havvind. Desse innspela er samanfatta i boks 8.6.

Boks 8.5 Slik vurderer Enova teknologiutviklingspotensialet for flytande havvind

Enova peikar i rapporten «*Oppdrag om vurdering av teknologiutviklingspotensialet for flytande havvind*» på at flytande havvind framleis er ein teknologi i overgangen mellom demonstrasjonsfase til tidleg industrialiseringsfase. Mindre demonstrasjonsprosjekt og større utbyggingar fyller ulike, men komplementære roller knytte til teknologiutviklinga for flytande havvind. Medan mindre demonstrasjonsprosjekt er viktige for å kvalifisere teknologi og redusere risiko, trengst det større prosjekt for å utløyse læringseffektar, industrialisering og kostnadsreduksjonar i leverandørkjeda.

Enova gjer i rapporten greie for status for flytande havvind i Noreg, i Europa og i resten av verda. Eksisterande flytande havvindinstallasjonar er avgrensa i omfang og kapasitet, og Hywind Tampen er framleis den største flytande havvindparken globalt. Samtidig er det fleire land, mellom anna Storbritannia og Frankrike, som har konkrete planar og verkemiddel som legg til rette for kommersielle prosjekt i større skala.

Enova peikar på at det førebels ikkje er etablert éin dominerande teknologistandard, og ulike konsept kan vere konkurransedyktige avhengig av vassdjupner, forholda på havbotnen, lokale hamneforhold, installasjonsstrategi og krav til drift og vedlikehald. Standardisering av grensesnitt mellom turbin, flytar, forankring og kabelsystem vil vere særleg viktig for å redusere projektrisiko og gjere det mogleg med meir effektive innkjøp og serieproduksjon.

Enova har gjennomført ein kostnadsanalyse som viser at LCOE kan falle til omkring 1 NOK/kWh for eit 500 MW-prosjekt gitt at det blir gjennomført demonstrasjon og oppskalering av verdikjeda. Analysen frå Enova viser at kostnadene kan reduserast atskilleg som følge av at

teknologien blir demonstrert i større skala og verdikjeda blir industrialisert. Enova meiner at fleire av dei identifiserte kostnadsreduksjonane følger av industrialisering og læringseffektar snarare enn av enkelståande teknologiske gjennombrot, og at for å realisere eit lågare samla kostnadsnivå må det oppnåast innsparingar i alle kostnadselementa. Dei største venta innsparingane er knytte til flytar, uttauing og tilkopling og til prosjektutviklingskostnader. Eit prosjekt i 500 MW-skala vil kunne gi erfaring med samspelet mellom teknologi, leverandørkjede, nettilknytting, prosjektgjennomføring, drift og vedlikehald i ein større flytande vindpark. Utsira Nord kan i denne samanhengen fungere som eit avgjerande steg mellom den noverande demonstrasjonsfasen og ein seinare fase med større kommersielle utbyggingar og bidra til å tydeleggjere kva for teknologiske, industrielle og marknadsmessige grep som er nødvendige for vidare kostnadsreduksjonar.

Utsira Nord kan bli eit av dei aller første fullskala utbyggingane i verda og kan slik bidra til teknologiutviklinga. Samtidig vil Utsira Nord ikkje aleine vere tilstrekkeleg til å realisere heile kostnadsreduksjonspotensialet. Enova framhevar at potensialet i stor grad er avhengig av læring gjennom reelle prosjekt, auka prosjektstørrelse, standardisering, industrialisering og utvikling av ei moden leverandørkjede. Teknologien er derfor ikkje berre avhengig av vidare konseptutvikling, men også av prosjekt som gir erfaring med bygging, installasjon og drift under relevante kommersielle vilkår. Vidare kostnadsreduksjonar føreset ei oppskalert verdikjede. Å ikkje realisere Utsira Nord kan også internasjonalt verke inn på framtidige kostnader for flytande havvind.

Boks 8.6 Slik vurderer selskapa teknologiutviklingspotensialet for Utsira Nord**Harald Hårfagre AS**

Harald Hårfagre AS peikar på at fleire av dei viktigaste læringseffektane for flytande havvind ikkje kan oppnåast gjennom pilotprosjekt aleine. Dette gjeld særleg industrialisering, serieproduksjon av flytande fundament, integrasjon av leverandørkjeder, logistikk på tvers av hamner og fabrikasjonsanlegg, store installasjonskampanjar til havs og langsiktige drifts- og vedlikehaldsstrategiar. Desse læringseffektane krev utbyggingar i kommersiell skala og er avgjerande for å redusere kostnader og risiko i framtidige prosjekt. Selskapet viser mellom anna til at erfaringane deira frå det franske flytande havvindprosjektet Provence Grand Large bana veg for bruken av høgspente dynamiske kabelsystem på flytande fundament gjennom utviklinga av innovative 66 kV-kabelløysingar. Denne teknologien var avgjerande for å styrke kostnadseffektiviteten og dermed tilliten til at det går an å skalere opp til større vindparker. Selskapet peikar på at Utsira Nord vil fungere som ei vidareutvikling av pilotkonsept, og at prosjektet bygger bru mellom pilotfasen og full kommersialisering, samtidig som det gir læringsmoglegheter for flytande havvindindustri globalt. Prosjektet utgjer dermed eit nødvendig mellomtrinn i teknologidemonstrasjon, ettersom fleire sentrale aspekt som mellom anna serieproduksjon av flytande fundament og installasjonskampanjar til havs ikkje kan vurderast fullt ut på pilotnivå. Ved å redusere uvisse knytt til teknologi, drift og forsyningskjeda bidrar prosjektet til å etablere den kunnskapsbasen som trengst for å bygge ut flytande havvind i stor skala. Harald Hårfagre AS viser også til at erfaringa strekkjer seg utover sjølve prosjektet og skaper fordelar for heile bransjen gjennom standardisering, kostnadsreduksjon og forbedra metodar for prosjektgjennomføring.

Utsira Nord Havvind DA

Utsira Nord Havvind DA viser til at frå utviklinga av Hywind Demo på 2,3 MW med oppstart i 2009 til Hywind Tampen på om lag 94 MW i 2023 har det vore ein betydeleg kostnadsreduk-

sjon på totalt 67 prosent. Selskapet skriv at Utsira Nord-prosjektet vil bygge vidare på denne utviklinga, og at ytterlegare kostnadsreduksjonar er venta. Å realisere Utsira Nord vil gjere det mogleg med teknologiutvikling innan alle fasar, frå prosjektutvikling og utbygging til drift og vedlikehald, og inkluderer både utvikling av ny teknologi, men også forbedring av eksisterande teknologi. Dei viser til at det har gått for seg teknologiutvikling saman med leverandørar i fleire år, men at det er gjennom ei reell utbygging den mest omfattande læringa og teknologiutviklinga vil skje. Implementering av ny teknologi vil ikkje berre gi kostnadsreduksjonar for det aktuelle prosjektet, men også gi ytterlegare kostnadsreduksjonar for etterfølgande prosjekt i form av redusert usikkerheit, sidan teknologien er blitt kvalifisert og utprøvd. Redusert uvisse vil gi kostnadsreduksjonar i alle ledd, frå utbyggar og leverandørar til finansieringsgivar og forsikringsagentar. Større turbinar gir kostnadsreduksjonar i form av ei redusert mengde substruktur, anker, forankringslinjer og internkablar i tillegg til færre installasjonsaktivitetar. For å kunne realisere desse kostnadsreduksjonane må alle desse komponentane og operasjonane fungere for større turbinar og større substruktur. Dette krev oppskalering og/eller vidareutvikling av designløysingar og designval. Selskapet viser til at for å få til ei oppskalering frå Hywind Tampen til Utsira Nord må metodar for fabrikasjon og samanstilling og dessutan logistikk-løysingar vidareutviklast. Basert på læring frå Hywind Tampen er det identifisert atskilleg med potensial for optimalisering og teknologiutvikling innanfor fabrikasjon og samanstilling og logistikk-løysingar der norske leverandørar er heilt sentrale. Innan installasjon, ferdigstilling og testing og drift og vedlikehald vil også løysingane vidareutviklast basert på erfaringar frå Hywind Tampen. Selskapet viser vidare til at dei er involverte i ei rekke forskingsprosjekt og industrisamarbeid som kan bidra til teknologiutvikling til nytte for flytande havvind og Utsira Nord, men også for andre næringar som landvind, olje og gass og kraftproduksjon og overføring.

8.5.5 Leverandørindustri og ringverknader

Norsk leverandørindustri til havvind har blitt ei viktig eksportnæring. Verdiskapinga frå nasjonal og eksportretta verksemd frå norsk leverandørindustri til havvind var 10,7 milliardar kroner i 2024, ein vekst på om lag 30 prosent frå året før. I 2024 var det nær 7 200 sysselsette i leverandørindustrien for havvind i Noreg.¹⁰

Norsk leverandørindustri er særleg sterk innan transport og installasjon, havvindfartøy, kablar og transformatorstasjonar. Over halvparten av omsetninga kjem frå transport-, installasjons- og fartøysegmenta. Europa er den viktigaste marknaden for norsk leverandørindustri til havvind, medan USA og delar av Asia også er sentrale. Eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord kan bidra til ein heimemarknad for norsk leverandørindustri til havvind og gjennom det potensielt bidra til ei styrkt leverandørkjede innan flytande havvind i Noreg og internasjonalt. I samsvar med statsstøtteregulverket er det ikkje krav om val av norske leverandørar i støtteavtalen for Utsira Nord.

¹⁰ Multiconsult (2025) Kartlegging av de norske energinæringene 2024

For å synleggjere potensielle ringverknader eit 500 MW flytande havvindprosjekt i Utsira Nord kan ha på verdiskapinga og sysselsettinga i Noreg, har departementet bedt Oslo Economics om å gjennomføre ein ringverknadsanalyse av utbygging og drift av eit slikt prosjekt. Analysen frå Oslo Economics er samanfatta i boks 8.7. Det er utbyggaren i Utsira Nord som har ansvar for å inngå avtalar med leverandørar om bygging av anlegget, drift og vedlikehald, jf. boks 8.3.

8.5.6 Natur- og miljøkonsekvensar og konsekvensar for andre næringar og interesser

Utsira Nord blei opna gjennom kongeleg resolusjon 12. juni 2020.¹¹ Utbygging og drift av havvind i Utsira Nord kan ha ein negativ verknad på natur og miljø som aktørane ikkje prisar inn i prosjektet sitt, verknaden blir dermed ein negativ eksternalitet ved prosjektet. Samtidig blir omfanget av dei negative verknadene vurdert som avgrensa, og med god planlegging kan det truleg gå an å unngå store negative effektar.

¹¹ Kgl.res. – opning av område for fornybar energiproduksjon til havs

Boks 8.7 Ringverknadsanalyse av Utsira Nord frå Oslo Economics

Ei ringverknadsanalyse ser på aktivitetar frå eit prosjekt gjennom verdikjeda og talfestar kor mykje verdiskaping og sysselsetting desse aktivitetane utløyser undervegs. For eksempel vil eit verft som leverer flytande understell til ein havvindinstallasjon, kjøpe stål, kraft og andre tenester frå andre verksemdar. Desse leverandørane gjer på si side eigne innkjøp, slik at etter-spørselen forplantar seg vidare i stadig nye ledd. Analysen frå Oslo Economics følger denne kjeda og talfestar verknader. Samtidig kan ikkje resultat frå ei ringverknadsanalyse tolkast som ein netto velferdsgevinst for samfunnet, ettersom ressursane nytta i prosjektet har ein alternativverdi som ikkje er rekna ut i denne analysen.

Ringverknadene tar utgangspunkt i omsetninga hos eventuelle norske verksemdar som kan få kontrakt som leverandørar til prosjektet, og korleis ei slik omsetning forplantar seg vidare gjennom økonomien. Ein skil typisk

mellom direkte og indirekte verknader, der dei direkte verknadene er dei som oppstår hos verksemdar som leverer direkte til prosjektet, altså hovudleverandørar. Dei indirekte verknadene er summen av aktivitetar som oppstår i påfølgande ledd, altså hos underleverandørane, og underleverandørane deira igjen. Omsetning måler aktivitetsnivået i ei næring, men seier ikkje nødvendigvis kor stort bidrag den næringa gir til norsk økonomi. Verdiskaping, som er summen av lønnskostnader og driftsresultat, er den delen av omsetninga som blir igjen i eit føretak etter at kjøp av varer og tenester er trekte frå. Verdiskaping blir derfor brukt for å måle den økonomiske betydninga av næringa. Ringverknadsanalysen viser korleis havvindprosjektet kan gi verdiskaping og sysselsetting i Noreg gjennom eventuelle hovud- og underleverandørar.

Boks 8.7 fortset

Oslo Economics har i analysen sin anslått ringverknadene av eit referanseprosjekt på 500 MW flytande havvind i Utsira Nord. Referanseprosjektet tar utgangspunkt i kostnadene AFRY berekna for Energidepartementet i samband med høyringa av støtteordninga for flytande havvind¹. Dei estimerte investeringskostnadene til referanseprosjektet er på om lag 29 milliardar 2026-kroner.

Oslo Economics har gruppert kostnadene i kategoriar og finn at om lag halvparten av investeringskostnadene hamnar innanfor kategoriane vindturbinar og flytande understell. Når dei anslår kor stor del av kostnadene som kan tilkomme norske leverandørar, vurderer Oslo Economics at det er store forskjellar mellom kostnadskategoriane. Turbinar er den kostnadskategorien der det er lågast norsk del, ettersom det ikkje finst norske turbinprodusentar. Oslo Economics meiner det er størst usikkerheit rundt kategoriane flytande understell og internkablar. Vidare meiner Oslo Economics at utbyggar sitt val av flytarkonsept har mykje å seie for kor stor del av aktivitetane som kan tilkomme norske leverandørar.

I driftsfasen anslår Oslo Economics om lag 880 millionar kroner i årlege driftskostnader. Av desse er drift og vedlikehald av turbinane den største posten. I driftsfasen anslår Oslo Economics at ein høgare del kontraktar kan tilkomme norske leverandørar, mellom anna fordi drift krev fysisk nærvær.

Basert på kostnadene og anslag på kor mykje aktivitet som kan tilkomme norske leverandørar, viser estimata til Oslo Economics ei total verdi-

skapning i utbyggingsfasen på 8,5 milliardar kroner og ein sysselsettingsverknad på om lag 6 000 årsverk. Oslo Economics meiner at ei av årsakene til at den totale norske verdiskapinga ikkje blir høgare, er at turbinane utgjer ein såpass stor del av investeringskostnaden. I driftsfasen er den estimerte totale verdiskapinga 400 millionar kroner årleg, med ein årleg sysselsettingsverknad på 250 årsverk. Oslo Economics anslår at den største delen av verknadene vil skje i Rogaland, både i utbyggings- og driftsfasen, men at alle delar av landet kan få verknader frå prosjektet.

Oslo Economics har også gjennomført ein sensitivitetsanalyse for å kaste lys over korleis usikkerheit rundt fordelinga av kostnader mellom ulike kategoriar og usikkerheit om kor store delar som tilkjem norske leverandørar, påverkar resultata. For den totale verdiskapinga i utbyggingsfasen anslår dei at verdiskapinga kan variere frå om lag 4 milliardar kroner på det lågaste til 13,5 milliardar kroner på det høgaste. I driftsfasen finn dei at total verdiskaping kan variere frå 230 millionar til 530 millionar årleg.

Oslo Economics meiner at eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord vil utløyse betydelege ringverknader i den norske økonomien, både i utbyggings- og driftsfasen. Effekten på verdiskaping og sysselsetting vil i stor grad avhenge av ulike konsept- og teknologival. Så lenge det ikkje er tatt eit konseptval i referanseprosjektet, er det betydeleg usikkerheit knytt til overslaga.

¹ Høyring av støtteordning for flytande havvind i Vestavind B og Vestavind F

Før dei søker om konsesjon, må selskapa gjennomføre ei prosjektspesifikk konsekvensutgreiing. I den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga må dei mellom anna gi ei spesifisert beskriving og vurdering av verknaden havvindanlegget kan ha på miljø og samfunn, jf. havenergi-lovforskrifta § 6. Selskapa må også beskrive tiltak som skal redusere vesentlege negative miljøverknader.

I samband med den strategiske konsekvensutgreiinga av Vestavind F, som overlappar med Utsira Nord, vurderte NVE at konsekvensane for sjøfugl og trekkfugl potensielt kan bli alvorlege,

men at kunnskapsgrunnlaget framleis er usikkert, særleg for trekkfugl. I konsekvensutgreiinga har NVE lagt til grunn at det blir bygd havvind i heile Vestavind F, og ikkje berre vurdert konsekvensane av eitt prosjekt på 500 MW. Ein del konsekvensar kan truleg reduserast ved avverjande tiltak. Dette må vurderast i den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga.

Utbygging og drift av havvind i Utsira Nord kan også ha ein negativ verknad på andre næringar og interesser som aktørane ikkje prisar inn i prosjektet sitt. Samtidig blir også omfanget av desse negative verknadene vurdert som avgrensa,

og med god planlegging går det truleg an å unngå slike store negative effektar. Konsekvensar for andre næringar og interesser skal, på same måten som konsekvensar for natur og miljø, vurderast i den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga.

NVE vurderer i den strategiske konsekvensutgreiinga at Vestavind F er samfunnsmessig eigna for havvind, med låge konsekvensar for andre interesser. NVE vurderer at for nokre interesser trengst det avverjande tiltak. Dette vil bli nærmare vurdert i den prosjektspesifikke konsekvensutgreiinga.

8.6 Vurderinga frå departementet

Trygg tilgang på kraft er nødvendig for dei fleste samfunnsfunksjonar, og tilgang på kraft er ein føresetnad for å nå ambisjonane Noreg har på energi- og klimaområdet. Gjennom støtteordninga for flytande havvind i Utsira Nord legg departementet til rette for at eit prosjekt på 500 MW flytande havvind kan bli realisert, og støtteordninga må derfor sjåast i samanheng med det større biletet for utviklinga i kraftsystemet.

Utviklinga i kraftmarknaden går i retning av ein strammare kraftbalanse dei kommande åra. Forbruket av kraft er venta å auke framover, og dette kan skje fort, medan det tar tid og er krevjande å etablere ny produksjon. Departementet vurderer at analysane NVE har gjort av ulike scenario for utviklinga framover, underbygger kor viktig det er å realisere ny kraftproduksjon i Noreg i åra som kjem. Ein strammare kraftbalanse vil gjere det norske kraftsystemet meir sårbart for vêrvariasjonar og gi høge kraftprisar. Dei høge kraftprisane gjer det dyrare for forbrukarane, noko som igjen kan ha negative verknader for økonomisk aktivitet og verdiskaping.

Regjeringa fører ein offensiv politikk for å legge til rette for ny kraftproduksjon og la i august 2026 fram fleire tiltak for raskare utbygging av kraft og straumnett. Havvindsatsinga til regjeringa er ein del av den samla politikken for å legge til rette for ny kraftproduksjon. Det er usikkerheit om utviklinga i kraftmarknaden og kor mykje ny produksjon som vil komme.

Utsira Nord er eit prosjekt under utvikling, der selskap bruker eigne ressursar og kapital for å utvikle prosjektet. Utbygging av havvind krev investeringar på fleire milliardar, og avkastninga kjem over mange år. Med den usikkerheita vi har i kraftmarknaden framover, er det viktig at investorar har tillit til at rammevilkåra i Noreg er føreseielege og stabile.

Utbygging av eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord vil føre til samfunnsøkonomiske verknader gjennom effektar i kraftsystemet, investerings- og driftskostnader knytte til prosjektet og dessutan verdi frå teknologiutvikling og lærings-effektar m.m.

Dei samla kostnadene for flytande havvind i Utsira Nord er usikre, og støttebeløpet frå staten, blir fastsett ved auksjon, innanfor den øvre ramma gitt frå Stortinget. Departementet vurderer det likevel som lite sannsynleg at dei direkte prissette marknadsverknadene av prosjektet isolert sett vil overstige kostnadene. Departementet vurderer samtidig at å etablere ny kraftproduksjon frå flytande havvind i Utsira Nord vil ha ein vesentleg positiv verdi utover dei prissette marknadsverknadene, og at dette har vore lagt vekt på av Stortinget da vedtaket om ei støtteordning for Utsira Nord blei fatta, jf. Innst. 9 S (2024–2025). Dei eksterne vurderingane departementet har henta inn, gir eit godt bilete av dei samla verknadene.

Produksjonen frå Utsira Nord kan bidra til å halde ved lag forsyningssikkerheita og gjere kraftsystemet mindre sårbart. Realiseringa av eitt prosjekt i Utsira Nord vil aleine bidra med ein produksjon på om lag 2 TWh og kan ha ein merkbar effekt på kraftbalanse og kraftprisar. I ein situasjon der kraftforbruket kan auke raskt dei kommande åra, må dette vurderast å ha større verdi for kraftsystemet på sikt enn det dei prissette effektane av Utsira Nord isolert sett skulle tilseie. Ein reduksjon i kraftprisane vil også vere positivt for konsumentane i kraftsystemet.

Departementet vurderer vidare at utbygging av eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord vil kunne bidra vesentleg til teknologiutvikling, kostnadsreduksjonar og produktivetsgevinstar for etterfølgande prosjekt. Dette er verdier som vil komme ulike aktørar i samfunnet til gode. Både Enova og selskapa som er tildelte prosjektområde på Utsira Nord, peikar på at Utsira Nord er eit viktig ledd i overgangen frå demonstrasjon til tidleg industrialisering og ein seinare fase med større kommersielle utbyggingar. Verdien til prosjektet ligg særleg i å framskande læring, standardisering og gjennomføringserfaring i kommersiell skala. Dette er sentrale føresetnader for vidare teknologiutvikling og lågare kostnader i etterfølgande prosjekt. Departementet vurderer samtidig at verdien av teknologiutvikling mellom anna vil avhenge av kor mange andre flytande prosjekt som er bygde ut på midten av 2030-talet, og kor mange prosjekt som kjem etter.

Departementet viser også til at ei utbygging av eit flytande havvindprosjekt i Utsira Nord vil gi

verdiskaping og sysselsetting i norsk økonomi og kan gi oppdrag til norsk leverandørindustri i tråd med politiske mål. Støtteavtalen for Utsira Nord inneheld ikkje krav om val av norske leverandørar, i samsvar med statsstøtteregelverket. Departementet vurderer at kostnadene knytte til natur, miljø og andre interesser ved utbygging av flytande havvind i Utsira Nord er relativt avgrensa, og med god planlegging kan vi truleg unngå store negative effektar.

Departementet vurderer at den økonomiske forpliktinga og risikoen staten skal ta, er klart avgrensa gjennom den øvre ramma Stortinget har sett for statsstøtta og støtteavtalen. Rolla til staten er i hovudsak avgrensa til å gjennomføre støttekonkurransen og betale ut statsstøtta fastsett ved auksjon til prosjektet som vinn støttekonkurransen. Støtteordninga inneber at den økonomiske forpliktinga for staten er føreseieleg og avgrensa til eit fastsett beløp. Det er selskapet som vinn

støttekonkurransen, som skal bygge, eige og drive ein havvindpark. Det er også selskapet som ber risikoen for kostnadsoverskridingar, inngår kontraktar og som avgjer om prosjektet blir realisert eller ikkje.

Departementet vurderer at støtteordninga legg til rette for at det ikkje blir gitt meir støtte enn det som er nødvendig for at prosjektet blir realisert, mellom anna ved at det blir konkurrert om statsstøtte etter at prosjektmodninga er gjennomført, samtidig som den økonomiske risikoen staten tar, blir avgrensa. Den øvre ramma for støtte er ikkje eit uttrykk for korleis departementet vurderer kostnadene i prosjektet, men representerer den øvre betalingsviljen staten har for å realisere eit flytande havvindprosjekt på 500 MW.

Departementet reknar dette oppmodingsvedtaket som følgt opp.

9 Likestilling og mangfald

Etter *lov om likestilling og forbud mot diskriminering* er arbeidsgivarar pålagde å arbeide aktivt, målretta og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering (aktivitets- og meldeplikta). Energidepartementet gjer her greie for tilstanden i departementet.

Omtale av arbeid med likestilling og mangfald i Havindustritilsynet, Noregs vassdrags- og energidirektorat og Sökkeldirektoratet finst i årsrapportane frå verksemdene.

9.1 Likestilling i Energidepartementet

Likestillingsperspektivet er forankra i personalpolitikken, lønnspolitikken og tilpassingsavtalen. Likestillingsarbeid er ein integrert del av verksemda, og departementet arbeider systematisk for å fremme dette.

- Kvar enkelt leiar skal sikre at kvinner og menn får likeverdige arbeidsoppgåver og same høve til fagleg og personleg utvikling.
- Kompetansegivande oppgåver og tiltak skal fordelast slik at dei bidrar til likestilling mellom kjønna.
- Departementet skal føre ein lønnspolitikk som motverkar og fjernar eventuelle kjønnsrelaterte lønnsforskjellar på alle nivå.
- Omsynet til likestilling skal leggst til grunn ved rekruttering til ledige leiarstillingar.
- Den årlege personalstatistikken skal gi ei oversikt over relevante likestillingsspørsmål i departementet.
- Den likestillingstillitsvalde skal medverke til at intensjonane og føresegnene i hovudavtalen, tilpassingsavtalen og likestillingslova blir følgde opp.

Tabell 9.1 Tilstanden for kjønnslikestilling per 31.12.2025, samanlikna med 31.12.2024

Stillingsgruppe	År	Kvinner (antal)	Menn (antal)	Gjennomsnittslønn (kroner)		Lønna til kvinner i prosent av lønna til menn
				Kvinner	Menn	
Totalt	2025	92	103	866 655	931 242	93,06
	2024	90	89	826 467	931 387	88,74
Departementsråd/ ekspedisjonssjef	2025	2	5	1 684 892	1 844 238	91,36
	2024	2	5	1 607 261	1 759 266	91,36
Avdelingsdirektør	2025	11	13	1 235 904	1 268 838	97,40
	2024	10	14	1 165 442	1 204 678	96,74
Fagdirektør	2025	-	3	-	1 158 574	-
	2024	-	2	-	1 088 610	-
Underdirektør	2025	8	12	961 676	984 801	97,65
	2024	9	13	940 006	949 370	99,01
Utgreiingsleiar	2025	13	5	911 370	958 030	95,13
	2024	8	4	889 653	943 570	94,29

Tabell 9.1 Tilstanden for kjønnslikestilling per 31.12.2025, samanlikna med 31.12.2024

Stillingsgruppe	År	Kvinner (antal)	Menn (antal)	Gjennomsnittslønn (kroner)		Lønna til kvinner i prosent av lønna til menn
				Kvinner	Menn	
Seniorrådgivar	2025	32	38	807 873	831 762	97,13
	2024	39	33	774 491	801 491	96,63
Rådgivar	2025	17	15	677 789	689 058	98,36
	2024	13	10	635 407	651 199	97,57
Førstekonsulent	2025	7	10	587 127	559 846	104,87
	2024	8	6	577 476	578 690	99,79

Mellombels tilsette og tilsette i ulønt permisjon er rekna med i oversikta. Kategoriar med berre ein tilsett er ikkje med.

Tabell 9.2 Kjønnsbalanse og arbeidsvilkår per 31.12.2025

Kategori	Kvinner (antal)	Menn (antal)
Kjønnsbalanse (antal tilsette)	92	103
Mellombels tilsette	5	8
Foreldrepermisjon	10	1
Faktisk deltid	1	4
Sjukefråvær (prosentdel av tilsette)	4,48 prosent	2,14 prosent

Departementet har ikkje ufrivillig deltid. Det samla sjukefråværet i departementet var på 3,28 prosent i 2025 mot 3,12 prosent i 2024.

9.2 Arbeidet med å oppfylle aktivitetsplikta

9.2.1 Rekruttering

Den statlege arbeidsstyrken skal i størst mogleg grad spegle mangfaldet i samfunnet. Energi-departementet inkluderer mangfaldserklæringa i utlysingstekstar ved annonsering av ledige stillingar.

Departementet har som mål å ha ein jamn kjønnsbalanse, også på leiarnivå. I 2025 var det over 40 prosent kvinner i leiande stillingar i departementet. Samla sett er det ei marginal overvekt av menn i verksemda, men forskjellen er liten og innanfor normale variasjonar.

Den likestillingstillitsvalde får uttale seg om utlysingstekstar for leiarstillingar. Departementet utarbeider statistikk som viser kjønnsfordelinga blant søkarane og dei som blir tilsette.

Energidepartementet ønsker å rekruttere fleire tilsette med innvandrarbakgrunn, nedsett funksjonsevne eller høl i CV-en, men det har vore utfordrande å finne kvalifiserte søkarar i desse målgruppene.

9.2.2 Tilrettelegging

Departementet legg til rette for medarbeidarar med konkrete behov. Tilrettelegging er del av dei interne retningslinjene for personalpolitikken og blir formidla i dialog mellom leiarar og medarbeidarar.

9.2.3 Balanse mellom jobb og fritid

Departementet oppmodar avdelingar og seksjonar til å gå gjennom oppgåvefordelinga for å bidra til at medarbeidarar og leiarar får ei tilfredsstillande arbeidsbelastning. Arbeidsbelastning har vore tema i møte med tillitsvalde og vernetenesta, og overtidsbruk blir gjennomgått jamleg.

9.2.4 Lønns- og arbeidsvilkår

Målet er å sikre kjønnsnøytral og lik lønn for same arbeid eller arbeid av lik verdi.

Lønnsstatistikken viser at menn samla sett har høgare gjennomsnittslønn enn kvinner. Årsakene er samansette, men alderssamansetning og ansiennitet er noko av forklaringa. Lønna til kvinner i prosent av lønna til menn gjekk klart opp i 2025 samanlikna med 2024. Departementet har ikkje avdekt lønsskilnader som kan knytast til kjønn som årsak.

Tiltak for å sikre likelønn er forankra i personalpolitikken, lønnspolitikken og tilpassingsavtalen. Før dei årlege lokale lønnsforhandlingane blir det gjennomført likelønnsvurderingar baserte på kjønnsdelt lønnsstatistikk. For å sikre objektive vurderingar i forhandlingane nyttar departementet vurderingskriterium som er nedfelte i den lokale lønnspolitikken.

9.2.5 Forfremming og utvikling

Målet er å sikre fagleg og personleg utvikling for alle tilsette. Kvar enkelt leiar har hovudansvaret for at medarbeidarane får nødvendig kompetanse til å utføre arbeidsoppgåvene sine på ein tilfredsstillande måte.

9.2.6 Arbeidsmiljø

Arbeidsmiljøundersøkingar og medarbeidarsamtalar skal gi informasjon om arbeidsmiljøet i departementet og mellom anna bidra til å avdekke eventuelle tilfelle av trakassering. Departementet har eigne varslingsrutinar i tråd med arbeidsmiljølova og held månadlege møte med dei lokale partane. Departementet følger opp i samsvar med lov- og avtaleverket knytt til verneombod, bedriftshelseteneste og andre relevante ordningar.

10 Tilsettingsvilkår for leiarar i heileigde statlege føretak og aksjeselskap under Energidepartementet

10.1 Gassnova SF

Thomas Skadal har vore administrerande direktør sidan 1. mai 2025, men har sagt opp stillinga si i 2026. Han hadde ei lønn på 1 479 374 kroner i 2025. I tillegg fekk han 174 679 kroner i anna godtgjering. Kostnadsførte pensjonsforpliktingar var på 205 554 kroner. Dei samla ytingane var dermed 1 859 607 kroner i 2025. Ingen leiande personar i Gassnova har variabel lønn, bonus eller andre tillegg til grunnlønn utover IKT-tillegg og helseforsikring som alle tilsette har.

Føretaket er medlem i Statens pensjonskasse. Pensjonsordninga er sikra gjennom denne medlemskapen og er lik for alle tilsette. Samla kompensasjonsgrad skal ikkje overstige 66 prosent av lønna, avgrensa oppover til 12 gonger grunnbeløpet i folketrygda (12 G).

Den gjensidige oppseiingstida for administrerande direktør er 6 månader. Dersom styret bestemmer at administrerande direktør skal fratre, har direktøren rett på 6 månaders etterlønn – i tillegg til lønn og andre avtalte ytingar i oppseiingsperioden. Etterlønna blir redusert forholdsmessig dersom direktøren blir tilsett i ny stilling før etterlønnperioden er over.

10.2 Statnett SF

Konsernsjef Elisabeth Vike Vardheim hadde ei lønn på 4 209 000 kroner i 2025. I tillegg fekk ho 217 000 kroner i andre ytingar. Kostnadsførte pensjonsforpliktingar var på 1 043 000 kroner. Dei samla ytingane hennar var dermed 5 469 000 kroner i 2025.

Styret, leiinga og andre tilsette i Statnett får utbetalt godtgjersle og lønn uavhengig av det finansielle resultatet. Statnett praktiserer ikkje bonusordningar.

Konsernsjefen deltar i den kollektive innskots-pensjonsordninga etter dei vilkåra som til kvar tid gjeld. Dei kostnadsførte pensjonsforpliktingane for Elisabeth Vike Vardheim omfattar deltakinga i denne ordninga, i tillegg til at ho gjennom den tid-

legare arbeidsavtalen sin har ein pensjonsavtale som sikrar henne pensjon gjennom ein opparbeidd sparesaldo med renter. Statnett skal kvart år – fram til ho går av med pensjon eller eventuelt frårtrer – betale inn inntil 30 prosent av differansen mellom ordinær lønn og 12 gonger grunnbeløpet i folketrygda (12 G) til denne pensjonsspareordninga. Innbetalinga er knytt til stillinga og lønna Vike Vardheim hadde som konserndirektør for Nett i Statnett, med årleg regulering av grunnbeløpet.

Vike Vardheim har også rett til pensjon frå den kollektive ytingsordninga i føretaket frå ho fyller 67 år. Andre ytingar omfattar godtgjersle i form av firmabil med utgangspunkt i tidlegare avtale, fri avis og breibandskommunikasjon.

Den gjensidige oppseiingstida er seks månader. Dersom føretaket seier opp avtalen, har konsernsjefen rett til etterlønn i tolv månader, inkludert oppseiingstida. Ved anna inntekt, lønna verv eller næringsinntekt før etterlønnperioden er over, skal etterlønna avkortast krone mot krone.

10.3 Gassco AS

Administrerande direktør Frode Leversund hadde ei lønn på 4 382 000 kroner i 2025. I tillegg fekk han 439 000 kroner i bonus og 51 000 kroner i anna godtgjering. Kostnadsførte pensjonsforpliktingar var på 643 000 kroner. Dei samla ytingane til administrerande direktør i 2025 var 5 515 000 kroner.

Administrerande direktør deltar, på linje med andre tilsette, i ei kollektiv bonusordning som kan gi inntil 10 prosent av fastlønna i bonus dersom selskapet oppnår avtalte mål. Leversund har ei ytingsbasert pensjonsordning, men tener ikkje opp pensjon for lønn over 12 gonger grunnbeløpet i folketrygda (12 G).

Den gjensidige oppseiingstida er seks månader. Dersom selskapet seier opp avtalen, har administrerande direktør rett til etterlønn i seks månader frå oppseiingstida er over. Etterlønna blir redusert forholdsmessig dersom direktøren blir tilsett i ei ny fast stilling før etterlønnperioden er over.

Energidepartementet

t i l r å r :

I Prop. 1 S (2026–2027) om statsbudsjettet for år 2027 blir dei forslag til vedtak førde opp som er nemnde i eit framlagt forslag.

Forslag

Under Energidepartementet blir i Prop. 1 S (2026–2027)
statsbudsjettet for budsjettåret 2027 dei forslag til vedtak som følger, førde opp:

Kapitla 1800, 1810, 1820, 1825, 1850, 1860, 4800, 4810, 4820, 4860 og 5582

I

Utgifter:

Kap.	Post	Kroner	Kroner
Administrasjon			
1800	Energidepartementet		
	01 Driftsutgifter	280 120 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 50, 71 og 72</i>	50 000 000	
	50 Overføring til andre forvaltningsorgan, <i>kan overførast</i>	1 800 000	
	60 Utsira kommune – havvindutvikling	3 000 000	
	70 Tilskot til internasjonale organisasjonar mv.	13 000 000	
	71 Norsk Oljemuseum	18 000 000	
	72 Tilskot til energiformål, <i>kan overførast, kan nyttast under post 21</i>	8 000 000	373 920 000
	Sum Administrasjon		373 920 000
Petroleum m.m.			
1810	Sokkeldirektoratet		
	01 Driftsutgifter	463 800 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	57 000 000	
	23 Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	42 500 000	563 300 000
	Sum Petroleum m.m.		563 300 000
Energi og vassressursar			
1820	Noregs vassdrags- og energidirektorat		
	01 Driftsutgifter	1 111 500 000	
	21 Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	148 500 000	
	22 Flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under postane 45 og 60</i>	441 000 000	
	23 Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	60 000 000	
	25 Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, <i>kan overførast, kan nyttast under post 61</i>	135 000 000	

Kap.	Post	Kroner	Kroner
	26	Reguleringsmyndigheita for energi	101 600 000
	45	Større utstyrsinnkjøp og vedlikehald, <i>kan overførast, kan nyttast under post 22</i>	39 000 000
	60	Tilskot til flaum- og skredførebygging, <i>kan overførast, kan nyttast under post 22</i>	150 000 000
	62	Fordeling av inntekt frå avgift på vindkraft	390 000 000
	74	Tilskot til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overførast</i>	10 000 000
	75	Straumstønadsordning, <i>overslagsløyving</i>	3 500 000 000
	77	Noregspris for straum, <i>overslagsløyving</i>	12 000 000 000
	78	Noregspris for fjernvarme, <i>overslagsløyving</i>	760 000 000
	79	Straumstønad for fjernvarme, <i>overslagsløyving</i>	100 000 000
1825		Energieffektivisering og -omlegging	18 946 600 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	10 000 000
	50	Klima- og energifondet	1 100 000 000
		Sum Energi og vassressursar	1 110 000 000
			20 056 600 000
		Klima, industri og teknologi	
1850		Klima, industri og teknologi	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	70 000 000
	50	Fond for CO ₂ -handtering	85 000 000
	70	Gassnova SF	85 000 000
	71	Teknologisenter Mongstad	71 500 000
	72	Langskip – fangst og lagring av CO ₂ , <i>kan overførast</i>	1 300 000 000
	73	Noregs forskingsråd, <i>kan overførast</i>	1 120 000 000
		Sum Klima, industri og teknologi	2 731 500 000
		Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleumsverksemda og anna industriverksemd til havs	
1860		Havindustritilsynet	
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttast under post 21</i>	405 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overførast</i>	26 000 000
	23	Oppdrags- og samarbeidsverksemd, <i>kan overførast</i>	4 000 000
		Sum Sikkerheit og arbeidsmiljø i petroleums- verksemda og anna industriverksemd til havs	435 000 000
		Sum departementets utgifter	24 160 320 000

Inntekter:

Kap.	Post		Kroner	Kroner
Ordinære inntekter				
4800	Energidepartementet			
	70	Garantiprovisjon, Gassco	2 200 000	2 200 000
4810	Sokkeldirektoratet			
	01	Gebyrinntekter	23 000 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	42 500 000	65 500 000
4820	Noregs vassdrags- og energidirektorat			
	01	Gebyrinntekter	11 000 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	60 000 000	
	40	Flaum- og skredførebygging	20 000 000	91 000 000
4860	Havindustritilsynet			
	01	Gebyrinntekter	96 000 000	
	02	Oppdrags- og samarbeidsinntekter	4 000 000	100 000 000
		Sum Ordinære inntekter		258 700 000
Skatter og avgifter				
5582	Sektoravgifter under Energidepartementet			
	70	Bidrag til kulturminnevern i regulerte vassdrag	23 000 000	
	71	Konsesjonsavgifter frå vasskraftutbygging	207 000 000	
	72	Sektoravgifter under Noregs vassdrags- og energidirektorat	189 000 000	
	73	Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet	710 000 000	
	74	Sektoravgifter under Sokkeldirektoratet	98 000 000	
	75	Sektoravgifter under Havindustritilsynet	151 500 000	1 378 500 000
		Sum Skatter og avgifter		1 378 500 000
		Sum departementets inntekter		1 637 200 000

Fullmakter til å overskride gitt løyving

II

Meirinnteftsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2027 kan:

overskride løyvinga under	mot tilsvarende meirinntefts under
kap. 1810 post 23	kap. 4810 post 02
kap. 1820 post 23	kap. 4820 post 02
kap. 1820 post 45	kap. 4820 post 03
kap. 1825 post 50	kap. 5582 post 73
kap. 1860 post 01	kap. 4860 post 10
kap. 1860 post 23	kap. 4860 post 02

Meirinnteft som gir grunnlag for overskriding, skal også dekke meirverdiavgift knytt til overskridinga, og gjeld derfor også kap. 1633, post 01 for dei statlege forvaltingsorgana som inngår i nettoordninga for meirverdiavgift.

Meirinntefts og eventuelle mindreinntekter blir tatt med i utrekninga av overføring av ubrukt løyving til neste år.

Fullmakter til å pådra staten forpliktingar utover gitt løyving

III

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2027 kan pådra staten forpliktingar utover gitt løyving, men slik at den samla ramma for nye forpliktingar og gammalt ansvar ikkje overstig følgande beløp:

Kap	Post	Nemning	Samla ramme
1800		Energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	17 mill. kroner
1810		Sokkeldirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	21	Spesielle driftsutgifter	50 mill. kroner
	22	Flaum- og skredførebygging	330 mill. kroner
	25	Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar	50 mill. kroner

IV

Tilsegnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2027 kan gi tilsegn utover gitt løyving, men slik at den samla ramma for nye tilsegner og gammalt ansvar ikkje overstig følgande beløp:

Kap.	Post	Nemning	Samla ramme
1800		Energidepartementet	
	60	Utsira kommune – havvindutvikling	3 mill. kroner
	72	Tilskot til energiformål	10 mill. kroner
1820		Noregs vassdrags- og energidirektorat	
	60	Tilskot til flaum- og skredførebygging	350 mill. kroner
1850		Klima, industri og teknologi	
	70	Gassnova SF	20 mill. kroner
	73	Noregs forskingsråd	4 440 mill. kroner

Andre fullmakter

V

Oppgjersordning og nettoføring av
Noregspris

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2027 kan føre vidare ei oppgjersordning for pris-sikring av Noregspris og nettoføre utgifter og inntekter for ordningane over kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat, post 77 Noregspris for straum og post 78 Noregspris for fjernvarme.

VI

Unntak frå kontantprinsippet ved
bruttoføring av inntekter og utgifter

Stortinget samtykker i at Energidepartementet i 2027 kan fråvike Løyvingsreglementets § 3 tredje ledd (kontantprinsippet) ved å bruttoføre inntekter frå påslaget på nettariffen som blir kravd inn av Enova SF og innbetalt direkte til Klima- og energifondet på inntektssida av statsbudsjettet under kap. 5582 Sektoravgifter under Energidepartementet, post 73 Påslag på nettariffen til Klima- og energifondet, og utgiftsføre eit tilsvarende beløp under kap. 1825 Energieffektivisering og -omlegging, post 50 Klima- og energifondet.

Vedlegg 1**Vedtak frå tidlegare år som gjeld utan tidsavgrensing****Garantifullmakt**

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet¹ kan gi Gassco AS garanti innanfor ei samla ramme på inntil 1 mrd. kroner for skadar og tap ved mottaksterminalane på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlege handlingar hos leiande personell i Gassco AS, jf. St.prp. nr. 69 (2006–2007) og Innst. S. nr. 230 (2006–2007), vedtak V, og St.prp. nr. 1 (2007–2008) og Budsjett-innst. S. nr. 9 (2007–2008), vedtak VII.

Oppheving av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne opphevast for gitte løyve og erstattast av ein vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskrifta § 12, dersom rettshavarane skulle ønske det. Olje- og energidepartementet² skal i så fall godkjenne dette i kvart enkelt tilfelle, jf. St.prp. nr. 1 (2002–2003), vedtak XI og Budsjett-innst. S. nr. 9 (2002–2003), vedtak VIII.

Fullmakt til å delta i eigarselskap mv.

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet³ kan delta gjennom eit eigarselskap eigd av Gassnova SF og eit driftsselskap med delt ansvar (DA) og dekke 100 prosent av eigarselskapets og inntil 80 prosent av dei årlege utgiftene til driftsselskapet ved Teknologisenter Mongstad (TCM). Staten, eller den staten peikar ut, kan invitere andre selskap som medeigarar i driftsselskapet, noko som vil redusere statens andel i selskapet, jf. Prop. 129 S (2016–2017) og Innst. 401 S (2016–2017), vedtak XXXXI.

Fullmakt til å inngå forpliktingar i samband med TCM

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet⁴ kan pådra staten forpliktingar utover gitt løyving under kap. 1840 CO₂-handtering⁵, post 71 Teknologisenter Mongstad, som kjem som følge av riving av anlegga ved TCM når dette eventuelt blir sett i verk, jf. Prop. 129 S (2016–2017) og Innst. 401 S (2016–2017), vedtak XXIV.

Utbyggingsprosjekt på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Energidepartementet kan godkjenne petroleumsprosjekt (planar for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgande føresetnader:

1. Prosjektet må ikkje ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for utbyggingskostnadene per enkeltprosjekt er 30 mrd. 2026-kroner.
3. Utbygginga må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsemd og vere rimeleg robust mot endringar i prisutviklinga for olje og naturgass.

Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere ramma for utbyggingskostnader.

Fullmakt til å inngå avtalar og pådra staten forpliktingar for Langskip (fangst og lagring av CO₂)

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet⁶ kan:

1. inngå avtalar med Norcem⁷ og Northern Lights om å etablere og drive sine andelar av Langskip (fangst og lagring av CO₂) innanfor ei samla kostnadsramme på
 - a. 14 700 mill. 2021-kroner i investeringar (CAPEX)

¹ No Energidepartementet

² No Energidepartementet

³ No Energidepartementet

⁴ No Energidepartementet

⁵ Nytt kap. 1850 Klima, industri og teknologi frå og med statsbudsjettet for 2023

⁶ No Energidepartementet

⁷ No Heidelberg Materials

- b. 6 700 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) i inntil ti år
- 2. inngå avtalar der utgiftene skal delast mellom staten, Norcem⁸ og Northern Lights i tråd med prinsippa som er omtalte nærmare under kap. 1840 CO₂-handtering⁹, post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂ og i Meld. St. 33 (2019–2020) Langskip – fangst og lagring av CO₂, der statens andel maksimalt utgjør inntil
 - a. 11 100 mill. 2021-kroner i investeringar (CAPEX)
 - b. 5 200 mill. 2021-kroner i driftsutgifter (OPEX) i inntil ti år med tillegg av eventuell tilleggsstøtte for fanga CO₂ som ikkje er kvotepliktig, tilsvarande kvoteprisen per tonn CO₂ fråtrekt eventuell CO₂-avgift per tonn
- 3. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktingar for kostnader ved eventuelle utslepp av CO₂ med inntil 80 prosent av kvoteprisen opp til og med 40 euro per tonn og 100 prosent av den delen av kvoteprisen som overstig 40 euro per tonn CO₂, for den forholdsmessige andelen fanga CO₂ i støtteperioden på inntil ti år frå Norcem¹⁰ og eventuelt Fortum Oslo Varme¹¹ av totalt lagra mengd CO₂ i lageret
- 4. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktingar i støtteperioden på inntil ti år for inntil 80 prosent av utgiftene til eventuelle preventive og korrektive tiltak for avtalt årleg lagringsvolum på 1,5 millionar tonn av total lagringskapasitet for CO₂ dersom det skulle oppstå ekstraordinære hendingar med fare for lekkasje av CO₂ frå lageret eller skadar på miljøet eller liv og helse
- 5. inngå avtale med Northern Lights om å pådra staten forpliktingar etter opphøyr av drifta av CO₂-lageret, for den forholdsmessige andelen fanga CO₂ i støtteperioden på inntil ti år frå Norcem¹² og eventuelt Fortum Oslo Varme¹³ av totalt lagra mengd CO₂ i lageret, med inntil 80 prosent av utgiftene til
 - a. eventuelle preventive og korrektive tiltak dersom det skulle oppstå ekstraordinære hendingar med fare for lekkasje av CO₂ frå

lageret eller skade på miljøet eller liv og helse

- b. avslutning, overvaking og fjerning etter nedstenging av lageret

Jf. Prop. 1 S (2020–2021) og Innst. 9 S (2020–2021), vedtak XVI.

Fullmakt til å inngå avtale og pådra staten forpliktingar for Langskip (fangst og lagring av CO₂)

Stortinget samtykker i at Energidepartementet kan inngå revidert avtale med Hafslund Celsio under føresetnad av tilstrekkeleg eigenfinansiering eller finansiering frå andre kjelder og at avtalen er i tråd med prinsippa som er omtalte nærmare under kap. 1850 CO₂-handtering, post 72 Langskip – fangst og lagring av CO₂, der statens maksimale støtte kan utgjere inntil:

- a. 2 000 mill. 2024-kroner i investeringar (CAPEX). Energidepartementet får fullmakt til å pris- og valutajustere investeringstilskotet i åra som kjem.
- b. 900 mill. 2024-kroner i eit oppstartstilskot som blir utbetalt når fangstprosjektet er sett i drift. Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere oppstartstilskotet i åra som kjem og rentebereke den delen av investeringstilskotet som er gjort om til oppstartstilskot. Av oppstartstilskotet blir inntil 350 mill. 2024-kroner trappa ned for kvar dag som ferdigstillinga av fangstprosjektet blir forseinka frå og med 1. oktober 2029. Nedtrappinga er 0,5 mill. kroner per dag til og med 31. mars 2030 og 1 mill. kroner per dag frå og med 1. april 2030.
- c. 1 500 mill. 2024-kroner i driftsutgifter (OPEX) i inntil ti år frå driftsoppstart. Energidepartementet får fullmakt til å pris- og straumprisjustere driftstilskotet i åra som kjem.

Det blir gitt tilleggsstøtte for fanga CO₂ som ikkje er kvotepliktig, tilsvarande kvoteprisen per tonn CO₂ fråtrekt forbrenningsavgifta, i ti år frå driftsoppstart, jf. Prop. 17 S (2024–2025) og Innst. 93 S (2024–2025), vedtak II.

Fullmakt til å inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon til havs frå første fase av Sørlege Nordsjø II

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet¹⁴ kan inngå ein tosidig differansekontrakt for støtte til fornybar energiproduksjon for første

⁸ No Heidelberg Materials

⁹ Nytt kap. 1850 Klima, industri og teknologi frå og med statsbudsjettet for 2023

¹⁰ No Heidelberg Materials

¹¹ No Hafslund Celsio

¹² No Heidelberg Materials

¹³ No Hafslund Celsio

¹⁴ No Energidepartementet

fase av Sørlege Nordsjø II, men slik at dei samla statlege forpliktingane ikkje overstig ei kostnadsramme på 23 mrd. kroner. Olje- og energidepartementet¹⁵ får fullmakt til å prisjustere kontraktsprisen, minsteprisen og kostnadsramma med verknad frå 1. kvartal 2023 fram til det første kvartalet havvindparken er sett i drift, jf. Prop. 93 S (2022–2023) og Innst. 496 S (2022–2023).

Støtteprogram for flytande havvind i Vestavind F og Vestavind B

Stortinget samtykker i at Energidepartementet kan inngå forpliktingar om støtte til flytande havvind i Vestavind F og Vestavind B, men slik at dei samla statlege forpliktingane ikkje overstig ei kostnadsramme på 35 mrd. kroner (2025-kroner).

¹⁵ No Energidepartementet

Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma, jf. Prop. 1 S (2024–2025) og Innst. 9 (2024–2025).

Fullmakt til å pådra staten forpliktingar til flaumsikring av Nesbyen

Stortinget samtykker i at Energidepartementet under kap. 1820 Noregs vassdrags- og energidirektorat, post 25 Krise- og hastetiltak i samband med flaum- og skredhendingar, kan pådra staten forpliktingar ut over budsjettåret, til flaumsikring av Nesbyen. Samla forpliktingar og utbetalningar til utføring av arbeida kan ikkje overskride kostnadsramma på 640 mill. kroner (2026-kroner). Energidepartementet får fullmakt til å prisjustere kostnadsramma i seinare år, jf. Prop. 96 S (2025–2026) og Innst. 450 S (2025–2026).

Bestilling av publikasjonar

Tryggings- og serviceorganisasjonen til departementa
publikasjoner.dep.no
Telefon: 22 24 00 00

Publikasjonane er også tilgjengelege på
www.regjeringen.no

Trykk: Tryggings- og serviceorganisasjonen til
departementa – 10/2026

